ONZE MANNEN TER ZEE

IN DICHT EN BEELD

DOOR

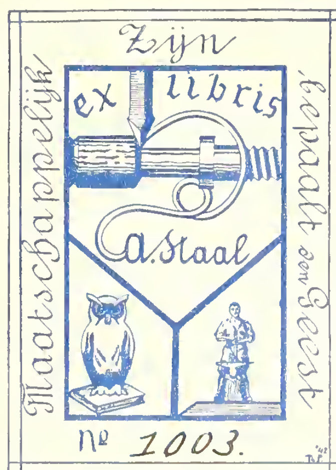
Dr. D. F. Scheurleer

'S GRAVENHAGE MARTINUS NIJHOFF MDCCCCXIV

Digitized by the Internet Archive
in 2016

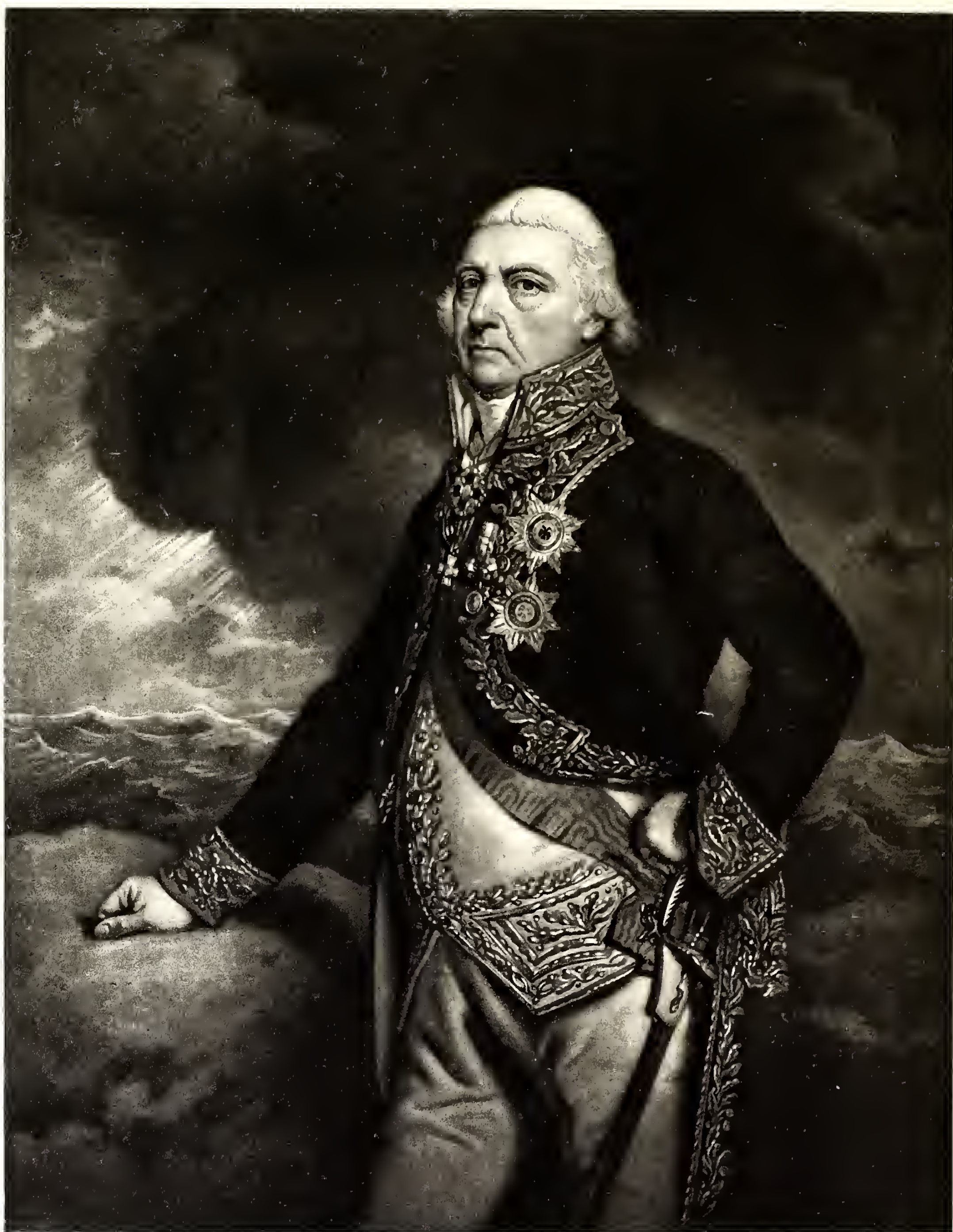
https://archive.org/details/onzemannenterzee03sche

Zijn
ex libris
A. Staal
Maatschappelijk bepaalt door Geest
No 1003.

ONZE MANNEN TER ZEE

Van ONZE MANNEN TER ZEE
zijn gedrukt
twee honderd dertig exemplaren op zwaar Cartridge papier
op de pers genummerd 21—250
en twintig exemplaren op groot papier Van Gelder
genummerd 1—20

№ 156

F. T. Burchmann pinx.t C. H. Hodges fecit

DE RIDDER VAN KINSBERGEN.

Oud Lieutenant Admiraal

JAN HENDRIK VAN KINSBERGEN. 1 MEI 1735—22 MEI 1819.
ZWARTEKUNST-PORTRET DOOR C. H. HODGES, NAAR F. J. BURCHMANN. M. 2900 a.

ONZE MANNEN TER ZEE

IN DICHT EN BEELD

GEDICHTEN, PORTRETTEN, PENNINGEN EN GRAFMONUMENTEN
DOOR TIJDGENOOTEN VERZAMELD DOOR

Dr. D. F. SCHEURLEER

DERDE DEEL

1679 — 1800

'S-GRAVENHAGE — MDCCCCXIV — MARTINUS NIJHOFF

Naar Zee, naar Zee het oog gekeerd:
Al wat er groots was in 't verleden,
Al wat gij groots hoopt van het Heden,
Zij dáar geleerd, vereerd, verweerd! —

HEIJE.

N. V. DRUKKERIJ V/H KOCH & KNUTTEL — GOUDA

INHOUD

VAN HET

DERDE DEEL.

Gedenkpenning op den vrede van Nijmegen. v. L. III. 248.

CHRONOLOGISCH REGISTER

DER

GEBEURTENISSEN EN PERSONEN.

REGISTER
DER
AFBEELDINGEN.

LIJST DER BRONNEN WAARAAN DE GEDICHTEN ZIJN ONTLEEND.

I. Verloo, Fr., D'Amstelsche Zang-goddin. Amsterdam, 1660. 12mo. obl.
II. Veen, J. v. d., Overzeesche zege-, en Bruylofts-zangen. Amsterdam, 1644. 12mo.
III. Overbeke, A. v., De geestige werken. Amsterdam, 1678. kl. 8vo.
IV. Appollo's Harp. Amsterdam, 1658. 8vo.
V. Bloemkrans van verscheiden gedichten. Amsterdam, 1659. kl. 8vo.
VI. Klioos Kraam, vol verscheiden gedichten. Leeuwarden, 1656/1657. 2 dln. 8vo.
VII. Goes, J. Antonides v. d., Gedichten. Amsterdam, 1685. 4to.
VIII. Vreughde-Stroom. (Amsterdamsche) Amsterdam, 1654. 2 dln. 12mo. obl.
IX. Abrugge, M., Mengel-moes. 's-Gravenhage, 1669. kl. 8vo.
X. Speel-werck. (Het Nieuwe Hoornse) Tweede druk. Hoorn, 1732. 8vo.
XI. Olipodrigo, ofte Dordtrechts vermakelyckheydt. 8e druk. Dordrecht, 1676. 12mo obl.
XII. Pels, A., Minne-liederen. Amsterdam, 1684. 8vo.
XIII. Drieduim, F. G., d'Enchuyser Ybocken. Enchuysen, J. Lely-velt. Z.j. 12mo obl.
XIV. Vos, Jan, Alle gedichten. Amsterdam, 1662. 4to.
XV. Geuzen-Lied Boek. (Nieu) Bijeenverz. d. H. J. v. Lummel. Utrecht. z. j. 8vo.
XVI. Valerius, A., Neder-landtsche gedenck-clank. Haerlem, 1626. 4to obl.
XVII. Apoll. (Den Lacchenden) Amsterdam, [1669] 1670. 2 dln. 12mo obl.
XVIII. Nassouze Trompetje. (Het Nieuwe) Amsteldam, Barent Koene, 1765. 12mo obl.
XIX. Nephtunis Zee-Wagen. Leyden, 1667. 12mo obl.
XX. Konincklijk Lied-boeck. (Nieuw vermeerdert) 6de druk. Amsterdam, 1703. 8vo obl.
XXI. Denik, C. L., Het nieuw Maas-Sluysche hoekertje. 10^{e} druk. Amsterdam, 1755. 12mo.
XXII. Groenlandse Walvis-vangst. (De nieuwe) Amsterdam, 1776. 8vo.
XXIII. Buys-man (De vermakelijcke) Amsterdam, 1703. 12mo obl.
XXIV. Bidloo, G., Mengel Poëzy. Leiden, 1719. 4to.
XXV. Sandtvoorder Speel-wagen. (De Oprechte) Amsterdam, I. v. d. Putte. z. j. 8vo obl.
XXVI. Delfsche Helicon, of Grooten Hollandschen Nagtegaal. Amsterdam. z. j. 8vo obl.
XXVII. Geuse Lied-Boek. (Het nieuwe Bossche) Amsterdam, 1752. 8vo obl.
XXVIII. Opper Admiraal van Holland. (De) 6^{e} druk, Amsterdam, B. Koene. z. j. 8vo.
XXIX. Karottetrekkers. (De aardige en vermakelijke) 2^{e} druk, Rotterdam, J. Ruys. z. j. 8vo.
XXX. A la Zoutmans Victorie. 8e druk. Amsteldam. S. & W. Koene. z. j. 8vo.
XXXI. Dansschool. (Het nieuw vermakelijk) N. druk. Amsterdam, S. & W. Koene. z. j. 8vo.
XXXII. Lapmantje. ('t Haeghsche) z. p. e. j. 12mo obl.
XXXIII. Makrollitje. (Het Nieuwe Gevondene) Amsterdam, 1678. 8vo obl.
XXXIV. Speelwagen. (De nieuwe Dirklandse) Amsteldam, 1767. kl. 8vo.
XXXV. Trompet des Oorloghs door J. P. Tulp. Amsterdam, 1675, 8vo.
XXXVI. Opdisser. (Den koddigen) en Den vermakelycken opdisser. Amsterdam, 1677. 12mo obl.
XXXVII. Britsche Psalmen. (De) z. p. e. j. 8vo.
XXXVIII. Bootsgezel (De groote nieuwe Hollandsche) Amsterdam. z. j. 8vo.
XXXIX. Keurdigten. (Nederduitse en Latijnsche) Rotterdam, 1710. 8vo.
XL. Ingen, S., Eenige gedichten door S. v. I. z. p. e. j. (Amsterdam, 1658) 8vo.
XLI. Oranje Vreugde-Maal. (Het) Amsterdam, 1747. 6 st. 8vo.

XLII. Praal-tooneel. (Dichtkundig) Embd. [Amsterdam] 1748/54. 7 dln. 8vo.
XLIII. Olipodrigo. (De) Amsterdam, 1654. 2 dln. 12mo obl.
XLIV. Neyn, P. de, Vrolijke uuren. Amsterdam, 1681. 8vo.
XLV. Le Bleu, F., Minne-vlam. Amsterdam, 1659. 8vo.
XLVI. Rijssen, C. van, Vervolg van snel-, punt- en mengel-digten. Amsterdam, 1719. 8vo.
XLVII. Bruno, H., Mengel-moes. Leyden, 1666, 8vo.
XLVIII. Berg. J. v. d., Het gestoffeerde winkel en luyfen banquet. Amsterdam 1693. 8vo.
XLIX. Soet of Zoet, J., Digt-kunstige werken. Amsterdam, 1675. 8vo.
L. Focquenbroch, W. v., Alle de werken. Tweede druk. Amsteldam, 1723. 2 dln. 8vo.
LI. Hooft, P. C., Gedichten. Uitgave F. A. Stoett. I. Amsterdem, 1899. 8vo.
LII. Schelte, D., Rijm-werken. Amsterdam, 1714. 4to.
LIII. Vondel, J. v., Poëzy. Franeker, 1682. 4to.
LIV. Huygens, C., Gedichten. Uitgegeven door J. A. Worp, Groningen, 1892/1899. 2 dln. 8vo.
LV. Haerlems oudt Liedt-Boeck. 27e druk. Amsterdam, 1716. kl. 8vo.
LVI. T'Vermaeck der Jevght, bijeen vergadert door B. J. Wellens, Leuwarden, 1616. 4to.
LVII. Klein Jan. (De nieuwe) 4e druk. Amsterdam. z. j. kl. 8vo.
LVIII. Bagyn-hof. (Het vermaakelijk) 1e druk. 's-Gravenhage, 1708. kl. 8vo.
LIX. Mersch, I. v. d., Tgroote Raedtsel-Boeck. Amstelredam, 1614. 8vo.
LX. Buyten-Singel. (De nieuwe Amsteld.) 5e druk. Amsterdam. z. j. 8vo.
LXI. Erf-Stadhouder. (De nieuwe doorlugtige) Rotterdam. z. j. kl. 8vo.
LXII. Thirsis Minnewit. Amsterdam. z. j., kl. 8vo.
LXIII. Vrouwen-tuyntje. (Het vermakelijke) 1e druk. Amsteldam, 1786. kl. 8vo.
LXIV. Matroozen-liederen. (Opwekkende) Amsterdam. z. j. kl. 8vo.
LXV. Overbeke, A. v. Rijm-wercken. Amsterdam, 1678. kl. 8vo.
LXVI. Speelwagen. (De nieuwe Domburgsche) Amsterdam, 1767, kl. 8vo.
LXVII. Theeboom. (De Oostindische) z. p. e. j. kl. 8vo.
LXVIII. Gekroond Batavia. Amsterdam. z. j. kl. 8vo.
LXIX. Heinsius, D., Nederduytsche poemata. Amsterdam, 1616. 4to.
LXX. Decker, J. de, Oorspronkelijke dichtstukken. Amsterdam, 1827. 2 dln. 8vo.
LXXI. Hoogstraten, D. van, Gedichten. Amsterdam, 1697. 8vo.
LXXII. Cupido. (De vermakelijke) Amsterdam, 1767. 8vo.
LXXIII. Theeboom. (De Oostindische) Deventer. z. j. kl. 8vo.
LXXIV. Boerenbruiloft. (De vermakelijke) Amsterdam. z. j. 8vo.
LXXV. Muyderpoort. (De nieuwe) 6e druk. Amsterdam, 1777. 8vo.
LXXVI. Kleyn Jans Konkelpotje. Amsterdam, 1714. kl. 8vo.
LXXVII. Goese Nachtegaal. (De dubbele en vermeerderde) Rotterdam. z. j. kl. 8vo.
LXXVIII. Genever-stoker. (De nieuwe Schiedamsze) 9e druk. Amsterdam, 1770. kl. 8vo.
LXXIX. Rooze Boom. (De Nieuwe Oost-Indische) 11e druk. Amsteldam, 1802. 8vo.
LXXX. Kermisvreugd. (De Amsterdamsche) Amsterdam, 1793. kl. 8vo.
LXXXI. Feitema Jr., S., Nagelaten dichtwerken. Amsterdam, 1764, 4to.
LXXXII. Pan's fluitje ofte Heydenbanket. Amsterdam. z. j. 8vo.
LXXXIII. Opschriften (Koddige en Ernstige) Amsterdam, 1709. 8vo.
LXXXIV. Brandt, G. Poëzij. Amsterdam, 1725. 4to.
LXXXV. Brandt, K. en J., Poëzij. Amsterdam, 1725. 4to.
LXXXVI. Arends, de Jonge, R., Gedichten. Amsterdam, 1757. 4to.

LXXXVII. Arents, Th., Mengel Poëzij. Uytgeg. door M Brouërius van Nidek, Amsterdam, 1724. 8vo.
LXXXVIII. Sylvius, S., Gedigten. 's Gravenhage, 1729. 2 dln. 4to.
LXXXIX. Oudaan, I., Gedichten. Uitgegeven door H. K. Poot. Delf, 1724. 8vo.
XC. Oudaan, I., Poëzij... door D. v. Hoogstraten. Amsterdam, 1712, 3 dln. 8vo.
XCI. Verscheyde Nederduytsche Gedichten. Amsterdam, 1659. 8vo.
XCII. Apollos Harp. (Den Herstelden) z. p. 1663. kl. 8vo.
XCIII. Stellingwerff, A., Stigtelyke Zeeman. Amsterdam, 1708. 8vo.
XCIV. Moonen, A., Poëzy. Amsterdam, 1700. 8vo.
XCV. Dullaert, H., Gedichten. Amsterdam, 1719. 8vo.
XCVI. Lijck-reeden, Eer-dichten, en Graf-schriften . . over de beroemde daaden en doodt van Michael de Ruiter.... Amsterdam, 1677. kl. 8vo.
XCVII. Liederen. (Bataviesche) v. d. Vrye Nederlanders. Amsterdam, 1785. 8vo.
XCVIII. Munckerus, S., Rijm-proeve. Gouda, 1688. kl. 8vo.
XCIX. Boere-dans. (De) Derde druk. Amsteldam, 1789. kl. 8vo.
C. Tengnagel, M. G., Afgeslagen bloemsel van de Amsterdamsche lindebladen. Aemsterdam, 1641, kl. 8vo.
CI. Bake, L., Mengel-poëzy. Amsterdam, 1737. 4to.
CII. Revius, J., Over-ysselsche sangen en dichten. 2e druk. Leyden, 1634. 4to.
CIII. Six van Chandelier, J., Poësy. Amsterdam, 1657. 8vo.
CIV. Westerbaen, J., Gedichten.... 's Gravenhage, 1672. 2 dln. 8vo.
CV. Montanus, A., Het leven en bedrijf van.. Joan van Galen. Amsterdam, 1654. 12mo.
CVI. Haagse Bos. (Het vermakelijke) Amsterdam, Erve H. Rynders. z. j. kl. 8vo.
CVII. Matrooze liedjes of Vervolg op de Econom. Liedjes. Uitgegeven door E. Bekker,.. en A. Deken. Amsterdam, 1781. 8vo.
CVIII. Scheveningsche Marsch. (De Nieuwe) 's Hage, B. Vermeulen, z. j. (1781) plano.
CIX. Boon van Engelant, C., Gedichten... Leiden, 1832. 4to.
CX. Rotterdamsche Faem-Bazuyn... Rotterdam. z. j. (1649). 12mo. obl.
CXI. Intinerario,... van Jan Huygen, v. Linschoten... Amstelredam, 1596. fol.
CXII. Journael ofte... Reyse... van W. Ysbr. Bontekoe. Amsterdam, 1648. 4to.
CXIII. Lescailje, K., Mengel-poezy. Amsterdam, 1731. 3 dln. 4to.
CXIV. Bucquoy, Jac. de, Zestien jaarige Reize naa de Indien. 2e druk. Haerlem, 1757. [Hierachter] de Waterweereld... Haarlem, 1752. 4to.
CXV. Lennep, J. v. en ter Gouw, De Uithangteekens.. Amsterdam, 1868. 8vo.
CXVI. Le Francq van Berckhey, J., Zeetriumph. IIe deel. Amsterdam, 1783. 8vo.
CXVII. Le Francq van Berckhey, J., Gedichten... Amsterdam, 1776. 8vo.
CXVIII. Spilbergen, J. van, Oost- ende West-Indische Spieghel... Amstelredam, 1621. 4to obl.
CXIX. Centen, S., Vervolg der Historie van Enkhuizen... Hoorn, 1747. 4to.
CXX. Apolloos Minne-sangen. Amsterdam, 1663. 12mo obl.
CXXI. Boxhoorn, G. L., Nieuw Liedt-Boeck 't Maes-sluysche tydt-verdryff.. Delff, 1671. 12mo obl.
CXXII. De nieuwe Rotterdamse Nachtegael.. Z. j. (Amsterdam, J. C. Stichter) (c. 1665). 12mo. obl.
CXXIII. Matroosen vreught... 6e druk. Amsterdam, 1696. 8vo obl.
CXXIV. Het nieuwe Princesse-Liedt-Boeck. Amsterdam, 1681. 8vo obl.
CXXV. Het Prince Liet-boeck... Amsterdam, 1675. 8vo obl.
CXXVI. De la Rue, P., Staatkundig en heldhaftig Zeeland. Middelburg, 1736. 4to.
CXXVII. De nieuwe Hollandsen Boots-gesel.... Heeren-Feen, 1704. kl. 8vo.

CXXVIII. De pleysierige Amsterdamsche Malie-baan ... Zwolle. D. Rampen. z. j. kl. 8vo.
CXXIX. Vloten, J. v., Nederlandsche geschiedzangen. IIe deel. Amsterdam, 1864. 8vo.
CXXX. Cramer, M., Borts Voyagie. Amsterdam, 1670. kl. 8vo.
CXXXI. Beschrijving v. d. voyagie v. Olivier van Noort. Rotterdam, J. Waesbergen. z. j. 4to obl.
CXXXII. Ampzing, S., W. I. Triumph Basuyne. Haarlem, 1629. 4to.
CXXXIII. Gaauw, H. v. d., Rym Journaal . . v. h. . schip de Juffrouw Johanna. Delft. z. j. (1783) 8vo.
CXXXIV. Mey-Blom. (De) of de zomer-spruyt ... Amsterdam, 1762. kl. 8vo.
CXXXV. Brender à Brandis, Lierzang aan de Britten. Amsterdam, 1780. 8vo.
CXXXVI. Gaare-keuken. (De nieuwe vermaaklyke) van de gekroonde A. Amsterdam, 1746. kl. 8vo.
CXXXVII. Marsdrager. (De) of nieuwe Toverlantaren. Amsterdam, 1754. 8vo.
CXXXVIII. Mercurius. (De Nieuwe Amsterdamse) Amsterdam, 1743. kl. 8vo.
CXXXIX. Koopman. (De Amerikaanse) Amsteldam. z. j. S. en W. Koene. 8vo.
CXL. Soldaat. (Den vrolyken) Amsterdam, 1750. 8vo obl.
CXLI. Triomf van Nederlandt. 's Gravenhage, 1734. 8vo.
CXLII. Geusen Lieden Boecxken. (Een nieu) Amsterdam, Broer Jansz. (1603). kl. 8vo.
CXLIII. „ „ „ „ „ , 1616. 8vo.
CXLIV. „ „ „ „ „ , 1620. 8vo.
CXLV. „ „ „ „ „ , 1645. 8vo.
CXLVI. Cats, J. Spiegel van den Ouden ende Nieuwen tijdt. 's Graven-Hage, 1632. 4to.
CXLVII. Groningsche Volksalmanak. Groningen, 1900. 8vo.
CXLVIII. Zaender Bloeme-stralen. Wormerveer, W. S. Boogaerdt, 1649. kl. 8vo. obl.
CXLIX. Lange, P. de. Batavise Romeyn. Amsterdam, 1661. kl. 8vo.
CL. Nyenborgh, J. van. De weeck-wercken. Groningen, 1657. 4to.
CLI. Bruin, Cl., Zeede-dichten. Amsterdam, 1726. 2 dln. 8vo.
CLII. Lod Meyer. Verzameling van minnedichten, lof-, eer-, lijk-, en grafdichten, deels gedrukt, deels eigenhandig geschreven. 1651—1671. Univ. Bibl. te Leiden.
CLIII. Minnaar (De Vrolijke Openhartige) Eerste Deel. Amsterdam, 1768. kl. 8vo.
CLIV. Wellekomst. (De Oost Indische) Amsterdam, Wed. Hendrik Rijnders. z. j. kl. 8vo.
CLV. Wellekomst-Drinker. (De Vrolijke Oost-Indische) Amsterdam, Joannes Kannewet. z. j. kl. 8vo.
CLVI. Halma (F.) Hollandt aan de voeten des Konings, door den Heere van La Volpiljere, Leeraar in de Godheid. Uit het Fransch in ondicht vertaalt en met eenige Tegenzangen en andere Stukken verrijkt. Amsterdam, 1707.
CLVII. Nederlandt ('t Verheerlijckt) door de Wapenen van de Ho. Mogende Heeren Staten Generael der Vereenigde Nederlanden, onder 't Opperbeleijt van den Edelen Gestr. Heere, de Heere Cornelis de Witt, Z. p. 1668.
CLVIII. Vries, D. P. de. Korte Historiael ende Journaels Aenteykeninge van verscheyden voyagiens in de vier deelen des Wereldts Ronde. Uitgegeven door Dr. H. T. Colenbrander. Den Haag, 1911. 8vo.
CLIX. Halma, T. Vredezang. Leeuwarden, 1713. fol.

Kn. Catalogus van de Pamfletten-Verzameling, berustende in de Koninklijke Bibliotheek. Bewerkt door Dr. W. P. C. Knuttel. 's-Gravenhage, 1899—1910. 6 dln. 4to.

v. L. Beschrijving der Nederlandsche historipenningen door Gerard van Loon. 's-Graavenhaage, 1723/1731. 4 dln. fol.

M. P. Beschryvende Catalogus van 7000 portretten van Nederlanders. Verzameld en beschreven door Frederik Muller. Amsterdam, 1853. 8vo.

M. Beredeneerde Beschrijving van Nederlandsche historieplaten. Verzameld, gerangschikt, beschreven door F. Muller. Amsterdam, 1863/1882. 4 dln. 8vo.

P. Bibliotheek van Nederlandsche Pamfletten. Beschreven door Louis D. Petit. 's-Gravenhage, 1882—1884. 2 dln. 4to.

v. S. Beschrijvende Catalogus van gegraveerde portretten van Nederlanders bewerkt door J. F. van Someren Amsterdam, 1888/1891. 3 dln. 8vo.

v. St. G. van Rijn, Atlas van Stolk. Amsterdam, 1895—1908. 9 dln. 8vo.

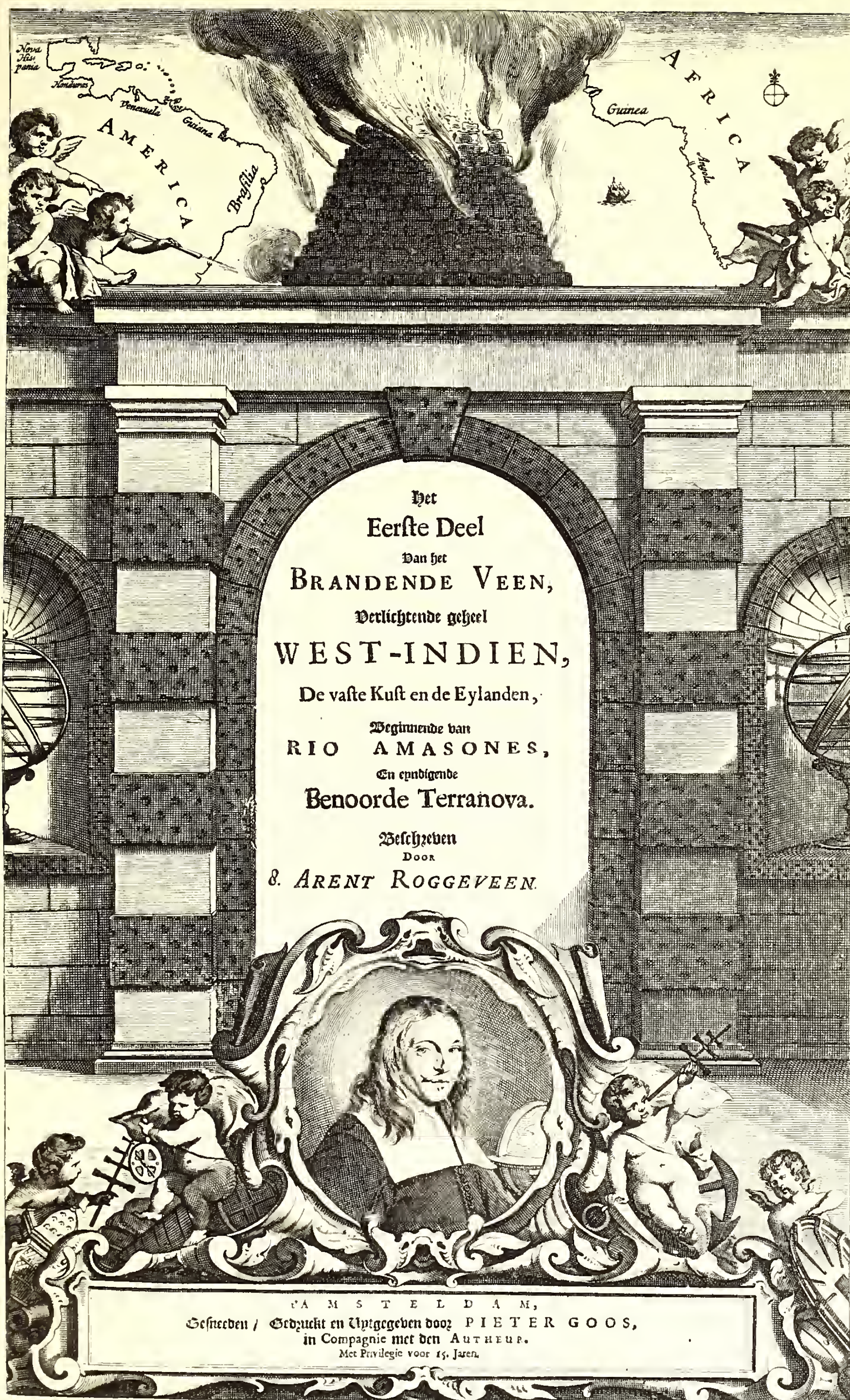
T. Bibliotheek van pamfletten, plakkaten enz. (Verz. F. Muller). Beschreven door P. A. Tiele. Amst., 1856—1861. 3 dln. 4to.

Toetreding tot de Gewapende Neutraliteit. Verv. v. L. 549.

ARENT ROGGEVEEN. WIJN ROEIER EN BEOEFENAAR DER WISKUNDIGE EN AARDRIJKSKUNDIGE WETENSCHAPPEN. ONTWIERP EEN ONTDEKKINGSREIS NAAR AUSTRALIË. OVERL. NOV. 1679.

TITELBLAD VAN HET BRANDENDE VEEN.

Nova Hispania
Honduras
Venezuela
Guiana
Brasilia
AMERICA
AFRICA
Guinea
Angola
Het
Eerſte Deel
Van het
BRANDENDE VEEN,
Verlichtende geheel
WEST-INDIEN,
De vaſte Kuſt en de Eylanden,
Beginnende van
RIO AMASONES,
En eyndigende
Benoorde Terranova.
Beſchreven
DOOR
8. ARENT ROGGEVEEN.
t'AMSTELDAM,
Geſneeden / Gedruckt en Uytgegeven door PIETER GOOS,
in Compagnie met den AUTHEUR.
Met Privilegie voor 15. Jaren.

Arend Roggeveen.

Wijnroeier te Middelburg, zeevaartkundige en kaarten-teekenaar. Gaf in 1675 een atlas uit der westelijke kusten van Amerika, getiteld „Het Brandende Veen", en in 1676 een plan voor ontdekkingstochten in de zeeën tusschen Zuid-Amerika en Nieuw-Guinea. Overl. Nov. 1679.

Op het Tytel-Bladt, en Afbeeldinge van den Mathematisen Liefhebber en Poëet Arend Roggeveen, op dit Boeck, genaemt Het Brandende Veen.

Het Beeld van Arend Roggeveen,
Sal u het eerste Bladt verthoonen,
Door Konst, na 't leeven, soo gesneên,
Om, met sijn Boeck, by ons te woonen.

Het Brandend Veen, ontleent sijn vuur,
Soo dat sijn konst, door 't ondersoecken,
Komt tot volmaecktheyt, en postuur,
Dit toont sijn Pen door Kaert, en Boecken.

De Engels blaasen 't Veen in brandt,
De vlamme spreyt sigh na het westen:
De spranckels vliegen door het landt,
Den Koopman, en Matroos ten beste.

Een ander speelt, en toont een rol,
Tot danck, en lof, aan hem gegeven,
Dit Boeck is voor, en achter vol,
Tot Zeemans hulp, door hem geschreven.

Om laegh stelt sich een ieder schrap,
Om Konst- en Scheep-tuygh vast te binden:
Soo dat een groote weetenschap
Door moeyte en arbeyd, is te vinden.

De Gloobe staat aan 't vast gebouw,
Daar Stuurmans boogh de hoogt kan peilen:
Ofschoon de Maan zich kleed in rouw,
Gy sult Amerika bezeylen.

J. P. S. SLINGERT RECHT.

Den Autheur tot sijn Boeck.

'k Heb dickwils u gedreyght, tot pulver te [verbranden,
Terwijl ik u gewon; op dat de boose nijt,
U met geen Momus rot, tot duysent flenters [splijt,
En schend u, door haar smaet, tot alle ['s werelds zanden.

En ringeloort u dan met lasterlijcke smaden,
En scheld u overluyt, dat al u inhoud is
Niet dan een dwerrel wind, of een verloope mis:
Dit, en andere reên, mij u misboorte raden.

Dus gingh het Werck al voort, en duerde [wel thien jaren:
Eerst waart gy als een klomp, seer rouw en [onbesint:
Wat Zeeman dat u sagh, die had u strack bemint,
En wenschte dat ghy waert gebooren om te [varen.

Maer als ick wel vorsagh, wat schimp dat
[die most waghen,
Die dagh en nacht besteet tot beste van 't
[gemeen;
Alwaer de soete Mey invoeght haer soetigheen,
Daer wil den Dooren altijd tot verdruckingh
[trachten.

Soo wierd ick onderstut van die, die naar u
[suchten,
En brachten stedes vyer, om u Veen-achte
[grond
Te steken in den brand, maer dit vyer niet
[bestond
Tot u vernietingh, neen, maer 't waren voedsel-
[vruchten.

Dit porde my soo aen, dat ick tot seve male
U steeds wanschape vondt, aleer ghy waert
[volmaeckt,
Waer door u teere Leên nu t'eynde zijn ge-
[raeckt,
Soo dat u Moeder baert in Moederlijcke tale.

Wel gaet, en reyst dan door Neptunes woeste
[baren:
Toont dat u Veen-grond brand op Havens,
[Kust en Ree,
En licht den Schipper met den Stierman
over Zee;
Soo sal het brandend Veen ontsteken met
[haer varen.

Gebeurt het evenwel dat gij moet schimp
[afwachten,
Verdraeght dat met gedult: om dat u inhoud
[spreeckt
Dat aen u vol postuur noch meerder tijd
[ontbreeckt,
En laet den schimper dan na u volmaeckt-
[heyd wachten.

So niet, hy voeghd hem selfs tot Mydas
[Esels quaste,
Soo ja, gy sult door tijd van kind worde tot
[man,
U Vader sal sijn vlijt aenwende waer hy kan,
Om 't eerste wesen van u Lichaem te door-
[tasten.

En horen yder een van alle 's Werelds ende,
Daer u ontsteke Veen tot hulp van yder brand;
Gy weet, sijn Pen die traght rondom Nep-
[tunes strand,
Om meerder openingh den Stierman toe te
[sende.

Wel, dit is dan genoegh: reyst by d'Americana,
Daer noit geen toorts of licht den Stierman
[dienstigh waer:
Toont dat u brandend Veen alles verlicht
[soo klaer,
Van d'enen dagh en nacht aen 't wilde Land
[Caiana.

En gaet so langs de Kust van 't silver munt
van achten,
Benoorden na den Beer, en strekt so west-
[waert op:
't Gantsch Nova Spangien dat verlight by
[bergh en top,
En al d'Eylanden daer gij klip en zand moet
[wachten.

Soo voorts na Florida en snelle vloed Bahama.
Tot de Verginy-stroom, alwaer men saeit en
[plant
Toeback in overvloet: oock het Nieu Nederland
Verlight die, en draeght sorgh voor uwe goede
[Fama.

Soo gy nu dienst kunt doen op alle vreemde
[Stranden,
U Vader sal u niet laten als gy nu bent,

CORNELIS EVERTSEN DE JONGE. 16 APRIL 1628—20 SEPT. 1679.
ZOON VAN JOHAN, KAPT. TER ZEE 1652. GEW. TER HEIJDE 1653.
ALGIERS 1665. LOWESTOFF. ANDERE SLAGEN 2e ENG. OORLOG.
V. ADM. 1666. SOLEBAY. SCHOONEVELD, KIJKDUIN. W. IND. 1674.
OOSTZEE 1676. CADIX 1678.

GESCH. PORTRET. ANON. STEDELIJK MUSEUM, MIDDELBURG.

ENGEL DE RUYTER. 2 MEI 1649—27 MAART 1683. ZOON VAN M. A. DE RUYTER. MIDDELL. ZEE 1664. KAPT. 1668. GEW. TE SOLEBAY. KIJKDUIN. MARTINIQUE 1674. OOSTZEE 1676. V. ADM. 1678.

GESCH. PORTRET DOOR F. BOL 1669. MAURITSHUIS.

Neen, maer hy sal u dan uitspreyden tot het end
Van 't Zuyder Africa, en Brasilische Landen.

Gaet dient dan yder een te Water op de schepen
By Koopman op 't Kantoor; om met een
[snelle oogh
Te wysen Zuyd of West, waer ooit gedachten
[vloogh:
Weest dienstbaer tot gerijf voor al die naer
[u grepen.

't Is my genoegh dat gy tot dienst van die
[meught schrijven,
Die met een snelle Kiel doorploeght Nep-
[tunes veld,
Gy weet mijn vlugge veer is altijd so gestelt,
Dat ick dit doende, ben, en hoop altijd te
[blijven

UE. Dienstbereyde

ARENT ROGGEVEEN.

Engel de Ruyter. 2 Mei 1649—27 Febr. 1683.

Zoon van M. A. de Ruyter. Middell. Zee 1664. Kapitein 1668. Gewond te Solebay. Kijkduin. Martinique 1674. Oostzee 1676. Vice-Admiraal 1678.

Lijkklagt over den Hoogedelen Manhaften Heere, den Heere Engel de Ruiter, Baron, Ridder, en Vice Admiraal van Hollant en Westvrieslant.

Treur Hollant, treur, met al uw bontgenoten
De Zeehelt, d'eer van Amstels oorlogsvloten,
De strydbre zoon van uwen grootsten Helt,
Dien temmer van 't uitheemsche zeegewelt,
De Ruiter, die, van zijne jongste jaren,
Zijn' Vader volgde in d' uiterste gevaren,
En proeven gaf van ware dapperheit,
Van deugt, van trou, van mannelyk beleit;
Toen vloot op vloot, op 't vaderlant gebeten,
De Vryheit dreigde aan eene slaafsche keten
Te sluiten, och, die Helt, die erfgenaam,
Van 's Vaders lof en heerlyke oorlogsfaam,
Wort ons, helaas, te vroeg, te ras onttogen.
Hoe sloot de doodt die edelmoedige ogen,
Daar 't vier in blonk van edlen heldenaart,
Die nimmer bloet voor 't recht der zeevaart
[spaart!
Wat heeft de Staat in dezen Helt verloren!
Nu sterft de hoop, uit zyne deugt geboren.
Nu zal hy, als de haat ons klampt aan boort
En toeleit op verwoeden burgermoort,
Zyn stevens naar geen vyants vloten wenden,
Noch keeren de gedreigde staatelenden,
Tot dienst en heil van 't waarde vaderlant.
Nu mist 's Lants vloot in hem haar rechterhant,
De Vryheit een beschermer: die, rechtschapen,
Zyn' adel meer met deugt dan 's Vaders wapen
Vercierde; en om wiens doodt alleen de nydt,
Die 't zich noch schaamt, in 't duister zit verblyt.
Men breng zyn lyk, bekranst met zeelaurieren,
Om zyn cypres door eeuwig lof te cieren,
Met tranen by zyn Vaders kout gebeent,
Die nu op nieu wort in dien Zoon beweent.
Dit grafschrift zal, tot glori van twee Helden,
Ons staatverlies de volgende eeuwen melden:
Dees grafsteen dekt den Vader en den Zoon,
Twee Ruiters, waardt een dubble Heldenkroon.

LXXXIV. III. 180. G. BRANDT.

Adriaan Schepers, Kanunnik en Kapitein ter zee. 19 Dec. 1634—18 Mei 1683.

Penning op zijn overlijden.

De oprechtheid, liefde en trouw, we uit
[Schepers schitt'ren zagen
Als uit den inborst van dit alderminnlijckst
[vee [1])
Maar, wie verbeeld de moed, ervarentheid ter
[zee
En and're deugden, daer twee waerelden van
[waegen.

De Vries en De Jonge. II. pl. IX. 8.

1) Dit zijn drie scheepen (schapen), het sprekend wapen van Schepers.

Penning op het overlijden van Adriaan Schepers De Vries en de Jonge. IX. 8.

Gedachtenis van den Zee Kapitein P. Kersseboom.

Dees zerk dekt Kersseboom, die tweemaal
[twintig jaren,
In ellef slagen, en in d' uiterste gevaren,
Zich waagde voor den Staat en vryheit, met
[beleit
En dapperheit, gesterkt door zyn' godtvruch-
[tigheit.
Dus dorst hy dwers door vier en staal en
[kogels streven,
En most in 't endt in zee door storm en
[schipbreuk sneven.

Verongelukt door storm toen de Hollandsche vloot MDCLXXXIII. van Gottenburg terugkeerde.

LXXXIV. III. 188. G. BRANDT.

Balthazar Bort.

In 1659 als koopman naar Atjeh. In 1662/4 deed hij eene expeditie naar de kusten van China, de Pescadores en Formosa. Gouverneur van Malakka 1668. Directeur Generaal in Ned.-Indië 1681, overleden als zoodanig 11 Jan. 1684,

Onder zijn portret.

Dus praalt de dapperheijt wiens opgeheven
[klingh,
Door wijsheijt wiert gevoert int hart ver-
[staalde wapen,
Die eer't cocxinia docht, hem op de hielen
[stingh,
En drie Iaer achter een den seegen quam te
[rapen,
't Sij op het vlacke velt off boort al tegen boort,
Dus siet gij affgebeelt den blicxem van de
[noort.

CXXX. 9.

M. CRAMER.

Penning op het vertrek van Willem III naar Engeland. 1688. v. L. III. 378 3.

Oorlog met Frankrijk. 1689.

In Juli had nabij Texel een gevecht plaats, waarbij Kapitein Gerrit Hooft, sneuvelde.

Grafschrift.

Wat held're Zon daalt hier op zee voor d'avond
[onder,
In 's leevens morgen reeds ter middag van
[zyn moed?
't Is Hooft, wiens eed'le glans blinkt schooner
[door zijn bloed,
Zyn vyand tot een schrik, de waereld tot
[een wonder.

CXIII. II, 328.

K. LESCAILJE.

Ziele-Sucht. Gedaen aen onse God om vergevinge van onse sonden en Zegen over de Scheeps-vloot en Armee so te Water als te Lande.

Stemme:
Troosje mijn Lief, &c.

O Grooten God op u Troon zijt geseten
Oppersten Keyser hoog van vermeten
Ghy kent die onse werck siet en daet
Oock onse woorden alle ons praet
Ja ons gedachte: O groot van machte
Weet ghy het alles en wel verstaet.

O Godt als u Arm is op geheven
Alle Vorsten schudden en beven
Van 't Aerdrijk als u gramschap komt aen
Ghy kunt allenigh alles verstaen:
Voor onse dade Maer uwe Genade
O goede Godt houdt ons noch staen.

Wy bidden laet u barmhertigheyd dalen
En slaet u oogen op onse Dalen
Want onsen Veld-Heer is nu in Zee
En leyd met al sijn Scheepen ree;
Veel duysent ziele Swerven met haer kiele
O Godt wiltse bewaren mee.

Voor storm en windt en voor de bare;
O God wilt ons Neerlands Vloot beware
Want ghy weet wie het nu gelden sal:
Bewaert ons Vloot voor ongeval
Oock onsen Lande Voor 's vyands brande
Behoed doch Heer ons Hollands dal.

Behoed doch onsen Veld-Heer verheven
Die op de Zee gaet wagen sijn leven
Den vroomen Held aen allen kant
Gaet soecken sijnen vyand
God wil hem geven Een goe haef daer neven
Om so te samen komen aen landt.

Daer gaet de vader van alle lands vader
Op Zee en begint sijn vyand te nader
Daer gaet den beste van ons Land
Men siet Oranjes wal en strant
Ons Heere State Gaet hy al verlate:
Godt geev' Oranje de overhandt.

Daer gaet dan onse Heldt der Helde
Over de Zee met groot gewelde
Hy soeckt ons vyand te verslaen
Om ons allegaer by te staen
Den Held verheven Sal nu gaen geven
Sijn Lijf en Bloed ten besten gaen.

God geev' dien Held geluk in sijn wapen
Dat wy met Oranje vreugt mogen rapen
En dat wij onsen Held met pleysier
Mogen kroonen met Lauwerier.
En mogen brande Door ons Lande
Tot sijnder eere vol vreughde vyer.

Vaert wel Edel Prins van Oranje
God geev' u voorspoet oock tot Brittanje:
Vaert wel o puyckste van ons Lande
Ick hoop dat ghy heel Triumphant
In korte dagen Na ons behagen
Sult overwinnen ons vyandt.

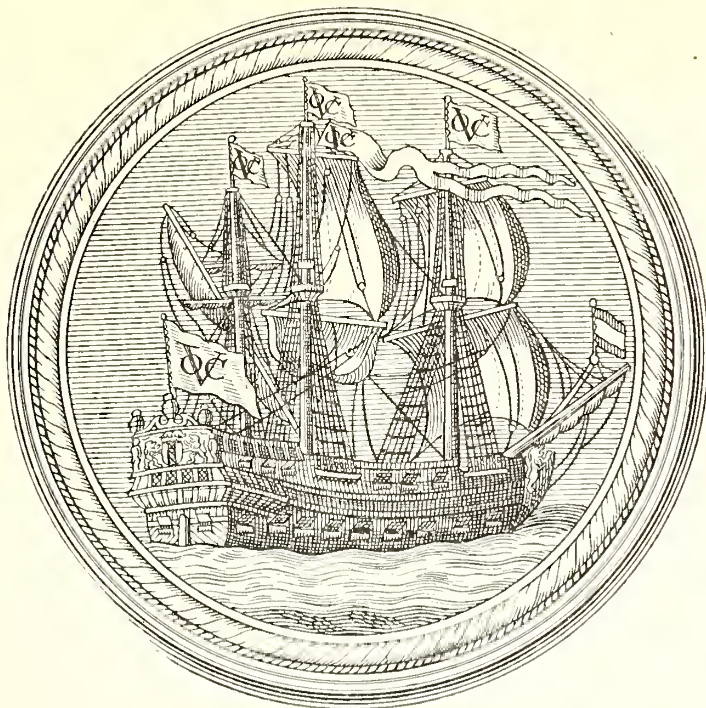
Oorlof laet ons dan allegader
Bidden ons Godt den Hemelschen Vader
Dat hy onsen Prins met ootmoet
Wil bewaren sijn Lijf en Bloedt
O Godt wilt geven Den Prins lanck leven
Bidden wy dan metter spoet.

XX. 12. R. V. H.

CORNELIS EVERTSEN DE JONGSTE. 16 NOV. 1642—NOV. 1706. ZOON VAN CORNELIS DEN OUDE. HAD DEN BIJNAAM: KEESJE DE DUIVEL. KAPERKAPITEIN 1665. LOWESTOFF. 4-DAAGSCHE ZEESLAG. SCHOONEVELD 1666. CHATTAM. SOLEBAY. NIEUW NEDERL. EN ST. EUSTATIUS 1672. V. ADM. 1679. LT.-ADM. 1684. BEVESIER.

GESCH. PORTRET. ANON. STEDELIJK MUSEUM MIDDELBURG.

Penning op Johan de Hertog, opperkoopman der O. I. C. Commandant der retourvloot. Veroverde nabij de Kaap de Goede Hoop twee Fransche schepen, doch stierf enkele dagen voor zijn terugkomst in het Vaderland. v. L. III. 457.

Slag bij Bevezier. 10 Juli 1690.

De vereenigde Engelsche en Nederlandsche vloot onder Lord Torrington, 57 oorlogschepen, 11 branders met 3842 kanonnen en 23.000 koppen, werd nabij Kaap Bevezier (Beachy Head) door de Fransche (76 of 80 schepen met 27.000 koppen) onder Graaf de Tourville verslagen. De Engelschen bleven op den achtergrond. Verscheidene schepen gingen verloren. Jan Dick en J. van Brakel sneuvelden.

Een nieuw lied van de zee-slag, gedaan in 't Canaal, tusschen de Hollanders, ende de Fransche Oorlogs-Schepen, op den 10 July 1690. Stem: *Eer dat de Zon heeft kragt gekregen*

Luystert toe al zonder dralen
Wat ik u verhalen zal
Van 't Gevegt al zonder falen
In 't gezigt van d' Engelsche wal
In 't Canaal voor Bevezier
Sloegen wy na ons manier
Van onze kant
Op den Vyand
Gaven wy lustig vier.

Het geschiede op Maandag even
Julius den tienden Dag
Doen zag men de Rang-vlag streven
Men digt by den Vyand lag;
De moed was lustig groot
In de Hollandsche Vloot
Men lieper op in
Verstaat de zin
Wy gaven de eerste schoot.

Van het Schip de zeven Steden
Spoog men niet als Vuur en Vlam;
Karel van der Putten mede
Toonde hem als een Krijgsman;
De Mossel-man van Terveer
Schoot lustig op den Beer;
Maar d' Engelsche Vlag
Gelijk men zag
Stelden haar niet te weer.

Voor uyt zag men Brakel vegten
Kallenburg en Gillis Schey
En zo ik heb gezien ten regten
Wasser Kalf van Medenblik by
Het Wapen van Alkmaar
Dat schoot zeer fel op Haer
d' Enkhuyzer Maagt
Was onvertzaagt
Al viel het haar wat zwaar.

Van Tergoes dient niet vergeeten
En Capiteyn Dekker van Edam
Hebben haar zeer braaf gekweeten
Met 't Schip Groningen daar an:
Reyersberg en van der Saan
Die vielen dapper aan
Op den Vyand
Maar het was schand
Helaas! wy waren verraan.

Maar d' Engelsche Bondgenooten
Lagen t' Loefwaard van de Vloot
Hebben niet een Schoot geschoten
En hielpen ons niet uit de nood:
Behalven de blauwe Vlag
Men lustig schieten zag
Van agter an
Op den Fransman
Vogt hij den heelen dag.

d' Schout-by-nagt wierd dood geschooten
In het laatste al van den Slag
Dat heeft ons zo zeer verdroten:
Dat dien Held daar neder lag
Ons Capiteyn Luytenant
Greep het Zwaard weer in de hand
't Gevegt was strang
En viel ons bang
Wij hadden te veel weerstand.

's Vijants Magt was onbegrepen
Twee-en-tagtig Schepen groot
En wy met ons dertig Schepen
Sloegen tegen de heele Vloot
Van 's Morgens de Klok agt
Tot 's Avonds toe met magt;
De Klok was vier
Op ons manier
Elk heeft zijn dienst betragt.

Hadden de Engelsche ter degen
Ons geholpen in de Slag:
Wy hadden met Godt Victory gekregen
Maar men het verraad doen zag
Van Herbert zeer ontrouw
Had ons verkogt als nouw
Aan den Vyand
Heel Engeland
Dat isser van in rouw.

Oorlof ghy Helden verheven
Als gy weer gaat aan den Slag
Bid aan Godt den Heer ter degen:
Dat hy u dog helpen mag
Vegt vry met Godes hand
Te Water en te Land;
Belieft 't de Heer
Hy zal u weer
Brengen in 't Vaderland.

XXII. 8.

GERARD CALLENBURG. 8 APRIL 1642—8 OCT. 1722. KAPT. OP „DE ZEVEN PROVINCIËN" 1673. MIDDELL. ZEE 1676. KAPT. DER LIJF COMP. MATROZEN 1688. V. ADM. 1689. BEVEZIER. BARFLEUR. ONTZET BARCELONA 1694. ST. MARTIN. LT.-ADM. 1697. VIGOS. GIBRALTAR. VERLAAT DEN DIENST 1702.

GEGRAV. PORTRET DOOR P. TANJÉ NAAR J. VOLLEVENS SR. 1718.

GERARD CALLENBURG,
Luitenant Admiraal van Holland en Westvriesland
voor den Zee-Raad op de Maze,
geboren den 8 van Grasmaand 1642. gestorven den 8 van Wynmaand 1722.

P. Tanjé sculp. 1756.

Een pertinent Verhaal van de Zee-Slag, die 22 Oorlogs-Schepen, Engelsze en Hollandsze, tegen een Fransze Vloot van 82 Schepen hebben geslagen.

Stem: *Wilhelmus van Nassouwen.*

Wanneer men heeft geschreven
Duizent zes hondert Jaar
t' Negentig daar beneven
Den derden July klaar
Zeilden wy met genugten
Van Portsmuiden de Ree
Men hoorden vreemt gerugten
Wanneer men kwam in Zee.

't Was op Bedag wilt weten
Dat men den Vyand zag
't En diend ook niet vergeten
Terstond de blaauwe Vlag;
Die joeg haar na zeer spoedig
Tot Zonne Ondergang
Den tiende July spoedig
Zag menze in een rang.

Elk ging zijn Anker ligten
Het Schut raakten te Boort
Men ging ons onderrigten
Gelijk als dat behoord
En Zeilden met genugten
Na den Fransman verstaat
Het welk ons deede zugten
Door Herbers boos verraad.

Ons Admiraal met manieren
Die heeft als een vroom Held
Zijn Vloot daar doen rangeeren
In Slagorder gesteld;
Ons Vies-Admiraal wilt weten
Was Callenberg dien Held
Hy heeft hem wel gekweten
Al op Nepthunis Veld.

En Karel van der Putten
Onzen Vies-Admiraal
Om 's Vyands Magt te stutten
Vreest hy geen Vuur nog Staal
'k Hoop God zal hem bewaren
Voor het Vyands gebroed
Die hem uit het bezwaren
Genadig heeft behoed.

ô! Schey ik moet u roemen
Als een vroom Schout by Nagt
Daar zag men u af komen
Tegen de blaauwe Vlag
Men hoorden u Kartouwen
Zo meenig Slag op Slag
't Was vreugd om te aanschouwen
Als men hem wyken zag.

De Dood moet ik beklagen
Van onze Schout by Nagt
't Was Brakel oud van dagen
Die Vuur nog Vlam ontzag;
Maar den Vyand bloedgierig
Heeft hem ter neer geveld
God wil zyn ziel bestieren
Boven in 's Hemels Veld.

Ik moet nu ook verklaren
Van dezen vromen Held
Die op Neptunis Baren
Hem in Slag-order steld
Het was Jan Dirk van Hooren
Den vroomen Held zeer groot
't Leven heeft hy verlooren
Door een droevige Schoot.

En van der Zaan wilt weten
Als een vroom Man getrouw
Die heeft hem wel gekweten
Al voor het Huis Nassouw
En Kuyper van gelyken
Die heeft hem wel gesteld
Zonder een streek te wijken
Voor het Vyands geweld.

Taalman vogt mee zeer moedig
Zyn lof diend ook gezeid
Daar op kwam Zwaan zo spoedig
Zijn Vleugels wijd uitgespreid
En Dekker oud van dagen
Liefhebbers van Nassouw
Noorthey moet ik beklagen
Zijn Dood maakt groote rouw.

Van der Goes wilt het weten
Dien vroomen Heer valjant
Zijn Lof diend niet vergeten
Hy sloeg aan elken kant
Zo lang hy werd genomen
Al van den Franschen Haan
Dertig Man zyn 't ontkomen
De anderen zijn gevaan.

Van Zijl die zag men streven
Tot 't einde van den dag;
Het Kalf daar beneven
Den Boer niemand ontzag
En Pieterson verheven
En Jan Covent en Snel
Hebbent' niet opgegeven
Maar sloegen even fel.

Callenberg zeer moedig
Al op het Houte Paart
En van der Poel zeer bloedig
Toonden hem onvervaard
Mosselman van gelyken
Alzo dit Lied vermeld
En zag men niet bezwijken
Voor het Vyands geweld.

By de Engelsche ontrouwe
Was eenen Admiraal
Men mogt het wel onthouwen
Hy liep van ons egaal
Harbert was den Verrader
Die liet ons in den Nood
In plaats hy was ons Vader
Zo schoot hy niet een Schoot.

Want hy had voorgenomen
Ons te brengen in rouw
Maar God door zijn vermogen
Redden ons uit benouw;
Doen zag men hem verflouwen
Zo ras hy kwam te Land
Daar wierd hy vast gehouwen
Als een Hond aan den Band.

Wilt God den Heere loven
Voor zijn getrouwigheid
Want hy kwam haast van boven
Die Ziel en Lichaam scheid;
Hy redden ons uit haar handen
Al van den Vyand snood
Heer brengt ons weer te Landen
Al in ons Vaders Schoot.

Beroemde Batavieren
Al van het Huis Nassouw
En blyft met goe manieren
Het Vaderland getrouw:
Bij van der Zaan wilt weten
Is 't Lied in 't net gesteld;
't Schips naam diend niet vergeten
Is d' Agatha vermeld.

XXXVIII. 49.

Op 't slaan van de Hollandse Vloot 1690.

De Vloot dan, die voorheen de Britse en [Franse vloten,
Zoo moedig overwon, is nu te grond ge- [schoten,
Door Britse reekels, die zoo schelms door [boosheids band
Gekluistert in haar nest, zelfs roerde tand [nog hand:

ABRAHAM FERDINAND VAN ZEYL. KPT. TER ZEE, 2e ENG. OORLOG. W. IND. 1673. OELAND 1676. SPANJE 1678. BEVESIER. MIDDELL. ZEE 1694. W. IND. 1697. OVERL. ALDAAR 3 AUG. 1697.

GETEEKEND PORTRET DOOR J. FABER. VERZAMELING Mr. S. VAN GIJN, DORDRECHT.

CAPITEIN VAN ZEYL, Commandeerende 's Lands OORLOGSCHIP REYGERSBERG, van 72 Stucken Canon - in de Bloedige Bataille in het Canaal Aº 1690.

ABR. FERD. VAN ZEIJL. OVERL. 3 AUG. 1697.
GRAFMONUMENT TE BENSCHOP.

VAN ZYLL
Θ.3 AUG.
1697
HEROI

JAN SNELLEN. KPT. ONDERSCHEIDDE ZICH BIJ BEVESIER. S. B. N.
OVERL. 25 AUG. 1691.

GEGR. PORTRET DOOR A. BLOOTELING. v. S. 5172.

ensis Potior Sceptro.
A. Bloote Sc.

Beklaag geen Helden, die vol moed na God
[gevaren,
Voor ons door 't vuur haar lijf verloren op
[de baren:
Maar wreekze, roept, als gy den Brit het
[hert uitrukt,
Doe Willem Koning wert doe wert den
XXXIX. 233 [Staat gedrukt.

Fransche penning op den slag bij Bevezier. v. L. III. 483.

Jan van Brakel 1618—10 Juli 1690.

S. b. n. Bergen. 4daagsche zeeslag. Chattam. Solebay. Schooneveld. Algerijnen. Sneuvelde bij Bevesier. Hij was het, die zich den grap veroorloofde in 1668 in de Middellandsche Zee op zijn schip, onder de Hollandsche vlag, een te Chattam veroverde Engelsche vlag te laten uitwaaien, over welke „dertelheyt" de Engelsche gezant zich bij H. H. M. ernstig beklaagde. Ongetwijfeld een daad om hem populair te maken.

Verjaerwensch aen den Heere Joan van Brakel.

Als Brakel inzeilt op het onweer der kar-
[touwen
En kogels, al de kust verdondrende aen
[weêr zy,
Daer hy met Zandwich pleit wie 't zeerecht
[zal behouwen,
En laten Gode alleen de waterheerschappy;
Hy daegt hem, vol van moed, ter vierschaer
[van de baeren,
En spreekt met vier en vlam, uit monden
[van metaal:
Of als hy, langs den Teems, tot Chattam
[opgevaren,
De havenketens breekt, en, bruischende over
[stael
En yzer, open rukt het Britsche Damiaten,
Zet 's Konings magazijn en krijgsvloot in
[den brant,

Of schokt gansch Barbarye, en doet de vlag
[der Staten
Een doodschrik wekken op 't Algiersch en
[Tunisch strant:
Dan juicht hem yder toe, dan laet de
[vreugt zich hooren,
En 't vaderlant schijnt als herschapen door
[zijn moed;
En zwijgt men op dien dagh waer in hy is
[geboren,
Dat lyd mijn zangnimf niet, die u met
[vreugde groet,
En wenscht, de hemel wil noch lang uw
[leven sparen,
Verdubblende uwen roem zoo wel als uwe
VII. 305. [jaren.

J. A. v. d. Goes.

Gedagtenisteken voor den Zéheld Brakel.

's Lands Waterraad ontrukt de dood dus
[het verderven
Des Helds, wiens eerefaam nog de vlag voert
[na zijn sterven.
d' Ondwingbre watervorst, bij Tethys zelf
[beschreit,
't Gebit en klaauw der Leeuw van Neêrlands
[vrijë Staten,
De Kétenbreker van het Britsche Damiaten,
Zéherkles Brakel is het die hier onder leit.
LXXXVIII. II. 169. Sylvius.

Op de Doorluchtige doch ontijdige Dood van den Dapperen Soldaet en seer voortreffelijken Zee-helt.

Bedroefde Weduwe van een doorluchte Helt,
Die als een Oorlogsman sijn Leeven heeft
[verloren
Op 't bloedig Bed van Eer, waar toe hy
[scheen geboren!
Vertroost U in dien Godt, die hem nu heeft
[gestelt
Ver boven Son en Maen, daer hy nu wort
[getelt
By al de Helden Godts, van jongs daer toe
[verkooren.
Hoe meenigh heeft hy van den Vyand doen
[versmooren,
Die door sijn donderend Kanon zijn neer-
[geveldt,
En stickten in hun bloet, eer hy sijn Leven liet:
Voor welk verlies hy nu een eeuw'ge vreught
[geniet.
Lijdt en verdraeght met vreught de slaende
[hand des Heeren,
Terwijl Uw Weederhelft gesneuvelt is voor
['t Land;
Niet als een Engelsman: maar Batavier, die
[hand
Aen 't werk heeft derven slaen, sijn Huys
[en Stad ter eeren.
Met reeden neem ick deel in U verlies,
[Mevrouw,
U Man, den Zee-helt, is uyt deze tijd
[gevlooden,
Door Gods bestier, die dit aen 't Nootlot
[heeft gebooden:
Zijt lydzaem in 't verlies. Indien ick melden
[souw
De droefheyd, die 'k gevoel van dese uw
[grooten rouw,
Voorwaer een volle Zee van tranen was
[van nooden;
Maer overmaet van Rouw heeft onse God
[verbooden:
Gedenkt met my vernoeght, dat hy dit aerts
[gebouw
Verwisseldt heeft voor 't Huys daar boven
[sonder handen,
Van Gode toebereyt. Heeft d' Engelsman
[met schanden,

ABRAHAM TAALMAN DE OUDE. KAPT. TER ZEE. SLAGEN 3de
ENG. OORLOG-BEVESIER. 1690. GEVECHT MET DE FORBIN 1692.
OVERL. JUNI 1696.

GESCH. PORTRET DOOR JAN VOLLENHOVEN (?).

Hem tegen alle hoop verlaaten in den nood,
Te grooter is de roem van Brakel, die een glory
Bevochten heeft, waar by der Fransen
[waan-Victory,
Niet halen kan: hij stierf een glorieuse Doot.
P. 5160. A. v. ACKREN.

Grafschriften.

De Helt verminkt aen been, maer nooit in
[heldenmoedt,
De schrik en blixem in de vyantlyke vlooten,
Heer Brakel, die, vol viers, zyn lauwren
[met zyn bloedt
Besprengde, leit, helaas! hier in dit graf
[besloten.
Zoo storf (hoe kan een Heldt zyn dapper-
[heyt meer baten?)
De kettingbreker van het tweede Damiaten.
LXXXV. 216. K. BRANDT.

Grafmonument.

Door ketens, donderkloot en staal en
[blixemstralen
Te vliegen, en een roof op 's Vijands grond
[te halen
Was Brakel's werk, die Sijn triumf rukt
[uit den brand.
Zijn naam en krijgsdeugd ciert zijn graf en
[Vaderland.
J. PLUYMER.

Tien luifel-opschriften voor tabakswinkels.

IN DE ZEHELD BRAKEL.

Held Brakel heeft van kindsbeen aan,
Den Oorlogsdamp, met lof voldaan:
Dat in sijn tijd, nog voor sijn leven;
Van sulken damper werd geschreven.

Held Brakels Schip waar vyer en vlam
Uyt alle Pypen vonkken quam,
Dat, waar hy quam een Schip aanranden;
Weg ging den Vink met Stank of Schanden.

Held Brakel waar een Sterken Roker,
In 't branden van Tabak een stoker:
Een fellen damper voor 't gemeen,
Dat brak den vyand hals en been.

Held Brakel waar tot damp geboren,
Verliet geen Vyand ongeschoren:
Den tontel had hy brandend' klaar,
Geriefde dampers voor en naar.

Held Brakel is de eerst geweest,
Die door den ketting onbevreest:
Den Vloot voor Chattam quam genaken,
Dat Staartman most een vrede maken.

Den held, die voor de deure staat,
Dwong Staartman, Turk, op Zee in Straat:
Dat niemand wien het mogte wesen,
Voor sulken damper sat in vresen.

Als Brakel met den Vyand sloeg,
Waart 't mannen, dampt men niet te vroeg:
Ons Pypje moet eerst Tontel raken,
Dan sal Tabak den Vyand smaken.

Heeft Brakel niet genoeg gedaan?
Doen hy voor Chattam schrap ging staan?
Vlot, ketting, met sijn kiel doorbroken,
Dat wy met vrede mogen Roken.

Waar vindmen zulken dapp'ren held?
Als Brakel die door damp most leven:
Hy rookte Zewaarts, op het Veld;
Dat yder voor syn damp most beven.

Had Torrington met my geslagen,
De Fransche Vloot was ons geweest:
Nu leg ik in de aard gedragen,
Om lof te hebben onbevreest.
XLVIII. 18.

Aan den Weledelen Manhaften Heer Gilles Schey, Schout by Nagt van Holland en West-vriesland, onder het Edel Mogende Collegie ter Admiraaliteit van Amsterdam, wederkeerende met 's Lands oorlogschip genaamt de Princes Maria, uit de Zeeslag tegens de Franschen, geschied op den 10 Juli, 1690.

Heer Schey, getrouwe Batavier,
Beproeft in zo veel waterslagen,
ô Schrik der Fransche Zeebanier!
Daar Vrind en Vyand van moet wagen.
Wat geeft gy my een ruime stof,
Te zingen van uw roem en lof.

Niet vrugtloos heeft uw edle moed
Uws Vaders lessen ingezogen,
Die u altyd heeft opgevoed
In 't School der water Oorelogen,
En in den selfsten krygsorkaan
Kloekmoediglyk is voor gegaan.

Gy gaaft alreeds een proef daar van,
Zelf in den opgang van uw jaaren,
Dat noch de Teems getuigen kan,
Daar hy niet kon 't gevaar ontvaaren.
Toen sprong gy moedig in de boot.
En redde uw' Vader uit den nood.

Waar is, ô moedig Oorlogsheld!
Uw dapperheid niet al gebleken?
De trotsche Sein, en Sond en Beld,
Weet daar met schrik noch van te spreeken:
Gy zyt berugt by Siciljaan
En Spanjaard, door uw oorlogsdaan.

De halve Maan van Mahomet
Erinnert zich niet zonder beeven,
Hoe gy haar hoornen hebt verplet,
Zes Roovers uit haar Zee gedreeven,
Vol schrik en angst gejaagd op strand.
Door u veroverd en verbrand.

Nu hebt ge weêr voor 't Britsche Ryk
En 't Vaderland zo wel gequeeten,
Dat gy den trotschen Lodewyk,
Die zich hovaardig dorst vermeeten,
Te zyn de grootste van de Zeên,
Deed aarslen door uw dapperheên.

Gezegend was het uur, toen gy
't Bewind dier Oorlogs-hulk aanvaarde,
Die met den Naam pronkt van Mary;
De grootste Koningin op aarde,
Die door Godvrugtigheid alleen
Ten Britschen Rykstroon is getreên.

Mary, van allen kant bezet,
Door die haar trachte te schoffeeren,
Hebt gy door uw beleid gered:
Gy deed dien Bloodaard rugwaards keeren:
Had gy niet voor haar eer gewaakt,
Die trotsche had haar wis geschaakt.

Gy hebt die Schoone, in dezen staat,
Zo door uw dapperheid verdedigd,
Dat zy aan hulzel en gewaad
Slegts door haar' Vyand is beledigd;
Daar hy, in tegendeel, altyd
Zich zal beklaagen van dien stryd.

Dus is zy meer aan u verpligt,
Dan aan haar eigene Onderzaaten,
Wyl dit geschiede in hun gezicht,
Gy trouwloos daar van wierd verlaaten.
Het groot gevaar ten doel gestelt,
Alom besingeld en bekneld.

Vaar voort, volg 't Heldenspoor, dat gy
Dus lang zo moedig hebt betreden;
Dan zal eerlang het Scheepryk Y,
Tot loon van uwe dapperheden,
U pronken zien met de oppervlag,
Verdiend, behaald door slag op slag.

XXXIX. 97. JOANNES COMMELIN.

JAN VAN BRAKEL. 1618—10 JULI 1690. SCHOUT BIJ NACHT.
BERGEN. 4d. ZEESLAG, CHATTAM, SOLEBAY, SCHOONEVELD,
ALGERIJNEN. SN. BIJ BEVESIER.

GRAFTOMBE IN DE ST. LAURENS- OF GROOTE KERK TE
ROTTERDAM.

INVICTI HEROIS
OP DEN ZELVEN

Uitrusting eener Engelsche vloot (Herfst 1690), onder het bevel van drie opperhoofden. Hierbij sloot zich de Staatsche vloot onder Cornelis Evertsen aan.

Een nieuwe samen-spraek tusschen de Koninginne en de drie Bevelhebbers die gekoosen zijn het Oppergesagh van de Engelsche vloot te hebben als namentlijk: den Ridder Richard Haddok, den Vice-Admirael Killegrew en den Ridder John Aschby, die nu alle haer afscheyt van haer Majesteyt de Koninginne genomen hebben het welck men in dit volgende Lied kan lesen of singen.

Stem: *Wel wat hoor ick al voor plagen.*

DE BEVELHEBBERS.

Wy komen met eerbiedigheden
Tot u O Majesteyt getreden
En versoecken van u te gaer
Also dat onse vloot leyt klaer
Dat gy naer begeeren
Wilt consenteeren
Om 'r mee uyt te Zeylen maer.

DE KONINGINNE.

Daer is alleen na mijn verlange
Want 'er ons welvaert heel aenhange
Maer de Hollandse helden vry
Och waren die der nu oock by
De france Cadette
Die soecken te lette
Want sy passen daer op seer bly.

DE BEVELHEBBERS.

Wy sullen daer met Godts genade
Op haer desseynen wel slaen gade
En waert dat zy ons quamen by
Eer de Hollanders by ons zy
So sullen wy toonen
Voor 't Rijck en Kroone
Om het te helpe uyt de ly.

DE KONINGINNE.

Wel laet geen uur of ty verloopen
Ick sal op u stellen mijn hoope
En loonen u wel naer waerdy
En so gy siet verradery
Van d'een of d'ander
Hangt dan malkander
Datelijck op wie dat het zy.

DE BEVELHEBBERS.

Wy sullen al ter goeder trouwe
Uwe geboden onderhouwe
O Majesteyt en Koningin
Zijt vry versekert dat u zin
En order genome
Men sal nakome
So men dan die Verraders vind.

DE KONINGINNE.

Wel toont u dan als trouwe helden
Gy weet hoe mijn Gemael hem stelde
Voor sijn Vyanden heel ontbloot
Wat is 'er niet meenige schoot
Al naer hem gegeven.
Maer Godt heeft hem 't leve
Gespaert in de uyterste noodt.

Is het niet schrikkelijck om hooren
Dat die tot hullip ons had verkooren
En door haer klagten en gebeen
So gingen wy naer Engelandt heen
Om daer te versette
Die droevige wette
Nu willen zy ons selfs vertreen.

Maer God die dese valse daden weet
Die sal ons met sijn genaden
Oock hellepen aen alle kant
Ik stel het alles in sijn handt

Wat hy ons mag geve
Dus waegter u leve
Voor sijn Leer en voor 't Nederlandt.

De kroon begeerde wy niet te dragen
Was het niet om te onderschragen
De Protestanten ware leer.
Die men socht te helpen om veer
Daer sal men met moede
Voor vechten ten bloede
En houden die staen tot Godes eer.

DE BEVELHEBBERS.

Wy sullen daer ons vlijt voor thoone
Voor Godes kerck U staf en Kroone
Sal men daer mee oock houwen staen
God wildet laten ons na vergaen
So wy niet trouwe
Het daer mee houwe
Moet ons de Heer tot mortels slaen.

DE KONINGINNE.

Wel gaet dan in des Heeren name
Doet so op dat u eer en faeme
Uytroept van u Manhaftigheyt
Dat gy bent die door wijs beleyt
Ons Zee en strande
Van de Vyande
Verlost hebt en haer magt verspreyt.

O Godt wilt nu u zegen geven
Op onse vloot en t' aller wegen
Ons hellepen aen alle kant
Och hoe veel zijn in Engelandt
Die 't met de vyande
Te water en te lande
Tot ons verderf zijn aengespant.

BESLUYT.

Sa wacker dan Hollanders en Zeeuwen
Laten wy voor het geloof als Leeuwen
Te Land en water strijden gaen
Het leyter nu eerst recht op aen
Want so wy verflouwe
So sal het ons rouwe
En Vrouw en kind'ren doen vergaen.

XX. 42.

Op eenen Zilveren Beker, vereerd aan Teunis Elmerse, voor zynen zoo manhaftigen als voordeeligen Scheepstogt naar Sint Hubes, en naar Groenland.

Tot blyk van Elmers wys beleit,
Verzelt met Heldendapperheid,
Die roovers aarzlen deed en beven;
Toen van Sint Hubes, in 't Kanaal,
Hy zich verweerde als Ammiraal,
Is dit tot dankbaarheid gegeven.

En om dat hy van Groenlants kust,
Met ryken zegen toegerust,
Zyn' Reeders doet op hem vertrouwen;
Wort met een' dronk naar waarde en eisch
Hem mild gewenscht geluk op reis,
Wanneer hy Thetis weer gaat bouwen.

t' Amsterdam den 20 Nov. 1690.

XC. I. 341. J. OUDAEN.

Onderschrift van een prent voorstellende een matroos van omstreeks 1690.

OOST-INDIEN VAARDER.

Wie wou na zeven jaar in 't Oosten om te [zwerven
De lek're brandewyn en mooje meisjes [derven?
Neen! ik moet miggelen en zuipen dat het [kraakt
Terwijl myn geld nog duurt en my een [pijpje smaakt.

Zwartekunst n. C. Dusart. A. B.

Cornelis Tromp door Willem III benoemd tot opperbevelhebber van 's Lands vloot. Febr. 1691.

t' Samen-Spraeck tusschen den Heere Prince van Oranje en den Grave Tromp.

Stemme:
Dartel Venus Wicht.

DEN GRAVE TROMP.

Koninckklijke Vorst
Prael der Nederlanden
Die met uwe handen
Sluyt de Eendachts Tuyn
En bind de seven Pylen vast met banden
En set die beslooten in den Tuyn
Als een Scipio zijt gy in oudt Romen
Die voor Caesars prael niet hoeft te schroomen
Als een Hanibal
Zijt gij voor ons al Gekomen.

SIJN HOOGHEYT.

Dap'ren Water-Leeuw
Pronck der Batavieren
Op die voert Banieren
Van de Deensen Vorst
Gy hebt mijn Vlagh en Wimpels oock doen [zwieren
En die als een moedigh Heldt getorst
Als uw Water-Paert met veel hondert Zielen
Wierdt gevolght van meer als hondert kielen
Pluckten gy Lauw'rier
Om het Oorloghs-Vier t' Ontzielen.

DEN GRAVE TROMP.

Al mijn Vlees en Bloet Was voor u te pande
Doe wy voor den Lande
Streen met Britt' en Frans
En de'en haer vluchten uyt de Zee met schande
Wonn' tot drie verscheydemael de kans
't Was al Vuur en Vlam wat men sagh en [hoorde
't Blixemden uyt Schut aen alle boorden
't Daverend Canon
Dat de glans der Son versmoorden.

SIJN HOOGHEYT.

Uwen Helden-aert is hier in gebleecke
't Is een seeker teecken
Die sijn Vaderlandt
Trouwhertigh mint
En sonder tegen spreecken
Vreest noch Zwaert noch Doodt noch [Oorloghs-Brandt
Als hij magh vol vier rijklijk zege-pralen
En van sijnen Vyandt eer behalen
Hier van hebt gy blyck
Uyt het Engels Rijck Gaen halen.

DEN GRAVE TROMP.

Dit hebt gy geproeft Vorst doe gy de zege
Moedigh hebt gekrege
Van den Prins Conde
Daer u 't oorloghs-loot vloogh om het [hooft als regen
Nochtans voerde ghy Triumphe mee.
d' Overwinners Vaen sagme u daer plante
Schoon 't wier dier gekogt an beide kante
Godt heeft uwen moet
Met kloeckheyt gevoedt Valjante.

SIJN HOOGHEYT.

Prael van Hollandts roem
Uwen naem most brallen
Op de Fransse Wallen
Doen ghy met 's Landts Vloot
Gingt op Boelijn en op S. Marten vallen
Daer een yder voor u aenkomst vloot
Haelden buyt op buyt uwen roem bevonden
Eeuwigh brallen sal tot allen stonden
Als Ulissis macht
Troyen heeft verkracht Te gronde.

DEN GRAVE TROMP.

Van u dade nog hoort me Naerde spreken,
Bon most voor u breeken
Creutznach en Bruil
Wierden van u gewonnen tot een teeken
Dat dit was den Vyandt eene Bril
Waer op dat gy gingh 't Vaderlandt verlaten
En ghy hout d'Unie-bant van de Staten
Weder als voor heen
Soo dat vreughde scheen Op strate.

SIJN HOOGHEYT.

Zie der Zwede Vorst uwe roem vermelde
Telt u by de Helden
Schoon ghy als Vyandt
Al sijn Zee-macht ter onderst boven stelde
Stack sijn stercke Schepen in de brant
Sleeptse met u mee na de Deense Kusten
Als een moedigh Helt vol zegen-lusten
Met een Oorloghs-moedt
Trat gy met de voet Sijn Kusten.

DEN GRAVE TROMP.

't Landt van Kuyck juygt noch Hooft der
Doe gy met Laurieren [Batavieren
Ginght de stercke Graef
Gelijck een Helt weer aen den Tuyn vercieren
En vocht daer gelijck de slechste slaef
Voerden storm op storm
Als een fellen Donder
Blaeckten 't grof Canon tot yders wonder
Dat de stercke Graef
Boogh sigh als een Slaef Ten onder.

SIJN HOOGHEYT.

Wackerheydt baert moet, moet brengt
Schoon veel Helden halen [zegenpralen
Daer haer leste tijdt
En door de doodt haer leven laten dalen
Noch blijft ons haer naem onsterflijck by
Door haer Helden doot sy als Helden leven
Door haer doot wert and're moet gegeven
Als haer eer-naem staet
Met een regelmaet Geschreven.

DEN GRAVE TROMP.

Al mijn vlees en Bloet stel ik voor Oranje
Moedigh in Campanje
'k Vrees niet voor de doodt
Schoon die mijn Vader trof van 't Rijck
[Brittanje
Door een Hels vervloekte Oorloghs-schoot
'k Waegh mijn Lijf en goedt
Landt en Vorst ter eeren
En ick sal vol moet niet weder keeren
Voor my Godt de Heer
Gaet Victory weer Vermeeren.

SIJN HOOGHEYT.

Die voor 't Vaderlant stelt sijn helde leven
Wert seer hoogh verheven
Na sijn Helden doodt
Op een Tombe gelijk men noch siet streven
U Heer Vader met veel eere groot
d'Admirael Piet Heyn, Galen, Hulst, haer daden
Zijn voor 't Lant met Lauren overladen
Heemskerck, Sweers en Haen,
Sietmen moedigh slaen Parade.
Kan de Ruyter niet ons gedachten voeden
Die sijn Lijf en Bloede
Voor 't rebelligh slot
Manhaftigh Liedt
Hy was een stale Roede
En een geessel voor des Vyandts rot
Tot het eynde hy ons heeft gaen begeven
Maer nu sal hy voortaen by ons leven
Door sijn Prael-gewaet
Daer hy nu mee staet Verheven.

DEN GRAVE TROMP.

Mavors Moort-lust nat root van bloet
Is noyt sat gesoopen [bedroopen
Maer die gulsigheyt

Heeft sijn gebeendt tot aan het Mergh
[door-kroopen
Waer door hy noch laegh op lagen leyt
Om 't Vereende Lant dorstig na de Vrede
Waer een stut en steyl
Tot des Neerlandts heyl is Vreede.

SIJN HOOGHEYT.

Al sijn argwaen is ons genoegh gebleken
Tot een seeker teecken
Op verscheyden mael
Schoonder al veel zijn die het tege-spreken
Door Godts gunst en Neerlants felle stael
Is des Vyants trots van ons ingebonden
Doch de doornen zijn diep in de wonden;
Daerom Neerlandt wert
Gekastijt seer hert Om sonden.

DEN GRAVE TROMP.

Tweedracht schuylt in trou dit is Pest en Plagen
Droevig om te dragen
Voor een vrye state
Want doen d' Unie ter neder lag geslagen
Schuylden in veel herten vals verraedt
Drie zijn uyt den Tuyn deerelijck gereten
d' And're leven in smart bloet en sweten
Maer Godts stercke macht
Heeft ons weer gebracht Een setel.

SIJN HOOGHEYT.

Dit benijt het oog door een helsen laster
Van die die als baster
Toonen haer gemoet
Hoe bits sij zijn nog toon ik my veel vaster
'k Merck dat alle ramp en tegenspoet
By haer wert beleyt tot gejuyg der ooren
Maer soo 't Godt belieft sy sullen hooren
Dat des Vyandts moet
Die tirannigh woet Sal smooren.

DEN GRAVE TROMP.

Phenix siet de nijt spalkt haer wye kaken
Om u te doen laken
Maer de dapperheydt
Sal al d'Afgunst en laster noch rabraeken
En de Edelmoedigheidt
Sal de Trouw en eer als een Wereldts wonder
Brallen doen gelijck een fellen donder
Soo dat haet en wraeck
Door haer bits gebraeck Raeckt onder.

RUYTERS, SOLDATEN EN MATROSEN.

t' Sa Couragie aen laet ons nimmer swichten
Maer den last verlichten
Van ons Vaderlandt
Wy sullen weder nieuwe daden stichten
Door de hulp van Godes stercke handt
Yeder een Romeyn sla de handt aen 't Wapen
Toont ghy Batavieren zijt geschapen:
Op dat Ziel en Hert
Niet gevonden wert Tot Schapen.

XXXIII. 47.

Een nieu liedt t' samen-spraeck gehouden tusschen Maria Koninginne van Engelandt, Schotlandt Vranckrijck en Yerlandt en den Admirael Tromp; aengaende het Zee gaen van dien Heldt.

Stem:
Ick gae na het peekel-veldt.

MARIA.

Weest wellekom mijn Tromp verheven
Ick sal u het Commando geven
Gy sult wesen mijn Admirael
Gouverneur oock principael;
Want gy moet vechten En werck uyt rechten;
Maer van Godt komt altemael.

TROMP.

Wel Edel Hoog-geboren verheven
Gy bent een Koninginne daer neven
Ick kom hier op mijn oude dag
En ick sal hebben het geheel gesag;
Sal zijn getrouwe Voor 't Lant Mevrouwe
Van God men het al verwacht.

MARIA.

Ick geve 't Commando al in uw' handen
God bewaer ons en onse Landen:
Ick val dan op mijn knyen neer
Als die van Ninive teer:
Dit is bevonden Dat onse sonden
Roepen wraeck al tot den Heer.

TROMP.

Ick sal sa laet ons maer Godt behage
De vyand uyt de Zee gaen jagen;
Ick sal niet steunen op mijn macht
Maer al door Godes groote kracht
Kom ick de Franse Ick laetse danse
Dat al met haer groote pracht.

MARIA.

De eere hebt gy al lang genoten
Want gy sloegh beyde de Vlooten
Driemael uyt de Zee confuys;
Waer bleef doen het Frans gespuys?
Gy gingt haer plagen En gaeft haer slagen
Dat sy vluchten na haer huys.

TROMP.

God de Heere die is mijn getuige
Vranckrijck sal ick doen buyge
Past maer op gy Capiteyns
Ick waerschouw ieder in 't gemeyn
Gy sult vechten Als lands knechten
Dat beveel ick u certeyn.

MARIA.

Edel Tromp wilt na my hooren
Seventien heb ick doen dooden
Want sy waren my ontrouw
Daerom wil ick bedelen jou
Wilt niemant spare Hoort mijn verkooren:
Edel Tromp dat seg ick nouw.

TROMP.

De Heere State van Nederlande
Hebben 't gestelt oock in mijn hande;
Ick sal voeren galg en rad
Pas op Capiteyns ick segh u plat:
Maer gaet vry vechten Als lands-knegten
Men sal u vereeren wat.

MARIA.

God wil u Edel Tromp bewaren
Komt ghy op Zee al op de baren
Dat al in het pekel-veld:
Vranckrijck dat sal wezen ontstelt
Wilt avancieren In goe manieren
Sa wilt u toonen als een krijghs-held.

TROMP.

Godt de Heer wil u bespare
En Koning William oock beware
Dat hy magh krijge de overhand;
Brengen Jacobus geheel van kant;
Komt hy gevangen In Wilhelmus handen
Hy sal hem brenge in Engeland.

MARIA.

God beware u in u oude dage
Dat ghy de Franse mooght gaen plage;
Hy heeft gedaen als een Antichrist
Den Turck al tegen den Keyser hist;
Hy ging verbreken
Tegens alle Rijcks-Posten dat is gewis.

CAPITEYNS IN 'T GENERAEL.

Edel Heer Tromp wy hebbe vernome
Dat ghy zijt oock aengenome
Onse Opper-Admirael
Want ghy bent een man van stael
Wy sullen ons weeren Oock defendeeren
Beloven wy u altemael.

XX. 71.

PHILIPS VAN DER GOES. 1651—9 JULI 1707. KAPT. TE LAND. KAPT. TER ZEE 1683. BEVESIER. LA HOGUE. LAGOS 1693. V.-ADM. 1697. VIGOS.

GESCH. PORTRET. ANON.

Een nieu lied van den Admirael Tromp hoe dat hij in 't jaer 1691 in Zee sou gaen beneffens de Zee-Capiteynen die met hem sullen gaen dewelcke alle met Namen hier gestelt zijn.

Stemme:
Wat of den Bisschop overquam.

Nu gaet onsen Hollandsen Held
Weer treden na Nephtunis Veld
Om op de holle Oceaen
De Lely-Vorst te tarten
En om de France Beeren
t' Attaqueeren.

'tIs onsen Tromp die niet en vreest
Of noyt en is vervaert geweest
Voor Sweeden Deen of Engelsman.
Of Francen die hem quamen an
Noyt sagh men Tromp bezwijcken
Voor die Rijcken.

Allemonde en Gillis Schey
Die sullen hem doen uyt geley
Met 't Schip de Prins en de Princes
Om den Francen Haen een les
Te geven onder water
Met geklater.

Van der Goes een vroom Capiteyn
Met 't Schip de Brandenburgh fijn
Sal hy met Tromp steecken in Zee
Sa sa Matroosjes maeckt u ree
Wilt voor Oranjen vechten
Nu als knechten.

De Graef van Nassouw wel bemant
Sal voeren het Schip Gelderlandt;
Van Zijl met 't Schip Hollandia
Wil hy Tromp mee volgen na
Decker wil met 't Schip Leyden
Met gaen strijden.

Den vroomen Capiteyn van der Saen
Sal met 't Schip Amsterdam uytgaen
En Manart 't Schip Haerlem bekant
En Draeck sal voeren Gasterlandt
Stilte strijd met den Rijger
Als een Tijger.

En Capiteyn Kuyper wijckt niet ver
Gaet uyt met 't Schip de Comeet-star
Om met ons vromen Tromp getrouw
Te strijden voor het huys Nassouw
Hy sal de Haen mee raecken
Dat sal braecken.

Van der Dussen is mee gepaert
Met het Schip Kalants-oog vermaert
De Graef van Benthem hups en fijn
Sal mee Trompen geselschap zijn;
Hy gaet met 't Schip Nimwegen
De Zee vegen.

De Veer met 't Schip de Agatha
Soo wil hy Tromp mee volgen na
Al om de wreedheyt van Bourbon
Te straffen door sijn grof Kanon
Dat hy uit Zee moet wijcken
En gaen strijcken

De Heer van Wassenaer seer stout
In 't strijden heeft hy noyt verstout
Met Schaters-hoef soo gaet hy voort
Lijn-slager die gaet mee na boort
't Schip Stad en Lande spoedigh
Strijd heel spoedigh.

Varckvisser een vroom Commandeur
Met 't Schip de Paeuw soo gaet hy veur;
De Huybert komt mee op de baen
Met de Kraen-vogel om de Haen
Sijn staert mee uyt te plucken
Met sijn stucken.

De Vriesen en Noorder-quartier
Spouwen mee vlam en vyer
En Kallenburgh uyt de Maes
Sal weer maken groot geraes

Met sijn Metael Kartouwen.
't Zal berouwen.

Karel van der Putten is een Zeeuw
Hy toont hem mee gelijck een Leeuw
Hy is onsen Vies-Admirael;
Den Boer ontsiet geen vuur noch stael;
Maer wil met de Franssen
Aen het danssen.

Matroosjes vreest voor geen verraed
Nu Vader Tromp met u uyt gaet:
Dus looft den Heer gelijcker-hand
Voor ons gantsche Nederland
Dat onsen Tromp krijg glorie
En Victorie.

XX. 53.

Een Nieu Liedt, tot Lof en Eer van d'Ed. Manhaftigen Admiraal Cornelis Tromp.

Stem:
Sa, sa in Campanje.

Wie sal konnen melden
Den Lof-zangh der Helden
Van onsen hoogh Manhaften Tromp,
Die daer den vyandt domp
Met schudden en beven
Door 't zwanger Metael
Dat hy de eer moet geven
Aen dees Heldt royaal.

Wat heeft hy sijn leven
Al wonders bedreven
Hy schrickt voor zwaert nochte vyer
Als het Salmander dier
Schijnt hy der te leven
Als 't krakend' Canon
Mach Zee en Landt doen beven
Door Granaet en Bom.

Sijn moedige wercken
Erkende Deenemarcken
Des Conincks sijne Majesteyt
Hy kent de achtbaerheyt
Van Nederlants Helden
Soo dapper publijck
Dat hy ons Phenicx stelden
Als van het Rijck.

Hy achten geen leven
Maer wil alles geven
Ten dienste van Eer ende Landt
Sijn roem en sal geen brandt
Van nijdigheyt doven
Tot geender tijdt
Soo klimpt de glory boven
Die dapper strijdt.

Waer hy hem gaet keeren
Siet men estimeeren
Sijn dapperheyt en groote moet
Hoe wierde hy gegroet
In Engelants pale
Doen hy daer quam an
Elck riep in 't generale
Dit is dien Man.

De faem kroont met bladen
En roemter sijn daden
By Heyden ende Indien
De Turcken die slaen
Haer kuyven ter neere
Wanneer men hem meldt
Van onsen Tromp sijn Eere
Den dapperen Helt.

Waer hy oyt genaeckten
Of sijn Stucken die kraeckten
En hy droegh daer den Zegen mee
De Godt al van de Zee
Neptuyn met sijn Wagen
Schijnt voor hem te gaen
Om sijnen Lof te dragen
Door den Oceaan.

Al die hem oyt spraken
Daer scheuren en braken

HERMAN LIJNSLAGER. CADIX 1696. SN. BIJ MALAGA 25 AUG. 1704.
GESCH. PORTRET. ANON. RIJKSMUSEUM AMSTERDAM.

Doen stucken al door het Metael
Die kenne sijne tael
Als lestmael de Sweeden
Getuygen ontstelt
Wat dat hy heeft geleden
Van desen Helt.

Siet Denemarcken
Die heefter wilt mercken
Geschreven aen den Prins valjant
Met eene aengenaeme trant
Van den lof en glory
Van Tromp seer saen
En van sijn schoone victory
Die hy heeft gedaen.

Och vrienden wilt mercken
Den Coninck van Deenmercken
Bedanckt sijn Hoogheydt op het hoogst
Want Tromp is sijnen troost
In dees Oorlogs plagen
Want siet Tromp valjant
Hy doet den Sweeden klagen
Steeckt haer Schepen in brant.

Tromp quam oock te Lande
De Zweeden tot schande
En jaegse uyt Steden en Schans
't Was Tromp een schoone kans
De Stadt hy doet beven
Met groot gewelt
Mosten haer overgeven
Aen desen Heldt.

O Heer der heyrscharen
Ons Tromp wilt bewaren
Op dat hy voor het Nederlandt
Oranjen in sijn stant
Magh eeuwigh om-ermen
En onder dien Heldt
Ons vryen Staet beschermen
Voor al het gewelt.

Dus wel-geboren Helden,
Tromps lof en eer wilt melden,
Die selden was verset,
Op 't groote Moord-bancket.

XXXIII. 3.

Cornelis Tromp. Zoon van Maarten Harpertsz. 9 Sept. 1629—29 Mei 1691.

Kapitein 1650. Schout bij Nacht 1652 na heldhaftig gedrag te Livorno. Dantzig 1656. Lowestoff Lt. Amd. 1665. 4-daagsche zeeslag. Ontsl. 1666. Weigert in Franschen dienst te treden. Wed r Lt. Adm. 1672. Slagen van 1673. Bel-Isle. Cadix. Barcelona. In Deenschen dienst. 1676. Oeland. IJdstädt. Rügen. Aldaar geadeld. Opperbevelhebber der Nederlandsche vloot 1691.

Op de Dood.

De grote Tromp, de zoon van een zo grooten [vader,
Dien 't roer des Oceaans quam toe, en [niemand nader,
Sterft nu. 't Smart Maase en Y, dat zulk een [waterzon,
Dat zulk een Mars, dat zulk een godheid [sterven kon,
Wiens dapperheid gaf stoffe om op zijn naam [te pralen,
Als iet weêrgâloos van all' 's wérelds amiralen.
Gantsch Nederland betreurt dien fiersten [waterleeuw,
Dien oorlogsgod, dien zé-krijgsluister dezer [eeuw.

SYLVIUS.

Kn. 13665.

Ter Gedachtenisse.

Te lang heeft my de druk belet myn boezem [te uyten.
Myn smart vergroot te meer, haar loop is [niet te stuyten.
't Geweldt van zulk een drift dringt door [myne ogen heen,
En dwingt myn ziel haar rouw te toonen [door geween.
Gy zyt dan doot, helaas! gy hebt dan kunnen [sterven,
Daar 't Vaderlant uw' hulp zoo zwaarlijk konde [derven,
O Tromp? o straf! o ramp! die niemant [noemen kan!
Zeyde eertyds Thebens Hooft, hoe kon die [dapp're man,
In zulk een tyt van noodt gerust uyt 't leven [scheyen?
Hoe voegt het ons dan niet uw sterven te [beschreyen?
De Zanggodinnen, fel ontsteken door uw' moedt,
Bereydden zich u na te volgen op den vloet,
Der ruyme zee, om uw' heldhaftige bedryven?
In aller helden koor op nieuw weer aan te [schryven,
Heur geesten, t' zaam gepakt, beloofden een [gerucht
Van zeetriomfen, als een donder door de lucht.
Helaas! zy dachten u met eeuwigh loof te sieren,
Daar lykcipressen thans haar passen voor [laurieren:
De vreugde zangen, u in hoop reeds toegewydt,
Verandren in gezucht, in kermen en gekryt:
De zegevuren, u van iedereen beschoren,
Zijn doof, en moeten in een zee van tranen [smooren.
Een woedende achterdocht verheert een [ieders hart,
En houdt elk in een net van quaat vermoen [verwart.
Zou ook een helsche slang uw' roem niet [kunnen doogen,
Haar gift op uwe bloem wel hebben uitgespogen?
Gelyke en frisse plant vaak zonder reên verdort,
Wanneer een giftigh dier bedekt den wortel kort.
Of is 't veel eer, dat ons de Hemel heeft [verstooten,
Wijl ons uw doot ontrooft den schrik van ['s vyands vloten;
Den temmer van 't geweldt; dien roem der [vrye zee,
Wiens naam zelf Lodewyk, hoe moedigh, [sidd'ren deê?
Waarom benydt u 't lot 't geluk van uw [heer Vader,
Daar ge u hebt waart getoont zulk een door- [luchtige ader,
Die, schoon zyn laatste zege ons kost zyn [dierbaar bloet,
Ons zulk een ramp heeft door zyn dapp'ren [zoon vergoedt?
Uw tyt en strydgenoot, heldt Ruyter, die [het leven,
Benevens u, zoo mildt steeds waagde, zonder [beeven,
Zucht uyt zyn Tombe, daar geen zark zyn [luyster drukt,
Om dat ge op 't bedt van eer niet meê zyt [weghgerukt.
Hadt daar uw' tyt geweest, nooyt hadt gy [sterven konnen,
Voor dat ge uw vyant hadt geslagen en [verwonnen:
Maar uwe levens lamp, voor eeuwig uytge- [dooft,
Heeft Hollant eerst van schildt, nu van zyn [zwaart berooft.
Met recht wierdt Michael, en gy daar by [geleken,
En Rome kon zulks nooyt van zyn Marcellus [spreeken,

CORNELIS TROMP. 9 SEPT. 1629—29 MEI 1691. KAPT. TER ZEE 1650. S. B. N. 1652. LT.-ADM. 1665. OPPERBEVELHEBBER 1691.

GEGR. PORTRET DOOR J. v. MUNNIKHUYSEN NAAR D. v. PLASSE.

M. 5420.

CORNELIS TROMP
GRAVE VAN SYLLIESBURG,
RIDDER VAN DE KONING: LYKE ORDRE DEN OLIPHANT
BARONNET ETC: LUIT: ADMIRAAL GENERAAL
OVER HOLLANDT EN WESTFRIESLANDT.

D. a Blaes pinx. J. v. Munnickhuysen sculp.

Ex Formis Nicolai Visscher cum Privil. Ordin. General. Belgii Foederati.

En groten Fabius met meerder reên, dat zagh
De heele werelt in zoo menigh bittren slagh,
Daar gy van schip op schip gelyk een Leeuw
[gesprongen,
Des vyands diksten drang alom zyt doorge-
[drongen,
En dubb'le vloten hebt gescheurt voor u doen
[vlien,
Terwyl de vyant waande u over al te zien;
Getuyge zy de stryt, die ruym drie dagen
[duurde,
Daar 's Brits hartnekkigheyt zoo fel uw toorn
[bezuurde:
Getuyge zy daar van de kust van Nederlant,
Daar gy twee Koningen dreeft van het vrye
[strant,
En deet verbryzelen hun 't zaamgevoegde
[vloten
In 't bevende gezicht van uwe landsgenoten,
Toen elk, in 't hart beklemt, zyn handen
[t' zamen wrong,
Tot dat de faam ons heyl en uwen zege zong.
Gy hebt den Staat op zee door uwe deugt
[behouwen,
Al wout gy lant en volk niet gantsch op
[zee betrouwen,
Als eer Themistokles, die schrik des Persiaans:
Dies vindt uw roem, o heldt! ver voor hem,
[ruymer baans;
En 't Vaderlant, dat thans zoo hevig wordt
[bestreden,
Dank vry zyn roem en maght aan uwe
[dapperheden,
Haar Zeebestierders Zoons, door uw beleyt
[gequeekt,
Gevoelen, welk een gloet uw' naam in hun
[ontsteekt:
Uw voorbeeld is hun doel, het heugt hun
[hoe voor deezen,
Gy hen geleert hebt voor geen vyands trots
[te vreezen.
Zy zien; zy zien u nogh. In 't woedenst van
[den stryt
Zal uw gedenkbeelt hen verzellen, en in spyt
Van dolle donderaars, (verschrikkelyke namen,
Die bloden om hun vrees te dekken best
[betaamen),
Hun toonen, schoon u 't lot geen zoons ge-
[geven heeft,
Dat gy in 't hart van al ons oorlogs volk
[herleeft:
't Herdenken uwes roems en zegenryke dagen,
Begint die tranen, en de zuchten te verjaagen.
Elk heft het hooft vol moedt weer op, als
[hy bezeft,
Dat door uw arm de roem des Bataviers zich heft
Aan zuyt en noorder Pool, bekent by zwarte
[Moren,
Barbaren .... maar waar zou men van uw
[lof niet hooren?
Waar is 'er zee, die gy met uwen vyands bloet
Niet hebt geverwt? wie boog niet voor uw'
[leeuwen moedt?
Wat stryt, wat slagh wierdt door uw byzyn
[niet gewonnen?
Daar van zal 't Baltisch Meyr voor eeuwigh
[tuygen konnen.
Wat laat ge een open veldt en gadeloze stof,
Aan heldedicht'ren tot het melden van uw lof?
Vergeef 't my, grote ziel! dat ik dees weynigh
[tranen,
Hebbe op uw lyk gestort, om and'ren aan
[te maanen.
Myn wil voldoe myn pligt. Al rust uw dode romp
In zulk een graf niet, als uw grote vader Tromp,
De heele werelt zal u tot een Tombe strekken.
Daar duyzent tekenen elks zinnen zullen
[wekken,
Om te overpeynzen wie gy eertyds zyt geweest;
Een heldt; van Koningen geacht, bemint,
[gevreest,
Steeds overwinnaar; die de zege alom verzelde,

En, opdat ik de grootst' van uwe tyt'len melde,
Die voor zyn Vaderlant het wagg'lent heyl
[herwon,
Het geen, zoo lang hy leefde, ook nimmer
LXXXVII. 235. [vallen kon.

T. ARENTS.

Zeelaurier voor den dapperen Zeeheld.

Waar' 't dat de nimfen nu van 't vrije Nederland
Voor onzen Vrijheer Tromp een' gulden zee-
[krans vlochten,
En hem eerbiediglijk dien voor zijn voeten
[brogten,
Nog waar' zijn deugd beloond met al te
[slecht een pand;

Want waar hield zeeheld ooit op zee zoo
[moedig stand?
Waar heeft Alcides ooit zoo braaf een' prijs
[bevochten,
Als onze dappre Tromp, die 't nest der
[zeegedrochten
Gevaagd heeft uit de zee, gejaagd heeft
[tegent strand?

Gelijk een bliksemschicht uit Jovis vuist
[gedreven
Kwam hij tot meermaals dwars door 's vyands
[kielen streven,
En donderde op den Brit, dat hem het harte
[kromp.

Die, schoon zijn tonge veinst, vast zegt in
[zijn geweten
Dat Tromp zich als een Mars in 't zeeveld
[heeft gekweten,
Of liever dat Mars zelf vocht onder schijn
LXX. 190. van Tromp.

J. DE DECKER.

Op den Heer Tromp.

Kornelis Tromp die eerst de Britsche Roos
[deed vliên,
Die werd nu van de Brit gelyk een Prins gesien,
En Vorstelyk onthaald, zelfs aan des Konings
[Dis,
Daar hy present ontfangt van 's Konings
[Beeltenis,
En tot Baron gekroond van Hollands Water-
[Leeuwen
Tromps onsterffelyken Naam doet de Koningen
LXXXII. 31. [geeuwen.

Op Afbeeldingen.

Het Leeuwen hart siet Tromp alhier ten
[oogen uyt,
Soo na gelijckt dit beeld: Maer 't souw noch
[meer gelijcken,
Mocht hem den Constenaer eens in een Zee-
[slagh kijcken,
En schilderen by 't licht van 't aengesteecken
[kruydt.

Daer siet men op hun schoonsten dagh de
[Admiraelen,
Sijn Schildt genoot de eer van Lely en van Roos
Van 't Frans en Engels Rijck: Maer als hy
[met Matroos
Die plucken magh op Zee, dat doet hem
['t hart ophaelen.

Swijght Dichters, en vergaept niet aen sijn
[Lof uw mondt:
't Sijn monden van metael van achtenveertigh-
[ponders,
Die overlangh sijn Naem door blixemende
[donders
Uytbald'ren waer men Zee, Locht, Aerde of
Kn. 10815. [Menschen vondt.

ROMANÉ.

Rust zaal'ge vader op't doorluchtigh bedt van eer
U strydb're helden-tronck doet roos en lely
[krengen
Door 't donderend getromp op 's vijands
[moordgeweer
Die Mavors kan den staat tot d' oude luijster
[brengen.
Indien sijn deugd was af te malen door 't penceel
Geen arents oogh soo sterck, die 't flick'ren
[soud' verdragen
Van 't beeld: De werelt strekt die voor een
[praal-paneel
Daer werdt zij omgevoert op d' hoogste
M. P. 5416. [zege-wagen.
M. ABRUGGE.

Die zich bedriegt, en meent vertwijffelt, en
[verwondert
't Is 't wezen van een God, maar van een
LIX. 87. [God, die dondert.

Dit 's Tromp, gewoon in storm of slag geen'
[dood te vreezen,
Waar de eer, ten dienst van 't Land, hem
[riep op 't waterveld.
ô Lot! dat met ons speelt, moest deze
[kreegle held
Een vriend van 't woedendst Hof en Ruiter's
[vyand wezen!
J. NOMSZ.

Penning op den dood van Corn. Tromp. v. L. III. 533.

Hier toondt de kunst aen 't oog een van de
[braeve helden
Die 't bitse Britse volck dorst dapper tegen
[gaen
Offschoon de vredepalm dien moordtkrijgh
[nedervelden
De deucht van sulck een heldt, derf trots er
v. S. 5627. onderstaen.

Zoo word die luyster van verborgen Adeldom,
De groote Tromp, gevoerd de wereld om en om:

Op den Admiraal Tromp. In Print afgebeeld, in mijn Tuin aangeplakt, en met dit naavolgende Verz geçiert.

Dus pronkt den dapp'ren Tromp, het puik
[der Admiraalen,
Die zijn Heer Vaaders dood, aan Monk, ge-
[wrooken heeft:
En Brit, en Schot, en Yr, de bloedvlag af
[dorst haalen;
Zoo dat nu Stuards troon, voor 't strijdbaar
[Holland, beeft.

OP HET ZELFDE.

Door de wind ter Aarden needer geveld.

Ik had dien dapp'ren Tromp, omvlogten met [Lauwrieren,
Voor ieders oog te pronk gehangen, t'zijner eer;
Maar een noordwesten storm, die door mijn [Hof kwam zwieren,
Smeet dien vermaarden Held, eensklaps van [boven neêr.
Ik nam hem uit den drek. Nu zit hy in het [midden
Van 't Haagsze Kloostervolk, dat staag in [yver brand,
En slijt zijn tyd, en vlyt, met smeekken, en [met bidden,
Tot welvaard van 't gemeen, en dienst van ['t Vaaderland.

XLIX. 265.

JAN ZOET.

Luifel-opschriften.

DE JONGE TROMP.

Hier in de jonge Tromp, de schrik van Brit- [tenland,
Verkoopt men degens en geweer na ieders hant.

CXV. 1. 232.

IN D'ADMIRAAL TROMP.

Den Admiraal Tromp heeft nooit de vlag [voor zijn vijant willen stryken.
Zoo heeft ook myn Taback voor geen andere [te wyken.

CXV. 1. 232

Jan Snellen. Overleden 25 Aug. 1691.

Kapitein ter zee. Bevesier 1690, waar hij zich bijzonder onderscheidde. S. b. n.

Op de Afbeelding van den Ed. Manhaften Heer Johan Snellen Schout bij nacht van de Maas. Schielijk overleden in Torbay den 23/24 van Oogstmaand 1691.

Dits Snel die fel en streng gestreên heeft [nooit gevloden
De Nachtzorg van de Maas, de Zee steun [van het Land
Die nooit Metaal gebraak ontzag, nog [mind're Looden
Of blanke Zaabel in een vijandlijke Wand.
Dus zag de Doot geen kans het Heldenhoofd [van Snellen,
Als op het onvoorzienste op 't Ledekant te [vellen.

PIETER MUYTS.

Grafschrift op Jan Snelle.

Alhier legt Snelle, die in vlammen rook en vier
Op alle watren won den edlen Zélaurier,
In 't strijden voor het land en 't veiligen der [baren;
Daar veel zéhelden thans schaars zijn bij 't [evenaren.
Dit schort'er maar alleen, dat zulk eene [oorlogsvuist
Niet in zijn strijdperk storf, van 's vijands [bloed begruist.

LXXXVIII. II. 169.

SYLVIUS.

Heer Jan Snelle.

Dit 's Snelle, 's lands kaptein, de dappre [waterheld,
Geboren voor den Staat ten dwang van zégeweld,
Om onse zévaardij, en volgelade schepen,
Onaangerand, uit d'oegst der wéreld in te slepen.
Dat dan sijne eernaam klinke, en leeve, en [blijve in d'eeuw,
Als nagel aan de klaauw van Neêrlandsch [water-leeuw.

LXXXVIII. II. 192.

SYLVIUS.

JOHAN SNELLEN. KAPT. TER ZEE. BEVESIER 1690, WAAR HIJ ZICH BIJZONDER ONDERSCHEIDDE. S. B. N. OVERL. 25 AUG. 1691.

GET. PORTRET DOOR NIC. MUYS NAAR A. v. D. WERF.
VERZAMELING DR. D. F. SCHEURLEER, DEN HAAG.

DEN MANHAFTEN ZEEHELD.
JOHAN SNELLEN.
SCHOUT BYNACHT, VAN HOLLAND EN WESTVRIESL^D
ONDER DE ZEE-RAAD VAN DE MAZE.

A. v. d. Werf pinx: 1693 *Nic. Maur fecit.*

Obiit XXIV Aug: 1691.

Slag bij Barfleur 29 Mei 1692.

Ten einde eene landing der Franschen in Engeland te verijdelen, begaven de Engelsche en Nederlandsche vloten zich naar de kust van Normandië. De Nederlandsche vormde de voorhoede, 39 schepen, 7 branders, 6 jachten met 2160 stukken en 9000 koppen onder Almonde. Middeltocht en achterhoede waren de Engelschen onder Russel. Bij Barfleur werden de Franschen onder Tourville verslagen. Zij weken 's namiddags in den mist.

Slag bij la Hogue 3 Juni 1692.

Na den slag van Barfleur ging eenige tijd verloren met vruchteloos achtervolgen van den vijand. Den 2. en 3. Juni werd de Fransche vloot in de baai van La Hogue ten aanschouwe van Koning Jacob en Tourville vernield.

Penning op de slagen bij Barfleur en la Hogue. v. L. IV. 31.

Op de verwinninge door de Engelsche en Hollandsche Zeemacht, Behaelt op de Vloot van Vrankryk.

Wat blyde maer vervult onze ooren
Van 't Engelsch en van 't Hollantsch strand,
Die Vrankrijk treft in 't ingewand?
Die zeeplaeg geeft den moed verloren:
Daer zy vermoeit en afgejaegt
Haer zwakke lenden na komt slepen
Met zulk een zwaer verlies van schepen,
Daer gantsch Europa van gewaegt.

D'erfvyand van Gods hand geslagen,
Belemmert in zijn raadsbesluit,
Word schielijk in zijn vaert gestuit,
Nu hem de zeekrans word ontdragen
Door Batavieren groot van moed,
Gesterkt door aengespanne Britten,
Die fier hem op de hielen zitten,
En verwen al de zee met bloed,

Met heele stroomen uitgegoten,
In 't midden van dien oorlogsbrand,
Hoe ysslijk daverde al het strand!
De hemel scheen van rook gesloten.
Hoe rukte dappre Russel voort,
Bereid den vyand in te varen,
Te redden d'onderdrukte baren!
Het zeekanon blies vier en moort.

Hoe queet zich d'eer der Amiralen
Held Allemonde in dit gevaar
Met Schei, gereed op 't krijgsaltaer
Zig t'offeren of prijs te halen,
Gevolgt van zulk een sterk getal
Van onbezweke waterhelden,
Die, 't leven voor de vryheit stelden,
Die d'oorlogsroem steeds kroonen zal!

Hoe klonk dit Lodewijk in d'ooren,
Die onze zeemacht dempen zou?
Helaes wat matelooze rou,
Wat droefheit is hem nu beschoren
Met Jacob, die, geprangt in 't hart,
In 't midden van zoo veele plagen,
Vast siddert voor die nieuwe slagen,
En ziet geen einde van zijn smart!

Nu zit vry op uw hoogen zetel,
Nu terg den hemel met uw pracht,
En hou de vyandlijke macht
Voor u gebonden, zoo vermetel.
Gy stort, gelijk een Faëton,
Als onze krijgsvloot aangestoven
Uw zeeslot voert in brand na boven,
En dooft uw koninglijke Zon,

Die al uw Krijgsvloot voor zou lichten,
Om trots van 't een en 't ander strand
De gantsche Zee te slaen in brand.
Hoe is uw glorie nu aen 't zwichten,
Nu stil het droevige gezucht
Van uw rampzalige onderdanen,
Vast zwemmende in een zee van tranen,
Op zulk een onverwacht gerucht.

Nu stil al 't morren en al 't klagen
Der Borgeren, die uitgeput
Zoo plots verliezen al hun stut,
Onmagtig om meer last te dragen.
Is dit vermeerderen uw schat,
Door al ons ryke koopmanschatten
Met uwen havixklaeu te vatten,
Dat ons gewelt in duigen spat?

'T verheft zig, in geen nood verlegen,
Terwijl het vrye Vaderlant
Erkent den zegen van Gods hand,
Zoo mild in dezen slag verkregen.
Wat geeft de blyde Faem nu kracht,
Daer zy trompet dees nederlaegen,
Om ook te land een kans te wagen
Door onze aen een verknochte macht!

Die insgelijx haer moed voelt groejen,
Nu zy allengs de Turxe Maen
Met flaeuwer licht ziet ondergaen,
Die flus de Fransche hoop deed bloejen.
God, die de machten palen stelt,
Verbreke al 't vyandlyk gewelt.

LXXI. 17. D. VAN HOOGSTRATEN.

Op het Fransche Ryks-schip de Koninck-lyke zon.

De koning, die den naam van Christelijkste [draagt,
Speelt een verwaten rol, die God en mensch [mishaagt;
Hij durft een schip, een vlot, ook zonder te [verbloemen,
De Koningklijke Zon naar zig te rukloos [noemen.
Maar d'Enigste Monarch van hemel aarde [en zé

Dê 't oorlogs moordhol, dat zijn brandtuig
[voerde mê,
Door Brit en Batavier verbranden en
[verzinken,
Om 't niet van boven met den blixemstraal
LXXXVIII. II. 218. [te klinken.
SYLVIUS.

De france admiraal.

Hier zinkt naar de afgront toe dien konin-
[klijke zon,
De voerman als verdoolt door 't blixem ligt
[geslaagen.
Dat paard'en koets verstrooyt, waardoor dat
[hy niet kon,
Als hollende haar voort naar de andere
[werelt iagen.

Zijn dit geen teekens die doen sien dat op
[dees dagh,
Fortuyn haar rad verdraaid en plotsling neer
[doet vallen,
Dien razende tyran, louis die niets ontzagh.
Ja! nam tot zinnebeelt de son het schoonst
v. St. 3382. [van allen.

Vreugdezang op de gelukkige Zeeslag der Engelsse en Neêrlandse Vlooten tegen de Franse Vloot. Op den 29 Mey, 1692. Nieuwen-stijl.

Zoo keer nu Neêrlands Leeuw met purpre
[tand en nagel,
Geverfd in 't Fransse bloed, zeeghaftig uit
[de Zee!
Zoo keerd hij nu met roem op zijn' ge-
[wenste reê,
Door 't dondren van 't Geschut en door
[Musketten-hagel,
En sleept de Lely-vlag als overwinner naa;

Ik zwijg: Dees snaar spand veel te hoog op
[mijn Viool,
Men schetst het Zonne-ligt noid wel met
[zwarte Skool.

'k Wens maar dat ook Lowijs te Land zal
[moeten wijken
En laaten moedeloos al vlugtend' 't Oor-
[loogs-veld,
Wanneer de Oranje Vorst de Lely met geweld
Zal dwingen voor de Roos en dappren
[Leeuw te strijken:
Dus krijgt deez' Dwingland best zijn wel-
[verdiende loon,
En voeld door Welhems magt het zakken
[van zijn' kroon.
F. V. B. G. M. JURIS C.
Slus-â-Flandrus.

Op de Zeege.

Hoe klinkt nu Lodewyk deez' tijding in
[zijne ooren?
Hoe staat dit Jakob met La Chaise en
[Peeters aan?
O Bloed! Hoe zal 't nu met den Prins
[van Wallis gaan;
Nu gants de Franse Vloot vernield is en
[verlooren?

Nu Neêrlands Water-Leeuw zig op de Zee
[laat hooren?
Hoe schrikt, hoe beefd, hoe trild de dolle
[Fransse Haan;
Die zo geslaagen is dat hy niet op kan staan?
Hier legt zijn magt die ons ter Zee na 't hert
[wou booren.

Zie toe o Lodewijk uw Kroon staat wankelbaar,
Vergoedend' door dees winst onze eerst
[geleeden schaâ.

Penning op de slagen bij Barfleur en la Hogue. v. L. IV. 34.

De Lely-vorst, zoo 't scheen, dagt Neêrland
[te vernielen,
Spandde al zijn' kragten t' zaam te Waater
[en te Land:
Dóg moet de Pekelplas met onuitwisbre schand
Fluks ruimen, nu de kloeke en dappere
[Oorlooghs-kielen
Der Batavieren hem doen blijken, dat 't verraad
Alleen hem voordeel gaf op Neêrlands vrye
[staat.

Dus wist de Brit in 't bloed der opgeblaazen
[Franssen
Den hoon af, die hy kreeg in die vervloekte
[strijd
Daar Torrington verflauwde, en niets toonde
[op die tijd
Als dat hy na de maat van 't Fransse Goud
[kon danssen:
Een eewig brandmerk voor hem die zoo snoô
[verliet
Den Batavier; Land, Volk, en Koning dus
[verried.

Gy! Kindren van de Zee doorlugte Waater-
[Leeuwen;
Gy! over lang vermaard, manhafte Bataviers!
Gy! dappre Helden, die vol moed zit en vol viers!
Gy! Zoonen van Neptuun, al-om beroemde
[Zeeuwen!
Wat eergift komt u toe voor deeze dappre daad?
Wat 's uw verdiende Loon voor 't stutten van
[den Staat?

De bron van uw verdienste is nimmer uit te
[PUTTEN,
Hoe SNEL 't gerugt uw Lof in 't Oost en
[West verteld:
En schoon uw roem gestaâg met ALLE
[MONDEN meld
Nog zal 't uwe Eernaam min vervoorderen
[als stutten.
Uw einde naaderd vast! Wie hoed u voor
['t gevaar,
Dat u is naakende, en van God den Heer
[beschooren?

Gelijk uw Vloot nu gants vernield is en
[verbrand,
Denk dat de Zeege ons ook zo vólgen kan
[te Land;
Dus zien we uw dwinglandy gestraft door
[Godes tooren.

S. V. H.
Hagæ-Batavus.

Op de onuitsprekelijke en nooit diergelijke gehoorde Overwinninge te Water.

Juigd! verëende Nederlanden,
Juigd nu! Juigd! en weest vol vreugd!
Daar komt tijding aan uw' stranden,
Waar ge u van verheugen meugt:
Want den Fransman is verslaagen
En zijn' trots ter neêr geveld.
Nimmer waart gy van uw' daagen
In 't gelaat zoo blyd' gesteld!
Nu gy met den Engelander
t' Zaam als Leeuwen hebt gestaan!
O! hoe holp den een den ander
Frankrijks trotsse Vloot verslaan!
Nu gy t' zaamen hebt gevógten
O dat is een groote zaak!
G' hebt de Zeesse wangedrógten
Vast gekeetend van dien draak!
G' hebt hem nu uit Zee geslaagen
Door uw' dappre Helden-kragt;
Wijl hy u een slag dorst wagen,
G' hebt vernield zijn gantsse magt.
O nu hebt gy dappre Britten,
Niet gedaan als Torrington,
Toen ons deezen Schelm liet zitten,
Daar hy ons wel helpen kon!
O nu hept ge uw Leed gewrooken
(Neêrlands wijd-beroemde vólk!)
Dat voor twee Jaar was bestooken,
Door den Trótsen Herberts Dolk!
Heeden komt gy triomfeeren,
En begroet nu onze Leeuw
Waar meê zal hy u verëeren
Dappre Batavier en Zeeuw?
Nimmermeer is ons beschreeven
Zulk een kloeke helden-daad;
Meêr dan Veertig zijn gebleeven,
Van haar Scheepen in dien staat.
Veel verbrand en veel gezonken:
Veel gesprongen in de Lucht,
Meest haar' Manschap is verdronken,
De overblijfsels op de vlugt.
Haare Scheepen zijn genomen,
En naar onse strand gebragt;
Door uw' donders op de Stroomen,
Door uw' heete blixsem-kragt
Door uwe ysre donder-klooten;
Die gy slingerde op haar' Vloot,
Is een deel te grond geschooten,
Meest haar Manschap bleef daar dood.
Nu, gy trotse en stoute Franssen,
Leg uw' trotsheid nu ter neêr,
Nu gy overgroote hanssen,
Zijt uit Zee geslaagen weêr:
Roemd nu weêr op uw' Viktori,
Roemd weêr op uw' dapperheid;
Maar ei zie eens hoe uw glori
En uw' tróts ter needer leid!
Hoe zall Hollands Leeuw u kroonen
O gy dappren ALLE MOND!
O wat gunst zal hy u toonen
Dat gy zoo manhaftig stond?
En o RUSSEL uwe daaden,
Hebt gy ons so kloek getoond:
Waarom Mars met Lauw're blaaden,
't Helden-hoofd van u bekroond!
'k Wens dat God u lang wil spaaren,
Kloeke Helden! Op dat gy
t' Zaamen op Neptunus Baaren,
Voerd de grootste heerschappy!
Dat gy 's Vyands trots moogt vellen,
Als ge op heeden hebt gedaan,
Dan zal elk uw Lóf vertellen
En tot 's waerelds eind doen gaan.

H. V. M.
Rheno-Trajectinus.

Den Hollandsen Bootsgesel, Of Matroos op de Baen, tegen den Francen Haen, Den 29, 30, en 31 Mey 1692.

Stemme:
Mijn schoon Godin wat gaet u aen, &c.

Sta ruym den Bruy, Maekt vry Gelach,
Geeft den Fransman een veegh,
Als men maer Backeleyen mach
Dan is 't den rechten deegh,
Siet hoe sy springen als een haes
Ik sagh dat komen aen,
Sy willen spelen wel den Baes,
Maer derve niet pal staen.

Eer ik mijn entje stael had uyt,
Was dat Canaelje voort,
Jou honsvotten dat je heen bruyt,
En spreken niet een woord,
Is dat pluckhayren op de Zee,
U herte laet je thuys,
En al u moet blijft op de Ree,
Jou hels vergeet gespuys.

Kan hier nu geen Louwijse maet,
U hert verquicken dan,
Daer gy altijd u snoo Verraet,
Wist me te leggen an,
Jou schender sta nu eenmael vast,
F. Quartier, Monsieur Matroos,
D. Ja als het Mes is in u bast,
Dan salje hebben troost.

Maer ik ben tot quartier gesint,
Doch 't eene stuck moet dan,
Tegen de mast, of aen de blint,
Wel sijn gespijckert an,
Sa rappige rottigen Beer,
Ik veegje nu soo kael,
F. Ey gracy noch Matroos mijn Heer,
D. Als ik jou huyt afhael.

Wie Duyvel hoort van soo een praet,
Hy roept Matroos men Heer,
De jongens soude op de straet,
Daerom wel laggen seer,
Ey siet dien Schellem leggen daer,
Het beeft al aen sijn lijf,
Maer als sy door 't Verraet sijn klaer,
Dan Moord en Brand men stijf.

Engelsche Matroos.

No Grees Beying, jour Schelm, jour Rockx
Drain, Vengt, en Quartert al,
De Kingh Verreers, de France Dockt,
De Devel kiep hun smal:
Ja Engelsman gy hebt gelijk
't Verraet van Engeland,
Dat hadden sy soo schrickelijk,
Gesmeet aen allekant.

Sy meenden daer de Koningin,
Te helpen maer van kant,
En dan souden sy na haer sin,
't Geheele Engeland,
Het stelle gaen van Stad op Stad,
En Moorden vroome Lien,
O wat sou daer een droevigh bad,
Van bloed niet sijn gesien.

Maer nu die Schelleme haer Verraet,
Publijck is aen den dagh,
En dat zy op de Zee dees daet,
Verliesen ook de Slagh,
Nu is het al Monsieur quartier,
Wegh, scheer je Muggen al,
U Schepen men 't Water en vier,
Nu ook opoff'ren sal.

Nu siet men sy buyten Verraet,
Geen punt en derreve bien,
Nu siet men dat sijn gout dees daet,
Geen vroome Luy aensien,
Nu siet men hier dien grooten Baes,
Die in een Vossekleet
Gestadigh loert, maer als een Haes
Loopt, als men hem krijght beet.

GILLES SCHEY. AUG. 1644—15 JUNI 1703.
GRAFZERK IN DE OUDE KERK TE AMSTERDAM.

HIER LEYT BEGRAEVEN DE EDELE
MANHAFTEN HEER GILLIS SCHEY
VICEADMIRAEL VAN HOLLANT
EN WEST-VRIESLANT

Daer is te veel perijckel an,
Voor sulleken braven Held,
Als wesen wil Sinjeur Fransman,
Wegh suyght uyt 't golve Veld.
Scheer jou van hier, ik segh u dat,
Krijgh ikje noch eens beet,
Ik salje Veetere na je gat,
Dat je de broek vol scheet.

U Hert en Siel dat selje noch
Uytkacken daerje staet,
Jou rappige rappailje dogh
Maekt weer op Zee bravaet,
Ik segh, soo ikje noch eens vont,
Sal u gebeente daer,
Tot gruys gestampt worden als stront
Maekt hier u reek'ningh naer.

ENGELS EN DUYTS MATROOS.

God bles de King, en ook den Staet,
Vaders voor 't Vaderland,
't Spijt alle die 't benijt of haet,
Wy sullen ons konstant,
Stellen voor haer ons lijf ten buyt,
Sa Bataviere dan,
Hout vry noch wat u mesjen uyt,
Men moeter noch eens an.

Een Nieuw Liet, gemaekt op sijn Koninklijke Majesteyt van Groot Brittanje.

Stemme: *Wispeltuurige Matroos.*

Wat hoort men nu de Trommel slaen,
Wie na Campanje wilde gaen,
Te vechten voor het Vaderlant,
Met de Sabels in de hant
Roepen viva Oranje,
In Campanje.

Hy sal u trouw'lijck doen bystant,
Daerom quam hy uyt Engelant,
Al om het lieve Vaderlant,
Te houden in een goeden stant,
Al door sijn wijs verstande,
En Commande.

Waer vont men ooyt een Koninck goet,
Die soo waegden sijn lijf en bloet,
Als onse lieve Brittanse Vorst,
Die soo na 's Lants welvaren dorst,
God wil hem zeegen geven,
Al zijn leven.

Het zy te Water of te Lant,
Tot afbreuck voor onsen Vyant,
Die d' heele Werelt brengt in roer,
Door sijn valsheyt ende rumoer,
Komt meenigh door in 't lijden,
In dees tijden.

Want hy ontsiet ook niemant niet,
Maer doet zijn eygen Volck verdriet,
Door dese zware Oorlog groot,
Soo kunnen sy pas krygen broot
Door zijn zware Commande,
En onverstande.

Nu sal ons Vorst noch eens gaen sien,
Of hij hem dat niet kan verbien,
Dat soo een Franse boose-wicht,
Haest niet sal worden te licht,
Hy sal plucken sijn veeren,
En doen keeren.

Daerom soo quam hy uyt zijn Rijk,
Tot hulp van onse Republijck,
Verlaet sijn Kroon al voor een tijt,
Tot de Fransen Haen sijn spijt,
Oranje hoog gepresen,
Roem moet u wesen.

Gy Officiers en Onderdaen,
Laet hy u wesen aengenaem,
Want hy sal nu tot onse best,
Den Haen gaen jagen na sijn nest,

En dat door Godes zeegen,
Weest niet verleegen.

De Keyser, Hartoogs altesaem,
Sullen ook trouwelijck bystaen,
En sullen met Oranje goet,
Ook wagen haer lijf ende bloet,
Sy sullen lustigh vechten,
Met haer knechten.

Gy Ruyters en Soldaten goet
Grijpt lustigh met William moet,
Vreest niet haer tieren of geraes,
Al speelt hy nu soo wat den baes,
God sal u hulp wesen,
Wilt niet vresen.

O Heer laet den Oranje-Son,
Reysen boven Louis Bourbon,
Bestiert sijn sinnen en verstant,
Geleyt hem door u heylige hant,
Op alle zijne wegen,
Door u zegen.

Op dat u goede grote Naem,
De Werelt door in 't ront mag gaen,
En wy u danken tot aller tijt,
Want gy ons een goet Vader zijt,
Bewaert u lieve Kinder,
Voor alle hinder.

Onderschrift van een prent, voorstellende de slagen van 29 Mei 1692 en volgende dagen.

Victory, brave Batavieren,
Gants Vrankryk, siet uw zeege-vieren,
Langs Haar verbaasde Kusten, aan,
En al Haar stranden overlâan,
Van duysende gestrande Lycken,
Terwijl de Vluchtelingen wycken,
Al krengende de Gaten in:
Maar waar is Vlucht-plaats na haar sin?
Voor al die afgevochte Kielen;
Met d'Overwinnaars op haar hielen.
Daar sinckt het slechte overschot,
Gins wacht de rest noch slechter lot;
Daar heeft haar Vlaggeman gestreecken,
Daar werd een ander aangesteeken,
En met de Dreggen in syn Want:
Syn Zyl en Treyl en kiel in brandt;
Dees sleept syn Zyltuyg afgeflentert,
Terwyl syn Macker word ge-entert.
Matroos, vliegt ylings na de Vlach,
Die laat hem sleepen uyt de Slach:
De Bloet-vlag en de Bonte waayen,
Elck soeckt syn Man op syn zyd' te drayen,
De eerlyckste Nyd om d' Eer,
Noopt met syn prickels meer en meer.
De Brit en Batavier om 't beste,
Tot datmen 't Frans gewelt ten lesten
De gantse zee siet uyt-geveegt,
En 't gants Canael van 't schuym geleegt;
Dat, self Neptuyn, onlangs wou trotsen,
Soeckt Schuyl-hoeck tussen Banck en Rotsen.
De fiere, Blicxemer, 't Gewelt
Den Dond'raer wyckt uyt Thetys Velt,
Louys, Dauphin, en and're Scheepen,
Die grootste naemen syn misgreepen,
En al de ongegronde Waen
Is met haer Son aen 't ondergaen.
So sterck neemt dit Louis ter harten,
Dat Jicht en koorts, en valse smarten,
Van sulken Aert by een gesmeet,
Hem 't Velt doet ruymen op de weet,
Der alderswaerste neederlagen:
So hoopt men hem uyt 't Land te jagen.
Den braven Willem! Stapt vol vyer,
Voor Namen, na zyn Hooft-quartier;
Maer sal het leege Nest bestryden?
Soo wyckt de Kuycke-dief ter zyden,
Wanneer den Adelaar hem dreygt.
Terwyl dien Vorst hem daar bekrygt,
Bereyt zyn dappre Gemalinne

De Koningin, met Hert en Sinnen
Al wat tot Landing dienen kan;
De Britten gespen 't Harnas an
Om in Brittanjen aen te vallen
Op Havre, of op St. Malloos Wallen,
De Baey van Port Louis of Brest,
Het Tuyg-huys van het Roovers Nest,
Of Rochefort in brand te setten;
Om dien Geweldenaar zyn Wetten
Op Eel en On-eels, Goet en Bloet,
Te mogen dempen in die gloet;
En soo de Zeyne aêm doen halen
Gelyck de Theems; en dus betalen,
Syn vaeck getrouwen Land-verraet,
Tot druck van Gods-dienst en van Staet.
Wat helpen dan die schelmse Dolcken?
Soo tegen Recht, Natuur, en Volcken
Op Wilhelms Dierbaer Hooft gewet,
Door Gods voorsiende wil verset,
Niet, als, om Boose t' overtuygen
Dat God, den hoogmoet lust te buygen,
Dat Onrechts dorst na Goet en Bloet
Voor Deugt en Gods-dienst plooyen moet.

M. 2856.

Canailje 't Canael uijt.

Matroos in sijn bouw, de Rotsack in Rouw,
De Verraders gevangen, gereed om te hangen.

Den 29. 30. en 31. Mey, en in Juny 1692.

MATROOS.

Stae ruym de bruy, elck pas wat te raken,
Om van de Fransen, Hasen of Krengen te [maken
Mocht ik maer Backelyen, dan had ik mijn deeg
Maer sonder plossen, soo met een veeg,
Eer ick noch ruckte mijn entje stael uyt,
Was al dat Canaelje, 't gansch Canael uyt.
Weg Honsvotten, is dat Pluckharen, op de Zee
Jou Hert laetje tuys, en je lust op de Ree,
Viel der nu niet wat met Goude Louïssen [om te koopen,
Of vrees je de huyt, dat men je die af sel [stroopen,
Vry Ent'ren, vry Plund'ren, terwijl in 't Kabel [gat
Monsieur de Vlaggeman, op sijn Eyeren sat,
Die vast sijn Lelyen vergulden en bekackte,
Sodra de Spaenderen vielen die men hackte,
Sijn dit nu de Mattemathise Constapels van [Rochefort,
Of 't Water-Collegi van Brest dat soo geoeffent [word,
Vlucht voor de Gentilmans, schrick voor de [Pluggen,
Jou rappige rottige Beeren en Muggen,
Bekomt u dit wel soo komt morgen weer.

FRANSMAN.

Quartier Monsieur Flaman, quartier.

MATROOS.

Ja quartier, quartier, men sel jou quartieren,
Dat men met die stucken Tyburn, en de [Volewijck kan versieren.

JACOBIT.

Grace Monsieur Flaman, quartier Seigneur [Angloi
Wij gingen los toe, c'estoit l'ordre de Nostre [Roy.
Louïs, die meester van de zee, waer sijn wy [toegekomen.

MATROOS.

Die gedroomde Neptuyn, doet jou luy van [den Duyvel droomen
Jy Verraders, soudt met thien duysent Man
Uytstappen, op Engelandt, recht op Londen, an
De Koningin knappen, maar gy kreeg de [Caggade,
Nu bid gy schelmen, quartier en genade.

ENGELSMAN.

No Grace, no beheng; jou Schelmen jou Rocx.
Drain hengt en quartert, al de France docx.
De Devel teck se te gedder, die te Kingdom [verraden,
Heigt trahison, beheng is te groote genaden,
Jaems en syn Littelbooy in 't Convent,
De French en Jacobits, quartert, dis is jour ent
Rosbief van de Franse Cabrons heur spieren,

MATROOS.

So sel je niet meer in Zee komen swieren.

FRANSMAN.

Helas nos admiraux ou son,
5000. Pieces de Canon,
Toute la flotte pour transporter,
Toute la flotte pour Batailler,
Foutre tout en feu et en flamme,
Ha Saint Louïs, ah notre dame,
Quartier Monsieur, wy sijn Prisonieeren.

MATROOS.

Dat is om Engels en Hollands te leeren:
En om dat de heele Werelt sou sien
Dat jy buyten verraed, geen punt dorst bien,
Dat jy de zegens met gelt moet koopen,
Of anders als lache poltrons gaet loopen,
Dat is te veel perykel voor jou en je baes,
Die loert als een Vos, maar loopt als een [Haes,
De Strop, is de Ridderschap voor sulke helden,
Scheer jou, jou ruychte, uyt golven en velden,
Of ik selje veeteren na je gat,
Of 'er de Duyvel van Delft achter sat,
Dat je hert en siel uyt sult kacken,
Of brandende na Nobis kroeg gaen sacken,
Om 't meesterschap ter zee vast te stellen [in de gront.
Want jou gebiente brogtje der niet of, [soo ick jou noch eens vont.

ENGELSMAN.

God bles, the King, en the Queen,

MATROOS.

En de Staten,
Spijt al die haer benijden of haten.

M. 2865.

France Omroeper.

Hoort Matrosen Soldaten en Swabbers hoort,
Onse Royale Soleil dat schoone Schip is voort,
En wel veertich driedeck Scheepen daar [en boven
Wijst se me, last heb ick een verering [te beloven,
Se syn in het Canaal verlooren, dicht [onder het land,
Doeje best jongens, want het raakt mijn [Heer aant verstant.

Men vintse te koop te Parys by Jan alverloren
in de brandende Vloot 1692.

M 2864.

Den Afgesloofden Omroeper van Versailles.

De Fransche Roeper, moe en mat
Geschreeuwt, om de verloore schepen
Benaauwd van hart, benaauwt van gat,
En om het hart op 't felst benepen,
Vind zich in Doodsnood, wyl Parys
Geen medicyn hem kan verschaffen
Om hem te redden na den eisch,
Wyl zelfs de honden aan hem blaffen,
Hy keucht zet duymen in de vuyst,
Benaauwthyt doet hem 't harte zwellen,
Om dat de Vloot is thans vergruyst,
En wreeder vrees hem komt te kwellen.

Een deftige Engelsche doctoor,
Hem ziende op 't uyterste verlegen,
Houd hem met vreugt de spuuwpot voor,
Om hem zyn volle keel te veegen,

GILLES SCHEY. AUG. 1644—15 JUNI 1703. LOWESTOFF, WAAR HIJ EEN SCHIP VEROVERDE. 2de ENG. OORLOG. ALGER. ZEE-ROOVERS 1670. KAPITEIN 1671. SLAGEN VAN 1673. BEL ISLE. MIDDELL. ZEE 1676. S. B. N. 1683. BEVESIER. LT.-ADM. 1692.

GEGR. PORTRET DOOR PET. SCHENCK. v. S. 4889.

ÆGIDIUS SCHEY; BATAV. CLASS. PRÆFECTORUM SECUNDUS.
Ardua per præceps gloria vadit iter. Ovid. 4 Trist.

Gy donderbussen, sterkt myn lofsang met uw klatren,
En eert het beelt van Schey, die, hoe ook d'afgunst blaast,
De onsterfelyke Faam roemruchte stof verschaft,
Wanneer syn Zeepaart brult op 's vyants holle watren. I. Smit

ANDERS.

De Kunst vertoond Held Schey, den roem der [Batavieren,
Die donder, schrik noch vuur van Vyand ooit [ontzag,
Die met een kleine macht, in d'ongelyksten slag,
Gelyk een Arend viel op zo veel Fransche [Gieren:
Met twintig kielen drong hy tachtig in en uit,
En liet de Kraaijers niet dan schade tot hun buit.

ANDERS.

Dit blad vertoond aan 't oog het moedig [blaakend weezen
Van Schey, Vice-admiraal, een Krygsman van [der jeugd,
Die door zyn Heldendaân zyn 's Vaders asch [verheugt,
Voor wien 's Lands Vyanden, als voor den [donder vreezen:
Lang zwaai die dappre Man het zo gevreesd [Rapier,
Tot heil van ons, en roem van Hollands [Zee-banier.

ANDERS.

Dit 's Schey, steeds onbevreest voor 't buldren [der Kartouwen,
Waar uit zyn Vyand hem schoot menig [blixem-straal:
Als elk een Etna spoog uit monden van [metaal,
Dan ging de dappre Schey zyn Zege-vlagge [ontvouwen.
Hy is 't, die voor den Staat den Sabel heeft [gezwierd,
En riep: op, Mannen, op, 't is tyd, myn [Landsgenooten,
Geen Vyand nu te ontzien, klampt aan, schiet [donderklooten
Door wand en kielen heen, zo word men [gelaurierd.
Gy donderbossen, sterkt uw Lofzang met uw [klatren,
En eert het Beeld van Schey, die, hoe ook [de Afgunst blaft,
De onsterffelyke Faam roemruchte stof [verschaft,
Wanneer zyn Zeepaard brult op 's Vyands [holle watren.

JAN COMMELIN.

ANDERS.

Zo leeft Held Schey als Admiraal,
By blixem, donder, loot en staal;
Men moet laurieren voor hem vlegten.
Hy komt te water om te vegten.

XXXIX. 9. 8. SYLVIUS.

Cornelis van der Zaan, Kapitein.

Onderscheidde zich tegen de Zweden, 1677, en bij la Hogue.

Goede reise aen de Hr. Cornelis vander Zaan, Zee-kapitain.

Wie smalen wil, die smaal, ik wil het nuttig [bouwen
Van Thetis schoot so nut als dat van Vesta [houwen.
Het is een stout bestaan, denkt een verwijft [gemoed,
Sig met een brosse hulk te geven op de [vloed.

WILLEM VAN DER ZAAN DE JONGE. KAPT. TER ZEE. ZOON VAN W. V. D. ZAAN DEN OUDE. SN. 31 AUG. 1692 TEGEN DE FORBIN.

GET. PORTRET DOOR ABR. WIJS 1692. VERZAMELING MR. S. VAN GIJN, DORDRECHT.

A° 1692

Men is in magt van lucht, van wind, van
[soute baren,
Zo dra Eool maar eens weerbarstig uit komt
[varen,
Daar staat dan Palinuur met handen in
[het hair,
De kunst is uit, hy weet niet hoe, of wat,
[of waar:
Dan moet Neptuun versoent met sware
[offerhanden,
De mast die moet gekerft, vat 't anker niet,
[sy stranden.
Een rover klampt haar aan, zo klip nog
[onweer trof,
En wat'er meerder is van diergelijke stof.
Angst-vallig brein heerst God alleen dan op
[der aarde?
Wat re'en dat hy op zee u niet zo wel
[bewaarde?
Wie heeft den wind in toom? wie temt den
[Oceaan?
Denk Christus spreekt u ook met sijne
[Jongers aan.
Ons Holland is te hol, daar valt geen land
[te bouwen,
Waar door soude 't bestaan, sou men de
[zeebou schouwen?
Wat was de koopmanschap, de senuw' van
[den Staat?
Zo dra de zeevaart staakt, ons gansche land
[vergaat.
Hoe God ons wapenen op Nereus blauwe
[velden
Met overwinning' kroond, kan van der Zaan
[ons melden,
Die brave, die zo vaak verdiende een lauwer
[krans,
Wijl hy meermalen sloeg, en joeg en Britt
[en Fransch.
Twe forsse Koningen daar voor ons niet
[bestonden,
Schoon dat Louis by na ons Neerland hadd'
[verslonden.
Cornelis vol van moed mint 't schuimend'
[pekelzoor,
En steekt weerom in zee, schoon hij sijn
[schip verloor.
Mijn Sang-heldin belust om hem aan boord
[te brengen,
Siet gins de vlaggen vast afswieren van de
[stengen,
Den Oostewind die vrijdt de wimpels met
[gesoen.
Wijl sy de pragt begluurt van spiegel tot
[galjoen.
Neptuun siet s'in sijn schulp omringt van de
[meerminnen,
Die juichen op het vlak, de bootsluy siet
[sy binnen,
Elk om het besigst zijn, wijl sy haar handen
[slaan
Aan groote en fokkemast, aan bougspriet
[en bezaan,
Aan touw en takel, voorts aan ankers en
[aan zeylen,
De putjer met sijn puts aan 't putten en aan
['t dweylen,
Dees klautert als een kat, geen glijd de ree
[weer neer.
Gelijk een byeswerm is 't alles in de weer.
Gins hoort sy Triton ook op sijn krom-horen
[brommen,
Dat wort beantwoort met trompet, schalmey
[en trommen:
Dus wort met 't maken van een aangenaam
[akkoord
Den Hoofdman van der Zaan verwelkomt
[binnen boord.
Men haald de mars in top, het anker wort
[gewonden,
Konstapel maakt sig reed om met metale
[monden

Het salvo dat het dreunt te dondren over zee,
Dies neemt mijn Musa dan haar afscheit
[met dees' be'e
De God van wind en weer, van hemel en
[van aarde,
Die u zo vaak op zee, in zo veel nood bewaarde,
Die zy Heer van der Zaan uw' leidsman
[als wel eer,
Die voere u gunstig heen, die brenge u
XCVIII. 10. [gunstig weer!

Welkomst aen de selfde.

Stem:
Prins Robbert, &c.

Ik die u wenste goede reys,
Hiet u nuw wellekom.
(Zo, zo dat is den regten eysch,
Brengt 't glaasje daar op om!)
God dank wy sien u wel te pas,
Na dat gy lange wyl
Bevaren hebt de soute plas.
(Za schenkt eens in der ijl.)

Van Kadix leyde gy de vloot
Tot sinkens toe gela'en
Met silver, dat geen draak sijn poot
Sou durven daar in slaan,
Als 't laatst gebeurde op Smirnaas vaart
Maar kreeg wat op sijn huyt,
Hoe kneep den rekel doen sijn staart,
Vervaart voor zo een buyt.

't Gaat wel: gy zijt daar me'e geland
En brengt den segen in,
Dat hy niet eens liet sien een tand,
Schoon gretig op gewin.
Daar was niet a'ers als kruyt en loot
Ten besten dagt hy wel,
Daarom zo hield hy sig als dood,
En liet het spel, het spel.

Steek menigmaal weer zo in zee,
En komt zo vaak weerom,
Dat is des koopmans hoogste be'e,
Die u hiet wellekom.
Daar breng ik u een glaasjen op,
Dat 's beter als een baar
Te krijgen over sijnen kop,
Daar men sit in gevaar.

Dat 's beter als een salvo schoot
Waar van uwe oore tuyt.
Za set hem binnen met een stoot,
't Is maar een kleyne fluyt.
Sie daar is dat niet wel gedaan,
Za vrienden volgt dien trant,
En roept welkom Heer van der Zaan
Weer in het vaderland.
XCVIII 12. S. MUNKERUS.

Lourens Thysen Veyselaar.

Geboren den 25 Maart 1673.

Naar Indiën uitgevaaren, den 4 May 1693, met 't Schip de Goude Buis, Schipper Theunis Baanman, van Enkhuizen, (alwaar 't Relaas in druk is uitgegaan) op 't Schip Meerestyn, naar huis komende, den 3 Juny 1695 overleden; en ten verzoeke van den Vader, zynde Kapit. opt Jagt van de Ed. Heeren Bewindhebbers tot Enkhuize, een Zilvere Gedenk Penning gemaakt, waar van deeze afdruksels zijn:

STAAT OM DE KANT:

Gedagtenis, van 't ramp-gevaar,
Van Lourens Thysen Veyselaar,
Daar hy, en Sill'man, 't leven hielen,
Van tweemaal honderd min tien zielen.

AAN DE ANDERE ZYDE:

Heleens-Bay bergd de Goude Buis,
Wyl Godt hem spaard, voor 't wild gespuis,
Tot hy, met zes, om hulp gezonden,
Met een, 't Schip, en Caap weer vonden.
LII 817. D. SCHELTE.

Een Samen-spraek tusschen Koning William en sijn Koningin wegens het vertrek na Hollant.

Stemme:
Alst begint Koninck William.

Mijn waerde Pant Mijn Koningin verheven
Ick gaen mijn op reys begeven
Na mijn Vaderlant
't Soet Hollands dal
Daer ick mijne Staten
Mee vermaken sal
Steeck van de wal.
Ick hoor mijn Ondersaten
Maken groot geschal.

KONINGIN.

Och lieve Man Gaet ghy de reys aenvaren
Ick hoop God sal u bewaren
En behoeden van 't Vyands groot gewelt
Dien mogten ontmoeten
Op Nephtunis velt
Ick ben ontstelt
Maer 'k hoop God sal 't versoeten
Mijnen Oorlogs-helt.

KONING WILLIAM.

Koningin soet Ick gaen de reys aenspannen
Met veel gewapende mannen
Na Hollant met spoet
Want geen vyant
Kan mijn maken vervaert
Te water of te Lant
Aen alle kant
Sal ick heel onbedaert
Ten strijd gaen vigelant.

In 's Gravenhaegh staense met groot verlangen
Lief om daer te ontfangen
Yder een is graegh
Om mijn Persoon
Met blydschap te aenschouwen
Nu ick draeg de Kroon
Van Engelant schoon
Duysende Mans en Vrouwen
Staen op strant ten toon.

Sy kycken uyt Van Thorens t' allenzijden
Lief te ontfangen met verblijden
Haer Oranje Spruyt d' Oranje Son
Sal stadigh voor haer waken
Dat Louys Bourbon
d' Hollandse Bron
Niet en mag genaken.

KONINGIN.

Mijn Koning siet Ick weet u Helden-daden
Doen den Leeuw het hert versaden
Want gy staegh met vliet
Dagh ende nacht
Bent stadigh in de Wapen
Tegen 's Vijands macht
Gij doet met kragt
De Roos en Leeu ontslapen
En houd stadig wagt.

Daerom vertoont U aen de Heeren Staten
Want sy hooren stadigh praten;
Dat veel word verschoont;
Dat gy soud' doodt
In Yerland zijn gebleven
Door een Cogel-schoot
Mijn lief minjoot;
Dus gaet vertoont u leven
In Holland seer bloot.

KONING WILLIAM.

Wel is dat waer:
Adieu Lief ick gaen zeylen:
Sa Loots past wel op peylen
Dat wy komen daer;
Adieu nu al Mijn Parlements Heeren
Ick steek van de Wal
Met God ick sal
Weer blijdschap gaen vermeeren
In het Hollands Dal.

XX. 37.

Gedachten op het springen van het Schip de Faam door sijn eygen Kruyt, Geschiet den 7. Juny 1695.

Stem:
Droeve Princesse van enz.

Hoe los en bros is 's menschen leven
Gelijk men hier (eylaas) bevind
't Is als een stroom ras voort-gedreven
Ja niet meer als een blaas vol wind
Die eygen liefd' zeer hooge doet op heven
Maar een steek gegeven
Haast ter neder leyt:
Of als een Webb' met moeyt' en zorg door
Dat men daar beneven [Weven
Van de drom afsnyt.
Menigmaal is nauwlijk een oogenblik
Tusschen gezont en fris en d'alderlaatste snik.

Dit zag men nog voor weynig Jaren
Wanneer een Buys Convojer van
De Stad Enkhuysen is gevaren
Met omtrent de vijftig man
Daar by ook noch veel vrouws en kinderen
Die met groot bezwaren [waren
Trof dees donderslag.
Dit moortkruyt heeft (alzo men gaat verklaren)
Maar een Man doen sparen
Die 't vertellen mag;
Dog hy en kan niet zeggen hoe de vlam
Nog ook door wien 'er vuur in de kruitkamer
[quam.

Menig had die voorleden dagen
Ja nog misschien die morgen-stond
Met drinken klinken zonder klagen
Fris door-gebragt ende gezond:
Men zong en sprong zonder eenig verzagen
Met vrienden en magen
Yder was verblijdt
Veel vlaggen schoon men van mast en streng
Wayen met behagen; [sagen
Maar in korten tijdt
Zoo springt het Schip door d' allerlaatste schoot
Waar door dat klein en groot van 't leven
[raakt ter doot.

Och Hemel! het is te beweenen
Zoo een bedroefden ongeluk;
Men zond daar veel Vaartuygen heenen
Dewelk vonden meenig stuk
Van 't Schip; en ook hoofden, armen, beenen
Van grooten en kleenen
Drijven heen en weer:
Geen Hart zo herd, alschoon het was van
Soo ik zoude meenen [steenen
Of het schrikte zeer
Wanneer hy daar veel menschen jonk en oud
Geslagen schier aan gruis met zijn ogen
[aanschout.

Och! denkt hier aan al gy Zee-helden
Gy die gestaag beploegen gaat
De woeste groene Peekel-velden
Des Oceaans zoo vroeg als laat;
U prijkel groot dat kan ik niet vermelden
Daarom u veel telden
Onder het getal
Der doode lien want voorwaar gij zijt selden
Dat u niet en kwelden
Eenig ongeval;
En ook doorgaans in groot gevaar en noot
Ja meenigmaal geen voet of hand-breedt van
[de doot.

Als maar u hand eens tast bezijden
Soo raakt gy licht'lijk van de ree;
Als maar u voet komt uyt te glijden
Soo valt gy licht'lijk in de Zee:
Ja u Vyand schoon gy niet komt te strijden
Voer je t' allen tijden
Met u binnen boort
Een vonkje vuyr dat kan al u verblijden
Verkeeren in lijden
Gelijk men hier hoort

GELEYN EVERTSEN. 22 JAN. 1655—25 JULI 1721. ACHTSTE ZOON VAN CORN. DEN OUDE. SOLEBAY. SLAGEN VAN 1673. GEW. TE MARTINIQUE. GOTHENBORG 1683. S. B. N. 1685. SPANJE. LA HOGUE. BARCELONA. V. ADM. 1695. KOPENHAGEN 1700.

GESCH. PORTRET. ANON. STEDELIJK MUSEUM MIDDELBURG.

Dat jong en oud daar door zonder een zugt
Tot God de Heer te doen, soo vlogen in de lugt.

Daarom gy Zee-luy wilt u bereyden
Van deze uyr af totter doodt
Laat u van geen Minnaars verleyden
Indien u 't vleesch of wereld snoodt
U met een lang vermakelijk leven vleyden
Gelooft geen van beyden
In een oogenblik.
Kan uwe Ziel (gelijk wy vooren zeyden)
Van het lighaam scheyden
Als een vogel-strik
Of als een dief komt vaak de dood by nacht
Wanneer de mensche slaapt en daar het minst
[op dacht.

XCIII. 123.

Een Liedeken, te singen by de gene welcke nu ter Zee gaen, ende van Landt afsteecken.
(1696).

Stemme:
Doet u ooghjes open, &c.

Heer in uwen Name
Gaen wy t'zeyl in zee,
Geeft den windt bequame,
Dat ons Reys in vree,
Wy mogen vol-eynden,
Geeft u zegen en voorspoet
Waer dat wy ons weynden
Mildelijck in overvloet.

Wy slaen onze zeylen
Aen ons masten hoog,
Wy het Schip bepeylen
Met veel lasten droogh,
Niet doen wy gebreken
In ons Schip op onse vaert,
't Compas na sijn streken
Is by onsen Stuer-man waert.

Doch dit magh niet baten,
Heer soo ghy niet mee
Vaert op onse Straten,
Na een goeden Ree:
Soo ghy niet de winden
Latet blasen na uwen wil,
Ende doetse binden,
Dat de wat'ren worden stil.

Wat al wonder-wercken
Sijn in 't water diep,
't Is hoogh aan te mercken,
Hoe Godt dit alles schiep,
Visschen, monsteren, baren,
Stormen, windt en groot onweer
Dien den mensch vervaren
En 't Schip sling're heen en weer,

En die duystere nachten,
En die koude groot,
Der Zee-roovers machten
Wat doen die aanstoot:
Hoe quaet ist te handelen
Met de mensch die niet verstaet
Noch spraeck, noch te handelen
Leert de tijdt met sijne daet.

Wilt dan Heer by woonen
Met genade bloot,
Wilt ons doch verschoonen
In ons sonden groot,
Geeft ons goede Haven,
Dat wy mogen hand'len wel,
En met vreughde staven
In ons Reys sonder gequel.

Adieu Vrouw en Kinderen,
Adieu Vaer en Moer,
Adieu Vriend', Bewind'ren,
Wy gaen stueren 't Roer
Wilt ons doch gedincken
In 't Gebed, dat wy niet al
Komen te versinken
Met Schip, Goet, in ongeval.

Bidt dat wy den ander
Mogen sien gesont,
Bidt en troost elkander,
Op dat onse mondt
Loven ende prysen
Mach den Heer voor sijn genaed,
Den Armen bewijsen
Hulp van ons winst in der daed.
CXXIII. 81.

Lof des Zee-vaerts.

(1696).

Stemme:
Ick ginck op eenen morgen, &c.

Kom hier ghy Pronckert kijcken,
Die kost'lijck zijt bekleedt
Hoe 't houten-paert gaet strijcken
Al door de wateren wreet,
Door storm, tempeest, hagel en sneeu
Kruyssen met onse kiele
De diepte van de zee.

Dan zijn wy by de mane,
Dan zijn wy by de Son,
Dan singen wy te samen,
Dan is ons blijdtschap om.
Somtijdts wel droogh, dan d'meeste tijd nat,
Van koude oock bevroren,
Van hitte moed en mat.

In eenen wanckel leven,
Gedreven wordt ons Schip,
Wy kijcken en wy beven
Voor een verborgen Klip
Op 't Compas, en Kaert, en boge goet,
Op Ancker ofte Touwen
Wy stellen geenen moet:

De kiel is elck vol gaten,
't Seyl, Treyl en helpen niet,
Den stierman moet verlaten
Het Roer staen in verdriet!
Soud nu niet een seggen, wat verschil
Isser tusschen den t'huys-blijver,
En die leeft op den Kil?

Het Landt moet zijn geploeght,
De zee moet zijn gekruyst,
Wie nu op het rijckst vermoget
Sal ick singen met lust,
d'Aerde is moer die 't alles baert,
Maar als een rijck Thresoore
De Schatten wel bewaert.

De Scheepen die laveeren
Uyt noord en zuyder hoeck,
Heen en weder dat sy keeren,
En altijdt even kloek:
Silver, Gout, Peerlen en Korael,
Kruyden en medicijnen,
Zy brengen het altemael.

De leckere zoo van Visschen
Brengen zy abondant,
Kabbeljauw, Roch, Walvisschen,
Makreel, Schelvisch bekant,
Wijtingh, Lengh, Salm, Tong, Stockvisch, [Gerneel,
Braes, Beers ende den Karper,
Ja wat begeert de keel.

Aldus rijckelijck met schijven
Geladen wel voorsien:
Niet lange zy dan blijven,
De Reeders moeten 't sien,
Welkom is dan Schipper en Matroos
Al is 't wat verpeutert,
De winst die was te loos.

Kloeck zee-man houdt u trouwe,
Verboomt noch Schip noch Goedt,
Ontschipper zijn maeckt rouwe,
Veel druck en tegenspoedt;
Ter eere van Godt u handel doet
Soo sal een blijde Haven
U zijn en al voorspoet.
CXXIII. 82.

Nieuw Boots-gesels liedt.

Stem :
Doen ick was een jonge dochter.

Doen 'k was in mijn jonge jaren,
'k Settent lustigh op den dranck,
Na Oost-Indien wou ick varen,
En al na den Peper stanck;
Waer ick ging of stingh
Zoo seyden al de Luyden,
Na Indejen moet je toe,
Gy stinckt al na de Kruyden.

Daer op soo gingh ick my verhueren,
'k Was een hartje sonder sorgh,
Ick nam een reysjen dat lang sou dueren
Op een Scheepjen van Middelborgh;
't Geen ick had van doen
Dat moest ick doen gaen koopen,
Maer het meestendeel
Had ick van 't Gelt versopen.

Wy setten 't lustigh op een poijen
Met de meysjes in de Wijn,
's Avonts gingen wy rinckelroijen,
's Nachts al in de mane-schijn,
Ons docht het mocht niet op,
De speel-man die moest vooren,
Wy volghden achter naer,
Lieten ons lustigh hooren.

De Trommel sloeg wy moesten scheyden
En ons Geldeken was voort,
Jan de Vries die ons geleyden,
Tot wy quamen aen Scheeps Boordt;
Des avonds in de Schuyt
Droncken wy een Arackje,
Ons Biertjen dat was uyt,
Wy droncken een Toebackje.

CXXIII. 26.

Scheydt-Liedt.

Toon :
O Heyligh, zaligh Bethlehem !

Vaer wel, o bloeyende Vaderlant!
'k Ontreck mijn oogh uw groen Landsdouwe,
En kieser voor een dorre strant,
Met schrale klippen om t' aenschouwe.

Wy ploegen d'acker van de zee
En delgen met de kiel de vooren,
Ons oogst is wit als 't wolligh vee,
Wy mayen vis in plaets van kooren.

Wy vliegen vlugh de Werelt door
Met vlercken van Eool' gedreven,
Tot dat wy komen by de Moor
En langhs de Ooster kimmen sweven.

Het wonder dat ons oogh besiet,
Verdooft de Roomsche Pyramyden,
Al wat den Hemel wesen biet,
Staet ons al stom en slecht ter zyden.

Hoe menigh leeft' er in het wout,
En heylight d'aerde tot sijn leven,
Den tijdt die maeckt me traegh en oudt,
Doch blindt in 's Wereldts wonderheeden.

En die sijn draf noch al verlaet,
Met Yd'le slaverny t'versuymen,
Vliet dickwils tegen danck sijn quaet,
En moet het Lant als ballingh ruymen.

CXXIII. 3.

Matroos af-scheyt, varende na Oost-Indien.

Stemme :
Bocx-voetjen.

Vereende Oost-Indisch Compagny,
Die menig jonck hert stelt aen een zy,
Zoo menigh fris quant,
Vaert uyt Nederlant,
Ik moet mijn eens houde aen uwen kant.

'k Hoor datter somwijl veel praten rijst,
Den eenen sal 't laken als 't d'ander prijst,
Lest hoord' ick van een
Veel wonder verbreen,
Hy quammer van daen, en wouder weer heen.

Ick siese uyt en t'huys komen hier,
Zy drincken, sy klincken, sy maeken goet chier,
Zy syn in 't habyt,
Gekleedt met zijd',
Ik moet mee gaen varen dat is myn vlyt.

Wat schaet het, wat baet het, ik leef onbevreest,
Ick leef, en ick sweef, ick volgh mijn geest,
Naar mijn duncken playsant,
In 't warme Lant,
't Is beter dan hier te blasen in d'hant.

Dan komt mijn Moertje dien ick wel bemin,
Mijn lieve kint stelt het varen uyt u sin,
Qua boeven gelooft,
Die maken u hooft.
Geheel van uwe sinnen berooft.

Och moeder! weest hier niet in belaen,
Qua boeven hebben 't my niet gedaen,
Myn Stief Vader fenijn,
Uw herte seer om mijn
En magh ick niet hooren, dus moet ick wegh [zijn:

Dan komen de meysjes en maken my bang,
Zy seggen, Buur-vryer hoe kondy so lang
Gaen varen van huys,
't Is een abuys,
Ghy sult noch wel seggen, Och! was ick weer [thuys.

Al lachende segh ick, meysjes zwijght stil,
'k Vaer om dat ick u niet hebben en wil:
Al vaeren wy veer,
Wy komen wel weer,
Dan nemen wy meysjes na ons begeer:

Dan moet ik nog horen 't ouw'Wijfs gelol,
Zy maken mijn kop schier half dol,
Zy seggen seer gram,
Wel lieve lam,
't Waer beter dat ghy bleeft by u mam.

Dan seg ick al lacchende, Ouwe Best,
Gaet haelt gy een kooltje vuyr in u test,
Jou ouwe gat
Verwarmt dat wat,
Wy varen voor 't Vaderlandt, verstaet wel dat.

Princen adieu, wy varen van kant,
Den Heere bewaer ons Vaderlandt,
Godt geef ons goe reys,
Na onsen eys,
Wy kloppen Speck-Jan al op sijn vleys.

Oorlof Matroosen jonck en oudt,
En alle Boots-gesellen stout,
Slaet lustigh den bal,
Jaeght speck-jan in de val,
Het geldeken dat versoet het al.

CXXIII. 22.

Matroosen wellekomst op de rede van Batavia.

Wyse: *Vrolijcke Geesten, &c.*

Daer werdt geschooten
Al op de Ree,
Daer komt aen stooten
Een Schip uyt zee,
Na dese baren
Wilt kijcken uyt,
Daer komt aen varen
Sijn kleyne schuyt,
Hy komter alhier
Al na de Revier,
Sta vast nu snese
Met Arack en Bier.

Na nieuwe tydingh
Met alle man
Tot een verblydingh
Zoo vraeght men dan:
d'Een na sijn Broertjen,
Of na syn Sus,
d'Ander na Moertjen,
Soo vraeght men dus:
Of oock na sijn Lief,
Bescheydt of een Brief,
Zoo kryght een yder Vrager
Zyn gerief.

Mostert en Klaesjen
Die leggen an,
Elk als een Baesjen
Met syn snapan:
Men sietse laden,
Menigh Soldaet,
Elck maeckt bravade,
De trommel slaet,
En schieten dan of,
Tot eer en tot lof,
Ter eeren 't schoon
Batavese Hof.

O bloet, de potjes
Die gaen van gadt,
Drincken als sotjes,
Haer vol en sat,
Ziet dese grontjes
Hebben 't soo drock,
Van dese lointjes
Sestigh een schok,
Zy drincken Errack,
Mazack oock niet swack,
Ternaetse Boncks,
Of Jevaensche Toeback.

De Swarte Schaers
Die komen voort,
Oprechte prachaers
Aen boordt, aen boordt,
En vent jou fruyten,
En paddie bier,
Want jou kernuyten
Die komen hier,
Die liplap piesangh,
Die gater sijn gangh,
Matroos ten lesten
Seydt manaude wangh.

De boom gaet open,
Sneesje komt mee,
Om goet te koopen
Al op de Ree,
Men peurt aen 't brappen
Soo krijght men gelt,
Men laet weer tappen
Tot 't buyckjen swelt,
Die doodingh die springht
Matroosje die singht
En laet hem hooren,
Dat sijn keeltje klinckt.
CXXIII. 17.

Liedt.

Na de stemme van den 6. Psalm:
Wilt my niet, &c.

Wy die ter zee gaen varen,
O Heer wilt my bewaren,
Geeft Wind en weer na eys,
Wilt ons uw zegen geven,
Behoedt ons lijf en leven,
Verleent ons goede Reys.

Wy zijn van alle kanten
Omringht met u gesanten,
Omcingelt met de vloet,
Dat door de wint kan swellen
Soo dat de boorden hellen,
En dan wel hinder doet.

Wy zijn als teere schapen,
Gants onversien van wapen,
Te rechten dan vervaert:
Den vyant wil ons krencken,
Maer wilt ons Heer gedencken,
Soo zijn wy wel bewaert.

Weest gy ons eenen Herder,
Soo hier of oock noch verder,
't Zy wy ter zee-waert gaen,
't Zy wy ter Landen keeren
Wilt allen hinder weeren,
Soo konnen wy bestaen.

Als wy den reep uyt-schieten,
Laet ons u gunst genieten:
Geeft Visschen in het wandt,
Geeft zegen aen weer-zyen,
Want al ons wel-gedyen
Bestaet in uwer handt.

Laet ons dan recht bedencken,
Dat ghy ons dit gaet schencken
O Heer door u genaed;
Geeft ons u Geest van boven,
Dat wy u mogen loven
Met hert en mont en daed.

Laet ons wel overwegen
Hoe veel daer is gelegen
Aen u genaed en gunst:
Op dat wy praktiseren,
En langhs soo beter leeren
De Christelijcke kunst.

Dat is, dat wy ons leven
U Heer die eere geven:
U kennen voor ons Godt,
U wonderwercken loven;
En soeken 't geen hier boven
Sal vallen ons te lot.

CXXIII. 84.

Een Avont-gebet voor den Zee-man.

Op de wyse van den 8. Psalm:
O onse Godt en Heer seer hoogh, &c.

Myn mondt en hart wil nu den Heer
[voortbrengen
Lof en danck van sijn genade singen,
Heel ende klaer, voor dat hy heeft bewaert
My desen dagh, goet in den zee-vaert.

Voor duyvels list, en ook voor quade
[menschen,
Voor Roovers macht, die na mijn schade
[wenschen,
Voor stormen groot, tempeest, wint en weer,
Heeft myn bewaert de goedertieren Heer.

Nadien gy dan ons desen dagh seer goedigh
Hebt by-gewoont, weest ook des nachts
[voorspoedigh.
In onse Reys, blijft ons Stuerman wijs,
Na goedt Ree ofte haven propijs.

Nacht ende dagh is ons beroep te slaven,
't Sy goet weer oft' storm, 't zijn uw slaven
Doch de nachten duyster, koudt ende langh,
Maecken verdriet, en oock ons herten bangh.

Slaep daarom niet, wilt u aen ons roer stellen,
Verdrijft van ons 't geen ons soud' mogen
[quellen,
't Sy Satan, slaep, droomen ofte kranckheydt,
Onnut gepeyns of te oneenigheydt.

Voor sond' en schand' ons lichaam wel beware,
Ook onse ziel, dat die sich en besware
Met valsche Leer, maar met den klaren dach
Op-staen op-recht door uwes Geestes macht.

Die wy gesont lieten in ons af-varen,
Aan ziel en lijf, en goet, wilt die bewaren
Den Koopman oock Reeders en Ovrigheydt,
Neem ons Heer aen onder uw handts geleydt.

Vader die zijt in den Hemel, u Name
Werde geheylight, uw Rijck toekom bequame,
Uw wil geschied', geeft Broodt, vergeeft [misdaet,
Breeckt Satans macht, want alles in u bestaet.
CXXIII. 87.

Een nieuw Liedeken ter eeren de Boots-Gesellen ende andere Jonge Maets, die de Zee beminnen.

Op de Stemme:
Van Lambert Snoove.

Quartier-Meester verheven,
Wilt u beloften doen,
En wilter dats alle morgen
U Scheepken spoelen schoon,
Isser dan een Man ongewilligh,
Soo laet ons de weet aen doen.

Niemandt is daer onwilligh,
Dan desen Jonghman koen,
Provoost sal men doen halen,
En sluyten hem in 't Galjoen:
Hey, al sulcke rebellige gasten
Sal men loon na werken doen.

In 't Galjoen sagh men hem sluyten,
Nacht en dagh seer bloot,
Zy gaven hem niet te eeten
Dan Water ende Broodt,
Hey, de Jonghman sonder genade,
Laet hem sitten hij heeft geen noodt.

Zy gingen voor hem spreken
Aen ons Officiers getrouw:
Het sijn maar loose treken,
't Is een gemaeckte mouw,
Desen Jonghman sonder genade,
Die most van de Ree als nouw.

Van de Ree sagh men hem loopen
't Wierdt den Provoost belast,
Hy stelde sijn Volck in ordonantie
Daer most wesen opgepast:
Desen Jonghman sonder genade,
Most met 't natte gat voor de mast.

Doen hy sijn recht ontfangen had
Den Admirael liet hem ontbien,
Bent gy een Matroos met eeren,
Laet sulcks niet meer geschien,
Of ick sweer u by mijn eere,
Ghy sult onder al door de Kiel.

Op sijn woorden hy niet en paste
Dese Jonghman triumphant,
Ick sal der u niet naer loopen
Met mijn hoedt in de hant,
Hey, al sout ghy my sonder genade
Daer setten op een Eylandt.

Op 't Eylandt sagh men hem doolen,
Met veel gepeynsen swaer,
Het Scheepjen is hem der ontvaren
Hy isser gebleven aldaer:
Jongh gesellen wilt dit onthouwen,
Uyt den dronck spruyt alle quaet.

Zijn hembje heeft hy uyt getrocken,
Hy liet het wapen daer,
Een Engelsman heeft het vernomen
Dat daer een Christen mensch waer,
In sijn bootje is hy gekomen
En hy haelden hem van daer.

Oorlof matroosjes verheven,
En als ghy vaert Oost of West,
Ey wiltet my vergeven,
Ick raed het u voor best,
Wilt dese Jonghman niet slachte,
Weest u Overheydt onderdaen,
Hey, soo komje niet voor de maste
Of op 't Eylandt ergens te staen.
CXXIII. 13.

---

t'Samen-spraeck tusschen een Steeman en een Bootsgesel.

Stemme:
Phebus is langh over de Zee.

BOOTSGESEL.

Liefhebbers die de Zee bemint,
Hoort wat ik u sal verklaren,
Jonck of oudt die zijt gesint
Om op Godts gena te varen,
Door Neptunis grooten vloet,
Die soo menig treuren doet,
Als sy haer toont verwoet.

t' Amsterdam al op de Ree,
Leggen wy te gaen na Spanjen,
Naer de wilde woeste zee,
Om daer App'len van Oranjen,
En meer ander koopmans goet
Spaense wijn en krenten goet,
Te halen metter spoet.

STEEMAN.

Gy hebt altijt geen geluck
Om voor wint en stroom te zeylen,
Vaeck met lijden en met druck
Moet ghy diept' en hooghte peylen,
Menigh raken in de knip,
En verliese lijf en Schip,
Op menigh banck of klip.

BOOTSGESEL.

Vaert gy met een schuyt of boot,
Door het Y u wat vermaken,
Gy kont door de winden groot,
Licht het onderst' boven raken,
Wie weet waer hy sterven sal,
Op de zee of aen de wal,
De doodt volght over al.

STEEMAN.

'tBruysen van de golven fel
Doet een moedigh hert verschricken,
Menigh duysent boots-gesel,
Komt in 't water te versticken
Als het Schip aen splinteren stoot,
Door 't versuymen der Piloot,
De Zee helpt veel ter doot.

BOOTSGESEL.

Dat wy Boots-gesellen stout,
Vreesden voor de woeste baren,
Waer kreeght ghy u wijn of sout,
En meer andere Koopmans waren,
De Zee te bouwen is mijn sin,
Het brenght het Landt de neeringh in
Geeft den Koopman gewin.

STEEMAN.

Turck en Roovers seer rebel,
Hebben wy niet voor te schroomen,
Die soo menigh Boots-gesel,
Doet in zware banden komen,
Heeten vuyle honden snoot,
En in plaats van schamel-broodt
Krijgen veel slagen groot.

BOOTSGESEL.

Ick beken, het is wel waer,
't Koster menigh sure tranen!
Maar wy schroomen geen gevaer,
Van de Turckse halve Manen,
Die Godt bewaert is wel bewaert,
Als hy ons in 't leven spaert,
Geen Turck maeckt ons vervaert.

STEEMAN.

Sondaghs gaen wy buyten heen
En volgen ons grage lusten,
Hallef wegen Amsterveen,
Daer wy in de groente rusten,
Drincken daer eens bier of wijn,
Wie sou t'huys niet liever zijn,
Als op de zee met pijn.

BOOTSGESEL.

Komen wy in Spanjen daer,
Eten wy de nieuwe vruchten,
Spaense Wijntjes alsoo klaer,
Die verdrijven ons het suchten,
Waer dat wy komen wy vinden nou
Zo menigen haven, Zo menigen vrouw,
Wy hebben nog geen rouw.

STEEMAN.

'k Meen ick sal na mijn verstant,
Nimmer my op zee vervoegen,
'k Hou te veel van 't vaste landt,
'k Heb geen sin de zee te ploegen,
Turck en Roovers ongeval,
Sware winden, lager wal
Men hier noyt krijgen sal.

BOOTSGESEL.

t'Alikanten op de ree,
Te Missine en Livore,
Komt soo menigh Schip uyt zee,
Van het Vaderlant wilt hoore,
Hey de Straetse meysjes snel,
Met haer poesel blancke vel,
Sien graegh een Bootsgesel.

STEEMAN.

Gy komt noit in kerck of kluys,
Hoort niet als vloecken en sweeren,
Uyt het een in 't aer hoer-huys
Gaet gy niet als boosheyt leeren,
Pijpe stelle, vechte, slaen,
't Lijf vol Spanjaertsvuyl belaen,
Dat haelt gy daer van daen.

BOOTSGESEL.

Gy kunt oock de boosheyt wel,
Droncken drincken domineeren,
Trocken, klossen, kaerte spel,
Oock ticktacken en verkeeren,
Ick meen 't gebeurt u ook genoegh
Gy savonts laet en smorgens vroegh
Gestaegh sit in de kroegh.

STEEMAN.

Zeeman wilt vry henen gaen,
En u reyse voort volbringen,
Ploeght den grijsen Oceaen,
Laet u pekel-schuym bespringen,
Ick blijf t'huys en houw mijn rust,
Gaet en voedt u grage lust,
Aen menigh grage Kust.

BOOTSGESEL.

Gaet ghy heen en vijst in d'as,
Wiegt het kint en spoelt de luyren
Hey wy gane alsoo ras,
Weer na Spanjen henen kuyren,
Onse Fluyt soo wel bemant,
Met geschut daar op geplant,
Leyt neffens 't nieuw Eylandt.

Die dit nieuw Liedt heeft gedicht,
Was een Zee-man jongh van jaren,
t'Amsterdam heeft hy 't gesticht,
Na de Straet soo ging hy varen,
Hy songh 't met heldere kele snel,
Hy songh 't met lusten also wel
Ter eeren den Boots-gesel.

CXXIII. 92.

Kaeydraey-molen.

Stem:
Gy wispelturige Matroos.

Doen wy voor Lissebon ter Stee
Quamen op een behouwen Ree
Daer hoorde men de Trommel slaen
Sa sa wie wil na landt toe gaen
Ons Capiteyn geeft vryheydt
't Geen baert blyheydt.

Sy maeckten doen de boot vast klaer
Den een voet voor den ander naer
So wel Soldaten als Matroos:
Doen was 't t'sa wacker houdt den hoos

Gouden penning vereerd aan Frans Wilschut. 1696. v. L. IV 174

Laet ons als bacchus knapen
Vreughde rapen.

Wy gingen in den rooden wijn
Als vaste kitters vrolijck zijn:
Maer doen de wijn was in de man
Doe was de wijsheydt in de kan
't Geen aen Celenes leken
Is gebleken.

Hoe wel de wijn was wonder soet
Sy maeckten als sy veeltijts doet
Een kale beurs en krancke kop
Het is den aert der druyven-sop
Om die met haer komt speelen
't Mee te deelen.

Maer schoon wy wierden geldeloos
So wel Soldaten als Matroos
Noch wierd' er geen het drincken moe
Maer 't was na 't blaeuwe ancker toe
Daer sal de Molen malen
Sonder falen.

Geen Molen binnen Lissebon
Die so wel voor ons malen kon
't Zy wanbuys broeck kousse en schoen
Of wat het lichaem had van doen:
Daer kon men 't al vermalen
Gelt voor halen.

Den Admirael van 't Molen-Gilt
Die heeft de Molen wel gevilt
Dat sy door den Vies-Admirael
Vermaelden Yser koper stael
En voor den Boeckebinder
Oock niet minder.

Heer swacken hals door Molens kragt
Die wiert gemaeckt doen Schout by nagt:
De waerheyt-spaerder onse schreur:
Die wiert gemaeckt doen Commandeur:
En dat hy Schaer en kleeren
Gingh verteeren.

Maer ick weet je hout u slecht
Die wiert Constapel van 't gevecht
Hy gaf ick zweer soo dapper vonck
Dat al wat by hem was versonck
Soo moet men hem verweeren
In 't verteeren.

En Vader die het Jonge bloet.
Gingh hoeden als een Herder doet
Dan zuyd dan west dan noord dan oost
Die wiert Jan-allemans Provoost
Om ons voor 't domineren
Te coureeren.

Noch kreegen wy op 't lest onversienst
Vrywilligen in onsen dienst
Wanneer vraeght ghy dat lieve man
Om dat de molen malen kan
Met winde en met water
Dat 's de mater.

Maer wie was zwabber van het spel
Als ick het weet is 't dan niet wel?
Belief ick u met zwijgen niet
Soo wensch ick dat gy 't selver riet;
Doch om u te believen
Raet dan Lieven.

Excuse moy ick vergat hem schier
Ons Brack de Veger van 't Rappier
Dat waer een schande voor de Man
Die 't Heembt voor stael kadrajen kan
En dan weer voor den dege
Weer te vege.

Maer als ick nu kijck achter om
Mijn dunckt ick hoor de schotse Trom
Aan menigh een allerrem staen
Die naer de molen lieten gaen
't Geen Billen ende armen
Kon verwarmen.

Nu denck ick 't geen ick in de Kerck
Laest hoorden yder loon na werck
Nae weelde komt de arremoe
De stoutert komt de garde toe
Dus doende moet men leeren
Recht verkeeren.

XXIII. 92.

Vrede van Rijswijk, 20 Sept. 1697.

Penning op den vrede van Rijswijk tusschen Nederland, Engeland en Frankrijk. 1697. v. L. IV. 190.

Oorlog in de Oostzee, alwaar een Engelsch-Nederlandsche vloot tusschenbeiden kwam. 1700.

Bombardement van Tonningen door de Engelsch-Nederlandsche Vloot. v. L. IV. 247.

Spaansche Successie-oorlog. 1702—1713.

Engeland, de Nederlanden en Oostenrijk tegen Frankrijk en Spanje, waar Philips van Anjou zich als Koning opwierp.

Slag bij Vigos. 23—24 Oct. 1702.

De Engelsch-Nederlandsche vloot onder Rooke zeilde in Juli naar Spanje. Het Nederlandsche eskader, sterk 23 groote en verscheidene kleine schepen, 1726 stukken en bijna 9000 koppen, stond onder Almonde. Na een mislukten aanslag op Cadix werden de Spaansche W. I. vloot en een Fransch escader onder Chateau Renault, te Vigos vernield.

Victorie-Lied van 't Veroveren van de Zilver-vloot in de Baay van Vigos.

Stem:
Wanneer de Zon zyn Paarden ment.

In 't Jaar zeventien hondert klaar
En twee hoord mijn vermaan
Augustus drie en twintig voorwaar
Kwamen wy voor Cadix aan:
Wy lieten ons Ankers vallen
Al met de heele Vloot
En niemand van ons allen
En Schoot daar eenen Schoot.

Dit duurde drie dagen wilt verstaan
Wy deeden niemendal;
Doen zyn de Zoldaten aan 't Land gegaan
Al aan de Spaansze Wal
En hebben Rottegen ingenomen
Dat was haar eerste Stee
Porte Mary zonder schromen
En Porte Rojaal ook mee.

PHILIPS VAN ALMONDE. 29 DEC. 1644—11 JAN. 1711. SOLEBAY.
KIJKDUIN. BORNHOLM. LT.-ADM. EN OPPERBEVELHEBBER 1692.
LA HOGUE. KOPENHAGEN. VIGOS. BARCELONA.

GRAFTOMBE IN DE CATHARINA-KERK TE BRIELLE.

PHILIPPI VAN ALMONDE

Zy hebben 't daar alles genomen van daan
Ja alles tot eenen duit
Wy hebben 't in de Schepen gelaan
Het was een schoone Buit
Doen hebben zy 't zonder schromen
Gestoken al in den Brand
De Zoldaten aan Boort gekomen
Doen staken wy haast van Land.

Wy lagen daar wel zes Weken omtrent
Doe Zeilden wy daar van daan
Wy kwamen voor Vigos pertinent
Daar Zeilden wy weer op aan
October drie-en-twintig wilt weten
Toen Zeilden wy daar op in
Wy hebben het Anker gesmeten
En maakten een goed begin.

Maar 's anderendaags hoord myn vermaan
Doen Zeilden wy dieper in
Doen zyn de Zoldaten aan 't Land gegaan
Dat was een goed begin
Doen Zeilden wy 'k zal 't u zeggen
In den Morgenstond rood
Doen vonden daar wy leggen
De Spaansze Zilver-Vloot.

Den Admiraal pasjaarden aldaar
Wie daar na toe zou gaan
Vyf Engelsche Schepen waren daar klaar
Drie Rotterdammers hoord aan
Zo Zeilden wy met ons agten
Regt na de Vyand voor uit
Wy braken een Vlot met Masten
Dat voor haar lag voor uit.

De Zoldaten zijn aan 't Land gegaan
Die maakten het eerste begin
Zy namen drie Capiteins gevaan
En namen de Forten in
Zy lieten straks afwajen
Een Engelsche Vlagge hoord
Doe gingen wy onze Roers drajen
De Spanjaarden aan boort.

De Heer Vies Admiraal aanhoord
Al van de Roode Vlag
Die kreeg straks een Brander aan Boort
Zo dra hy binnen lag
Maar hy gelyk de Vroomen
Koos straks een ander Schip
Hy deed den Vyand schromen
En bragt haar in de knip.

En ons Vies Admiraal valjant
Van Rotterdam hoord aan
Die toonden hem ook heel konstant
Tegen zyn Vyand te Slaan;
Hy heeft daar straks genomen
Een Oorlogs-Schip heel groot:
Nu mogen de Franszen wel schromen
De Spanjaarts zitten in nood.

En Capitein van der Poth vermaart
Vogt als een leeuw verwoed
En dat al op zijn Houte Paard
Hy gaf zyn Volk goe Moed
Hy zey Courasy lustig
t'Za Mannen weerd u nou
Den Vyand raakten vlugtig
Hy nam vier Schepen gou.

En Wassenaar dien vromen Held
Die hield hem mee constant
Hy was mee als een Leeuw in 't Veld
Al tegen den Vyand
Hy heeft daar mee ook genomen
Al met zyn Sloep hoord aan
Een Galjoen zonder schromen
Wel kostelyk gelaan.

Den Admiraal van Spanjen groot
Die was haast in den Brand
Wy ruweneerden de heele Vloot
En joegender veel op Strand

Daar gingen wy uit halen
Veel kostelijke Waar
Veel Huiden Kisten en Balen;
Campechie-Hout was daar.

Looft nu al t'zamen dan den Heer
Die Varen met 't Schip Dort
Zo geeft hy ons zijn Zegen meer
Hy helpt ons haast weer vort
En God zal ons dan geven
Hier naar het Hemels Lot
Ons Capiteins Naam verheven
Is Barent van der Poth.

XXXVIII. 7.

Een Nieuw Liedt van het Ruineeren en Verbranden van de Spaansche Zilver-Vloot.

Stem:
Wel Mieke stout, enz.

Wat Vreugden groot
Hoord men aan alle zyden
Wilt u nu dog verblyden
Want de Zilvere Vloot
Is uit de Fransche hand:
Roept Viva aan alle kant
Haar beste Oorlog Schepen
Dieze meenden weg te slepen
Hebben wy verbrand.

Onze Vloot kwam
Al op de Spaansze Kusten
En dat met groote lusten
Men couragie nam
Om de Zilvere Vloot
En Fransche Schepen groot
Te Nemen of te Branden
En dan ook mee te Landen
Schoon men nog zo Schoot.

Voor Vigos lag
De Fransche Schepen alle
Aan weerzey sterke Wallen
En daar by men zag
Een groote Ketting baar
Die daar gespannen waar
Om daar niet by te komen
Maar wy Zeilden zonder schromen
Die haast van malkaar.

't Kanon geplant
Schoot magtig op ons Schepen
Maar wy hebben gesmeeten
Haar wel haast van Strand;
Men kreeg haar Battery
En het Kanon daar by
Zo dat de Spaansze en Franszen
Wel haar haast moesten verschanszen
Wildenze gaan vry.

Zy stelden haar
Op 't Land doen aan het lopen
Zy waren buiten hopen
En wy haar doen naar
Het Land in met gezwint
En zien of men ook vind
Het Zilver dat zy daare
Hadden weg gestiert voorwaare
Dat men dat ook vind.

Het schrikkelyk Vier
Dat men zag op de Schepen;
De Fransche heel benepen
Riepen om kwartier
Men vogt aan alle kant
Men stak daar in den Brand
Negen Schepen te gaare
En vier stieten ook aldaare
Aan stukken tegen Strand.

Wy namen daar
Zes klocke Schepen mede
Die men zal zoeken heden
Mee te brengen klaar
Zo dat de Fransche Vloot
Negentien Schepen groot
Gebrand zyn en genomen

Daar is'er niet een ontkomen
Van haar Oorlogs Vloot.

Doen heeft men klaar
Nog elf Zilver-Schepen
Met eene weg gaan slepen
Die nog lagen daar
En zes raakten in Brand
En aan stukken tegen Strand
Maar men hoopt nog gewisze
Het Zilver daar uit te Viszen
Voor ons abondant.

Zo dat wy daar
Hebben met groote glory
Gekregen nu Victory
Het een voor en naar:
Wy hebben hier te Land
God dank de overhand
Zo heerlijk mee gekregen
En den Vyand af geslegen
Van ons Vaderland.

Men mag met regt
Nu wel Victorie branden
Met vreugde in ons Landen
Gelijk als men plegt:
Roept nu Victorie groot
Heeft gekregen onze Vloot
En ons Leger ook meden
Heeft gewonnen sterke Steden
Door haar Kruit en Loot.

Zo ziet men dat
De Hoogmoed komt te vallen
Den Fransman dogt ons alle
Maar te krijgen vat:
Maer men ziet t'alle kant
Te Water en te Land
Dat men zo komt floreeren
Gedankt is den Heer der Heeren
Voor zijne Bijstand.

Wat zullen daar
Soldaat en Bootsgezellen
Het Buit-geldetje tellen
Daar onder malkaar;
Zo Vrouw en Vrysters zoet
Houd nu maar goede moed
Gy zult haast voor 't verlangen
U Beminde Lief ontfangen
Met een Kist vol Goed.

XXXVIII. 9.

Penning op den slag bij Vigos. 1702. v. L. IV. 305.

Noch een nieuw Liedt, van het veroveren der Franse en Spaense Vloot, in Vigos.

Stem:
Wispeltreurige Matroos, &c.

Hoe is de Lelie soo ontstelt,
Of brand hy op Neptunis Velt,
Den Admirael van 't Franse Rijck,
Heeft heel Spanjen met practijk,
Met sijn vloot doen singen glorie
En victorie.

In Vigos lagen sy op de Ree,
Sy meenden het was voor haer vree,
Maer d'Engelse en Hollantse Vloot,
Die quamen haer met kruyt en loot,
Op de Ree verwellekomen,
Sonder schroomen.

Als sy de seylen sagen aen,
Was Monsieur en Sinjoor belaen;
Eerst songen sy Te Deum siet,
Daer na veranderden dat Liedt,
En riepen Misereere,
Met hertseeren.

De Bomben gingen met practijck
En het Kanon speelden Musijk
En de Musketten hielden toon,
En de Granaten vloogen schoon,
Tot sy waren geslagen,
Na ons behagen.

Ses Galjoenen stonden in brandt,
Daer by twee anderen gestrant,
In drie Caravelle was de vlam,
Niemant om te blussen quam,
Maer liepen sonder singen,
Lustig springen.

Sinjoor die riep hoe gaet dat hier,
Monsieur die sey non pa quartier,
Loopen wy maer gelijckher hant,
Steeken 't Schip self in den brant,
Hier valt geen tijdt van rusten,
Of verlusten.

't Is hacken, houwen, schieten, slaen,
De drommel mocht hier blijven staen,
Den brandt steekt in de Schepen al,
En wy namen voort het getal,
Wy Landen met ons machten,
En ons krachten.

Elf Galjoenen met Silver belaen,
Die namen wy daer haest van daen,
En dat daer noch al is gestrant,
Valt ons alle in de hant,
En doet heel Spanjen beven,
Door dit leven.

Wy hadden eerst wel tegen weer,
Maer drongen haer hoe langs hoe meer,
Te wijken voor ons krachten sterk,
Het was maar een begonnen werk
Sa Franssen singt Victorie,
Ons is de glorie.

De Franse Schepen gaen niet mis,
Maer krijgen haer lot ook gewis,
Vijf genomen,
En gesonken vier,
En acht verteert door de vlam hier,
Dat wy alle aensagen,
Met behagen.

Ons Officieren kloek van aert,
Waeren als Leeuwen onvervaert,
Zeylden de Rivier op met kragt,
Daer sy Kettings in hadden gebragt,
Om ons voortgang te beletten,
Maer sy pletten.

Het brak door onse kragt soo zwaer
Doen quamen wy digter by haer,
En drevense na Vigos in,
Dat niet was wel na haren sin,

So dat wy met verstande,
Daer soo Lande.

En hebben soo in onse macht,
Seventien schepen by ons gebragt,
En in seventien den Rooden Haen,
En noch vier in de grondt doen gaen,
Hier sal Vrankrijk om denken,
En 't sal hem krenken.

Het Silver dat sy daer hebben uyt,
Zijn wy haer na om desen buyt,
Te achterhalen in het Lant,
Den Hertog van Ormont met verstant,
Spant aen alle sijn krachten
En sijn machten.

Om desen buyt te halen mee,
En ook te brengen hier ter stee,
Daer zijn zy al op uytgegaen,
En om den Vyant te verslaen,
En met het stael te groeten,
En te ontmoeten.

Sa Britten en gy Nederlant,
Dankt Godt voor sijne trouwe bystant,
Hy helpt u aen ieder ent,
Waer dat gy uwe machten went,
Hem zy de Lof en eere,
Onsen Heere.
CXXVII. 14.

Victorie liet over het Distruwere, van de Franse Oorlog-Schepen en de Spaanse Schepen, die 't Silver gebragt hebbe tot Vigos, in Galicie in de Have van Rondendello, die door de Engelsche ende Hollandsche Oorlogsvloodt zyn tot Aliter Gerenuweert.

Op een aengenaeme Voys.

Waer zyt gy Spaense Konink nou,
Met al u Wyse hoofse-raders,
Hier blykt haer snode raed ontrou,
Het zyn u geen trouwe Vaders.

Waer blyft nu Vrankryks loos pratyk,
Die 't Christenryk zogte bedwinge,
Portekarero van 's gelyk,
Mag nu Miseracordie zingen.

Als 't bleek hoe Vrankryk in 't gemeen,
U Assisteerde door zyn Wapen,
Hoe hy zogt vrintschap by elk een,
Hy dogt de Leeu sou altyt slapen.

Maar siet hoe dat het wakker Dier,
Loert om een schoone buyt te krygen,
Engelandt en de Batavier,
Die doen u raets by 't Hooft neer zygen.

Vigos hier van getuyge zal,
Hoe d' Engelsche Hollanders vroomen,
De Scheepe sloegen voor u Wal,
Een deel Verbrand en me genomen.

Men zag de France Admirael,
Geswindt door onse Vloot aantaste,
't Schip is verbrant met Yser en Stael,
Met Volk geschut en al zyn Maste.

Den Admirael van de Spaense vlag,
Verloor syn Mast en most verbrande,
Met Ses-en-seventig Stukken ag,
Sy riepen ag waer ik te landen.

Siet nu Anjou waerom ons Vloot,
Het Eylandt Cadik heeft verlaten,
Om u te brenge in de noot,
Wy vlammen op die Silvere Plate.

Ons krygsmagt trekt daer lantwaert in,
Na Lugo om van daer te hale,
Het Silver tegen dank en zin,
En voeren 't binne onse pale.

U Groot-Vaer en Portekareer,
Haer magte kunne hier niet helpe,
Door spyt barste sy van Hartseer,
De droefheyt doet haar hert bestelpen.

Terwyl sy zien ons Vloodt zoo ras,
Haer vreugt in hartseer doet verkeere,
Haer Oorlog Schepe al den bras,
Hebben de onse gaan Renuweere.

Viva Bridt en Hollandia,
Geeft nu den Opper-al de Glorie,
Die ons verleent door zyn gena,
Soon heerlyk en schoon Victorie.
CXLI. 34.

Den Doorluchtigen Zee-man, of den Kloeck-moedigen, Matroos by Vigos.

Haas op gy Spaans gespuys, en al gy ligte [Franse,
Sa, nu van Vigos af, 't is voor u tyd van danse,
Ik veeg u met een set, terstont de Haven uyt,
Verlaat u Schepen al, en geeftse ons tot buyt,
Haas op, gy pockig ruygt, en schorftig Carnaelje,
Of Wy steeken in den brant, dat duyvelse [Rapaalje,
Sa, bruyt van Vigos af, en verlaat het heele [Lant,
Of 'k veeg u den bobbel op, van d' een tot d' ander kant,
Mijn toorn die is hoog, Ik kanse niet weerstaan,
Daarom bruy al van hier, vliegende van de baan,
Mondjeu en gelt hier niet, nog Frans of Spaans [te spreeken,
Maar bid al om quartier, of ik geef u een teeken,
Dat Frans nog Spaans en lijkt, sa waar is [maar u Gelt,
Hier help nu geen geklaag, nu siet gy ons [gewelt,
Sa gy Luys-honden al, en maakt gy nog getier,
Soo 't nog langer duert, ik stamp u in 't [Mortier,
't Is alles onsen buyt, te Water en op 't Lant,
De Galjoenen die sijn ons, of anders in den brant,
Wou Konink Lodewijk, hier ook nog Baars [van vreeten,
Neen dat moet anders gaan, sijn stuk is [af-gemeeten,
Gy boude op Louis, dien Koopman van u Rijk,
Die u heel brengt in de gront, en u Steeden [in de slyck,
Wy komen om dat schuym, uyt Spanjen te [doen zwigten,
Met vuer en door het staal, en soecken haar [met ligten.
U klachten zijn te niet, gy Spaanse Baviaan,
Gy siet u rijcke Vloot, door dese twee verslaan,
Soo veegde men wel eer, 't Canaalje uyt 't [Canael,
Het is noch maar begin, wacht op het [prinse-pael,
Den Hertog van Anjou, U onder Koninkx [Koning,
Die is u tot een val, en Vranckrijck suygt [den Honing,
Al van dit Machtig Landt, met gout en silver [Meynen,
Dat moet nu in de gront, versmelten en [verdweynen,
Soo gy niet om en keert, en geeft des [Keysers regt,
Soo loopt u Lant gevaar, en 't staat met u [heel slegt,
U Spaanse glorie, die is al in 't verloopen,
De Franse groote Vloot, en is niet weer te [koopen,
Want sy zijn al den bruy, genoomen en [Verbrant,
En dat nog over is, dat soecken wy aan Strant.
Hier an sal Lodewijck, en Spanje eeuwig [dencken,
Dat wy Eendragtig Volck, haar machten soo [doen krenken,
Weg met dat Duyvels schuym, dat moet al [uyt de Zee,

Wy komen 't ander Jaar, al weder op u ree,
Of gy moet anders om, en aan des Keysers [kant,
En soo het soo niet is, 't moet alles in den [Brant,
Daarom soo hebt gy tijdt, en neemt een kort [beraat,
Want als wy komen weer, soo kon het zijn [te laat,
Gy meugt op 't Keysers woort, ten vollen u [betrouwen,
Op 't Franse schuym bedrogt, is niet een [Steen te bouwen,
Mijn Besum die is klaar, en dit is u een [Licht,
Eer gy door Vuer en Vlam, voor onse machten [swicht.

Kn. 14798.

Op het Landen der magtige Vereenigde Vlooten.

Dus streeft de Britsche Macht met Holland [door de baaren,
Terwijl de Zon omhoog den Zonnestant [genaakt.
Hun Jazons stutten nu held Herkules Pylaaren,
Door 't wroetend Ongediert, aan 't waggelen [geraakt.
Geen oorlogsveldbanier, vol Hoogmoed, is [hun teeken.
Geen schorre Krijgsklaroen, die d' IJslijkheden [wekt,
En Razernijen, om van ondren door te breeken,
Daar Krijg Geweetensdwang, en Moordlust, [tot zich trekt.
Zij toonen 't Zeiltuig, dat de Welvaart kan [verbeelden.
Dit zijn de Vendels van hun vastverknochte [Macht,
In Nereus hobblend veld, daar Watergodhêen [speelden,
Verheugd op hunne komst, hoewel dus [onverwacht.
Het Spaansche Westerdeel begroet de wakk're [Vlooten,
Wat lieve Zoomerlucht verkwikt den Lusitaan!
Al poogt een oorlogsbrand zijn hoop omver [te stooten,
Al dreigt een heete Zon, in 't Hoofdpunt, hem [te braên,
De Draaken spuwen nu geen vlam uit open' [keelen,
Van hun verheeven Burgt, maar staan voor ['t gladde Schild.
En dartt'len vrolijk op het zien der [Zeekasteelen,
Die Argoos, daar de Nijd vergeefs haar kracht [op spilt.
Laat nu het Wangedrocht een and're Herk'les [tergen,
Het Paard van Napels toont zijn kracht, en [slaat den Haan.
Sint Markus Leeuw springt op, en 't Starlicht [op de Bergen
Straalt vrolijker nu 't ziet een schoonder glans [opgaan;
Maar Vrankrijks Zonlicht moest den [Kreeftstant eerst genaaken
Eer zich een Jazon kwam vertoonen, voor [elk een,
Die voor 't gekrenkte Recht, met and're, [stond te waaken
En Vrankrijks Roofharpy, en dolle Dwang [vertrêen.
Hier wint men niet door hulp van helsche [tooverkrachten,
Noch ijslyk moordgeschrey, noch schrikkelijk [gebries
Der oorlogsrossen, die vol moed, naer 't [Krijgsveld trachten.
De wakkere Adelaar voert hier het Gulde [Vlies;

Maar niet om tyranny, of gruwelen, te pleegen.
Zijn bondgenoodschap, met haar Scheepsmacht
[voortgerukt,
Verdient de Steevenkroon, zij red, tot Recht
[geneegen,
De Spaansche Monarchy, daar zij voor
M. 3288. [Vrankrijk bukt.
K. SWEERTS.

Matroosen Victorie, opgedraagen aan de Franse en Spaanse Admiraals.

Siedaar Liefhebbers, dit Briefjen is met de
[Carga uyt de brand noch gesalveert,
Daar sie je hoe de Spaanse Matten en
[baren waren geparteert,
10 Millioen voor de Franse munt
5 aan Flip de vijfde voor indulto vergunt,
10 voor contractatie, maar op renten tegen
[tien percent,
Net jaarlijks van Louis betaalt,
Die 't weer sal geven onbepaalt,
Voorts Engeland, Holland, Genua etc.
[insolvent.
Dat blaatjen is omgekeert, 't is niet als
[Vygos cagados.
Para il Re d'Espagna y sus extrados
Francia y sus flottas y Soldados,
Porco Carrero, y sus Camerados.
Loop Gekken haald' er meer; met kettingen
[om de Baay
Voor ons te sluijten: puf! wind was het al
[dat boehaay.
Van kabels deurgekapt, die bouten, die
[staketsels,
Die schansen, dat geschut, met al die
[land en strandbeletsels
In minder als een uur omver, te grond,
[vermand,
Die trotse Oorlog- en die Silver-Vloot in brand.
Poen in de zak, Poen te goed, 't is bijget
[Kits Allemanje.
Blaas op Rotzak, dans op Spekjan; la folie
[de Spanje,
't Sa, fa, een Franse courant, of d' Engelsche
[schop in 't gat.
Hier baren van silver, daar lingots van goud,
[dubbloenen en pesos sat,
Och riep de Beer, heb ik drij Jaar in de
[West-Injes gesworven,
Om met de kous op 't hooft t'huijs te komen
[van Pokken bedorven?
En ik schreeude Jan Gat, heb van mijn lange
[tocht,
(Dank heb mijn Vrouwtjens tas) maar hoornen
[t'huijs gebrocht,
Ay Piffelingros, Ay Angleos, picorsos
[naturales,
De nos Flottas, Galliones, Pesos & Reales,
Cailje la boca, Cabron, riep ik, scheer je na
['t Kabelgat,
Hij bad om quartier, en vreesde dat ik hem
[met het mesje na sijn garen sat.
Hij vloekte op St. Jago, Sant Antonio y todos
[los Santos
En pruttelde, un Cabron est mas bon, que
[todos quantos
Il diablo leva, il maldito Re Angevin,
Y Porco Carrero; maar de Waal trooste hem,
[en sey mon Voisin
Chasteau Reijn uijt, en Barbe en Cou sullen
[ons revengeeren
Sinjoor Malleegren, komt avanceeren,
Met een rot Pelgrims van Sint Jago, van
[Compostel.
Gallinjas en Coniljos, sey Spek Jan; jou
[Fransen sijn maar Kinderspel.
Tegen Matrosen en Gentilmans; och waren
[sij weer onse Vrienden!
En had jij jou Testament keuning t'huijs
[met al sijn bedienden.

Ik docht laat de Hennen wat kakelen, haar
[eyeren sijn goet.
Maar wat isser noch in de Smeltkroes
[gebleven van die vlam en gloet.
Singt nu Te Deum Laudamus, bij sulke
[vreugdevuuren,
Ik heb se selfs gestookt, maar bedankt ons
[als goeje buuren,
Dat wij de Wrakken leschten en bewaarden
[met kracht.
West-Injes rijke schat, van dry jaar
[Silvervracht.
Wij sullen de Franse Oorlogsmacht, in
['t toekomende convoyeeren,
En als jij van Porto Bello, of Vera Cruijs
Moet ergens komen t' huijs
So sullen wij jou sonder indulto met ons
[doen repatrieren
Ik praat bij geval na mijn beurs sulken
[hoofsen taal,
Victorie, Victorie, overal; maar Fransen
[Admiraal
Waar jij niet aan la Hogue geleerd, of moet
[men 't jou weer leeren,
Jou staand en lopend Wand, ja jou heele
[Vloot met brandsalf te besmeeren.
Brandsalf dient jou, Brandsalf van Miester
[Joost,
Nu sijn jou Schepen gebraden, en jij bent
[gerooft.
Timmer wat aan Oorlog schepen en Galjoenen,
Te Brest, of Passacho, wij sullen se wel de
[Zee uijtboenen,
Of voeren se in Triomf, met haar Vlaggen
[met Leliën bekakt,
Met Borgoense kruijssen, Santen en Santinnen
[beplakt.
En laten se met de fiere Namen en vergulde
[Hackeborden prijken.
In Duijns, Goeree of Tessel, om voor een
[Ferding te laten kijken.
Hoe gek een dolheijt een Oud-Fransman
[overkomt,
Die over gantsch Europe, met gedroomde
[winsten bromt.
En perst sijn bedelaars het bloed noch uijt
[de nagelen,
Totdat het hem van alle kanten soo op de
[komt hagelen
Dat hij als sijne oude Hoeren, op 't lest
[kop word eerlijk tegen dank.
Hij is sterk afgegaan, streng geklisteert, en
[wel ter deegen krank
Die niet veel acht slaan op 't Franse
[Schreeuwen.

EIJNDE VICTORIA ALS 'T BEGIN.

M. 3295.

Een Zamenspraak, tusschen den Koning van Vrankryk, zyn Kamer-Bewaarder en Raads-Heeren, over het Verlies van de Spaansze Zilver-Vloot.

Stem:
Truitje, myn zoete Engelin.

KONING VAN VRANKRIJK.

Och och! Wat of myn zo ontsteld
Ik hoor op 't Hof een groot Geweld
't Is of zy 't mij niet en derven zeggen
Ik zie wel dat' er is geen deeg:
Komt spreekt wat is er in de weeg:
Wilt het mijn uitleggen
Van stonden aan.

KONINGS KAMER-BEWAARDER.

Ach! Majesteit daar is een ding
Dat myn verschrikte zonderling:
Ik durf het u voorwaar niet openbaare
Maar daar staat een Boo voor de Deur
Die u het droevige Getreur
Wel haast zal gaan verklaren.

KONING.

Roept hem dan in.

BOODE.

ô! Genadige Majesteit
En wreekt op myn niet het bescheid
Als ik de Waarheid u niet en verzwijgen
Zo staat te komen in der daad
Een Schrik die door u Bloed heen gaat
En om Ziekte te krijgen.

KONING.

Wat is het dan?

BOODE.

Wel als ik het dan zeggen moet
U gantsche Magt leid onder Voet
Want heel u Vloot en Spaansze Zilver-Schepen
Die hebben uw Vyanden daar
Berooft en ook Verbrand te gaar
En de rest weg gaan slepen
Na Engeland toe.

KONING.

Och! och! Hoe trild mijn Ingewand
Is dan mijn schoone Vloot van kant
Is daar niet een Schip meer over gebleven
Hebben zy al het Zilver daar
Zo zullen zy toekomende Jaar
Mijn wel anders doen Beven,
O groot verlies.

Hoe is het vorders dan gegaan
Doen den Vyand kwam op haar aan
Vogten zy alle voor myn wel getrouwe?
En het Kasteel en Battery
Kosten die niet aan alle zey
Haar van 't Land daar mee houwe?
Dat schijnt mij vreemd.

BOODE.

O! Majesteit 't was haast gedaan
Zy vielen daar als Leeuwen aan
En smeeten eerst veel Duizend Man te Lande
Die met een Moed aan alle zey
Kregen Kasteel en Battery
En doen ging men aanrande,
U Schepen al.

Haar kleinste Schepen kwamen dan
En die zetten op u Vloot an
Dat ketting Kabeltou, Masten en Palen
Die voor d' Rivier Gespannen waar
Die Zeilden zy daar van malkaar
'k Kan het niet al verhalen.

KONING.

Kom zeg maar voort.

BOODE.

Doen de Ketting aan stukken was
Kwamen haar zwaarste Schepen ras
En Sloegen tegen onze Vloot daar neven;
Maar wy kosten tegen haar niet
Zo dat zy het met groot Verdriet
Moesten alles op geven
En loopen heen.

KONING.

Kreeg dan den Vyand al in d'Hand?

BOODE.

ô! Neen, men stak eerst in den Brand
De meeste Schepen, maar daar zijn genomen
Zes van u schoonste Schepen daar
En nog elf! Zilver-Schepen zwaar,
Niet een is' er ontkomen
Van de heele Vloot.

KONING.

Daar 't heele Land om Zugt en Schreid
Ik dagt naast God de Waereld te Regeeren:
Och! Raads-Lieden waar benje nou
Die mijn wys maakten dat ik zou
Den Vyand Ruweneeren
Wie dat het waar.

Ik had gedagt toekomende Jaar
Honderd Schepen te maken klaar
En mijn Legers ook veel te gaan Versterken
En dat al voor het Spaansze Geld
Zo meende ik het grootst Geweld
Nog eerst uit te gaan Werken
Ik Barst van Spyt.

RAADS-HEER.

O! Majesteit ontsteld zo niet
Gy hebt een magtig groot Gebied
Daar is wel middel om Geld te fineeren
Men heeft veel Pagten op-gesteld
Daar gy u Volk weer mee in 't Veld
Krijgen kunt na begeeren
Gebied haar maar.

KONING.

't Gebieden dat is niemendal
Maar zeg, Waar 't Volk het halen zal:
Ik heb och lacy! zo veel Geld van nooden
Eer ik mijn Legers altemaal
Haar agterstallen maar betaal
Waar is 't Geld voor de Vloote?
Weer op de Zee.

Ik vrees dat men 't nog maken zult
Dat' er zal komen een Tumult
Ik geef de Moed byna schier heel verlooren;
Overlegt het nu: zo gy wild
De Vloot is weg en 't Geld verspild
En ik ben braaf geschooren.
Het is verbruit.

XXXVIII. 12.

Opschrift van een Zilveren tafelbord van Chateau Rénaud, commandant van het Fransche eskader, den 23sten October 1702, in de baai van Vigos door de vereenigde Nederl. en Eng. vloten verslagen.

Dit bort was krom gebult, seer vuijl en vet [besmeert
Als 't van een bootsgezel mij wiert gepresenteert
Den Fransen Admirael had laest daarvan [gegeten
Voor Vigos op de vloot, dog 't heeft hem [wis gespeten,
Dat Hollands oorloghsvolk met meenig [Engelsman
In 't kort volkomen haar daar maakte meester [van.
Van die het had gerooft heb ik 't voor geldt [verkreegen
En 't wort bij mij bewaert tot dank voor [Godes segen.

Anno 1702. AB. VAN ALPHEN.
22 October. Presid. Burgem. te Leyden.
Ged. Admiralt. te Amsterdam.

De beroemde Victori, van 't Jaar 1702. Waar in aangeweesen werde alle de voornaamste Sinne-Beelden, die haar in dese Victori hebbe vertoont soo wel wat te Lant als te Zee is verovert, alles in Curieuse Vuerwerken, ook het nemen en ruineren van de Franse en Spaanse Vloot by Vigos, alles gesien in 's Gravenhage den 13 December 1702.

Voys:
Wispeltuerige Matroos.

Hoe is heel Hollant op de been,
En dryven vreugt in 't algemeen,
Over haar kloekheyt en beleyt,
En den Segen in den Streyt,
Want wy hebben de Glory,
En Victory.

In alle Steeden groot en kleyn,
Soo dankt men God in 't Algemeyn,
Die ons soo kloek heeft by gestaen,
Als wy den Vyant grepen aen,
Looft God geeft hem de glorie,
Voor dees Victori.

In alle Steeden navenant,
Is het met vreugde-vuer beplant,

Ider zijn hert dat is verheugt,
En in blijtschap, en vol vreugt,
Dat men Lof singt en glori,
En Victori.

Het Hof van Hollant doet niet mis,
Maer toonen dat 't haar vreugde is,
Dat haer Helden aen alle kant,
Soo te water als te Lant,
Hebben prijs behaelt en glori,
En Victori.

Den Haeg uytnement en niet slegt,
Syn veel Vuer-werken opgeregt,
Verciert in de Vyver ten toon,
Sinne-Beelden fray en schoon,
Van de behaelde glory,
En Victory.

't Tyater van den Staet Generael,
Dat voorwaar is het prinsepael,
Die met een Tempel is beplant
En Afbeelsels aen alle kant:
Die aenwijsen de glori,
En Victorie.

De Hoop, De Liefde, De Eendragt, De Faem,
Geregtigheyt met magt,
Op den Tempel een Werelts kloot,
Daer 't Fortuyn op staet seer groot,
Afgebeelt vol van glory,
En Victory.

Daer op een seer groote Kroon,
Met al de Wapenen heel schoon,
Van het vereenigt Nederlant,
En haar Bontgenooten plysant,
Die is al tot glori,
En Victorie.

En de gewonnen Steeden al,
En de Spaansen en Fransen val,
Dieder in Vigos is gebeurt,
Daer Vrankrijk en Spanjen om treurt:
Britten en Hollantse glori,
En Victory.

En voor de Staten van Hollant,
Ziet men de Schilden ook geplant,
En Piramides vol van vuer,
Waer by de Leeuw staet in postuer,
Vertoont sijn kragt en glorie,
En Victorie.

Daer op de Maegt sit in postuer,
In vreugde heel sonder getruer,
Met Sinne-Beelden rontom haer,
Die waerdig zijn te aenschouwen daer,
Seer deftig en in glori,
En Victori.

En in de Vyver siet men klaer.
De Vloot vertoonen haer seer raer,
Als het by Vigos is geschiet,
Tot Spaense en Franse verdriet,
Ons een eeuwige glori,
En Victori.

Dit alles staet seer fraey en net,
Met Vuer-wercken mooy opgeset,
Dat ider een het hert verheugt,
Pictonnen brande mee tot vreugt,
Dit verwekt in ider glori,
En Victori.

By de Vyver en aen de Wal:
Hoort men 't Canon met bly geschal,
En ook alle de Klocken klanck,
En Trommen en Trompetten sanck,
Herpoken vol van glori,
En Victori.

Komt siet ook op het Buyten-Hof,
Daer Branden de Pictonnen of,
Ider die is in vreugde hier,
Door Nederlant maekt men goet sier,
Tot Helden Lof en glori,
En Victori.

Op den grooten Tooren siet men schoon,
Veel Ligten branden als een kroon,
En het vertoont hem als een Boog,
Al in den Avont Hemels hoog,
Ider maekt vreugt en glori,
En Victori.

Waar dat men Ziet den Haag alom,
Zijn Vreugde vieren rom en tom,
Men stort ook menig frisse fluit,
Op Nederlands welvaaren uyt,
't Is vol vreugd en vol glorie,
En Victorie.

CXLI. 53.

Gedenkpenning op het eeuwfeest der Oost-Indische Compagnie v. L. IV. 304.

Visscherslied, De Buysman het Wand geschoten hebbende, singht:

Stem :
Het daget uyt den, &c.

Het wandt is uytgeschooten
Godt geev' ons goede vangst
Om haringh is het wenschen
Daer na is veel verlanghst:
Om haringh is het wenschen
Is het wenschen.

Als wy maer haringh vangen
Soo zijn wy wel te vree
Hoe wel wy dapper zwerven
Geslingert van de zee
Hoewel wy dapper zwerven
Dapper zwerven.

De zee is ons vermaken
Daer vinden wy oock lust
Hoewel sy altijd hobbelt
En selden blijft in rust.
Hoewel sij altijdt &c.

Wy hebben veel vyanden
Die ons vast nemen waer
De Rovers van duynkercken
De klippen hier en daer
De Rovers van &c.

De schadelijcke Winden
Het onweer van de lucht
De Zee met sijn Tempeesten
Dat brenght ons op de vlucht
De zee &c.

Geen zeegen is voorhanden
Soo Godt ons niet gerieft
Hy kan de haringh geven
Wanneer het hem gelieft
Hy kan den &c.

Wat staat ons te beginnen
Als wy dus zijn bezwaert:
Dan hem gestaegh te bidden
Dat hy ons wel bewaert;
Dan hem &c.

Dan hem gestadigh bidden
Dat hy ons zeegen geeft
Op dat een yeder wel doet
En in Godts vreese leeft
Op dat &c.

Gy Buysman laet u raden
Al zijt ghy op de zee
Vreest Godt den Heer van herten
Gy krijght sijn zegen mee
Vreest Godt den &c.
XXIII. 5.

Een schoone Samen-spraeck tusschen een Jongman ende een Dochter.

Stemme:
Edel Princes.

JONGMAN.

Adieu schoon Lief
Ick gaen ten Oorlogh varen
Adieu schoon Lief
Ick gaen voor 's Lands gerief
Om den vyand Op de woeste Zee-baren
Bieden wederstant: Als ick weer kom
Sullen wy samen paren
Over schoone blom.

DOCHTER.

Wel lieve Maet
Gy doet mijn hert verflouwen
Wel lieve Maet
Daer al mijn troost op staet
Gaet gy nu heen en laet mijn hier in rouwen
In druck en geween: Ick meenden siet
In 't kort met u te trouwen
Maer gy van mijn vlied.

JONCKMAN.

O schoon Catrijn
Wilt niet so treurig wesen
O schoon Catrijn
Wilt niet so droevigh zijn:
Voor ontrouheyt En hoeft gy niet te vresen
Over schoone Meyt Gy sult geen nacht
Als ick op 't Schip sal wesen
Zijn uyt mijn gedacht.

DOCHTER.

Ick ben beducht
Och och mijn uytverkooren
Ick ben beducht Om dat ick ben bevrucht
Wat van mijn Moer
Ick staegh sal moeten hooren
Dat ick ben u hoer; Mijn lieve Jan
Laet mijn niet gaen verlooren
Trouwt eerst als een Man.

JONCKMAN.

Mijn tijd genaeckt
Och Lief dat ick moet scheyden
Mijn tijd genaeckt
Och al u droefheyt staeckt
Adieu 'k moet gaen
Ick kan niet langer beyden
Stilt u droef getraen: Och Engel soet
Stelt u druck ter zijden
Want het wesen moet.

DOCHTER.

Gae jy nu heen
'k Hoop God sal u behoeden;
Ga jy nu heen En laet mijn in 't geween

Ghy ziet hoe mijn
De bracke tranen vloeden
Och uyt mijn aenschijn! Wel hoe kond ghy
Jonckman u soo ras spoeden
Om te gaen van my.

JONCKMAN.

Kaetje ick moet.
Mijn tijd begint te naken;
Kaetje ick moet Aen Boort op staende voet
Ick hoop den Heer
Sal u bly Moeder maken:
Hout u Kintjen reet Doch wel in waert.
Adieu u rooder Kaken,
Lief doch voor mijn spaert.

DOCHTER.

Mijn Lief getrou
Sal ick mijn voor u dragen:
Mijn Lief getrou Ach of ick was u vrou
Dat gy nu gaet
Doet mijn conscientie knagen
Stadigh vroeg en laet; Ick hoop God sal
U hoeden in dees dagen
Voor een Lager-wal.

XX. 85. M. DE HAEN.

Beklag van de Meysjes van onse Landen over het vertrecken van alle Soldaten en Matroosen.

Op de Stemme: *Philia.*

Hoort ghy niet de Trommels roeren
Meysjes wat sult ghy uytvoeren
In dees tijdt In dees tijdt
Nu ghy raeckt u Vrijers quyt
Die u plachten te behagen
Siet ghy nu den Deegen dragen
t' Allen kant t' Allen kant
't Is voor 't lieve Vaderlandt.

Wel wat sult ghy nu gaen maken;
Ghy sult moeten leggen braken;
Dese keer Dese keer;
Want ghy krijght geen Vrijers meer;
Meysjes ghy meught nu wel suchten
Nu ghy siet u Vrijers vluchte
Van u al Van u al
Hier al uyt ons Hollandts dal.

Want sij worden al Soldaten
Ten dienst van ons Edel Staten:
Meysjes nu Meysjes nu
Seght de Vrijers dan adieu;
Want alle haer karesseeren
Sal u heden gaen manqueeren;
En daer by En daer by
Een kusjen gelooft het vry.

Want ghy siet veel Vryers varen
Al over Nephtunis Baren;
Nu heel kloeck Nu heel kloeck
Met een vuyl bepeckte Broeck:
Sy' hebben liever te gaen strijden
Als gestadigh u te vrijden;
Want de Min Want de Min
Maeckt ons somtijdts dol van sin.

Daerom en wilt doch niet treure;
Krijgen gaen Krijgen gaen:
Stilt alleen u droef getraen;
Wilt u aengename oogen
Meysjes terstondt of gaen droogen:
'k Segh u dan 'k Segh u dan
Ghy raeckt noch wel aen een Man.

Maer alle de Jonge Quante
Zijn te Water en te Lande;
Die u sou Die u sou
Dan u maecken haest een Vrouw:
'k Raed u Meysjes uytgelesen
Komt' er een wat oud van wesen
By u staen By u staen;
Tast vry toe laet hem niet gaen.

Die na een Jonghman wil trachten
Die moet seeckers noch wat wachten
Hoort dit aen Hoort dit aen
Als de Companje is gedaen;
Ghy sult dan krijgen u keure
Als ghy maer komt aen de deure;
Met fatsoen Met fatsoen
Als sij zijn in 't Garnisoen.

Oorlof Meysjes nu ten tijde;
Het geen ghy hier moet lijden;
'k Segh publijck 'k Segh publijck
Dat komt al door Vranckrijck
Die ons den Oorlogh ginck zweeren
Daerom moest yder marcheeren:
't Is te spijt 't Is te spijt
Dat ghy bent u Vryers quijt.
XX. 81.

Gedenkpenning op het vertrek van Karel III naar Spanje, begeleid door de Engelsche en Nederlandsche vlooten. v. L. IV. 354. 2.

Roemer Vlacq. Aug. 1637—17 Juli 1703.

Solebay. Schooneveld 1673. W. Ind. 1675. Tabago 1677. Vliegt in de lucht. Convooi-kapitein naar het Noorden. Portugal 1703. Overleden aan bekomen wonden.

Opschrift van zijn grafbord te Gouda.

Vlacq (Vrankens schrik) Ontarmt! Die storv.
Toulon des zeeleeuws asch verworv,
Een held die nooyt verwinnaar kon,
Voor dat hij alles overwon.

Een Nieu Oorlogs-Lied, tot aenmoedigingh van Matroosen en Soldaten.

Op een schoone Voys.

Het is nu tijdt Matroos en Soldaten,
Om te betoonen u Helden moet,
Vecht nu voor 't Land en voor de Staten,
Vecht nu voor de vryheit, goet en bloet:
't Is al om de vryheyt te beklijve,
Die ons voor ouders hebben valjant:
Wonne door dapperheyt,
Alsse maer ginge in de strijt.

Mijn dunck ick zie al weer het blaken,
En ick hoor het donderen al van 't Kanon,
Duysenden van muskette kraken,
Waer blijft ghy Fransman met u Son,

WILLEM BOSMAN. GEB. 12 JAN. 1672. OPPERKOOPMAN DER WEST IND. COMP. GAF IN 1704 ZIJN BOEK OVER DE „GUINESE KUST" UIT.

GEGRAV. PORTRET. M. 618.

WILLEM BOSMAN
Geboren den 12 January 1672
CLARÂQUE IN LUCE REFULSIT. VIRG:
Dit's BOSMAN, kunstig hier geschilderd naar het leeven.
Dog aan Zyn Oordeel, Ryp Vernuft en Vluggen Geest;
Die in zyn jonkheyd wel uytschitt'ren op het meest;
Kan niemand, die er leeft, den juysten omtrek geeven:
Plaatsnyder, hou te rug uw staal-penzeel of stift.
'T is BOSMAN, die zig zelf best schilderd in dit schrift.
D. Havart. Med: Doct.

Het gaet met u als Faeton,
Eer hy hallef wegen konde raken,
So lagh hy al van boven neer,
En 't sal niet beter gaen,
So hy dit stuck langer wil bestaen.

Soude wy voor den Fransman wijcken;
Daer wy de Spaens en Franse vlag,
Al voor Vygos spoedigh deede strijcken,
Wel wat of Louijs doch dencken magh,
Dat Hollandt niet was als het wel plach,
Onse Batavier en sonder schroomen,
Die zijn altijdt tot den strijdt bereydt,
Zo ras de Trom maer slaet,
Yder met moet te strijde gaet.

So moeten wy ons gaen bevryden,
Als'er gebleken is voorleden Jaer,
Hoe wy met Heldenmoet gingen strijden:
Ende ons redden uyt het gevaer:
Nu sullen wy weder voorwaer;
Het zwaert gaen gorden op ons zijden,
Zeer kloeck en wel gemoet:
Ende wagen lijf en bloedt,
Dat men den Vyandt weer so groet.

Hey sa Couragy dan Bataviere
Vecht nu voor 't Vaderlandt als een Heldt,
Op dat de kranse en Lauwriere:
Op uwe hoofden wordt gestelt:
Hey so moet men dan al met gewelt,
De Fransman soeken te besnoepen,
En doen gelijck men placht
Op dat zijn groote macht:
Van ons benomen wort de kracht.

Sa laet nu de Trompette klincke,
En blaest nu wederom overluyt:
Wilter nu vry een glaesje drincke,
Ghy kunt het betalen weer met u buyt,
Zo moet men het wederom halen uyt,
So moet men het Landt en recht behouwe,
Hey sa Viva al kant,
Laet men nu gelijckenhandt,
Vechten voor de vryheydt van ons Landt.

CXXVII. 85.

Willem Bosman. Opperkoopman in dienst der West Ind. Compagnie ter kuste van Guinea. Geb. 1672.

Gaf in 1704 zijn nauwkeurige beschrijving van „de Guinese Kust" uit.

Onder het Portret.

Dits Bosman kunstig hier geschilderd naar [het leven
Doch aan Zijn oordeel, Rijp vernuft en vluggen [Geest;
Die in zijn jonkheid wel uytschitt'ren op het [meest,
Kan niemand die er leeft, den juysten omtrek [geven.
Plaatsnijder, hou terug Uw staal-pinzeel of [stift
'T is Bosman, die zich zelf best Schildert in [dit Schrift.

D. HAVART, Med. Doct.

Vermeestering van een Franschen kaper door Scheveningsche visschers, geholpen door eenige soldaten. 24 April 1704.

Een Nieuw Lied van de Helddadige Visschers van Scheveninge, die met haar Vieren van een Fransze Kaper waren genomen en hoe dat zy daar na de Kaper zelfs Veroverden. Geschied den 24. April 1704.

Vois:
Wispeltuurige Matroos.

Die hooren wil een aardig Ding
Van de Visschers van Schevening;
Die blyft hier maar een weinig staan:
Ik zal hem laten hooren aan:
Hoe de Visschers aldaare
Helden ware.

Zy gingen met haar vieren gaauw
In Zee te Vangen Kabbeljaauw
En doen zy in het Visschen waar
Komt'er een Kaper by die haar
Met haar vieren gelijken
Deede Strijken.

De Visschertjes die spraken daar
Wy zyn Gevangen dat is waar
Maar Randzoeneerd ons na advenant;
Wy zullen u het Geld contant
Van ons Dorp af halen
Zonder falen.

De Kaper die zag onbelaan
Haar voor onnozele Bloedjes aan
En Rantzoeneerde yder dan
Voor vier Honderd Gulden de Man
Daar zy om gingen Varen
Met bezwaren.

Dit was voorwaar een hard Gelag
Het Geld moest komen voor den Dag
Yder die haalden 't zijne daar
En kregen 't Geld zo by malkaar
Daar zy mee gingen snaren
Na hem Varen.

Doen zy weer by de Kaper kwam
En 't Geld van haar daar over nam
Zo zag hy dat het allegaar
Schellingen en Zesthalven waar
Hy wou dat niet ontfangen
Maar weer lange.

Gy moet mijn brengen hier grof Geld
Of ik hou u in mijn Geweld
Doe sprak de Fransche Kaper bars;
Gy moet my dat beschikken ras
Of zoude zonder falen
Mijn woord in halen.

Daar moesten die Bloen van hem treen
En Varen met haar Geld weer heen
Maar d'een die zeyj De Drommel haal
Dat men den Fransche Beer betaal
Met Kruit en Lood daar schoone
't Was zyn loone.

Ja zey den ander Toornig dan
Ik waag mijn Visschers kop daar an
Indien ik Volk genoeg maar had
Ik zou hem daar Betalen rad
Met groot Geld na vermeuge
Dat hy 't zal heuge.

Hier op zey d'andere Visscher weer
Ik weet Raad dat men maar Marcheer
Al na den Haag zonder Getiers
Verzoeken veertig Granadiers
Om ons te Assisteeren
Na begeeren.

Dien Raad die hieldenze voor goed
En gingen ook op staande Voet
Al na den Haag en zeiden daar
Hoe zy t'zamen genomen waar

CHRISTOFFEL MIDDAGHTEN. ONG. 1665—NA 1721. GIBRALTAR.
MALAGA. OOK KAARTENTEEKENAAR.

ZWARTEKUNST-PORTRET DOOR A. VAN BUYTEN. M. 3633.

CHRISTOFFEL MIDDAGHTEN
SCHOUT BY NAGHT VAN FRIESLAND
Dus maalt de teekenkonst den Schout by naght Middaghten
Een man vol Zeemanschap en Moedig oorlogs vier
Wiens Zeekund niet alleen blonck in syn Scheeps bestier
Maar die door schrift en Kaart verdient dat wy hem agten
Den Noorder Oceaan heeft hy op 't nest Vertoont
Waar voor syn Schrander hooft met Lauwren sy gekroont

En gingen voorts Verklaaren
Haar weervaren.

Zy kregen daar op staande Voet
Veertig Granadiers wel Gemoed
Die met dees Visschers straks aan Boord
Na den Kaper Zeilden voort
Die haar met groot verlangen
Heeft ontfangen.

Zo ras zy kwamen by hem dan
Zo stak men de Granaten an
En gaven hem zo wakker Vier
Dat hy moest roepen om kwartier
Och! wy zullen 't op geven
Laat ons Leven.

Hier op zo Sprongen zy aan Boord
Het was allon sa Fransman voort
Gaat na Beneen zonder Geweld
Men zal u daar tellen groot Geld
Gy zult daar nu niet kyven
Om de Schijven.

Zy vonden in de Kaper daar
Veel Geld en ook andere Waar
En ook een Engels schipper weerd
Die by haar was Gerantzoeneerd
Voor twee Honderd
Guldens bezonder.

Die man die kwam daar door ook vry
Denkt hoe zy waren alle bly
Men bragt het Schip en Franschen al
Te Rotterdam al in de Val,
Is dit nu geen Geld schoone
Voor haar Loone.

Is dit ook niet een schoonder Ding
Van de Visschers van Schevening
Die haar Vyanden zo kordaat
Met kruit en Loot Betaalen gaat
Het zal staan in Memory
Tot haar Glory.

XXXVIII. 62.

Verovering van Gibraltar. 1—4 Aug. 1704.

Een Engelsch-Nederlandsche vloot onder Rooke (het Nederlandsch eskader onder Callenburgh) nam op verzoek van Karel III Gibraltar in. De Engelschen behielden het sedert dien in hun bezit.

Gedenkpenning op de verovering van Gibraltar, 1704. v. L. IV. 405.

Christoffel Middaghten.

Ong. 1665—na 1721. S. b. n. 1705. Gibraltar. Malaga. Kaartenteekenaar.

Onder zijn portret.

Dus maalt de teekenkonst den Schout by [naght Middaghten
Een man vol Zeemanschap en moedig [oorlogsvier
Wiens Zeekund niet alleen blonck in syn [Scheepsbestier
Maar die door schrift en Kaart verdient dat [wy hem agten.
Den Noorder Oceaan heeft hy op 't netst [Vertoont
Waarvoor syn schrander hooft met Lauwren [sy gekroont.

M. P. 3633a.

Willem Bastiaansz. Schepers. 1620—1704.

Reeder op Groenland en Frankrijk. Luit.-Admiraal in 1673. Bel-Isle. Oostzee 1677. Rugen. Gothenburg 1683. Tocht naar Engeland 1688. La Hogue 1692. Dat hij reeder bleef werd hem zeer euvel geduid.

Verwelkominge van den Heer Admiraal W. B. Schepens.

Een Man, voor 't Vaderlant geboren,
Stelt eygen voordeel aan een zy,
Ontzet zich voor geen razerny,
Kan onberoert zich last'ren hooren.

't Geweten, vry van innigh knaagen,
Vervrolykt zyn gerust gemoedt,
Dat, hoe of storm, of donder woedt,
Stantvastigh blyft, en onverslagen.

Dat kan en noodt, en doot verachten;
Ondank'b'ren goetdoen zonder smart.
Zoo groot een edelmoedigh hart
Zal niets meer, als de deugt, betrachten.

O Schepens, die u moogt beroemen
Op zulk een onwaardeerbre schat,
O Roem van uw geboorte Stadt!
Wie kan u als met eerbiedt noemen?

Uw trouw is stadt en Staat gebleken;
Wat ongeval ge ook hebt bezuurt,
Uw kloeke ziel heeft 't al verduurt;
Steeds bleef uwe yver onbezweken.

Dat kan 't doorluchtigh Hooft getuygen,
Oranje, 't sierssel van den Staat,
Die nooyt versmaadt heeft uwen raat;
Zelf toen hy 't Paapsch geweldt deet buygen.

Gy hebt Gods Heldt door woeste baren
Geleydt tot aan het kryte strant,
Bereydt voor Godt en 't Vaderlant
Geen druppel van uw bloet te spaaren.

Gy hielpt dien schrik der dwingelanden,
In spyt van storm en dolle zee,
Vol moedt op een gewenschte ree,
Met zyne helden vrolyk landen.

Uw wenschen volgden zyne treden,
Terwyl ge op zee, voor 's Veldheers rust
Beveyligt Britlands blanke kust,
Voor overbuursche onstuymigheden.

Nu komt ge om 't smartelyk verlangen
Uws Vaderlands met vreugt te voên,
En onze wenschen te voldoen,
Met stof tot lof en vreugde zangen.

WILLEM BASTIAAN SCHEPERS. 1620—1704. REEDER OP GROENLAND EN FRANKRIJK. LT.-ADM. 1673. BEL ISLE. OOSTZEE 1677. RUGEN. GOTHENBORG 1683. TOCHT NAAR ENGELAND 1688. LA HOGUE.

Vergun myn zangster u te ontmoeten,
Groothartig Heer, wyl myne pligt,
Haar heeft verstout om uw gezigt
Te nad'ren, en u te begroeten.

Vaar voort het Vaderlant te toonen,
Wat liefde uwe ed'le ziel bezit,
Schoon nyt is op uw roem verhit.
De deugt ziet zich in 't eynde kroonen.

LXXXVII. 76. T. ARENTS.

Op het afsterven van den ..... Zeevoogd W..... B..... Admiraal uit de Maaze.

Treur, treur, ô Rotte, treur om uwen Admiraal,
Die gy als afgeleeft ten grave heen ziet leyen!
Wie zal voortaan nu weêr 's Lands Vryheid [door het staal
Verdeedigen? en wie uw Vlag en Wimpels [zweyen?

Recht hem een Grafnaald op, maar van geen [marmersteen,
Dan zoud gy d'eigenschap van uwen Held [verminderen,
Maar wel van haringgraat en 't bruine [walvisbeen:
Dus eert gy hem op 't best, zyn daaden en [zyn kinderen.

Schryf dan op 't Voorhoofd van zo schoon [een Helden-naald,
Hy, die hier onder leid, behaalde grooten [zeegen,
Want meer als sestigmaal heeft hy gezegepraalt.

En Jaar op Jaar veel buit in zyne kist [gekregen:
Hy haatte 't krygsgebaar dat Rotte tuigen kan;
Hy was een Admiraal, nochtans geen [Oorlogsman.

XXXIX 548.

Matroozen Gezang.

Stem: *Quart, Quart.*

Hier Zeilen wy met God verheven
God wil ons de Zonden vergeven
Onze Zonden zijn snood en kwaad;
God is ons Troost en Toeverlaat.
O Heer! wilt dees Zee-Vaart dog Zeeg'ne
Dat ons geen Onheil mag bejeeg'nen
Behoed ons Schip en ons bewaart
In deze en de laatste Vaart.

't Kwartiers-Volk dat daar leid te Dromen
Rust uit de Slaap wilt Boven komen
Stuurmans kwartier komt uit in vree
Geluk en behouwen Reis ook mee.
Een Zaalige Reis wil God verleenen
Goed Weer en Wind daar by met eenen
Een klaar Gezigt en Voorspoed mee
Dan hier tot op een goede Ree.

Is'er niet een van onze Knapen
Die binnen 't Schip nog leid te Slapen
Die onzen God en Vader eerd
Moeder en Broeder Zuster weerd.
De Heer die wil ons Schip bewaren
En al de geen die daar mee Varen
Met al zijn Toebehooren goed
't Staat altemaal in Gods behoed.

Bewaar dog Heer ons Schip geprezen
Voor eenig Ongeluk mids dezen
Voor Vuer voor Storm voor Waters-nood
En voor den boozen Vyand snood.
Heer helpt ons in behouwe Haven
Daar wy bevryd zyn voor Angst en Slaven
En daar wy danken uwen Naam
Kwartier her uit kom aan 't Roer staan.

Kwartier kom boven met verblyden
Bid God den Heer ten allen Tijden
Van gantscher Herten geeft het Eer
Zo krygen wy goe Wind en Weer.
Kwartiers Volk wilt dan boven komen
Leg af de Slaap en wilt niet schromen
Ziet dat je jou niet zeer en doed
Voor Ongeluk ons God behoed.

Kwartiers Volk boven wy verlangen
Wilt haast ons Man aan 't Roer vervangen
Zyn Glas is uit laat hem niet staan
Zo mogen wy na de Kooy toe gaan.
Kwartiers Volk moet vier uuren Waken,
Dan Pompt men 't Schip, de Klok die luid,
Een ander aan 't Roer zonder staken,
Want ziet, de Wagten die zyn uit.

XXXVIII. 3.

De Eng. Nederl. vloot onder Leake en Wassenaer ontzette het door de Franschen belegerde Barcelona. Mei 1706.

Verduistering van Vrankryks Glorizonne voor Barcelona.

Den 12 van Bloeimaandt. 1706.

Terwijl de Zonnezwijm Europes kim verduistert,
En Vrankrijks magt ten storm naar Barcelona [streeft,
Waardoor die sterke Stadt op haren wortel [beeft,
Wordt zijne Glorizon door damp en bloet [ontluistert.

Hy, die Iberiën in boeien hielt gekluistert,
Door zynen Neeve, (daar zijn aart en beelt [in leeft)
Bevindt dat hem 't geluk aan allen kant begeeft,
Dat door het gansche rijk in d'ooren word [gefluistert.

Filip schroomt voor 't verlies van zijne [Koningskroon,
En zwigt voor Karel, die, geboren voor den [troon.
Dien Tegendinger drijft van Barcelonaas [muuren.

Zoo straft de Hemel eens het langgepleegt [gewelt,
Zoo sterft de Lisbloem in haar groeien op [het velt.
Zoo moet Anjou het leet van Grootvaârs [trots bezuuren!

CLVI. 156.

Jan de Meijer.

Kapitein ter zee. Sneuvelde 2 Oct. 1706 in een gevecht tegen de Forbin bij het Doggerszand.

Opschrift op zijn grafbord te Gouda.

Held D'Meyer lang befaamt, aan 't Britse en [Fransche strand
Streed voor de Koopvaartvloot, in 't oog van ['t Vaderland
De Dood wangunstig op dien Roem van alle [Brave
Heeft hem niet in zijn Graf, maar in de Zee [Begrave.

WILLEM VAN DE VELDE JUNIOR. GED. 18 DEC. 1633—6 APRIL 1707. ZEESCHILDER. WOONDE HERHAALDELIJK ZEESLAGEN IN EEN KLEIN BOOTJE BIJ.

ZWARTEKUNST-PORTRET DOOR I. SMITH, 1707 NAAR G. KNELLER 1680.

Gulielmus Vande Velde junior.

Navium, & Prospectuum marinorum Pictor: et ob singularem in illa Arte peritiam à Carolo II. & Jacobo II, Mag. Britanniæ Regibus annuâ Mercede donatus. Obyt 6 Apr. Anno Dom. 1707 Ætat suæ 74

Op een Reyz na Groenlandt.

Wijz:
Ik ging op eenen morgen.

Na dat ik veele Jaren
Gereyst had Oost en West
Met veel druk en bezwaren
Zoo nam ik op het lest
Te Blokzijl noch een reysjen aan
Om na Groenland te varen
Hoort hoe 't my is vergaan.

Wy zeylden zeven dagen
Van Texel Noord-Noord-West
Wanneer wy Hitland zagen
Benoorden. Op het lest
Doen zeylden wy heel wel getroost
Met West-Zuyd-Weste Winden
Voorspoedig Noord-Noord-Oost.

In 't lest van May doen kwamen
Wy by Spits-bergens kust
Sijnde nog all' te zamen
Gezond en wel gerust.
Daar hebben wy de hoogt' gepeylt
Op acht-en zeventig Graden
En tegen 't Ys gezeylt.

Wy waren (na ons gissen)
Twaalf mijlen van het Land
Daar zagen wy veel Vissen;
Het was gelijkerhand
Val in de Sloep: elk doe zijn vlijt
Vier zijnder van gevangen
Het welk ons heeft verblijdt.

Maar kort daar na ontstond' er
Een schrikkelijke Storm
Och! Hemel hoe veel vondm'er
Die krompen als een Worm!
De Zee die liep als doen zo hol
Met Sneejagt dat het water
Spoelde het voor-Schip vol.

Die stond' of was gezeten
Vielen al over-hoop
Men had zaagsel gesmeten
Op onse over-loop
Om te beter te konnen gaan;
Ik vergeet noyt mijn dagen
Dees zeer zware Orkaan.

Waar dat men zag daar vond men
De zoom van 't Ys vast staan
En na by; hier door kond' men
Niet wenden wind-waarts aan
En in ly lag een zware Schots
Daar raakten wy beneden
Al door de hulpe Godts.

Had het Schip niet gevallen
En voor-wind om-gewend
Het leven van ons allen
Ware geweest aan' end':
Doen wy hier uyt kwamen seer haast
Kregen wy nog meer Visschen
En ook een dood' op 't laast.

Wy hebben met verlangen
Zedert den lesten May
Tien Walvissen gevangen
Doen zyn wy uyt West-bay
Gezeylt July zeven-maal drie;
En na omtrent drie weken
Gekomen weer in 't Vlie.

Als de Reders vernamen
Ons' komst en vangst zeer goet;
By Stavoren zoo kwamen
Zy ons al in 't gemoet:
Het was welkom welkom al zaam
Wy dronken doen een Glaasje
Dat was haar aangenaam.

In Augusti twaalf dagen
Na Juliaanse Stijl
Des morgens wy al lagen

Ten Anker voor Blokzijl.
Doen lieten wy een groot getal
Vlaggen en Wimpels wayen
't Was blijdschap over-al.

Als ik ô! Heer de werken
Der Schepping over-peys
En eens regt ga bemerken
Het geen ik op dees reys
Gezien heb in het dorr' Groenland:
Ik sta daar van verwondert
En schier buyten verstand.

Men vind hier op Spits-bergen
Vossen en Beeren wreed
Bergen die d'Hemel tergen
Ys-schossen dik en breed.
Walvissen groot en vet na wensch
Veel Land-en ook Zee-monsters
Dog niet een levend' Mensch.

Maar wanneer dat wy komen
Te Nova Zembla daar
Worden menschen vernomen
Seer wild woest en barbaar
In de Straat Davids vind men mee
Onmenschelijke Menschen
Soo dom gelijk het Vee.

Die geen Gods-dienst bewijzen
Als aan het grootste Licht
Wanneer dat komt op-rijzen
Soo staanse haar gezicht
En beyde handen Hemel-waard
En als dat gaat vertrekken
Zoo zijnze zeer bezwaart.

Vis en rauw vleesch sy eeten
Voor hare beste spijs
Van geene drank sy weeten
Als smolten Sneeuw en Ys:
Haar kleed'ren zijn zeer warm en sterk
Gemaakt van Robbe-vellen
Of Beeste-velle-werk.

Het huys-raad en vermogen
Van dit volk in 't gemeen
Bestaat uyt Pijl en Bogen
En Slingers groot en kleen:
Met Schuitjes digt en ligt van hout
En vellen overtogen
Roeyen sy snel en stout.

In dese Noordse Landen
Met wonder men vernam
Drie zwavel Bergen branden
Hecla Kruys-berg Helgam.
De andre hoog wijt uytgestrekt
En ook haar houten hutjes
Zijn meest met Sneeu bedekt.

Hier vindmen ook Eenhoorens
Zijnde een groote Vis;
Diens hooren als Yvorens
Wit en omgedraayt is
Lang zijnde omtrent seven voet
En zwaar wel vijftien ponden
Voor veel gebreeken goet.

O! mijn Schepper en Heere
Wat vind' ik hier al stof
Om u te geven eere
En steeds te zingen lof
Voor dat gy my op dese vaart
In veel nood en benouwen
Zoo trouwlick hebt bewaart.

Doch meest dat ick een Christe
Gebooren ben O! Godt
Die van u wille wiste
En u heylig Gebodt.
In sulken plaats daar yder man
Na de ziel en lighame
Zijn voedsel krygen kan.

ARENT VAN BUREN. GEVECHT MET DE FORBIN 1707. EDINBURG 1708.

GESCH. PORTRET DOOR CHR. LUBIENIETZKI 1721.
RIJKSMUSEUM AMSTERDAM.

Lof zy u Godt de Vader
Lof Zoon en H. Geest
Dat gy my een weldader
En Leydsman zijt geweest.

Geeft dat ick u hoe langs hoe meer
Met hert en mond mag prijsen
En leven tot u eer. Amen.

XCIII. 28.

Een Fransch eskader onder de Forbin, 5 Oorlogsschepen en 30 kapers, liep uit Duinkerken om met den pretendent (Prins van Wales) een aanslag op de Schotsche kust te ondernemen. In Schotland vond hij echter geen steun en een Engelsch-Nederlandsch eskader dwong weldra tot den aftocht. 1708. De Nederlanders onder Kapitein van Buren.

De Victorie bevogten door den Manhaften Engelsche Admiraal Bings, op den 24 en 25 Maart 1708 tegens de Fransse Vloot, onder den Graven de Fourbin; welke den gewaande Prins van Walles tragten in Schotlant te brengen; maar door de Engelsse en Hollanders geattakeert dapper geslagen de Vloot verstroyd, en veel Schepen genomen zyn.

Stemme:
Wispelturige Matroos.

Kom Vrinden hoort toe met genugt
Hoe dat Lowies nu sit en sugt:
Sijn desseyn dat is nu heel mis:
Met het Prinsje van Wallis:
Die meenden te gaen landen:
Raekt tot schanden.

Heel lang hadden sy toegerust,
Een Vloot al op de Vlaamse Kust,
Die men voorsag van kruyt en Loot,
En Canonnen kleyn en groot,
Sy maekten alles klaren
Om te varen.

Men heeft daer ook nog opgeset,
Veel Battaljons hier wel op let,
Te samen menig duysend Man
Om die togt te nemen aen,
En 't samen te gaen varen,
Al te garen.

Den seventhienden Maert dit hoord,
Raekten sy uyt Duynkerken voord,
Den gewaenden Prins als een Held,
Was al mede 't Scheep besteld,
En quam by Nieupoort mede,
Op de Reede.

Den twintigste des morgens vroeg,
Wanneer de Klok drie uren sloeg,
Doen haelden sy haer Zeylen op,
De Vlaggen stonden ook in top,
Sy gingen sonder feylen,
In Zee zeylen.

En namen koers na Schotlant heen,
Sy dagten nog op geen geween,
En vreesden voor geen Engels Vloot,
Of Hollands Schepen kleyn en groot.
Sy meenden met verstanden,
Vry te landen.

Maer doen ging men se volgen ras,
Onderhaeldense net van pas.
Wy spogen niet als Kruyt en Loot,
So dat Fourbin den moed ontschoot,

En sogt met droevig sugten,
Weg te vlugten.

Op saterdag by Avond-stond,
Men Fourbin aen het vlugten vond,
Hy nam de donkerheyt te baet,
En dagt te zijn een goeden raed,
Dat hy vlugten met schanden,
Uyt ons handen.

Den vyf-en-twintigsten dit hoord,
Zo quamen wy haer weer aen boord,
En tasten haer doen dapper aen,
Den Fransman die verdroot het slaen,
Zo dat hy onderwylen,
Heen ging zeylen.

Hy dagt; laet ik maer vlugten rad,
Den Vyand is ons aen het Gat,
Hoe raekt ik nog den Vyand mis,
Met ons Prinsje van Wallis?
Lowies sal moeten sugten,
Om dees klugten.

Al onder den Vyand te slaen,
Zo tasten wy de Schepen aen,
Die wy kloekmoedig met een spoed,
Kregen vol van Helden moed.
Voor Matroos uyt gelesen,
Moest Buyt wesen.

Wy kregen menig Officier,
Al van het Fransse ligt gezwier,
De Franssen stonden heel verplet,
Als sy soo raekten in het Net,
Het was al om Genaden
Dat sy baden.

Al zyn sy nu het vegten moe,
Veel Schepen na Duynkerken toe,
Die hebben spoedig en heel ras,
Afgenomen haer den Pas,
Soo dat Prinsje van Wallis
Niet met al is.

Oorlof Lief hebbers al-te-mael,
Pryst vrey den Engels Admirael,
En ook de Hollands Helden stout,
Die Lowies hebben soo gekrouwt,
Maer geeft aen God de Glorie,
En Victorie.

CXLI. 73.

Een Nieuw Liedt van de Batailje die is voorgevallen tusschen de Franse en Geallieerde Vloot, op de hoogten van Edenburg in Schotlandt; in het laast van Maart 1708.

Voys:
Van de Quezel.

Sa sa Neerlande
Maekt vreugde om en tom
En Britse Strande
Sent vreugt de Wereldt om
Mercuer heeft met sijn kragt
Sijn groot bevel volbragt
Dat op Nephtuynis plasse
De Franse sijn vergaan Als stof en asse.

De Britse Helden
En Batavieren saem
Die 's lof te melden
Is in des Heeren naem
Hebben als Helden goet
Gewaegt haer lijf en bloet
Jupijn die stont verwondert
Dat soo een Franse Son Heel wierd bedondert.

Thriton die speelden
Voor Mars al op sijn Fluydt
Niemant verveelden
Te maeken groot geluyt
Met Canon en Mortier
Het regte Krijgs manier.
Soldaten en Matroose
Een yder was vol moet Voor Britse Roose.

Op Schotse Strande
Is dit spel aengaen

Men ging aenrande
Sa sa gy Fransen Haan
Hier moet sijn uwe veer
En laaten al u eer
Forbin sijn Vloot moet wijken
Al op den Ociaen Sijn Zeylen strijken.

Ridder Sint Joris
Waer sijn u Draeken saen
O! slegte Floris
Dat gy moet henen gaen
U Degen van Dyamant
Die Lodewijck u sant
En de Roomse Miljoenen
Had gy die in Parijs Maar gaan versoenen.

Nephtunis Waagen
Die toonden u sijn kragt
Ey wilt niet klagen
Van de Casteele magt
Die spoogen vuer en vlam
De Roos en Leeuw die quam
Deede de Son verdwijnen
Waer door die Franse Ster Meende te schijnen.

Want sy verdweenen
Al van Nephtuynis vloet
Men hoorden weenen
Verlooren was de moet
De Leely is vergaen
De Vlaggen niet meer staen
Wilt Carons Boot maar haalen
Om de onkosten al Saem te betaalen.

Dit is de Glory
Der Franse hovaerdy
En de Victory
Die sy maekten seer bly
Maer de roem is tot niet
En Lodewijks verdriet
Komt nu heel uyt te gieten
Want Versaelje en sal Geen vreugde schieten.

Die sy beroemde
Al in het Schotse Rijk
En ook benoemde
Sijn Glory en practijk
Lodewijck heeft gemist
Forbin die is vergist
De Vloot leyt in doleure
Duynkerke dat staet Bedroeft te Treuren.

Voetre Batailje
De Franse glory Son:
Met u Canaelje
't Is Non pa hier bon
Verkeert soo is de kans
Neder soo leyt de Frans
U Lely is gesoncken
U Padde Wapen is Geheel verdroncken.

Door onse Helden
Van Brit en Nederlant:
Die men mag melden
Tot aan de Moortse strandt
Den Zultan staat verbaast
Dat men soo metter haest
De Franse Son siet daelen:
Dit sal Room' en Atheen Doen vreugde haalen.

Joris u vreugde
Gewaande Prins van moet
Toont nu u deugde
Maar loop niet als verwoet
Zijt gy de Siekte quijt
Van Duynkerke subijt.
Hoė bent gy soo aan 't loopen
Of is u gelt en goet Heel af gaan stroopen.

Door al de Britte
En Batavieren goet
Die u niet lieten
Maar toonden al haer moet
Al op dat Frans gespuys
Den Haen die sogt een huys

Maer op Nephtunis baren
Daer is u Ridderschap Op heen gevaren.

Dit is de Glory
Daer Brit en Nederlant
Van maakt Victory:
Hier en aen alle kant
Dit sal Louwies voorwaar
Krencken het heele Jaar
De Schilt-knaep mag wel seggen
Dat Lodewijck sijn hooft Haest neer sal leggen.
LVIII. 71.

Gerard van der Dussen.

Duinkerker blokkade 1693. — S. b. n. Middellandsche Zee 1694. — Vice-Admiraal 1709.

Gedenkpenning op het overlijden van Gerard van der Dussen. Dirks Rep. II. 2985.

Rouwklagt over de Dood van den dapperen Zeekapiteyn Pieter Borrens, Ridderlyk voor 't Vaderland geschooten den 10 Mey, en Godzalig in den Heere ontslapen den 17 Mey tot Duynkerke 1711.

Wyse:
Daar was een Maget in benouwen.

Wie heeft den Waterleeuw geslagen
Waarom treurd den fieren Zeeuw
Waarom gaan de Matroozen klagen?
Vol van jammer en geschreeuw?
Wel waarom gaan de Hoofden zamen
Binnen Middelburg de Stee?
Yder Zeeheld na betamen
Is vol druk en Hertenwee.

Wel hoord ik zal u gaen verklaaren:
Hoe wy met Nephtuyn Galy
Zijn van Zeeland uyt gevaaren
Yder een was even bly;
Zestien Stukken na behooren
Honderdvijf Man wel gemoed:
Om den Vyand op te spooren;
Als een fieren Leeuw verwoed.

Ons Kapiteyn een Held der Helden
Pieter Borrens triumphant:
Die zijn Lijf en Leven stelden;
Voor zijn lieve Vaderland
En om Duynkerke te doen blijken,
Hoe de Zeeuwen kloek van moed!
Nimmermeer haar Vlagge strijken
Als met kosten van haar Bloed.

Den tienden Dag van Mey verheven
's Morgens in den Dageraad;
Zag men de Franse Vlagge streven;
Van drie Schepen obstinaat
Oranje zag men lustig zwieren:
Van ons kleyne Schip vol moet;
Ons Kapiteyn met goe manieren
Sprak ons aan met Woorden zoet.

Mijn trouw Volk wilt niet bezwijke?
Een kleyn Schip een groote God;
Ik zal u voor gaan al gelijke
Als een Vader zeer minjot:
Den hemel geeft ons maar genade;
Heden zullen wy gelijk!
Pronken met Lauwerierbladen
Tot een spijt van 't Franse Rijk.

Daar op komt la Fidel gevlogen!
Met een Oorlogstoon verwoed:
Maar hy vond hem zo bedrogen!
Doen hy kreeg zijn Morgengroet.
Hy meenden ons op zy te klampen
Maar den Zeeleeuw zorge droeg:
Zonder vrees van stoot of rampen;
Drayden wy hem door de Boeg.

Het kanon dat hoord men kraaken!
Ons Musschettery vol moed
De Handgranaten zag men blaaken:
Dat kost menig mensch zijn Bloed;
Monsieur Vermeere kan getuygen?
Had hij maar geweest alleen
Hy had moeten voor ons buygen
En voor Prijs na Zeeland treen.

Zijn Tweehonderd Man ten toone:
Zesentwintig Stukken kant;
Dat en kon het niet verschoone;
Want wy hadden Vigeland
Zijn voorschip tot ons geryven:
Alzo deftig aangetast?
Dat'er niet een Mensch kon blyven
Heel tot aan zijn groote Mast.

Kapiteyn Piet Borrens sprak getrouwe;
Kind'ren toond uw nu als Mans
Ik zal uw mijn beloften houwe:
En gewonnen is de kans.
Ik en zal uw noyt begeven;
Tot mijn laatsten druppel Bloed
'k Laat veel liever Lijf en Leven:
'k Ben van Zeeuwen opgevoed.

ô! Kapiteyn ik moet uw loven
Hoe gy stond in 't Bloed begruyst;
Helder in des Vyands oogen?
Met de Zabel in de vuyst
En uw vertoond voor uw Vyanden:
Schoon gy Vijf man tegen Een
Uw zo stoutelijk aanranden:
Uw Manhafte Wijsheid scheen.

Maar ach helaas! doen is Geschooten
Onzen Dapp'ren Kapiteyn
Het Pronkbeeld van de Zeeuwze Vlooten
Die staag vogt als een Romeyn:
Een Stuurman en meer andere mede!
Zijn zeer schromelijk Gewond;
Twee Man dood de rest komt heden
Van Duynkerke hier gezond.

Lof gy brave Officieren:
Lof Matroozen en Soldaat!
Laat staag u Zeeuwze Vlagge zwieren
Als gy weer te kape gaat:
O! Luytenant ik moet u roemen;
Draagt uw altijd als dien Dag!
Dan zal men uw 't Haantje noemen
Van de Edele Prinssevlag.

OP DENZELVEN.

'k Beschrey geen Dood van Keyzer
Die als een Zonneschijn: [Konstantijn
't Benevelt Christdom door zijn glans ver-
[ligten

Wanneer Makcent moest zwigten,
Maar 'k sprey nu Lijkcipressen voor dien Held
Die op Nephtunis Veld:
Voor Zeeland streed en Duynkerk ging
Dat hier nog Helden woonen. [betoonen
Monsieur Vermeer gaat heen en roemt hier
Bij Frans en Britteman: [van
Hoe gy de Blom van Zeeland hebt geslagen?
Dat Middelburg doet klagen.
't Is om dien Dapp'ren Borrens die betaald
Natuurs schuld en behaald heeft: [heeft
Onwelkb're Palm in 't onvergank'lijk Hof
Maar ach het geeft ons stof
Tot treuren. Laat uw Rouwkanon nu dav'ren:
Zijn lof der Digters klaveren
Ten toppunt van Parnas het Zeeuws Gemeent
Beweend zijn kout Gebeent.
Maar heeft de Schigt des doods hem weg [genomen
Zijn luytenant die toond hem als de Vroomen
Ik wens dien Held staag Tromp zijn dapp're [moet
En dan hier by de Ruyters Wijsheid zoet.

LXXVII, 12. G. DE VRIES.

Gedenkpenning op den vrede van Utrecht. v. L. IV. 657.

Vrede van Utrecht. Einde van den Spaanschen Successie-oorlog 11 April 1713.

Toezang.

Na een zwarm van oorlogsplaagen,
Zien wy weêr den Vreê,
Die, als Febus, op komt daagen
Over landt en zee;
Die, na hachlyke oorlogskanssen,
Weder schittert met zyn glanssen,
Boven onze kim en kruin,
Op den Nederlandtschen tuin.

Welkoom, welkoom, schoone Vrede,
Welkoom met uw vrucht,
't Zwaardt raakt weder in de scheede;
't Haatlyk krijgsgerucht
Is ter landtstreeke uit geweken,
Vrede zietmen 't hooft opsteeken,
Als een kuische en reine Maagdt,
Die elks ooge en hart behaagt.

Dank zy eeuwiglyk den Hemel
Voor die gunst gezeit,
Dat hy 't ruischend krygsgewemel
Thans aan banden leit:

Dat wy 't heil weêr zien herleeven,
Als in ballingschap verdreven,
Door het staal van Mavors rot;
Steeds 't gevolg van 't Oorlogsvlot.

Vrede styft de burgerschaaren,
En des landtmans staat;
Als geslaakt van krygsgevaaren,
't Doodelykste quaadt,
't Quaadt dat alles komt bederven,
Dat, als een gedurig sterven,
't Landt met gal en alssem drenkt,
Allen bloei en welvaart krenkt.

Vrede is 't dierbaarst goedt te schatten,
Dat men hier bezit,
Daar de Kryg het al doet spatten
Van zyn rechte wit;
Vrede geeft ons goude vruchten,
En verdryft geween en zuchten,
Door het Oorloghslot gebaart:
Vrede is 't hoogste goedt op d' aardt'.

Dat de Vredegodt dan sterke
't Niewe Vreêverbondt;
Maar dat hy ons ook bewerke,
Om, met hart en mondt,
Zyn genade en gunst te pryzen,
Nu wy 't Vredelicht zien ryzen
Boven Neêrlandts Staatgebiedt,
Dat ons alles goedts bediedt.

CLIX. F. HALMA.

Een Nieuw Lied, tot Lof van een Oost-Indie-Vaarder, die de Meisjes verzoekt om met hem te vaaren. *Op een bekende Voys.*

Wie wil der mee na Oost Indie varen
Als een held der helden en door de Baren, *bis.*
Het Schip leid aan de ree
Mooy meisje wilt gy mee, *bis.*
Daar kunt gy veel geld en goed vergaren. *bis.*

Sa mooy Meisje luistert na mijn reden
Als een Jong Matroos zal ik u kleden. *bis.*
Al met een Pik Broek aan
Mooi meisje wilt gy gaan, *bis.*
Met die kleere aan u frisse leeden. *bis.*

Klimme in de mast Lief zal ik uw leeren
't Schip van buyten Pikke ende Teeren *bis.*
Past maar op u pligt.
Houd de Zeylen digt. *bis.*
Zien na het Compas en Roer regeeren. *bis.*

Een Hangmat Lief is u Bed wilt weeten
Lekk're Spijs en drank word'er niet gegeten
Een stukje zoute Vleys
Errete, Gort of Reyst. *bis.*
Harde Beschuit en Spek is ons Eeten. *bis.*

Betrekt de lugt krygt men onweervlagen
Die ons drijgt na de kelder te jagen. *bis.*
Door Donder Storm Wind:
Schept moed mijn lieve kind. *bis.*
Wy moeten 't al voor een tijd verdragen. *bis.*

Als de Son dan weer begint te schijnen:
Dan ziet men haast alle leed verdwijnen. *bis.*
Zijd gij dan Lief in pijn
Ik zal u Trooster zijn. *bis.*
Weest wel gemoed en wilt niet kwijnen. *bis.*

Haast komen wij aan de Caap de goe hoope
Daar gaat men dan verversing koopen. *bis.*
't Is daar zo abondant
Mooy meisje zijd konstand. *bis.*
Van daar gaan wy weer Zee in loopen. *bis.*

De Stuurman geeft hun Volk zijn Wetten
Die aan Land daar gaan om dog wel te letten
Als Weer en Wind is goed
Na boord te gaan met spoed. *bis.*
Om haar Reys na 't Oosten voort te zetten. *bis.*

Op Oost Indie aan zo wy vertrouwen
Dan zult gy Lief dat Land beschouwen. *bis.*
Met al die Vrugten schoon
Voor Mond en Oog ten toon. *bis.*
Daar zullen wy goede cier dan houwen. *bis.*

Sa Matroosjes wilt u Hoedjes draijen
Ik zie van ver veele Vlaggens waijen. *bis.*
Het is Batavia Wij zijne daar nu dra. *bis.*
My dunkt ik hoor de Haane daar kraijen.

Kokerneute Lief ziet men daar groeijen
Appel-Sinaas en Lamoenen bloeien. *bis.*
Edele Spijs en drank:
Vogele zoet van zank. *bis.*
Meisje daar zullen wy ons Lijf voeijen. *bis.*

Constapels laayt het Geschut te garen
Wy gaan weer na 't Vaderland heen varen;
Het Schip is al bevragt
Groet Inje goede Nagt. *bis.*
Wy Zeylen weer na Huijs door de Baren. *bis.*

Sa Matroosjes al lustig als Heeren
Lekk're Spys en drank zal niet mankeeren. *bis.*
Speelt en Zingt overluyt
Op Bas, Hobo en Fluyt;
Zo komt men in 't Vaderland Laveeren. *bis.*
CVI. 43.

Een Nieuw Lied, gemaakt op het heerlyk Matroose leven.

Voys:
Van de Napzak, en de Knapzak.

Wat is 't een schoonder leven
Te wezen een Matroos;
Geen staet zo hoog verheven
Van Prins of Graef altoos.
Wie verveelden
Deze weelden
Eeten drinken als een Held
Weynig werken en veel geld.

Hy wint veertig Sesthalve
Alle maenden precys
Boven zijn knap derhalven
So heeft hy vry logys
Daer Matroosje
Dan een poosje
Als hy komt te land
't Geldtje op Schabbetje pant.

So menigen schoonder Haven
So menigen schoonder Vrouw
Wy leven puur als Graeven
En weeten van geen rouw
Dit kan dueren
Sonder treuren
Zo lang als de Schrijver geldt
Geeft, drinken wy als een Held.

Men hoort van Vrouw en Kindere
Geen kermen aen Scheepsboort
Sulks kan ons geenzints hinderen
Wy laveeren maer voort.
Geen ellende
Waer w'ons wende
Altijd vreugd en vrolijkheyd
Tot het eynde van ons tijd.

Vaeren wy dan na Spanjen
Drinken wy Spaenze wijn
Appeltjes van Oranjen
Wie zouder dood voor zijn
Ook Lamoenen
En Citroenen:
Dezen koste Fruyt
Kopen wy 't stuk voor een Duyt.

Varen wy na Oostinjen
Dan ist allon allee
Voor weynig geld daer vinje
De kostelijkste Thee.
Gy moet weten
Daer's gezeten

Lieffelijkheyd in overvloed
Citsen Porcelijnen goet.

De kok moet driemael schaften
Dat is een staele wet
Men krijgter schoonder hagten
Graeuw Erreten met vet.
Gelijk Heeren
Wy dan smeeren
Eeten ons buykje zo vol
Ja zo rond gelijk een Ton.

Dan zamen eens aen 't rooken
Een helder pijp Toebak
En drinken onder 't smoken
Een glas van ons Arak.
En dan gaen wy
Na de kooy bly
Slapen een deuntje na de zwier
Is dat niet een groot pleyzier.

Daer is geen schoonder leven
Hier op het aerdsche dal
Daerom wilt u begeven
Jongen gezellen al
Om te vaeren
Door de Baeren
Dan zo word gy makkelyk ryk
Daer 's geen Koning die u lykt.

LXXVI. 50.

Matroosen Lied
haer vreugt en haar droefheyd.

Stemme:
Aurora brengt den klaren dag.

Hoort toe Liefhebbers van de Zee
Die door Nephtuunus Baeren
Met u kielen vaeren
Na soo menig Ree
Wat geniet gy pleyzieren
In mooi weer en wint
Als gy soo heen gaet gieren
d'Hals op 't sokken blint
In mooi weer door de wint.

Men danst en zingt en springt om 't meest
En speelt verscheyden spullen
Broer laet jouw niet kullen
Yder schynt een Geest
Men vertelt zoete klugtjes
En leyd raedsels uyt
Veelderley mooje spreukjes
Dan is 't raet jou guyt
Eens wat dit beduyt.

De mackreel vangt men agter uyt
Die men met groot verlangen
Soon hy is gevangen
Brengt in de Kayjuyt.
Een ander vint men muysen
Soetjes in de rust
Veel sitten haer te luysen
Yeder doet met lust
In 't mooy weer wat hem lust.

De Stuerluy zijn ook in haer kragt
Die alles meten
Hoogte laegte breedten
Wyl 't haer beuren mag
Daer zy dan op zeylen
Op Compas en kaert
Hoogt en laegt sy peylen
Dat 's de rechten aert
Van een Zeeman vermaert.

De zon raekt aan 't middag ront
Zuyen 't is twaelef uuren
Een ander aen 't stueren
't Kockjen schaft terstont
Daer na haelt men syn sackje
Pijpje en toeback
Men drinkt saem een Arackje
Mooytjes aen de bak
Soetjes op sijn gemak.

Terwijl de Zeyltjes staen voor wint
Is yder wel te vreeden
En in voorspoet heden
Syn sy dan als blint
't Is waerdig om te hooren
Hoe men queelt en lacht
Men schynt tot vreugt gebooren
Soo by Dag en Nagt
Men weet van geen geklag.

Men zeyt somtyts en 't gaet ook vast
Het kan seer haest verkeeren
Wilt in voorspoet leeren
Dat tegenspoet wast
Wat is men dan verslagen
Als de Zee begint
En hoort men menig klagen
Og die droeven Wint
Die Schip en al verslint.

Het Water tiert de Wint die raest
Men laet de Seylen loopen
En gaetse vast knopen
Yder is verbaest
Men dryft op Gods genaden
Dan soo heen en weer
En roept dikwils te spade
Om hulp aen den Heer
En maekt een groot geveer.

Maer als de nood op 't hoogsten is
Laet God het weer bedaeren
Den Hemel op klaeren
Dit 's seeker en wis.
Men is pas buyten vreesen
In plaets dat men dagt
Den Heer Dankbaer te wesen
Is 't weer Dag en Nagt
Vreugden gelyk men plagt.

Oorlof gy Zeeluy wie gy zyt
Dankt God den Heer altsamen
Looft en pryst sijn Namen
Men heeft uur of tyd.
Dankt hem die in 't beswaeren
U soo heeft bewaert
Dat hy u voort bewaren
Segent uwen vaert:
Noord Oost Zuyt en Westwaert.

LXXVI. 86.

Matrozenlied.

Stemme:
Als 't begint.

Daer salder een Scheepje van voren de Palen
Van Amsterdam varen, om Peper te halen,
Zoo wyd over zee, soo wyd over zee:
Die wakker wil kalissen meugen nog mee.

Die wakker wil kalissen moeten verkiesen
Te varen of schandig haer eer te verliesen,
Het beste van twee, het beste van twee,
Die wakker, &c.

Al die na Vader nog Moeder niet vragen,
Die moeten daer slagen en stooten verdragen,
Al doet het haer wee, al doet het haer wee,
Die wakker, &c.

Isser nog yemand, eer dat wij af steeken,
Die mee wil varen kander nog spreeken,
Ons Scheepje leyd toe, ons Scheepje leyd [ree,
Die wakker, &c.

Hier mede soo schijnen ons Zeyltjes te swellen
Daar mede soo gaater dat Scheepje aan 't hellen:
Dit gaet na de zee, dit gaat na de zee,
Die wakker, &c.

Vaart wel Jongmans. Die sig van schoon [Vrouwen,
Van dronke drinken en speelen kan houwen,
Die leeft hier in vree, die leeft in vree,
Die wakker wil kalissen moeten in zee.

LXII. III. 73.

Lucas de Veth, Schout bij Nacht, bevelhebber van 12 Schepen.

Juni 1715 naar de Oostzee gezonden ter beveiliging der koopvaarders tegen Zweedsche kapers. In October teruggekomen overleed hij 22 Dec. 1715.

Strantgalm.

October 1715.

„Wy hebben 't arger dan de honden
„By onzen Schout by Nagt gevonden
Op onzen Zeetogt na de Oost-Zee,
Dus klonk de Strantgalm langs de Ree
Van 't Noortse Tessel op de Helder.
Tot dat uit Nereus glazen kelder
Een stem antwoorde op deze klagt:
Heeft dan de Vlag, den Schout by Nagt,
Hem onregtvaardig opgedragen,
Met zulk een zotten waan geslagen,
Dat hy geen glory kan verdragen
En Niemand (Nu hy zit verhoogt,
„Van welk een hand hem toegezonden)
Hem kan behagen, naast zyn honden?
Men maak hem aller honden voogd.

OP HET GRAF VAN DEN ZELVEN.

December 1715.

Hier legt een Schout by Nagt, gekomen
[uit de Zondt,
In 't leven als een Beul, in 't sterven als
[een hond.
Wat Lyksieraad zal dezen plaag der Officieren
Bekroonen, daar hy rot? Zijn 't Palmen,
[zyn 't Laurieren
Die hy verdient heeft eer hy ley het leven af?
Wat zegt ge Zeeluy? Spreekt! de hond
XXXIX. I. 146. [schyte op zyn graf.

Russische, Engelsche, Deensche en Nederlandsche schepen, uitgerust tegen Zweden, onder het opperbevel van Czaar Peter. Aug. 1716.

Nicolaes Witsen, 1641—10 Aug. 1717.

Werd na het doen van vele reizen 1671 lid van den Raad van Amsterdam. Meermalen gedeputeerde te velde. Bevorderde den tocht van Willem III naar Engeland. Zeer bedreven tn wis- en sterrekunde, teekende uitmuntende kaarten, schreef zijn beroemd boek over scheepsbouw en werd Commissaris over de pilotage. Begraven te Egmond op de Hoeve den 14den van Oogstmaand 1717.

Op den Bouw en bestiering der Schepen, Beschreven door den Weledelen wijzen Heer Nikolaes Witsen, Raet van Amsterdam.

d' Aeloutheit lag gesmoort in 't stof van [hare steden,
Aen rijken, deerlijk van d'onwetendheit [vertreden,
Nu menig duistere eeuw en jaren achtereen:
Haer kostelijk gewaet, zoo konstelijk besneen,
En rijklijk geschakeert, wierd met den voet [gestooten:
En wenscht dat eens een heir van letter- [helden velt
Mag winnen, en haer eer, weer op den [troon gestelt,
Uitflonkren door den mist en nevels der [Barbaren
En woestheit, zoo ontaert haer in de kroon [gevaren.
Nu troost u, Moeder en getrouwe voester- [vrouw
Der wijsheit, troost u, en verzet dien bittren [rouw.
Uw zon begint alree ten kimmen uit te [gloeien,
Terwijl haer heilig vier, nu meer en meer [aan 't groeien,
Vast d'oostkimme achter laet, en stijgende [in den trans,
Spreit over onze lucht in 't eind' haer vollen [glans.
Een deel der wijzen leert uw loofwerk, en [de merken
Der diepe Beeldespraek, d'oraklen van uw [Kerken,
De wichleryen, en 't geschrei der vogelvlucht.
Een deel, opvliegende ver boven zonne en [lucht
In hun gedachten, spoort uit Hermes goude [spreuken
Uw godgeleertheit nae: of moede 't hooft [te kreuken
In 't openen van zijn geheimen, schept het [vreugt,
't Olympisch renperk, en de worstelplaets [der jeugt
Weer op te graven uit hun asschen, en te [hooren
Wat oeffning Memfis en Atheenen heeft [verkooren,
Wat spiegelstrijden Troje en Latium bemint.
Gyraldus en Doleet doorsnuflen het bewint
Der ouden, en de magt van hun verdwene [vlooten,
Hun speelfazeelen, en geschilderde oorlogs- [booten:
Maer ruw, en zelve van een donkre wolk [’t verstant
Benevelt, daerze uit schroom noch tasten met [de hant
Naer blinde schaduwen, gelijkze lichtlyk [missen,
Die d'eerste durven zien in zulke duister- [nissen.
Nu weet een lid der Raet van 't magtig [Amsterdam,
Een hoofttelg van de gryze en onbesproke stam
Der Witsens, afgeslooft in Burgemeester- [schappen,

NICOLAAS WITSEN. 1641—10 AUG. 1717. RAADSLID VAN AMSTERDAM. TOCHT NAAR ENGELAND 1688. BOEK OVER SCHEEPSBOUW.

ZWARTEKUNST-PORTRET DOOR P. SCHENK 1701. M. 6197.

ICOLAUS WITSEN CONS
PETRVS SCHENK AD VIVUM PINXIT & Sculpsit 1701.

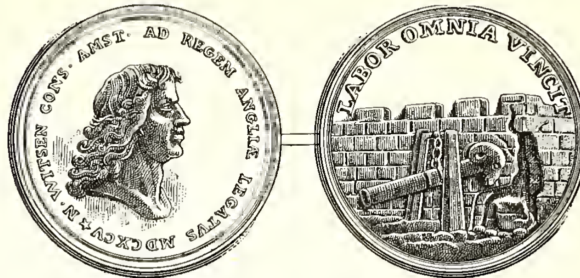
En loflijk staetbewint, d'aeloutheit na te [stappen
Met een gelijke tret, hy groeit in haren lof,
En zweet gelukkig in die heerelijke stof,
Hy maelt ons, op 't panneel van zijn geleerde [blaren,
Na 't leven, hoe Egypte en Rome door de [baren,
Quam streven met de boeg, en 't hoog [kampanje stont
Versiert met beelden van gedrochten, en den [hont
Anubis, Pollux en zijn broeder, die van verre
Matroozen toestraelt, en begunsticht met zijn [starre.
Wy zien hier Argo weer, Minerve toegewyt,
En Xerxes vloot, zoo lang verslonden van [den tyt;
En leeren hoe de krygsgalei pleeg voort te [glyen
Op 't slaen der riemen, die, in drie en [hooger ryen
Verdeelt, verwarden noch beletten in den vaert.
Maer 't is aen Witsen niet genoeg, dus hoog [vermaert,
Der Ouden Scheepvaert op te visschen, uit [de blyken
Van taefereelen en beschimmelde kronyken:
Zijn geest weit ruimer uit, nu toont hy, vol [van vier,
Hoe Vrankrijk kielen bouwt op 't bouwspoor [van Fournier,
Hoe d'Italjaen braveert met oorlogsgaleassen
En lichte gondels, die den snellen stroom [verrassen:
Nu hout hy Dudleis spoor, en ziet aen ['t krytestrant
Getoogen, welk een kroon Brittanje in 't [bouwen spant.
Of 't lust hem 't groot gevaert der Por- [tugeesche kraken
't Ontleden, en te zien, hoe d' Italjaen, in ['t blaken
Der steile zomerzon, die met haer fellen gloet
Hem smelt uit 's Hemels trans, in Jonk en [Praeuw den vloet
Blijft kruissen, en om koelte en frissche [lucht laveren.
Dan komt hy Nederland haer' eigen Scheeps- [bouw leeren,
En gaert een rijken schat van woorden, op [de leest
Der Bouwkonst net geschoeit, zijn onverzufte [geest
Vliegt me ten hemel, als zy d'Amsterdamsche [vlooten,
Zoo trots volwrocht, de kruin ziet aen de [wolken stooten,
En vaert ten starren in langs mars op mars, [gebouwt
Op watertorens, die spanseeren door het zout
Des wilden oceaans, en breken vast de gronden.
Gy hebt gantsch Neerlant, door dit werkstuk, [dier verbonden,
Gelijk uw vaderstad door uwe zorg en raet,
O Witsen! zoo het nu na mijne wensch beslaet,
Zal uwe naem zoo verre om beide Poolen [klinken,
En daer het zwoegent West de zonne in zee [ziet zinken,
En daer de dageraet, opluikende in het Oost
Met eenen nuchtren daeuw door 't floers der [wolken bloost,
Als zich de kielen, door uw fenixpen be- [schreven,
Voortaen vermaerder door uw werk, in zee [begeven,
En stooren alle vier de winden in hun rijk.
Noch is die naem met uw verdiensten ongelijk.

VII 144. J. ANTONIDES VAN DER GOES.

Grafschrift.

Men bouw' geen marm're spitsen
Geen Grafnaald, voor Heer Witsen,
Die deugd en wysheid kent,
Heeft hem in 't hert geprent.

CLI. II. 557. CL. BRUIN.

Penning op Nicolaes Witsen. 1688. v. L. III. 470.

Een nieuw lied, wegens het gelukkig arriveeren van een-en-twintig Oost-Indische retour scheepen, 1718.

Stemme:
Sa Trompen en Trompetten.

Viva nu jonge vrouwtjes,
En meysjes van plysier,
Wie met de Sjappetouwtjes,
Zo graeg gaen aen de zwier:
Nu is de rechte tijd;
Dat gy saem vrolijk zijt,
Sa aen 't springen en aen 't singen:
Weest verblijd.

Wijl Een-en-twintig Scheepen,
Die uyt Aapenland;
Veel Waeren komen sleepen;
Hier zyn met menig quant,
Waer op gy alle past,
En met elkander vlast:
Elk die likt graeg,
Elk die bikt graeg:
Op soo'n gast.

't Is welkom uit Oost-Inje,
Het Parelrijke Oost,
Voor weynig gelt hier vinje,
't Geen Sjappetou vertroost,
Van bier en schoone wijn,
Wie sou'er dood voor zyn,
Wilt maer sollen,
Met die bollen,
Groot en kleyn.

Men weet zo mooy te vleyen,
Met een Sirene sang
En menig te verleyen,
Straks gaet het spul zijn gang,
Nu Keetje lapt maer toe;
En wert het spel niet moe,
Wilt het doene,
Laet u soene,
Voor Theeboe.

Men zietse dommeneeren;
Het mag'er wel op staen,
't Is leeven wy als heeren,
Met Cisse kleeren aen:
Een meysje op de zy,
Vol soete melody,
Trant maer Kaetje,
Want dat Maetje,
Hou je vry,

Ze brengen Coopmanschappen,
Van Inje over Zee:
Se laeten lustig tappen,
De meysjes buysen mee:
't Is zit een weynig neer,
Soen, voel, en bak noch meer,
Stoeyen: dollen, knoeyen, zollen;
Keer op keer.

De Hospis past op 't schryven;
En hout zijn krijtje klaer,
Hy zal de vrind gerieven,
't Is een Oostinjes Vaer,
Wiens beurs geen Echoos slaet,
Neen hy is wel in staet,
Om te klinken, en te drinken;
Kammeraet.

Dan gaet me aen het zwieren:
Men maekt een schoone pret;
Met Jonge venus dieren,
Men raekte te zaem op 't bed:
Konfijt noch marsepeyn,
Kan nooyt zo lecker zijn,
Als Sjappetoutje, met het vroutje;
Plengt de wijn.

En mag vol minne lusten:
Met haer zijn vreugde voen,
En in haer armen rusten;
Hy lacht wat om de poen:
Maer op het laest de man,
O die raekt koele Jan:
Wat beginje doch Oostinje:
Neemt nog an.

Met recht zo mag men spreeken,
Gelijk hier wert gehoord;
't Sijn heeren van ses weeken,
Dan gaet me weder voort:
Het geldje op een hond,
Het Zieltje moet terstond,
Schyven lange, wat voor gangen,
Ruyk maer lont.

Het komt jou maffe Sotten,
Dat gy het niet vergeet,
Gy laet u mooy bedotten,
Gelijk een yder weet,
De Meysjes hebben 't Gelt,
Het staet u slegt gestelt,
Wat elenden, Kalis benden,
U verseld.

't Is pak dan weer u biesen;
Men haeltje niet meer aen,
Gy moet het Zeegat kiesen:
En weer na Injen gaen,
Hadje, jou maffe bloed:
Ik wensje alle spoet,
Gy moet vaeren, door de Baeren,
Weest maar soet.

CXXVIII. 75.

Het Waeragtig en droevig verhael, van het Ellendig verongelukke van het uitgaende Oostindies Schip het Huys Ternisse, het welk voor Kalans Oog met al het Volk is gebleven, als mede het aenspoelen van veele doode Lyken en Goederen, het welke ons de Haegsche en de Amsterdamsche Couranten van den 8 en 9 January, 1720, vermelden.

Stem:
Het Schip de Zwarte Haan.

Wat beurd' er nu en dan
Veel ongelukken zwaer
Ach menschen hoord doch an
Na 't geen ik u verklaer
Die zaek is waerelijk
Doch droevig aen te merken:
Hoe God van hemelrijk
Ons toond zijn wond're werken.

De krant heeft ons vermeld
Een droevig ongeluk!
Dat meenig Ziel ontsteld
En treurd in zwaere druk
Wijl 't Schip Ternisse dat
Na Inje toe zou vaeren
Gants is geruwineerd
Op God Nephtunis Baeren.

Na dat het eenig tijd
Had voor het Land gekruyst
Door zwaere tegen Wind
Is 't eyndelijk vergruyst
Geborsten op een klip
De menschen al verdronken
De Goederen en het Schip
Zijn meestendeel gezonken.

Het kermen waer heel groot
Vol droeve herte wee!
Zy deede meenig schoot
Op de ongestuyme Zee:
Maer niemand was in staet
Dees Zielen daer te helpe
Wijl 't Water dissilaet
Haer al quam overstelpe.

Men riep aen God den heer
In deese groote Nood!
Daer hulp geen tegenweer
Men streeder met de dood
Helaes een staale hert
Moet zulk geval beschreye
Wat deerelijke smert
Daer zo een mensch moet scheye.

Veel Lijken spoelden aen
Het Naest gelege Strand
God wilt haer Ziele ontfaen
In 't hemelsch Vaderland.
Ach welk een ongeluk
Die 't Leven zo moet derve
En zoo erbarmelijk
In 't Water komt te sterve.

De Vrou schreyt om haer man
De Moeder om haer Zoon
Het kermen gaet Nu an
Om dees verdronke doo'n.
Men trekt de hayre Uyt
Men roept tot God hier boven:
Die alle Rampe stuyt
En 't Leven Uyt kan doove.

Het kerme en geschrey
Dringt door de hemel heen:
O God dat men U Bid
Heeft honderd duyzend Reen.
Daer zoo veel Mensche in
Het Water moeten smooren:
Smeld meenig door geschrey
En schijnd geheel verloore.

Genadig God van Al
Wat hier op Aarde Leeft
'k Hoop gy bewaare zal
Wat op het Waater zweeft
Dat bidde wy gelijk
Wilt doch U Volk behoeden
Te Water en te Land
Voor alle tegenspoeden.

Reys na Oost-Indien.

Op een aangename Voys.

O schoon Europia,
Nu wil ik reyze gaan,
Na dat rijk Asia,
Om te bezien,
Ik heb zo lang gedagt,
Mijn vrolijk Hert dat lagt,
Dat ik werde verwagt
Te Batavia:

Ik ga bezoeken den Indiaan,
Want zijne Waaren,
Hoord mijnder verklaaren,
Staan mijn wel aan.

Haar Speceryen eel
En ook haar Zijde geel,
Doen mijn verblyden veel,
Zo nu als dan,
Ik zal niet zijn gerust,
Voor dat ik zie mijn lust,
Aan die vermaarde Kust,
Van Cormandeel.
Veel wonder 't is een vreugd
Om te aanschouwen,
Haar Edele Land-douwen,
Voor d'Jonge Jeugt.

Of het geluk zo kwam,
Dat ik de Reys aan-nam,
Na die Goud-rijke stam,
Om te bezien
Daar de edel Robijn,
Veel Diamanten fijn,
Den Steen van Christalijn.
Alzo ik hoor
Die hoop 'k zelver te aanschouwen dra,
Geen Land ter Waereld,
Zo schoon bepaereld,
Als dat India.

En reyze dan zo voord,
Lustig en ongestoord,
Ik zeg u aanhoord,
Het gaat zo wel
Voor zeven Jaaren tijd,
Ik zo mijn tijd verslijt,
Hier mee zo gaat de Fluyt
Na Batavia,
Banda, Samater ende Ceylon,
En in Tarnaten,
Zijn brave Soldaten,
Ook in Ambon.

Daar de Noot met zijn bast,
En zwarte Nagelen wast,
Peper met menig last,
Lak en Yvoor
Tot Banda hoord vermaan,
Zullen wy, wild verstaan,
Lustig de Trommel slaen,
U na 't gehoor,
En houwen ons daar zonder gevaar
Speelen zeer aardig,
Lustig en vaardig,
Met d'Zwartinn' klaar.

En drinken Wijn Brulee
Met een Zwartinne mee,
Als wy komen op de Ree,
Hoord na 't verstand,
Voor Batavia die Stee,
Daar deed men lustig mee,
Als wy daar met goe vree,
Komen aan Strant
Danssen en springen zeer abondant,
Zingen uyt minnen,
Met de Zwartinnen,
Al van dat Land.

Van Batavia wel ter keur,
Trekken na onze fleur,
Het Land zeer lustig deur,
Op Java voord,
Daar wy zonder getreur,
Met groot genugten veur,
Als menig groot Sinjeur,
Alzo 't behoord,
Wakker' Soldaten moeten mee voort,
Lustig playzieren
Met goede manieren,
Zingen accoord.

En drinken met gemak,
Het Hollands Bier word brak,
Lustig Malak niet zwak,
Met goed verstand
Al met een pijp Toebak,
Het is ons groot gemak,
Met houte Pijpen strak,
Zeer wel bekand,
Die wy daar maken al in dat Land,
En hoore tiereliere,
Met goede maniere,
't Vogelen-zank.

Adieu Matroozen al,
Die blyven aan de Wal,
Let op mijn geval.
Volgt haastig na,
En komt (hoord na verhaal)
t'Zamen in 't generaal,
Uyt het Hollandsche-daal,
Te Batavia,
Daar is het pleyzierig ende zeer raar,
Gy zult daar geprezen,
Ook wellekom wezen,
Komt allegaar.

Uyt, Oost Apollo blaast,
En Tritons-hoorn raast:
Ik zegge voor het laast,
Het is nu gank,
Adieu mijn waarde Vrouw,
Weest mijn als ik getrouw,
Als een Man ter Wereld zou,
Mijn leven lank,
Ik wil niet vergeeten 't Hollandsche-dal,
Vader en Moeder,
Suster en Broeder,
En Vrinden al.

XXVI. 110.

Een nieuw Matroze-Lied, van die haar zelve nu weer in dienst hebbe begeve, en hoe datze binnen Scheeps-boord leven.

Op een aangename Voys.

Den slegte-tijd die komt ons an:
Dat me niet meer kan zwiere:
Den oorlog die komt weder an
Gedaen is het plaiziere
Goud Zilver het is al van kant,
Men ziet het niet meer blinken,
Het staat by Jan Oom in de Lombert te pand:
Ik mag' er niet meer aan denken.

t'Amsterdam op den Nieuwen-brug,
Daar staan wel Duyzend gasten;
Die alle Dagen roepen om huur;
Daar katten en Honden op passen;
Zy vragen wild gy hebben huur;
Onder den Koning al van Deenemerken,
Alwaar gy voor vaard het is altemaal winst,
Want daar vald niet te werken.

Dan gaan zy al na het Hof,
By een Capiteyn verheven,
Capiteyn hebt gy' er geen huur voor mijn,
Wy willen Matroosje wezen;
Het is goed die hebben een schoone Vrouw,
Zy zullen daar wel toe komen:
Komt daar een Sloofje van agteren na,
Matroosje wild' er niet schroomen.

Dan komen zy al na Scheeps-boord,
Met stormenderhand te feeste,
Dan roept de Luytenant op op,
Op op jou Hoorn-beeste,
Wild u Zeylen digt maken,
Of anders zweer ik als dat ik u zal,
Nog kloppen dat het zal kraaken.
Op, op, op, roept hy over al.

De Matrozen dragen in haar zak,
De Pijpen daar zy der mee goyen,

Is de Provoost dan een vuyl Beest,
Zy zullen hem wel knoyen,
Loopt hy dan op Krukken of Stokken,
Of half blind zo alsje verstaye,
Met Kogels en Proppe; met Laye en Stoppe;
Laat onder de Blinde wat zwaye.

Oorlof Matroosjes wie gy zijt,
En Burgers ook verheven,
Komt koopt hier elk een Lied van mijn,
De Zanger die moet der van leven,
Gelijk de Visjes ook in de Zee,
Die leven van malkander,
Zo gaat het met Jan Hagel ook mee,
Den eenen leeft van den ander.

CXL. 32.

Lof der Zee-Helden, over het nemen van een Turks Fregat-Schip, van 24 Stukken; en 130 Man.

Voys:
Za Trompen en Trompetten.

Gy Helden die de Baren
Van Godt Nephthunis-vloed
Als Ridderen door-varen
Voor 't Vaderland vol moed
En met een goed ontzag:
Voeren de Prinsse-vlag
En Oranje
Van Campanje
Dag aan dag.

De Faam gaat reeds verkonden
En vliegt van Stad tot Stad
De gantsche Waereld ronden
Hoe op Vrouw-tetis Nat
Den dapp'ren Batavier
Steeds zoeken na Laurier
Om te winnen,
En beginnen:
Even fier.

Wie zal den Lof vergeeten
Van u ô Witten Vorst
Gy hebt u trouw gekweeten
Daar op de Eernaam torst
Gelijk een Capiteyn;
Moet uwe glorie zijn
Op-gezongen;
Door veel Tongen
Groot en Kleyn.

Die onder het Esquader
Van Schout by Nagt Gravee:
Den Turkzen sno Verrader
Reeds agterhaalt in Zee
En neemt ook met beleyd:
En met veel moedigheyd
Uwe Vyand;
Digt by Heyzand:
Heel verblijd.

Een Turks Fregat dat meden:
Ten Oorlog waar gerust;
Dat is niet ontgleden
Als wy reeds zijn bewust!
Gy klamten het aan Boord
Gelijk een Held behoord
Onbeladen:
Op die paden;
Gaat zo voort.

Met Vier-en-twintig stukken:
Twee-honderd-dartig Man;
Zogt deze Turk te plukken
Op Zee als een Tyran
De Scheepjes niet te groot:
Om haar door Kruyd en Lood
Te doen zugten:
Of te vlugten;
Voor de Dood.

Maar gy, ô Man der Mannen!
Die op den Oceaan:
U kragten weet te spannen

En dooft de halve Maan;
'k Wens dat gy vorder gaat
Neemt al het basterd-zaad.
Men zal Eeuwen
Van u schreeuwen
Zee-Zoldaat.

Laat vry de Turken krielen
Zo magtig binnen Boord
Om alles te vernielen
Gelijk men dikmaals hoord
U dapperheyd houd stal
Zy komen wel te pal:
Wijl dees snaken
Alle raken:
In den val.

Hoe konnen zy niet vegten
Tot dat de laatste Man
Gelijk als Oorlogs-knegten
Geraken in de Pan.
Zy waaren niet gereed
Het vuur was al te heet
't Is die Turken
En die Schurken,
Wis wel leet.

Vaar voort, ô Batavieren!
En laat het Turkze Rot
Op Zee niet langer zwieren
Hun Magt die diend geknot
Vat voor u Vaderland
Den Zabel in de hand
Wild die krengen
Onder brengen
Tot hun schand.

LXXVIII. 73.

Penning op het moedwillig verzeilen van het schip Groenenbosch 1721. v. L. Vervolg. 36.

Anthony Pieterson.

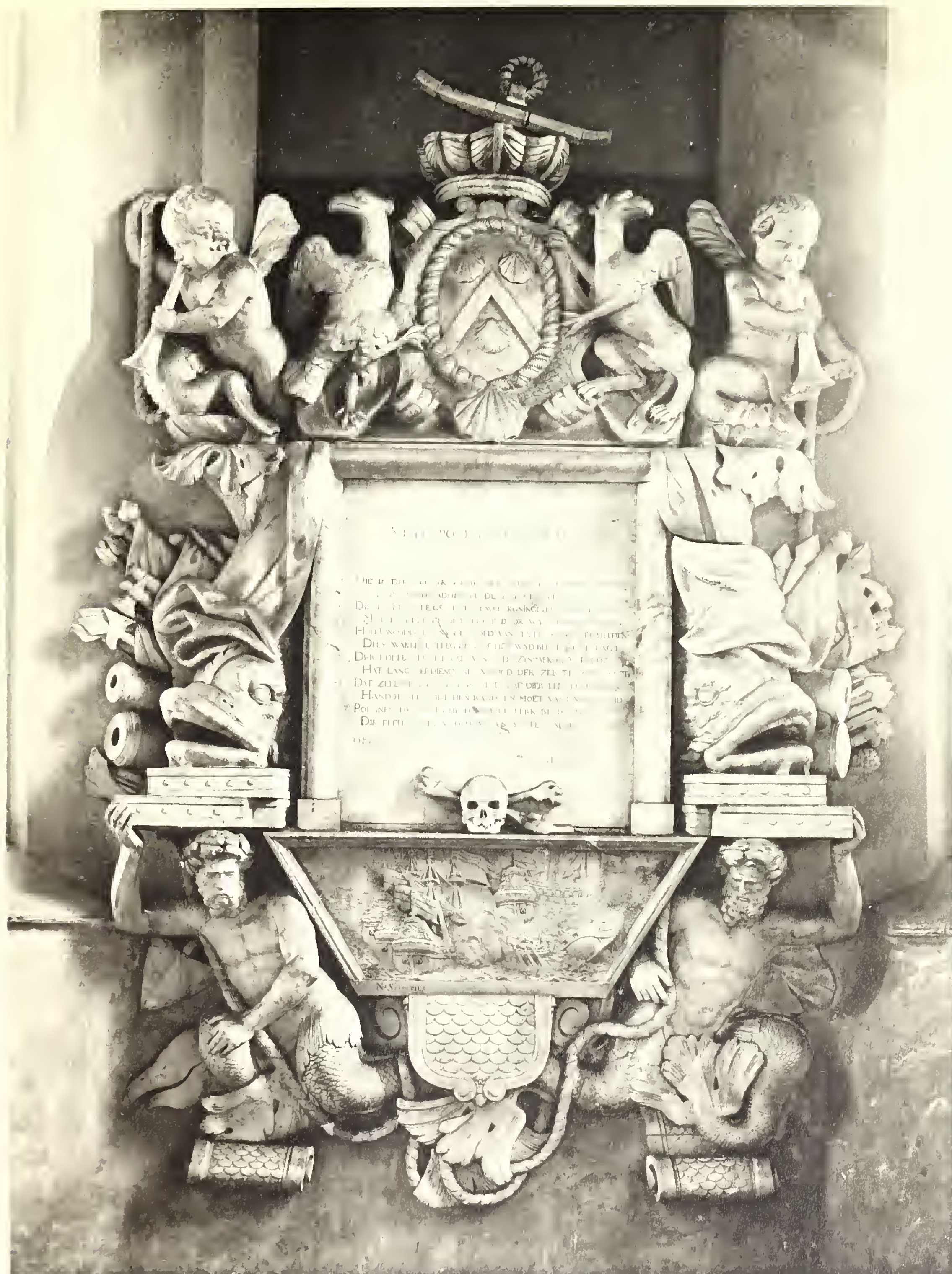
Bevesier 1690. Cadix 1696. Lt. Admiraal 1713. Overl. 13 Juni 1722.

Grafmonument in de kerk te Monster.

Die in dit cierlijk graf met glory leyt [beslooten,
Was Hollands Admirael, de dappere [Pieterson,
Die, in een veege tijd, twee Koninklijke [Vlooten,
Met Ruyter en met Tromp door wijs beleid [verwon.

ANTHONY PIETERSON. BEVESIER. CADIX 1696. LT.-ADM. 1713.
OVERL. 13 JUNI 1722.

GRAFMONUMENT IN DE KERK TE MONSTER.

Had 't noodlot ons berooft van twee zoo
[dappere helden,
Dees wakkere telg, die uit het wijd beroemd
[geslagt
Der Edele Stuarts, al van ouds zijn afkomst
[telden
Had lang verdient als Voogd der Zee te zijn
[geacht.

Dat Zeeland zich beroeme op 't graff der
[eerste looten,
Handhavers van hun raad en moet van
['t Vaderland,
Polanen houd den Held in haaren Kerk
[beslooten,
Die teffens Zeevoogt was en Staten afgesandt.

S. VAN HOOGSTRATEN.

Een nieuw lied, of het droevig Journael, gemaekt van het eyge Scheeps volk, van het Oost-Indies Retour-schip genaemt Geertruy, voor de kamer Enkhuysen; van alles wat zy op de thuys reis hebben geleden en uitgestaen, in het jaer 1722.

Stem:
Daer was een meisje jong van jaeren.

Luystert toe vrinden alle maelen,
Hoord wat ik u zal gaen verhalen,
Van onzen Vaderlandse Reys,
Wat ons is overkomen,
En wat wy thuys bennen gekomen,
En van alles wast na ons eys.

Van Batavia gevaren,
De Straet uyt zonder bezwaeren,
Na 't Vaderland gedistineert,
En wy zeylden met verlangen,
Maer de tijd viel ons zo bangen,
Eer wy waren gearriveert.

Zo dra wy de Straet uyt raekte,
En wy gingen zeil by maken
Ons Admirael die streefde voor,
Ons Schip de Geertruy daer beneven,
Moet ik zyne roem na geven,
Die liepper meeden dapper door.

Maer doen wy na mijn verklaren,
Agt hondert mylen in See waaren,
Doen kreegen wy daer een hart weer,
Matrosen moest het mars-zeyl reeven,
Dat kosten noch een man zijn leeven,
Die viel uyt grooten Want in zee.

Ons Admirael die zag men streeven,
Hy is ook kort daer na gebleeven,
Het Schip de Samson ook daer by,
En dan zijnder noch vier scheepen,
Daer wy in 't minst niet van en weeten,
Wy waren ook heel in de ly.

Jannewary agtien wilt hier op letten,
Doen quam het weer noch meer op zetten,
Ons groten mast raekt buyten Boord,
En onzen Fokken mast ook meeden,
Doen ging men keyken na beneden,
Vond men wel agt voet water hoog.

Doen bennen wy al met ons allen,
Als jongen Leeuwen aengevallen:
Aen Balien en aen de pomp,
En daer en wasser ook niet eenen:
Al was hy ook qualijk ter beenen:
Hy moest doen zo veel als hy kond.

Het duerden twee nagten en twee dagen,
Eer dat wy uytkomsten zagen,
Was dat niet een zwaer verdriet,
Van verren zag men in de stromen,
Wel twee drie menschen na ons toe komen:
Maer wy kosten haer helpen niet.

Den selfden dag dient niet vergeeten,
Doen heeft men rontrom uytgekeken,
Of men het een of 't ander zag,
Van verren hebben wy vernomen,
Twee Scheepen zyn na ons gekomen,
Dat was voor ons een bly gelag.

Zo dra zy ons zagen in leyen,
Zo quam de schuyt om ons te preyen,
En zy vraegden ons zeer koen,
Hoe datte wy daer al me stonden,
Of wy het ook wel houden konden,
Of 't een of 't ander had van doen.

Doen is de schuyt na mijn verklaren,
Weerom na haer Scheeps Boort gevaren,
Toen zagen zy noch een Man hoord,
Die hebben zy al zonder faelen,
Al van het vrak doen af gaen haelen,
En brogten hem aen haer scheeps Boord.

Doen heeft den Dam, wilt hier op letten,
Ons veel dingen by gaen setten,
De Koning Carel ook zeer koen,
Zijn loose stengen al verheeven:
Heeft hy ook aen ons gegeven,
Noch meer als wy hadden van doen.

Doen de zee begost te slegten,
Doen heeft men stompen op gaen regten,
En wy maekten die huys en kant,
Van 't geen wy hadden overgehouwen,
Van Parelynen en Kabeltouwen,
Daer maekten wy van slag en wand.

Doen hebben wy, wilt hier op letten,
Twee Bramstengen op gaen setten,
Den een agter en den ander voor,
Toen ging men zeylen met ons driejen,
Te zamen in een Compagnieje
Den Koning Carel als Commandeur.

Doen wy doe zeylden weer bequaemen,
Wy waren nog gezond al 't zamen,
Waer voor wy Godt danken altans,
Die ons ter goedertrouwen,
Bragt ons gezond en welbehouwen
Al aen de Caep de Bon-Esprans

Smorgens vroeg al met veel spoeyen,
Quamen veel schuyten na ons toe roeyen:
En gingen ons betscheren daer,
Zy gingen met ons heenen sleepen,
Ja heelemael door al die Scheepen,
Daer goyden wy ons Anker klaer.

Doen quamen veel Schippers en Heeren,
Om ons Schip te visenteeren,
En zy hebben terstond gezeyd,
Hoe dat wy door de woeste Baeren,
Zo ver noch gekomen waren,
Ons onder laeg waeren wy quyt.

Toe gingen wy aen 't lossen daeren,
En kreegen twee Masten klaeren,
Doen maekten wy alles weer kant,
'k Hoop God den Heer zal ons bewaren,
En al die geen die met ons vaeren,
Behouden brengen in 't Vaderland.

CXXXVIII. 83.

Een nieuw Lied gemaakt, op het vergaan van twee Oost-Indische Retourschepen, het eerste genaamt Amsterveen, en het ander genaamt de Samson, Uytgevaaren in het Jaar 1722.

Stem:
Van de Spaanze Ruyter.

Aanhoord dog Zee-luy al,
Na 't droevig ongeval
't Geen ik uw zal verhaalen;
Helaas wat zwaren druk!
'k Kan mijn Vader van bepaalen,
In 't melden van dit stuk.

't Oost-Indische Retoer,
Die na d'Kaap toe voer,

Kwam van Batavia brallen;
Is op Neptunis Vloed,
Door veel Stormen overvallen,
Dat menig treuren doet.

Door het Weer heel fel en zwaar,
Raakten wy van malkaar,
Op d' ongestuyme Baaren,
Men bad aan Godt den Heer,
Die ons alle moet bewaaren,
In dit benauwde Weer.

Dog men had haast verstaan,
Als dat in dees Orkaan,
Twee Schepen zijn gebleven,
ô Deerelijke nood!
Daar men zo raakt om 't leven.
En worsteld met de Dood.

En daar bijna geen Man,
Dien staat ontvlugten kan,
Maar moet in 't Water sneven;
Wat baat al ons verstand?
Godt kan andre dingen geven,
En brengen ons nog 't Land.

Het eene Schip ô smert,
Zo als geschreven werd,
Is Amsterveen geheeten;
De Winden in de Zee,
Hebben het van een gereeten,
Ach! wie en hoord niet Wee.

't Andere Schip genaamt,
De Samson en befaamt;
In 't Zeylen, is gezonken,
Het Volk ô wat verdriet!
Is all' op een na Verdronken,
Zo men geschreven ziet.

Van Amsterveen daar zijn,
Twee Man in deze pijn,
Door Godes gunst behouwen,
En van de Samson maar,
Een Man, ach wat een benouwen
En droevelik gevaar.

Ach waar is grooter smert,
Dan daar men alle werd,
Gedrengt met die elenden,
En dat wy een voor een,
Waar dat wy de oogen wenden,
De Dood in 't aanzigt treen.

Godt spaard in zulken nood,
Dog d' overige Vloot,
Of die aan mag Landen,
Behoed haar goede Godt,
Voor Orkaanen, Klip en Stranden,
En zulk een droevig lot.

In dien benauwde staat,
De Menschen noyt verlaat,
Maar wilt hen al ontfermen;
ô Godt door uwe Magt!
Gy moet hen alleen beschermen,
't Werd al van uw verwagt.

CXXXVI. 10.

Droevig verhaal, van het schrikkelyk onweder dat'er op den 16 Juny 1722, is geweest aan de Kaap de Goede Hoop; waar door Elf Oostindische Schepen zijn vergaan.

Stem:
Daar was een Magetje vol benouwen

Ach wat naar en droeve stukken,
Klinken weder door Euroop,
Hemel ach! wat Ongelukken,
Aan de Kaap de Goede Hoop;
Is een felle Orkaan begonnen,
Deerlijk voor die is op Zee,
Ach! wie zou het melden konnen,
Zonder droefheyd wijl die Ree.

Lag bezet met Elf Schepen,
Wel te Anker wel bewaard,

Dog al is de Mensch doorslepen,
Godes Hand men niet ontvaard,
Zo zijn Almagt ons wil straffen,
Daar wy alle Zondaars zijn,
Hy is die ons loon kan schaffen,
En ook kan genadig zijn.

Ach! wiens Harten zou niet leven,
Deze Schepen zwaar gelaan,
Zijn daar op de Ree gebleven,
En zeer jammerlijk vergaan,
Goede Godt wilt elk bewaaren,
Voor zo droevelijke Dood,
Heer die alles weet te spaaren,
Hoe dog elk in zulken nood.

Wat moet menig Mensch dus sneven,
Daar geen klagen helpen kan,
Ach helaas! wie zou niet beven,
Daar zo menig Honderd Man,
Zagen hunne Ongelukken,
Dat zo menig Weeu en Wees,
Zeer elendiglijk zal drukken,
En een innerlijke vrees.

Ach! wat Vrouw en moet niet klagen,
Als zy hoord dat op die stond,
Haaren Man zijn Levens-dagen,
Moest verlaaten, ach! wat Mond
Of wat Tong kan zulks verhaalen,
Die zig niet beklemmert vind,
Daar zo menig neer moest dalen,
En verlaaten Maagd en Vrind.

Menig Kind schreyd om zijn Vader,
Want wie hebben zy naast Godt,
Op het 's Waereldts-ronde nader,
Maar wel een elendig Lot,
Daar een lieve Telg moet hooren,
Dat hun Vader op een Ree,
't Lieve Leven heeft verlooren,
In een ongestuyme Zee.

't Kroost dat schreyd om hun behoeder,
Door Natuur ons in-geprent,
Broeders zugten om hun Broeder,
Die op 't Waterig Element,
Zo haar Jonge Leven derven,
En in korten oogenblik,
Daar als Martelaaren sterven,
Ach wie hoord het zonder schrik.

Ach! wie kan zijn zelfs bevrijden,
Daar zo schrikkelijk Tempeest,
De Arme Ziele komt bestrijden,
Dat een yder staat bedeest,
En weet niet om te beginnen,
Want wat Mensch kan Godes Hand,
Door zijn arbeyd overwinnen.
Dat gaat boven ons Verstand.

Holland, Zeeland, voeld dees slagen,
Engeland, gaat ook niet vry,
Vrankrijk, moet daar mee van dragen,
Alles raaket daar in ly,
Dus zo wierden Elf Schepen,
Door die felle en zwaare Wind,
Op die Reede aan gegrepen,
En zijn meestendeel verslind.

Goede Godt wilt elk behoeden,
Voor dees Ramp en zwaare pijn,
Op de Ongestuyme Vloeden,
En wilt hun genadig zijn,
Heer uw Wille die geschieden,
In den Hemel en op Aard,
Laat uw gunst noyt van ons vlieden,
En de Zeeman dog bewaard.

CXXXV. 37.

Ter uittogte der Nederlantse zeemagt, door de Vaderen des Vaderlants uitgerust; tot demping der Turksche euvelmoet, in het aanranden der vrygevogte Nederlanders, en hunne Bondgenooten, in den Jare 1725.

't Schuimbekkend zeegedrogt, zeg, Turkse
[roof harpy
Wagt t' sidderend' de komst van Neerlants
[Waterhelden
In Midlants zeeklief, op Neptunus pekelvelden,
Daar onzen Officier en Zeeman even bly,
Geharnastmeteen schilt van voordeel en
[victory
Den ongeloovigen voor 't minst dreigt met
[de doot:
Maar! wakkre Mannen zyt vernoegt met
[oor, of poot:
Gezulten in een ton, en laat zoo Neerlants
[glory
De waerelt kundig zyn, dat duivel, doot,
[nog hel,
Nog al dat Turks gespuis ons weer ontrust:
[gaa heenen,
Gaa, ziet, en overwint! en doe Algiers beweenen
Hun roekeloos bestaan: zoo gaan 's lands
[zaken wel.

Six, ex tempore, lætus canebat slusæ
ad pedem inferni: die 15 Martii
anno Do. 1725.

F. W.

Jakob van Koperen, Schout bij Nacht.

Bestorming Alicante 1706. — Expeditie Oostzee 1718. — Onder V. Adm. F. van Aerssen van Sommelsdijk naar Algiers 1725. Waarom hij zoo gehekeld werd is niet bekend.

Afbeelding.

De Held der Maaz' gants slap van moed
[en strytbre hand,
En egter Schout bij nagt, in dienst van
['t Vaderland;
Die groote Zeeheld, in het perk der gauwste
[looperen,
Die noyt zyn Vyand stont, is Jakob Jan
[van Kóperen.

ANDER.

Een Vent van lighaam groot, maar kleyn
[van helden moed,
Een snoever zonder hert, waard als een wyf
[gegroet;
Een regte Bamboes van zyn gat tot aan
[zyne ooren.
Wat schooner Schout by nagt heeft zig de
[Maas verkoren!

XXXIX. 4de Vervolg 126.

Onbebloede Zeelaurier.

De Schout by nagt, met zyn grootdadig
[Zeegespan,
Dat zyne zyde styf, op Krygers list geslepen,
Van Hagars diefs gebroet, op 't vlak, byna
[gegrepen,
Heeft ons dier vreze ontdaan, ô Strytbare
[Oorlogsman!
Nu roept het Straatgerugt niet meêr; „hij
[is gebleven,
„Of wel genomen, of hy heeft zig opgegeven;
Nu zyne Zon aan 't Hof weêrom zoo
[helder daagt
En 't aanzigt van den Staat die nevelen
[ontjaagt.
Wat heeft hy meêr verrigt, den tyd waard
[te vertrouwen?
Hy heeft den blixem en den donder der
[kortouwen,

Die goet en leven rooft, ontweken, wel bemand
's Lands Schip, en kruyt gespaart, tot nut
[van 't Vaderlant
Van Snel, of Brakel noyt bezorgt zoo wis
[en veylig.
Dies juichen zee en strand; ô held! ô water-
[heilig!
Gy hebt uw volk, met goet en bloet, weêr
[tuis gebragt:
Een zége, groot genoeg, voor de eerste
[Schout by nagt.

Toegifje.

Voor 't wonder van den Schout by nagt, te
[Algiers gedaan,
Verdient de Held in 's Lands kronyk, te
[pronk te staan.
XXXIX. 1. 4de Vervolg. 125.

Voorval tussen Heyn de Sleper en den Schout-bij-nagt van Koperen: Als den eerst genoemde, een Jood met een lange rok gekleed, aan zag komen.

Hein ziet een Patriarg en trekt den Schout
[te rugge,
En zegt, Heer Schout, ey loop! ziet daar
[een Turk, koom vlugge!
Waaragtig 't is een Turk! men zegt van
[overlang,
Dat gy voor Turken zyt natuurlyk doots
[en bang,
En zoo men de Matroos en Bootslui mag
[gelooven,
Gaat gy in 't schaften, en in 't loopen, elk
[te boven.
Hoe koomd dat Turkze nest, Algiers, zoo
[tuk en stout?
Dat het in 't aanzien van 's Lands Vloot,
[niet op en hout
Van roven, hoe 't gevegt zoo schaars, de
[Buyt zoo sober?
Eerst sond men Helden van metaal: maar
[nu, van kooper.
Salvus et Domine!
es Domine!
XLII. 148.

De Geest van Cornelis Hartigsveld, spreekende tegens de Schout by Nagt Van Koperen.

Lafharte, ondankbaare Schelm en lazy grooten
[Guit,
Die 's Lands Geld heb gestoolen, en onnut-
[telyk verbruit;
In plaats van vegten heb gy in uw broek
[gescheeten;
Van Sleepers en Jonges werd u dagelyks dat
[verweeten;
Tot uw roem en Lauwerkroon en welver-
[diende triomp,
Kort de Beul uw Hoofd, men begraafd op
[galgveld uw Romp.
MA MA S.... X.
XXXIX. 9. 43

Op Het Graf van Den noit verwonnen Zeeheldt, J. van Koperen.

Hier rust van Koperen, een man gelyk een kint
Zoo zeer by Vrienden als by Vyanden bemint.
't Lust anderen met Turk en Rooveren te vechten
En 't Zee geschil met stael metael en loot
[te slechten,
Hy achte 't reukloos zich te brengen in den
[noodt,
En sprak hun liever aen met woorden dan
[met loot
En zei: de doodt zou u zoo wel als my ver-
[drieten:
Schiet Duimkruit zyt ge wys, ik zal geen
[Buschkruit schieten.
XXXIX. 7. 105.

Heilzame Raedt Aen de Vrienden van den Schout by Nacht J. J. van Koperen. Als zy hem in 't graf van den Schout by nagt J. van Brakel wilden leggen.

Ei legt van Koperen toch immer in het graf
Het geen de dapperheit den dappren Brakel gaf,
Of gy indien ge 't doet, moet geenszins u [verwonderen.
Dat Brakel, voelt hy hem, hem van zyn lyf [zal donderen.

XXXIX. 7. 105.

Op het Graf van de twee Zeehelden J. van Brakel, en J. J. van Koperen.

Twee helden rusten hier, beide even kloek [voorheên:
Van Brakel was 't van moed', van Koperen [van leên.

XXXIX. 7. 105.

VERITAS VERITATUM OMNIA VERITAS.

Afscheid-lied, voor het Scheeps-volk van het Schip Maria Adriana, die op 20 October van Rotterdam zyn gevaren, en eerst op den 12 Maart 1737, zyn in Zee geloopen, onder bevel van Capiteyn de Wys.

Voys:
O Holland schoon! gy leeft in Vreê.

Al op de Ree by Hellevoet,
Daar leyd een Schip pryswaardig,
Dat naar Oost-Inje zeylen moet,
Het is genaamt zeer aardig:
Al met een Juffrouws Naam heel dra,
't Hiet Maria Adriana,
Waar mee dat ik zal Varen,
Over de Woeste Baren.

Dog ik wil nu voor myn afscheid,
Gelyk meer andere Snaken,
Een Liedje met veel vroolykheyd,
Eer ik weg Vaar nog maken;
Waar in dat ik hier altemaal,
De Officieren principaal,
Zal noemen zeer bekwame,
Elk met haar regte Name.

Voor eerst is 't nodig dat ik prys,
Ons Schipper hoog verheven,
Zijn Naam die is Willem de Wys,
Ik hoop Godt zal hem geven,
Gezondheyd en lang leven mee,
En veel voorspoed al op de Zee,
Om 't Indies Land te vinde,
Tot vreugde van zyn Vrinde.

De Seur een Man zeer excellent,
Zeer Wys en vroom wild weeten,
Maar zyn Naam die is m' onbekend,
Dat heeft my wel gespeeten:
Dog ik wensche uyt myns Herten-grond,
Dat hy zal blyven zeer gezond
Op Reys, tot wy betreden,
Batavia in vreden.

De Opper-Stuurman wel befaamt,
Dat is een Held der Helden,
Goose de Vos, word hy genaamt,
Zyn weerga vind men zelden,
Om zo een Schip te stuuren voord,
Want hij weet alles hoe 't behoord,
Ik hoop den Heer voorwaare,
Zal zijn leven lang spaare.

Christiaan Duif, en Dirk van Schild,
Zijn Onder-Stuurmans beyde,
Ik hoop dat Godt zyn Zegen mild
Aan haar geeft, om te leyde
Ons Schip zeer sterk en wel bemand,
De Derde-wake figeland
Is Teun van Ees zeer trouwe,
En Wytkam wild onthouwe.

Hardy die zal Preekheer zyn,
En de Zieken aan spreeken,
Van der Krap die is Chirurgyn,
En zal het Volks gebreken,

Genezen moeten met playzier,
Maar ziet de Onder-barbier,
Zyn Naam die is verzwegen.
Ik wist hem niet ter degen.

Jasper Jansze Stok kloek van aard,
Zal onze Bootsman wezen,
Hy is bekend en zeer vermaard,
Ja word ook veel geprezen,
Van het Zeevarend Volk verstaat,
Jan van Zeyl zal zyn Maat
Ook wezen zonder schroome,
Zo als ik heb vernoome.

Pieter van Leeuwen hups en fris,
Een zeeheld waard te noeme,
Die weet ik dat ons Schieman is,
Daar de Zee-luy op roeme,
En zeggen dat hij is zeer goed,
Al voor zyn dingen die hy moet
Doen, met zyn Maat te zame,
Louwerens is zyn Name.

Willem Matysze wel bekend,
Is Constapel kloekmoedig,
Hy weet zyn dingen pertinent
Te doen, en dat ook spoedig,
Ja het is een regt Oorlogsheld,
Die dikwijls op Nephtunis-veld
Geweest is naar betame,
Ze zyn twee Maats bekwame.

Gerrit ende Abraham,
Heel fluks, jong, en zeer sterke:
En ik Jacob ben mee niet lam,
Maar was wat traag in 't Werke,
Ik had in 't Varen meerder zin,
Daarom moest ik het Zee-gat in,
Al voor Constapels-jonge,
Van vreugd heb ik gezonge.

Daniel Stol met Naam en Van,
Die staat hier mee ten toone,
Want die is Opper-Timmerman,
Hy kan zyn Ambagt schoone:
En van der Paltz de tweede is,
De derde Timmerman zo ik gis,
Dat is een Held met eere,
Om 't Schip te repareere.

De Zeyl-maker een hupze kwant,
Is Pieter Koekebakker,
De Quartiermeesters abondant,
Vier Karels kloek en wakker,
Waar van den eene Jan Roos hiet,
'd Andere drie en ken ik niet,
Haar Naam die laat ik blijven,
Dog wild daarom niet kyven.

Antoni Liffenigt is Kok,
Die moet het Eeten Koken,
Zyn Maat Roelof zal menig Blok
Voor Brandhout ook verstoken,
Om zo te maken een goed Vier,
Van der Kraag die is Bottelier,
Die moet met zyn Maat koene,
Uytdeelen ons Rantzoene.

Boey die is Commandeur vernoegt,
De Corporaals na maten,
Is Frans Soshen en Mathys Voegt,
Maar de twee Landspassaten,
En de Provoost met de Tamboer,
Haar Namen wist ik overschoer,
Doe kon ikze niet zetten,
Cornelis zal Trompetten.

Al ons Matroozen hups en koen,
Zyn regte Batavieren,
Zy doen haar Werk met fatzoen,
En hebben goe manieren:
Schoon dat het Schip vliegt op en neer,
Of dat het slingert heen en weer,
Zy zyn gelyk als schimme,
Om in het Wand te klimme.

Want de Soldaten hebben meest,
Van Scheeps-werk geen verstande,
Zy staan op Schildwagt onbevreest,
Ja halen ook 't is schande
Agter de Hand, een Touwtje slap,
En krijgen zomteyds met een klap,
Al van de Boots-gezelle,
Zo als ik hoor vertelle.

Nu heb ik dan het Scheept-volk al,
Hier aangeroerd met eene,
Waar mee dat ik weg Varen zal,
Heel na Oost-Inje heene:
Myn teyd is weg en ik moet vort,
En daarom zal ik in het kort,
Myn zelve gaan bereyde,
Om met fatzoen te scheyde.

Adieu myn Vader hoog van waard,
En ook myn lieve Moeder,
Ik hoop gy zult nog bey op Aard,
Lang leven by myn Broeder;
Met veel gezondheyd alle Drie,
Tot dat ik uw eens weder-zie,
En dat in korte Jaaren,
Zonder eenig bezwaaren.

Adieu myn Ooms en Meutjes dan,
Adieu Nigte en Neven,
En andere Vrienden die ik kan,
Ik hoop de Heer zal geven,
Aan u veel vreugde hier te Stee,
En ook aan my als ik op Zee,
Zal Varen met veel vreeze,
Godt zal ons Leydsman weze.

CLV. 54.

Treur-Digt op het droevig verongelukken van de acht Oostindische retour-schepen, namentlyk: Ypenrode, Goudriaan, De Flora, Paddenburg, Westerwijk, De Buis, Duinbeek, en Rodenrijst. Als mede nog een Barkentijn, genaamt De Victoria, welke alle zyn verongelukt, op de reede van Cabo de Goede Hoop, den 21 May 1737.

O Groote Sterke God, o Heer der Heyer-
[schaaren,
'T is alles in uw hand, de Wind en ook de Baaren,
Die alle staan gereed, ter uitvoer van uw wil;
U magt is hoog gedugt; de Wind moet wor-
[den stil,

Zij moeten op uw wenk zich wederom verheffen,
Waar door het Ongeluk den Zeeman komt te
[treffen:
't Zy dat hy is in Zee, of op een Reede ligt,
Wanneer het Onweer raast, en alles buigt
[en zwigt;

Dit hebben wy gezien en zelver ondervonden,
Hoe gy op eenen dag Acht Schepen hebt ver-
[slonden,
Agt Schepen sterk en groot, en daar toe Rijk
[gelaân,
Gedestineert om naar het Vaderland te gaan;

Zy waren nu zoo ver, door uw geleid', gekomen,
Tot op de Caapze Ree, en lagen op die Stroomen
Te wagten naar de Wind, om van daar 't
[Zeyl te gaan;
Maar door een Wind-Orkaan hebt gy haar
[doen verslaan,

Gy zond't u Geesel-roed'; een Storm uit
[Noordewesten,
Die ons al smorgens vroeg uit d'oogen traanen
[persten;
Want, zeide men, die Wind, en deze hooge Zee,
Bedaardze niet in 't kort, neemt s' all' de
[Schepen meê,

Wy hoorden kort hier na het schip de Flora [schieten,
Doe moest een tranenvloed het aanschyn [overgieten ;
Daar na schoot weêr een Schip, men zeid', ['t is Ypenrood',
O God, dat gaat vast weg ; het Onweêr is [te groot ;

Gelijk ook kort daar naar zyn Touwen zyn [gebrooken,
En is dus tegen Strand aan Spaanderen [gestooten,
Het Volk Verdronk meest al, behalven Sestien [Man,
Die met de stukken aan het Strand nog [spoelden aan.

Och ! was het maar by dit eene Ongeluk [gebleven ;
Maar neen ! 't Schip Goudriaan, dat is ook [doorgedreven ;
En, dat het wonderst was, met d'Ankers in [de grond,
Zoodat de Zee het Schip al tegens Strand [verslond,

En dit Scheepsvolk is meest geheel en al [Verdronken,
Daar by het Schip vergruist, en in de Zee [gezonken :
Doen volgd het Derde Schip : de Flora, droeve [Maar !
Zyn Touwen braken ook, hy ging de aan're [naar,

Het stoote tegen Strand zeer yzelyk aan [stukken,
Zoodat men niet en zag als droeve Onge- [lukken ;
En veel Elendiglyk in 't water dood gesmoort,
Dog eenige gered, gelyk men heeft gehoort,

Een weinig tyds daar na raakt Paddenburg [ook gaande,
En sloeg aan stukken meê, zyn Fokkemast [bleef staande,
Met 't Voorste van het Schip, en zat zoo [tegen Strand,
En dus is ook dit Schip door 't Onweer [overmandt;

Toen was 't eerst middags tyd als deze al [weg waren;
Men zei; zy volgen all', wil 't Onweer niet [bedaren.
Omtrent een Uur daar na volgd' ook 't Schip [Westerwijk,
Dat vloog hoog op de Strand, daar zat het [als een Dyk,

Men haalde 't Volk daar af, door middel [van de Touwen,
Waar aan een Baalje hing, 't was droevig [om t' aanschouwen,
Een Uur omtrent daar na, de klok had nauw- [lijks Dry,
Geraakt het Schip De Buys meê in het [zelve Ly,

Want 't zelv' is ook zeer ras van d' Ankers [afgeslagen,
En voorts vergruist tot niet; wiens herte [zou niet klagen,
En smelten weg van wee, want al het Volk [Verdronk,
Behalven, Vijf of Zes, die God het leven schonk ;

Doen leiden daar nog Drie voor d' Ankers [staâg te Ryên ;
Men riep, Duynbeek gaat meê, dat menig [een deed' schreien,
Zijn Scheg die is al weg, daar gaat hy ook [al heen,
Daar stoot hy tegens Strand; daar leid hy [al van een ;

Het meeste Volk is door Gods goedheid nog [ontkomen,
Op Zes of Zeven na, die 't leven zyn ontnomen,
Den enen die Verdronk, den ander stierf van [kouw;
Het is een steenen hart, die hier niet weenen [zouw.

Den Avond die kwam aan, den Dag begon [te dalen,
Het geen nog naarder was, voor zulk droeve [kwalen;
Men zei, o Heere God! bedaard gij 't On- [weer niet,
Die nu nog liggen vast, zyn ook haast in 't [verdriet,

Gelyk men verder zag, omtrent ten Zeven [Uuren,
Dat ook een Barkentyn, het zelfde moest [bezuuren,
Hy vloog hoog op de Strand, daar zat hy [zuiver droog,
Men zei; is 't mogelyk! hoe komt hy daar [zoo hoog!

Het Volk dat kwam' er af, geen eene is [gebleeven
Van deze Barkentyn, maar hielden all' het [leven;
Doen lagen daar nog Twe, myn droevig [herte yst:
Het een' was Papenburg, het ander Rodenryst,

Men zag, zy lagen nog, en lieten Vuuren [branden,
Want dagten anders niet dan ook te zullen [stranden,
Zy hielden 't egter uit tot omtrent hallef [tien,
Doe zeiden veel; men kan het Eene niet [meer zien;

Ja Rodenryst is weg, o droeve Ongelukken!
En legt op Noorder-wal misschien al meê [aan stukken;
Gelyk men ook bevond, want 't zat reets op [de Strand,
En lag daar over zy, op zyne Stuurboord- [kant:

Het volk kwam meest daar af, met zwemmen, [en op planken,
Zy hebben 't niet haar zelfs, maar God alleen [te danken.
Omtrent de Middernagt wierd 't Onweer wat [bedaardt,
Een Schip wierd hier door nog in Godes [gunst gespaart;

Als naamlyk Papenburg, o wonder te aan- [schouwen!
't Scheen als onmooglyk, dat dit Schip 't had [konnen houwen,
En evenwel, zie daar, met dat het wierde dag,
Zoo zag men dat het Schip nog op de Reede [lag,

En waaid' om hulp een Sjouw, en deed' [noodschooten geven,
Waar door zy van de Wal beveiligden haar [leven,
Door 't zenden, tot haar hulp, als Anker met [zyn touw,
En 't geen haar dienst kon doen, ô troost [voor menig Vrouw!

Ook zag men hier op Strand veel Goed'ren [aangedreven;
Veel Menschen lagen daar beroofd van Goed [en Leven,
Ook zaten hier en daar nog velen op een [Wrak,
Maar waren schier half dood, door Koud' en [Ongemak;

Zoo dat men niet en hoord' als huilen en als [karmen;
Al was men als een Steen, men zoude zig [erbarmen,
Te meer, als men bezeft, de droevige toestand,
Dat niet alleen de Caap treft, maar ook ['t Vaderland.

Wat zal 't Schip Papenburg, dat over is [gebleven,
Als 't doet behouden Reis, het Vaderland [doen beven;
Wanneer het tyding brengt, van dit zeer droef [geval,
Elks hert, in Nederland, van schrik, bezwijken [zal.

Als Nederland dit hoord, ik hoop, dat het [zal leren,
Zyn zonden af te slaan, en zig tot God te [keeren:
Ja ieder die dit hoort, ik wens van Ganscher [hert,
Dat hy door dit geval, tot God gedreven werdt.

Gy Volk van Papenburg, wilt dog den Heere [danken,
Dat hy u heeft gespaart, pryst hem met zoete [klanken,
En denk niet dat het is, door 's Menschen [wys beleid,
Maar dat het enkel komt door Godes [goedigheid:

Wilt zulks dan ook altyd voor d'Heer uw [God erkennen,
En leert, uit dit geval, u meer aan hem [gewennen.
God geev' u voorspoed, en, beware u voor [Weê
Hy breng u, dat s'myn Wensch, op een [behoude Ree;

Hy wil u ook hier na eens brengen by hem boven,
Om hem, in 's Hemels zaal, met d'Engelen [te loven,
Daar weet men van geen vrees, daar is men [altyd veylig,
Daar doet men anders niet, als Zingen 't Driemaal Heylig.

M. VAN DEN VONDEL,
wel eer, Kranke-bezoeker op
het Schip Duinbeek.

Oost-Indische Venus liedt.

Stemme:
Als 't begint.

Te Vlissingen leyt een Jacht bereyt,
Om na Oost-Indien te varen,
Daer op so rust een Cupido,
Die speelt op zijn vergulde snaren.

ô Cupido kleyn venus wicht!
Hoe klinken u vergulde snaren,
Sy zijn gekrult in haren schoot,
Hoe genoeglijk is 't daer in te vaeren.

De eerste Maegt die daer na vraegt,
My docht ik sag de duynen blinken,
Het was het Eyland van de Vrouw,
Van vreugde dede mijn jong hert sinken.

Wat mach het voor een Eyland zyn?
Wat mach het voor een Eyland wesen?
Het was een Eyland van de Vrouw,
Dat door de Minnaer wiert gepresen.

De mane die scheen, de son verdween,
Het zyn de sterren die ons lichten,
De mast aen stukken, de spriet aen twee,
En noch en wilden wy niet zwichten.

Aen de Caey hoort en wilt verstaen,
Daer de Meysjes dagelyks verkeeren:
Al in het huys de blauwe haen,
Daer wy se dagelyks converseeren.

WILLEM BARON VAN WASSENAAR VAN SPANBROEK. 11 DEC. 1712—19 AUG. 1783. MAROCCO 1737. OOSTZEE 1743. ALGIERS 1756. LT.-ADM. 1779. KOL. DER MARINIERS 1782.

GESCH. PORTRET DOOR J. FOURNIER 1755.

Als wy dan komen in 't Indies Land,
Hoe lustig willen wy dan ageren:
Des morgens te vry buyten gaen,
Tegen de Zwarte schermutseren.

Als wy dan komen in 't Vaderlant,
Hoe lustig willen wy dan zwieren,
Des morgens in de Brandewijn,
En daeg'lijks in goede Bieren.

Adieu gy Utrechtse Meysjes al,
En wilt dit Liedjen wel gedenken,
Maer wy scheyden noch niet van hier,
Een glaesjen willen wy eerst drinken.
XXV. 44.

Een zeemans-liedt, in storm en onweer.

Stem:
Hoe werkje niet Leeuwerik.

O Heere Zebaoth!
Gy Konink aller Heeren,
Gy grooten sterke Godt,
Die tot u roem en eeren,
't Heel al, hebt gaen formeeren,
En doen in ord're staen,
En nu nog gaat regeeren,
U roep ik heden aen.

Heer stilt dog dit onweer,
't Welk yeder een doet trillen,
En slaat ons niet ter neer,
Om ons verdwaesde grillen,
Die tegen uwen willen,
't Hooft haer te boven gaen,
Ach! wilt u gramschap stillen,
En stilt ook d'Oceaen.

Gij hebt een Groot Tempeest,
Heer over ons doen komen,
Zo dat elk een bevreest,
Is vol van angst en schroomen,
Want siet, de Water-stroomen,
Die bruysschen met gewelt,
En hebben ons benomen,
De Vreugd! ô Hemel-Heldt.

Het Schip rijst in den Top,
En daelt terstont weer neder,
Ach! staet dog heden op,
O Godt vol liefd, en teder,
Gy aller Ziels bevreder,
Ziet ons genadig aen,
Bedwingt dit zwaere onweder,
Of anders wy vergaen.

Wilt ons door uwen magt,
Voor het gewelt der Baren,
En voor haer sterke kragt,
Beschutten, en bewaren,
Dat zy ons niet bezwaren,
Of sterven doen den doodt,
O Heere der Heyrscharen,
Verlost ons uyt den noodt.

O Godt gy hadd' wel reen,
Om ons (door onse sonden,
En groote grouwel heen)
In 't diepste der afgronden,
Te laten zijn verslonden,
En t' eenemael vergaen,
Maer Heer (om Jesus wonden)
Ag! wilt ons dog bystaen.

Gedenkt aen u gena,
Gedenkt aen Christus lyden,
Hoe hy op Golgatha,
Voor ons heeft moeten stryden,
Gedenkt dog aen die tyden,
Die hem zo bitter vil:
En wilt ons dog bevryden,
Alleen om zynen wil.

Brengt ons dog weer aen 't lant,
Door u alwysen goetheid,
En temt d'onstuymen Brant,
En schrikklyke verwoetheid,

Die nu de watervloet-heyt,
Waer mede hy ons quelt,
Betoont aan ons u soet-heyt,
O aller Helden-Helt!

Dan sullen wy u Naem
Groot maeken en vereeren,
En ons ook al te saem,
Van 't sondig quaet af keeren,
En uwen lof vermeeren,
Met een verheugden Geest,
Komt dan, o Heer der Heeren!
En stilt dit zwaer Tempeest.

CXXXVIII. 14.

Een zeemansliedt, wanneer het onweer over is.

Voys:
Wanneer de Son zijn Paerden Ment.

Myn Mont en Tonge zyn bereyt,
Om Godt voor zynen Throon,
Te brengen Lof, en dankbaerheyt,
Met een verheven Toon,
Ag! dat ik nu den Heere,
Genoeg kon brengen voort,
Die gloryryken Eere,
Dewelk hem toe behoort.

Lof' zy u groote Majesteyt,
O Hemels hoogen Godt!
Lof' zy u groote Heer'lijkheyt,
O Heere Zebaoth!
Om dat gy (zo genadig)
In het verleen Tempeest
(Vriend'lyk, en seer weldadigh)
Ons bystand zyt geweest.

Wanneer de groote Watervloet
(Seer schrikkelijk) was ontstelt:
En dat men haer ook seer verwoet
Sagh bruysschen met gewelt,
Wanneer de Winde woeyen,
En maekten groot geluyt,
Zo scheent of gy wout Roeyen,
Ons Schip en Scheeps volk uyt.

Ons Ziele was doe zo bevreest,
Of zy in banden lagh,
Om dat zy sulk een zwaer Tempeest,
Zo op haar komen sagh,
Want siet de Baren vloogen
Over het Schip, met kragt,
By na schier Hemels hoogen,
Elck scheen van Anxt versmagt.

Doch Heer doen riepen wy u aen
In onsen grooten nood,
En siet, gy hebt ons bygestaen,
(Door u genade groot)
Want gy quamt tot ons neder,
Met Majesteyt en kragt,
En hebt het groot Onweder,
Tot stilligheid gebragt.

Gy sprak tot Zee en Wint, syt stil,
En legt u woeden af,
En siet, zy deden uwen wil,
Doe gy 't Bevel haer gaf,
Zo dat men door u Zegen,
Tot ons gewenste vreugt,
Een kalmte heeft verkregen,
Waar door wij zijn verheugt.

Hier voor zy u nu Lof' gezeyt,
Met een oprecht gemoet,
Om dat u groote Heerlijkheid,
Ons die genaden doet,
De Water stroomen vlooden,
En ook de Winden mee,
Want doe gy 't had gebooden
Kreeg men een stille Zee.

Heer, laet u wel behaeg'lijk zijn,
Den onvolmaakten Lof',

Die u wert toe gebragt van mijn,
Wiens zonde zwaer, en grof'
Voor uwen Throon verschynen,
Gelijk een Monster-dier,
O Groote Medecijnen
Helpt my doch Goedertier.

Brengt my niet meer in zulk gevaer
Door Storm en zwaer Onweer,
Want gy zijt mijnen Middelaer,
O! Aller Heeren Heer!
Wel wilt my dan bevryden
Voor alderhanden druk,
En wilt my t' allen tyden
Doen Bloejen in geluck.

O Heere! trekt my uyt de Zee
Van dese Werelt snoot,
En doet my koomen op de Ree
Des Levens, na de doot,
By 's Hemels Heyer Scharen,
Dan sal ik zijn verheugt,
En uwen Lof' verklaeren,
In een volkoomen vreugt.

CXXXVIII 17.

Het vliegende schip van Zaandam. Uitvinding van een vaartuig met mechanische beweegkracht door D. Schijff 1743.

Lof digt op het Vliegende Schip, of nieuwe Post en Rijs Machine, uytgevonde door D. Schijf.

Hij die voor 't eerst de stoute Baaren
Dorst met een zwakke Kiel bevaaren,
Den Scheepsbouw en Zeilaadje vond,
En met een Leeuwenmoed bestond,
Flux zonder op gevaar te passen,
t' Omzeilen beid' de Wereld's assen,
Verdiende Loon en Lof altijd,
Om 't nut en voordeel dus verspreid
In alle lucht, door elke Steeven.
Wat Lof moet men den Konstnaar geven,
Die 't broos gestel van Mast en Want
En Zeil, door beter Vond verband,
Den Scheepsbouw en den Zeevaard queeken
Kan, en verbetren hun Gebreken:
Die, door een enkel Kunsttuig, 't Schip
Bevrijden kan van Bank en Klip,
En, sonder Zeilen Mast en Touwen,
De Stroomen trotst en Zee kan bouwen;
Die soo veel Zorg en kosten spaard,
En met verzekring heenen vaard,
Door een wiskunstelijk vermogen,
Het flukste Zeil voorbij gevloogen
Koomt, tijd en Uuren dwingt, den Wind
Belacht, en een vast Zeespoor vind?
De Roem der Oudheid duik dan onder,
Wanneer dit ongelooflijk Wonder
Zig op den Rug des IJstrooms toond,
En metter Daad sijn Meester kroond.
Hoe hoog sal men syn Lof verheffen,
Als hij zijn Doelwit koomt te treffen?
De Zeegod schenk dan 't Zeegesach
Hem met den Praal der Watervlag,
En doe flux 't Leen verheer gewaden
Aan hem van Tritons en Najaden,
De Hulde en Eerbied van rondom,
Door 't gantsche Watergodendom.
Dat alle Zeen en alle Stroomen,
Hem met Geschenk ontmoeten koomen;
Elk Land en Volk hem kenn', zijn Deugd,
De Glorie van Zaandam, verheugd

Vier, met gemenglijke Eeuwgespeelen,
Tot in de verste Wereldsdeelen
Altoos elk Zeeman sijnen Naam
Trompette door de snelle Faam.

Air.

Waar bent gij Praatvaar met uw spotten [1])
In Zaandam vint men, dat 's gewis,
Gelijk gij schreef, niet zulke Zotten
Wijl dat het Schip afgemaakt is
Daar hij nu meede kan gaan vaaren,
Door 't IJ, Maas, Rijn, weg met uw praat
Ja zelfs door de woeste Baaren
Der Zee, den Boer toont met 'er daat
Wat dat hij kan, weg met uw snoeven;
Wilt gij nu zelfs gaan vaaren meê,
Hij heeft het ook tot Uw behoeven
Gemaakt, om naar wat Land of Steê
Dat gij maar wilt, om nieuws te hebben;
Want het vaart teegen Stroom en Wint,
En ook zelfs teegen Vloet en Ebben;
Zeg maar wat bent gij nu gezint?
't Is tagtig voeten welgemeeten
Men zal U zetten aan het roer:
Uw schimpen is nog niet vergeeten.
Wat dunkt U van dien Gekken Boer?
Gij schrijft zoo veele malle kuuren
En steekt met yder een de gek
Maar 't kon Uw nog wel eens besuuren
't Was beter, dat gij hielt uw bek,
Als elk zoo wat te affronteeren;
Zoo gij ook deet met 't Haangevegt;
Gij had verkeerde Haaneveeren;
Het was uw niet wel onderregt,
Gij komt een Mensch te vergelijken
Bij eenen Wolf, is dat fatsoen?
Den Boer die hoeft geen zeijl te stryken,
Maar strijkt uw Pen, gij zult wel doen.
Mijn Vrient gij lijkt wel na een Beever,
Maar 't Haar [2]) dat heeft een raare kleur,
Dit zijt uw maar een slegte Weever,
Praatvaartje, vôtre Serviteur.

M. 3836.

1) Zie de Hollandszen Praatvaan I deel blz. 296.
2) Bij avond peers en by den dag ligt blaauw.

Een smaldeel van 8 schepen onder Lt. Adm. Grave als hulpeskader naar Engeland tegen Frankrijk. 1744.

Ter uitgeleide van 's lands hulpvlote, onder het opperbevel van den Weledelen en Manhaften Heere, den Heere Hendrik Grave, Lt. Admiraal van Holland en Westvriesland aan de Maze.

Zeeghaftig Kroost der Batavieren,
Hervormde Telgen van den Held,
Die, wars van bloedige eerlauwrieren,
Zyn' roem, zyn hoogste glori stelt
In zyn gewillige onderdanen,
Door 't zwaaijen zyner vredevanen,
Te voeren in zyn hemelrust!
Uw kling, ter noodweere aangegrepen,
Op wraak, op staatzucht nooit geslepen,
Stryd nooit uit dartlen oorlogslust.

Hoe loos de Ontruster van Europe,
ô Vredelievend Heldenvolk!
Uw taai geduld door ydle hope
Vermoeije, om weêr zyn' oorlogsdolk
U onverhoeds in 't hart te drukken;
't Zal echter nooit zyn list gelukken,
Zo lang ze uw Eendragtssnoer niet slaakt;
Zo lang gy, vreemd van 't Zelfbetrouwen,
Uw heil op God alleen blyft bouwen;
Zo lang de Aartsheiland u bewaakt.

JAN TAELMAN. 1675—1755. ZOON VAN ABRAHAM TAELMAN DE OUDE. KAPT. 1706. DUINKERKEN 1708. LT.-ADM. 1744. BEVELHEBBER VAN DE SCHELDEVLOOT 1748.

Durfde eertyds, op uw' Nimrots wenken,
Bloeddorstige Alva 't heilig Recht,
Uw dierbezworen Vryheid krenken;
Wierd u alle aardsche hulp ontzegd,
Toen u niet één der Nageburen,
By 't wagglen uwer sterkste muren,
Uit heldendeernis by dorst staan;
Gy zaagt, ten trots dier Philistynen,
Oranje, uw Josua, verschynen,
Gods wraakzwaard u van 't juk ontslaan.

Een magtig Vorst, de krygselenden
Vernieuwende in een later eeuw,
Zocht, meer door hoflist, dan door benden,
Op 's Pausdoms bitter moordgeschreeuw,
By uwe Britsche Bondverwanten
De Roomsche Dwaalleer' voort te planten,
En drong zelfs in uw vry Gewest,
Gods arm deed, door uw Voedsterheeren,
De veege Vryheid triomferen
In 't wederzydsch Gemeenebest.

Zo ooit, als op La Hagues stroomen,
Een Fransche Phaëton, te stout
In 't vieren zyner watertoomen,
Uw Leeuwen door 't vermogend goud
Hunn' zegestanderd waant te ontwringen;
Zult ge u, met uw Verbondelingen,
By 's Vyands koninklyke Zon
Weêr koestren in haar heetste stralen,
Terwijl uw trouw haar dwingt te dalen,
Haar smoort in 't diepst der pekelbron.

Gelyk ge, in 't wreedverdrukt Germanje,
Thans zyn grootmoedige Amazoon,
Verknocht aan 't staatsheil van Britanje,
Trouwhartig handhaaft op den troon;
Zo vliegt ge, in spyt der Lelivloten,
Als broederlyke Bondgenooten
Elkaêr te hulp door vlam en vloed.
Zo kneuze uw heir, op land en baren,
De kracht der Aartsgeweldenaren,
En blusch' dien helschen oorlogsgloed!

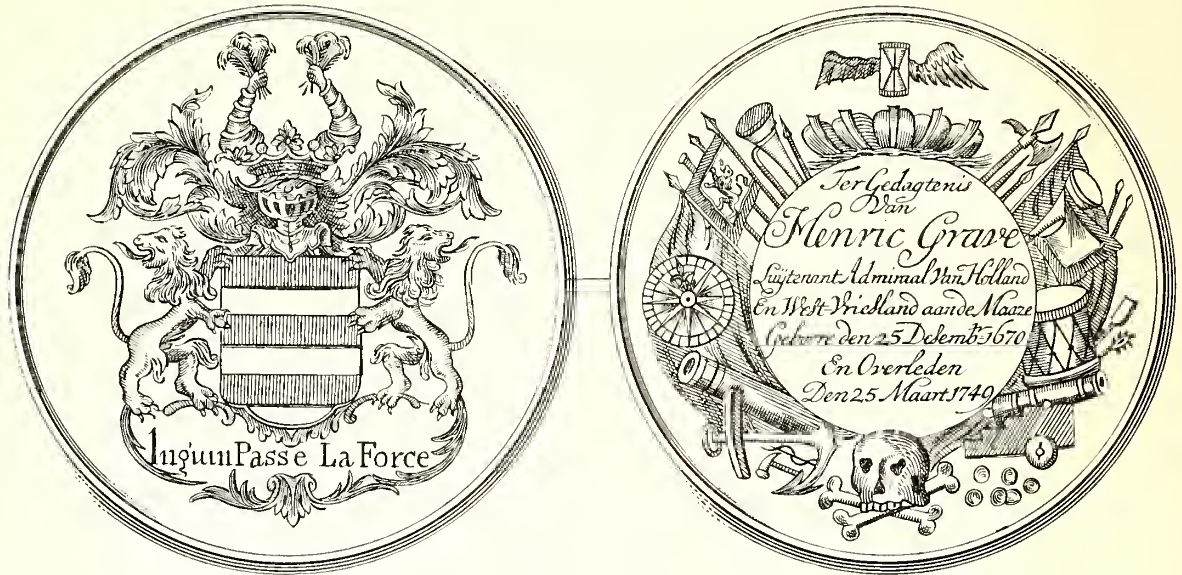
Uw Zeeleeuw Grave, die uw kielen,
Uw handelvloten menigwerf,
ô Dankbre vrygevochten Zielen!
Verloste op de oevers van 't bederf;
Uw Held, uw Vader, die in 't stryden
Zyn jeugd u onvertsaagd dorst wyden;
Uw Schutgeest, steeds op 't zegespoor,
Als voor held Brakels stervende oogen,
Voor u in 't heetste vuur gevlogen,
Streve u weêr als Gods Engel voor!

Vliegt heen, op 't heil, hem toegezongen:
Ziet, in zyn hooge Zeevoogdy,
Dien gryzen Waterleeuw verjongen,
Om de onverzaadbre Krygsharpy,
Met al haar vlotte helspelonken,
Door zyn beleid aan band geklonken,
Te kluistren aan uw vreêbanier!
Keert, op Europes dankbre galmen,
Terwyl 't, omkranst met vredepalmen,
Met u weêr vrolyk zegevier'!

LXXXI. 339. S. FEYTAMA.

Hendrik Grave. 5 Dec. 1670—25 Maart 1749.

Kapitein 1698. Oostzee 1716. Barbarijsche Kust 1728. Luitenant-Admiraal 1744.

Penning op den dood van Luitenant-Admiraal H. Grave. 1749. Dirks. Rep. III. 1122.

Een nieuw Matroose-lied.

Op een aangenaame Voys.

Al die 'er zijn Kosje aan Land niet kan winnen,
Die moet' er Vaaren al by de Zee:
Daar zal menze leeren na boven toe klimmen;
't Halen de Zeyltjens vlak voor de Ree.

Haal Kabel, haal Kabel, wilt Anker op winden,
Zo roept 'er de Stuurman maar alle zo stijf,
Dan ziet menze loopen gelijke de Blinden,
Den eene die loopt 'er den ander op 't Lijf.

Zo dra het Anker dan is gewonden,
Dan moeten wy weder na boven toe;
Dan roepter de Bootsman tot aller stonden,
Hier valt niet te rusten, benje al moe.

Dan gaanz'ons van agter na vooren weer jagen,
Waar dat wy loopen wy zijn in de knip,
De Duyvel en kon het niet half verdragen,
Wat dat'er te doen is op een Oorlogs-schip.

't Is Mastje te schrapen, Wand aan te zetten,
Of Scheepje te Teeren, of Schuytje te Boord;
Hoe dat het gaat gy meugt' er op letten,
Jan-hagel word uyt zijn Koytje gestoord.

Zo dat wy geen rust en kunnen genieten,
Jan-hagel die doet'er malkander haar klag;
Zy zeggen het zouder de Duyvel verdrieten,
Dat men der met vreeden niet Vreeten mag.

Den Uytkeyk van boven, je meugt het gelooven,
Die roept'er ik zie der een Zeyltje in Zee;
De Stuurman dit hoore, loopt haastig na voore,
Za Mannen komt maakter jou Zeyltjens vast ree.

Wilt Blinde by zetten, Bram-zeyltjens los
[maaken,
Hens op'er jou Stag-zeyl dan hebje gedaan;
Dan is het jou Buyk-gording en wilder niet
[schaken.
Dan moet'er een Jantje na boven toe gaan.

Ons Kapiteyn waardig, roept Mannen vaardig,
En wilt'er jou Sloepje vast maaken reet;
Wy willen gaan roeyen, ons haastig gaan
[sproeyen,
Om Water en Bier, gelijk yder wel weet.

Zo dra en zijnder wy niet weer gezeten,
Dan roept'er de Provoost met Stemme niet
[kleyn;
Za Mannen en hebje nog niet Gevreeten,
Ons Sloepje dat moet'er ontladen zijn.

Matroosjes-gezelle je weet het 't besten,
Wat ons der den heelen Dag word belast,
't Is Schoot aan te haalen, of Boeleyns te besten.
Of braster jou Zeylen weer voor de Mast.

Gy Jonge Gezellen wilt dit vry vertellen,
Wat dat'er al om gaat in zulken schijn;
Maar denkt gy zult my niet langer kwellen,
Want het zal der geen Reys van zeven Jaar zijn.

Die ons dit Nieuwe-lied eerst-maal digte,
Het was er een Knaapje uyt Zoet-en-dal;
Hy heeft gevaaren op 't Schip Schiedam ligte;
En heeft het gezongen, maar liegt het niet al.

CXXXVI. 35.

Vrede te Aken tusschen de Republiek, Engeland en Frankrijk. 11 Juni 1749.

Vreugde zang der Matroozen en andere zeevarende lieden, over het aflezen en publiceren der placaten, wegens de Vrye Koophandel en Scheepvaart 1749.

Voys:
Sa Trompen en Trompetten.

Wat hoord men blyde maren,
Door al ons gantsche Land,
Zoo als ik zal verklaren
Luistert toe met verstand,
't Is blyde tyding dan,
Voor den kloeke zeeman,
Want alle schepen onbegrepen,
Vry varen kan.

Men ging publyk afleze
In de Steden van ons Land,
Dat men nu niet moet vreeze
Voor den Francen vyand:
Maar vaert na alle kust
Daar het de Koopman lust: en mag varen,
Door de baren,
Weer gerust.

Geen Kaper mag haer moeye,
Of ander oorlogschip,
Geen Galey haer beroeye,
Of nemen 't minste stip,
Des maakt u Scheepen klaar,
Kooplieden all'gaer,
Yder de zynen,
Zonder pyne, dan voorwaer.

Dan zal ons Land weer komen,
In ouden bloey en fleur,
Als men vaart zonder schromen
De gantsche Weereld deur,
't Geeft welvaert voor ons Land
De nering velerhand, ook groot voordeel,
Na mijn oordeel,
t'Allerkant.

Geen Burgers uyt de Steden,
Geen Boeren van het Land,
Geen Ambagtsman ook mede,
Die hier geen winst in vand,
Ja de Heeren bovendien.
Groote en kleyne Kooplien, ons laat nu varen,
Door de baren,
't Mag geschien.

Haalt de beste Wynen,
Uit Vrankryk met 'er spoed,
Ook Suiker en Rozynen,
Dat ons verhoogen doed,
Den visser mag ook gewis,
Vry vangen nu de vis,
Op de stroomen, zonder schromen,
Nu gewis.

Men ziet nu de matroozen,
Klimme met vreugt en heil,
Malkander te verpoozen,
En digt maken het zeyl,
En houden vlytig wagt,
By dagen en by nagt,
Datze niet Landen, ofte stranden,
Onverdagt.

Als zy dan weer thuys komen,
Van een behoude reis,
Dan gaen zy zonder schromen
En na den regten eis,
Eens nemen haer pleizier,
Met een zoet venus dier,
Maken te samen, Na betamen,
Vreugde hier.

Daer moet eens zijn gedronken,
De droefheyd van het hert,
Al was men schier gezonken
Dan vergeet men weer de smert,
Dan vaert yder om 't best,
Zuid, Noord, Oost ofte West,
Op verre kusten, Na haer lusten,
Om intrest.

Kortom t'is groote vreugde,
Voor meenig braef Zeeman,
Dat hy vol lof en deugde,
Over al varen kan,
Dus laet ons tot afscheid,
Drinken de gezondheid,
Van Oranje, Tot spijt van Spanjen,
Nu ter tijd.

Maer wilt gedagtig wesen,
Dat God dien zegen geeft,
Dat men nu niet vreeze,
Of voor den Vyand beeft,
Wilt danken Godes Naem,
Met een herte bequaem,
Dat hy ons Landen, van Vyanden,
Verlost te zaem.

LXI. 85.

De vrolijke Bootsgezel.

Stem:
Wie heeft ooit grooter Gek gezien.

Wat groot vermaek geniet ik weer
Nu ik mijn rust
Aen deze Kust
Mag vinden als wel eer
'k Vind' schoonder ooit na mijn verstand
Dan uw ô Roemrijk Vaderland
Dat ik met hart en zin
Het aldermeest bemin.

't Scheeps leven baerd wel geen verdriet
Maer 'k raed een Man
Die anders kan

HENDRIK LIJNSLAGER. 13 MEI 1693—28 FEBR. 1768. ALGIERS 1725.
MAROCCO 1735 EN 51. V. ADM. 1750.

GESCH. PORTRET DOOR J. SPINNY. RIJKSMUSEUM AMSTERDAM.

'''t Onnodig leven niet
Men is aen Land zijn eygen Heer;
Maer niet ter Zee daer keer op keer
't Matroosje word getouwt als leer
Schoon in de zwaerste nood!
Op d'oever van de dood.

Sal ik dan nu niet zijn verheugd
Daer 't lot zy dank:
Geen klip of bank
Kan hinderen mijn vreugd
'k Denk tans om Zylen Mars nog Wand
Ik scherp op Fok of Rae verstand
't Sal tijds genoeg zijn als ik 't Land
Weer uyt gebrek van brood
Verlaten moet uit nood.

Hier zal mijn geen Scheeps Officier
In 't zwetsen kloek
Met vloek op vloek
Na boven jaegen hier
Ik zal door geen berooyde Eck
Die vast loopt raezen op het dek
Geslaegen worden voor mijn bek
'k Ben hier zoo goet als hy
En even vrank en vry.

'k Ga dan na mijn Vrienden toe
Om by de Wijn
Met haer te zijn
Verheugt en wel te moe
Een welkomst dronkje mag geen quaed
En word ook nimmer meer versmaet
Terwijl men 't vrolijk binnen slaet
De vreugd voegt by 't geluk
Na zwarigheid en druk.

LXVIII. 13.

Schipbreuk van het oorlogschip „'t Huys in 't Bosch", kapitein Steenis nabij Ceuta. (20 Dec. 1751.)

Het gevangennemen der schipbreukelingen droeg niet weinig bij tot het sluiten van den vrede met Marokko. (1752).

Het waar en droevig Journaal, van 's Lands Oorlogschip genaamt 't Huys in het 't Bosch, Gevoert door Kapiteyn Steenis, dewelke op de Moorse Kust gestrand is, en hoe dat zy van de Mooren zyn gevangen, als mede de Barbaarsche Wreedheid aan haar gepleegt: Hier by is nog een Verhaal van 't Oost-Indies Compagnie-Schip 't Waapen van Hoorn, 't Welke na een lange Reys by Caap Finisterre gebleven is met 5 Man, en 't overige Volk is daar af gekomen, en tot Harlingen gebragt, Zo als ons de Courant in 't breede heeft vermeld: Verder te lezen of zingen.

Op de Wijs: *Van 't Oorlogschip.*

Wat hoord men droevelijke Mare
Beschryven in ons Nederland;
Het geen ik u zal openbaaren
Uyt koopluy brieven en de krant:
Van veele droev'ge ongelukken
Mijn Pen kan 't naauwelijks uytdrukken
Hoe dat'er menig vrome Held,
Moet buygen voor Nephtunis Veld.

't Hollands Oorlogschip is gebleven
Aan de Moorse Kust wilt verstaan;
Gevoert door kap'teyn Steenis verheven
Die dat Lot niet konde ontgaan
Maar door de Winde en brakke stroomen
Zo zijn zy droevig omgekomen
By Ceuta of Caap Porkes,
Alwaar dat Schip gebleven is.

Al het Scheepsvolk stond verlegen
En moeste na de Wal toe gaan
Zy wisten daar geheel geen wegen;
Eylaas wat droefheid quam haar aan
Dat door zulke wreede Mooren;
Gevangen wierden wilt aanhooren
Gebragt dicht by Ceuta aldaar
Op een Kasteel in groot gevaar.

Zy wierden daar zo heen gedreven
Gelijk de beesten hier te Land
Wat Christen hart en zou niet beven:
Over dees droevige toestand
Zy gingen haar al naakt ontkleeden;
Gelijk men ook den Heere deede
't Is al van 't Barbaars geslagt
Dat Godes Wet ten onder bragt.

Zy wierden daar zo vast gesloten
Wel veertig Voet onder de grond
De droefheid is niet te begrooten
Nog uyt te spreken met de mond;
Gelijk men hier nu hoord bedieden;
Van deze droevige scheepslieden.
Heer behoed ons aan alle kant
Zo wel te Water als te Land.

Ik hoop dat zy haast mogen komen
Al in haar lieve Vaderland
Den Heer wil haar te hulp komen;
En voeren haar aan deze strand
En dat hy haar dog wil bevrye
Al van die Moorse slavernye
Van de Barbaren wreed van aard;
ô Heer het Christen Volk bewaard.

Men heeft een droeve tyding gekrege
Van 't Wape van Hoorn met'er daad
Dat ook is in de Vloed gebleven;
By Caap Finisterre wel verstaat
Dog daar is 't Volk nog afgekomen:
Op vyf na die daar met veel schroomen
Haar leven lieten in de Vloed;
ô Heer! dog hare ziel behoed.

Dit Compagnie Schip was gedreve
Met hondert man uyt Injes Land
Dog na een lange Reys gebleven;
Zo als vermeld ons de Courant
't Is alles niet om uyt te drukken;
Van al die droevige ongelukken
Dat men nu hoord aan alle kant
Zo wel te Water als te Land.

ô Heer wilt dog u Volk bewaren
Bevrijdt haar van de Slaverny
Op dat te wy behouden varen;
En 't Moors gespuys raakt aan een zy
Geeft alle die u Naame voeren:
U t'saam vertrouwen niet op haar Roere
Op dat zy krygen geen gevaar
Van hier tot in den Hemel klaar.

M.A.G.E.R.E.
PIET.

Een lied, op het Gelukkig Arriveeren van de Scheep-lieden van 't Verongelukte Schip, het Huys in 't Bosch genaemt, Gecommandeerd door de Manhafte Zee-Capiteyn Steenis.

(1752)

Stem:
Wel wat heeft de Min vermogen.

Zou men nu van vreugt niet zingen
Zou men niet dank toonen slaen:
Zou men nu niet op de baen;
Met ons Amstels Lievelingen
Vrolyk nu ten ryen gaen.

Schoon Heer Steenis door ongelukken
Kiel en Mast en Raa verloor
't Geen ons droevig klonk in 't oor
Wijl 's Lands schip brak heel aan stukken
Stiet en borst heel midde door.

't Was op de Kust van Barbereijen
Daer den Turk voerd het gebied
Daer men nooit verlossing ziet
Uyt zyn Wreede slavernyen
Daer Troost hoop en bystand vliet.

Van den Turk heel slaefs gekregen
Kwam 't Grootmagtig Engeland
De Conzul van dat magtig strand
Tot zyn hulp en dienst genegen
Voed haer in die droeve stand.

Ons Grootmogende lieve Heeren
Die voor dierbare Vryheid staen
Konde nooit beschouwen aen
Waerde Vaderen in 't Regeeren
Dat haer volk zou ondergaan.

Zy besteden Neerlands gaven
Maken vree by dat Geslagt:
Slaverny is hier veragt
Dit 's werk voor alle Braven:
Soo is 't Volks heyl volbragt.

Lieve Land en Stadgenooten.
Welkom in uw Vaderland
Denkt een nooyt volprezen hand
Heeft u van uw boey ontsloten
Eerd den zeven Pylenband.

Laten wy u Echtvrindinnen
Kinders die zijn veel in tal
Lof verkonden overal:
Dat zy Neerlands heil beminnen
't Geen voor eerst niet eyndige zal.

So oranje blyft in 't leven
Groeyd de vreugt voor land en Kerk
Dankt hem die ook in dit werk
't Roer hem heeft in de hand gegeven
Dat 's Lands vad'ren magt versterkt.

Gy weet wat het is te zeggen
Als men dierbaar vryheid mist
Veelen zijn daer in vergist
Dog gy kunt het haer uytleggen:
Het is buyten 't net gevist.

Nog eens wellekom lieve vrinde
Die 'k met tranen heb beschryd:
Dankt de Eeuwige Majesteid
Met opregten Prinsgezinden
Leeft en sterft vol Saligheid.

Dat 's mijne bee mijn hoop en smeken
Ongelukkig en nu hersteld
Slaverny toont zyn geweld
Maer de Leeuw op 't eerste teken
Band die dwingeland uit het veld.

LXVIII. 26.

Een Nieuw Lied, gemaakt op een Matroos van het Oost-Indies Compagnies Schip, het Wapen van Hoorn genaamt, dewelke eenige dagen alleen op dat schip Masteloos heeft gezworven, tot hy eindelyk aan Land is gebragt, en behouden te Amsterdam quam.

Op een welbekende Wijs:
Van het Schip.

Hoord toe Omstanders alle
En luistert na dit Lied;
Wat hier is voorgevallen
Zo waarelijk geschied
Een Jongman hier woonagtig;
Een Burgers kind hoord aan
Wat hem wedervaard klachtig
In zijn Reis is vergaan.

Johannes Veldtman vrinde
Was een-en-twintig Jaar
Toen hy het Schip ging vinde:
't Wapen van Hoorn klaar
Om na Oost-Injen te varen
Met Stuurman en Capitein;
Voor de kamer Zeeland klaare
In Zee gestooken zijn.

Zo als zy zyn gekomen
Digte tot aan Brasiel;
Hebben zy de Masten verloren
't Geen voor haar treurig viel;
Waar op Kapiteyn en Stuurman;
Hem liete in de noot
Want hy ook heeft gegeven;
Soo meenen droevige schoot.

Sy hebbe hem verlaate
Hy met vyf ziekke daar;
Nam God tot zynder baate
Storte Gebeede klaar;
Aan zijnen Heemels Koning:
En bad om onderstant;
Die hem ook heeft geholpe
Genadig door zijn hant.

Eerst kwam te overleede
De Boosman van dat Schip;
Toe hy nog hadt vier zieke;
Een vreeste Bank-klip
Maar in korte stonde
Zoo kwam de Godt van Al:
En nam de vier gewonde
Tot in zijn Heemels Zaal.

Toe lag hy daar te dryve
Wel twaalf daage lang
't Is niet om te beschrijve;
O Heer wat viel het bang

Hy sag de doot voor ooge
En dogt zoo meenig reys:
O Groote God van booven
Gunt mijn u paradijs.

Hy lag met losse Zeile
Te drijve gins en weer;
En most daar zoo lang blyven
Tot dat den Opper-heer
Een Vaartuyg heeft gegeeven
Die op Noodschooten aan;
Tot behoud van zijn leven
Hem hulp hebbe gedaan.

Hy schreef aan d'Ed'le Heeren
Bewindhebbers voorwaar
Van al zijn droevigheden;
Die hy met groot bezwaar
Maar dees Edele heeren
Dees Brief niet heb ontfaan
Waarom hy ook zes Maanden
Nog bleef in droef getraan.

God geeft Jonkman verheven
Uw zo veel Zeegen klaar
Als die nu heb geleden
In angst en groot gevaar
Op dat gy nog mag dragen
De Naam al van Kaptein;
En namaals mag vergaren
Boven in 't hemels Plein.

Vliegend blad.

Jacob du Bucquoy 1693—na 1758.

Landmeter en reiziger bij de O. I. C. Later Resident in Siam. Bekend door zijn 16 jarige reis. 1719—1735.

Op zijn Portret.

Wilt gij het Weezen zien eens zwervers op [de Baaren,
Die in de Wiskonst en Natuurkunde is [ervaaren;
Die alle Kusten van den Aardkloot net [beschrijft;
Een gids na 't Oost en West, daar Neerland [handel drijft;

JACOB DE BUCQUOY. 26 OCT. 1693—NA 1758. LANDMETER.
REISBESCHRIJVER.

GEËTST PORTRET DOOR C. V. NOORDE 1758. M. 795.

Gebooren te Amsterdam den 26 Octobr. 1693.

Wilt gy het Weezen zien eens Zwervers op de Baaren,
Die in de Wiskonst en Natuurkunde is ervaaren;
Die alle Kusten van den Aardkloot net beschryft;
Een Gids nâ 't Oost en West, daar Neêrland handel dryft;
Die zynen Reistocht naar de Waarheid heeft beschreeven,
Zie JAKOB DU BUCQUOY *in Prent, geëtst naar 't Leeven.*

P. Langendyk.

C. V. Noorde fecit 1758.

Die Zijnen Reistocht naar de Waarheid heeft
[beschreeven,
Ziet Jacob Du Bucquoy in prent geëtst naar
['t Leeven.
P. LANGENDIJK.

Op de Zestienjaarige reize naa de Indiën, Gedaan door den Heer Jakob de Bucquoy.

Geen beuzelingen, noch verdichtsels, uitge-
[vonden
Voor echte zaken van een lang verleden tyt
Als doodsgevaren op de golven, diep van
[gronden,
Of Schipbreuk, die de kiel op 't strant te
[barsten smyt,
En dan het Zeevolk noopt, langs onbekende
[wegen,
In Woestenyën en gebergten dootsch en naar,
Hun levensonderhoud te zoeken, gansch
[verlegen,
Tot dat het onverwacht zich vry ziet van
['t gevaar,
Alzulke fabelen is 't merg van vele boeken,
Quansuis door Reizigers gedaan, doch valsch
[verdicht.
Gewaande wond'ren om den lezer te ver-
[kloeken;
Terwijl de waarheit voor al die verziersels
[zwicht.
Bucquoy, van and'ren geest gedreven, houd
[de waarheit
Altyt in 't oog, en reist, in dienst der
[Maatschappy,
Naar Indië en beschryft, onopgesmukt, met
[klaarheit,
Het geen hy heeft gezien, by heid'nen van naby:
Hy bouwt een vastigheit aan onbewoonde
[kusten,
Beöosten d'uithoek van het wiltryk Afrika,
Daar hem een Rover met de zynen komt
[ontrusten,
Verdelgende 't Kasteel, maar schenkt hen
[lyfsgenâ.
Vervoerd hen van die kust naar eenen and'ren
[oever,
En zet hen, zonder iet, op Madagaskar neêr,
Alwaar hun noodlot maakt hun ongeluk nog
[droever,
Door 't sterven en 't gebrek, dat aanwies langs
[hoe meêr.
't Geval doet hen van daar op Mozambique
[landen,
Daar hen het ongeluk, gelyk voorhenen treft,
Tot hen een Schip brengt aan de Mala-
[baarsche stranden,
Daar elk de hoede der Voorzienigheit bezeft.
Het lantvolk zend hen op de golven om te
[dooden:
Naer hunne Lantswet, doch ze ontkomen
[het gevaar,
En zyn door 's Hemels hulp, het vuur en
['t staal ontvloden.
Tot ze eindelyk zyn gelandt, na 't sukklen
[van vier jaar,
Op Javaas hooftplaats by den landvoogt en
[zyn' raden,
Die hen, drie in getal, aannemen in den dienst.
Zo zwerft den Sterveling langs akelige paden,
Tot hem de Godheid red en helpt op 't
[onverzienst:
Batavië is de plaats daar zy het eerste rusten,
En zich bevinden in volkomen veiligheit.
Zy zwerven hier en daar, Bucquoy naar
[Siams kusten,
Tot hem de Almagtige in het Vaderlant geleit.
Zo lang de waarheid zal de logenen braveren,
Zo lang, Bucquoy, zal elk uw Reisboek hoog
[waarderen.

CXIV. XII. AMICITIA.

Op de Waterwereld beschouwd, En de byzonderheden langs de Kusten aangeweezen, ten nutte der Koopvaardye en Zeevaart; Door den Heere Jacob de Bucquoy.

Palinuuren, zeebezeilers,
Buitelaars op d'Oçeaan,
Zonneschieters, grondenpeilers,
Die zich Eb en Vloed verstaan;
Havenzoekers, langs de streeken
Aller winden, op 't Kompas,
Dat van 't Noorder punt geweken,
Dikwils uw misleider was;
Hebt gy met gevaar vernomen,
Hoe gy had gegist, gepeild,
Dat gy waart misleid door stroomen,
En dus overland gezeild?
Wilt gy dan de Zee bebouwen,
Neemt deez' Spiegel in uw hand,
Daar gy klaar in kunt beschouwen,
't Net bestek van Zee en Land:
Hoe, en waar men stroomen, stranden,
Blinde of zichtbre klippen vind;
Hoe, en waar de golven branden,
Door de stroomen en den wind.
't Is een spiegel, fyn geslepen,
Door natuurkunst van den geest,
Die wiskundig heeft begrepen,
't Geen men by geen andren leest;
Die het merg der Zeevaardschriften
Met zyn ondervinding paart;
Waar van onwaar weet te schiften,
Tot verbet'ring van de kaart;
Die tot zekerheid der kielen
Van 's Lands Oostermaatschappy,
En behoud van duizend zielen,
Niets aanmerklyks gaat voorby.
Handelaars, die op de baaren
Menschen, schip en schatten waagt,
Om den Aardbol om te vaaren,
Zie wat licht hier voor u daagt.
Laat dit werk uw Zeeman leezen,
En verstaan door naerstigheid,
Dan werd hy niet, als voordeezen,
In zyn gissingen misleid;
Dan zal uwe zorg verdwynen,
Schoon hy dobbert op de Zee;
Dan zal hy vol vreugd verschynen,
Met uw' schatten op 's Lands ree.
Voortaan zal men minder schepen
Van onze Oostermaatschappy,
Door de stroomen weg zien sleepen,
Want men zal gerust voorby
De Brazielsche kusten streeven,
Daar men min gevaars in vind,
Dan zich diep in zee te geeven,
Op genaê van stroom en wind.
Dank dan deez' ervaaren schryver,
De Bucquoy, alom vermaard,
Door vernuft en kunst en yver,
Al wie d'Oçeaan bevaart.
Dank den Hemel, die zyn leeven
Wonderbaar heeft uitgerekt,
Om een werk in 't licht te geeven,
Dat ten nut der Koopvaart strekt.
Vriend Bucquoy die veele jaaren,
By den Moor en Afrikaan,
Snoode roovers, Malabaaren,
d'Angst des doods hebt uitgestaan;
Die, in uw rampzalig zwerven,
Honger, dorst en hitte leed,
Vriendengunst, en vrouw moest derven,
Dat u wee aan 't harte deed:
Maar standvastig in uw lyden,
Moedig in den grootsten nood,
U, naa zo veel angst en stryden,
Bergde in Javaas ryken schoot,
Daar gy, door hoogeedle heeren
Mild begunstigd, om uw kunst,
Na het Vaderland mogt keeren,
Om aldaar in 's Hemels gunst,
Met uw Hartvriendin te woonen,
En uw teêrgeliefde kind,

Dat (wie wil hier kunst beloonen?)
Meer geluks dan Vader vind'.
Leef in rust uw ov'rig leeven,
Nu dit werk is afgedaan,

Elk zal u de glorie geeven,
Dat gy hebt iets groots bestaan,
Daar gy, voor en naa uw sterven,
Eeuwige eer door zult verwerven.

CXIV. PR. LANGENDYK.

Liedeken Van 't Schip St. Reyn-uyt.

A°. 1762.

Stem:
Den Boer betaald het al.

Za komt hier nu altemaal,
Die door 't Zuypen zijn zeer kaal,
Weest nu vry vrolijk en verheugt,
Schoon u Neering niet en deugt,
Want een schoon Schip noyt gehoord,
Te Texel leyd aan Boord.

Is u Trafijke gantsch te niet,
Van die 't Tin en Loot hier giet,
Of hebt gy 't hier te veel verbrast?
En van Schulden overlast,
Spoeyt u naar Texel zo 't behoord?
En maakt u ras aan Boord.

Bus-makers, Smeden wie gij zijt,
Bent gy uw Credit hier kwijt,
Door 't domineren vroeg en laat,
Nu maar al naar Texel gaat,
Aan geen Schulde uw meer stoort;
Maar maakt uw maar ras aan Boord.

Schoemakers en Leertouwers fier,
En ook d' Tappers van het Bier,
Wijn-steekers, Vogels van den smeer,
Handschoen-makers zonder Leer,
Zeyl-makers zonder Klimp en Koord?
Maakt heel ras uw aan Boord.

Bakkers en Brouwers blijft niet staan,
Laat d' ouwe Kleer-kopers niet gaan,
Boek-binders en Geel-gieters fijn
Stokers van de Gebrande Wijn,
Scheer-slijp of Kramers van dat zoort,
Men roept u straks aan Boord.

Wevers van Zyde of Satijn,
Timmerlien, Zagers gemeyn,
Sloot-maakers, Smeden kleyn en groot,
Is Jan Credit by u heel dood,
En moet gy om uw Schulden voort,
Zo maakt u ras aan Boord.

Schreyn-werkers, Kuypers lugt van geest,
Hebt gy t' veel gespeeld den Beest,
Dat gy u nu vind zonder Hout,
Daarom nu dog niet verflout,
Maakt u al hebt gy 't verbruyd,
Naar 't Schip van Sint Reyn-uyt.

Steen-houwers, Schaly-dekkers al,
Door 't Deboucheere zuyver mal,
Hebt gy geen Werk of ook geen Geld,
U daarom niet en ontsteld,
Al waard gy in u Schuld versmoord,
Loopt met de rest aan Boord.

Voerluy bereyders van de Straat,
Al die met dat Arbeyd om gaat,
Schermers en Schotters van de Guld,
Hebt gy hier het Gat vol Schuld,
Trekt met u Cameraden voort;
Men roept: aan Boord aan Boord.

Sargi-wevers en Grenadiers,
Metzers, Been-houwers en Barbiers,
Apothekers Doctoor en Drogist,
Advokaten vol van list,
Komt gy Geld of Goed te kort,
Maakt u meed' aan Boord maar vort.

Quak-zalvers met u Orvitaan,
Wild met de Lietjes-zangers gaan,
Knoop-maakers, Bleekers, Visschers-broet,
Moet gy hier spelen Banqueroet;
Veegt dan uw Gat aan de Poort,
En begeeft u aan Boord.

Hoed'-maakers ende Ketelaars,
Zijt gy door 't Drinken in gevaar,
Kleer-maaker ende Perukier,
Glaze-blazer en Peltier,
Wordt gy om Schulden geport;
Maakt uw aan Boord in 't kort.

Za Musikanten met u spel,
Vaard ook al meed' naar ons bevel,
Oorlogien-maaker en Goud-Smit,
Steld u ook in ons gelit,
Boekwurme maakt hier geen Woord,
Maar voegt u meed' aan Boord.

Glaze-maakers, Schilders fier,
Brengt ook met u den Tapesier,
Laat al u Schulden in de brand,
Spoeyt u naar 't Luy-lekkerland,
Want daar zult gy als Heeren zijn,
Vervoegt u by den treyn.

Dogters die hier zeer leeft benouwt,
Om dat gy niet en zijt getrouwt:
En die het Werken niet zoekt,
De houten dikwils Vervloekt,
Trekt naar Texel met u Gespan,
Gy raakt daar wel aan d' Man.

Calis maakt u maar op de been,
Komt hier te zaam zo groot als kleen,
Want ziet het Schip leyd op de Ree,
Om te zeylen over Zee,
Den Schipper die roept regte voort,
Aan Boord aan Boord aan Boord.

CXXXIV. 8.

Salomon Dedel met zijn fregat 4 koopvaarders geleidend, werd nabij Duins door 7 Engelsche oorlogsschepen na een kort gevecht gedwongen de schepen te laten opbrengen. Aug. 1762.

Aan Holland.

Schep moed, myn Vaderland! en staak uw [droef geween:
Uw oude roem herleeft: uw boezem kweekt [nog Helden,
Wier naam het nageslacht met dankbaarheid [zal melden,
En voor wier dapperheid Brittanje's trots [verdween.

Schoon Eng'lands magt, noch korts, onöver- [winlyk scheen,
En duizend kogels om uw braave Zoonen [snelden;
Zy doen den wrev'len Brit zijn trouwloos- [heid ontgelden,
En 't Amsterdamsche bloed en sneuvelt niet [alleen!

God lof! de zege is ons! met ziet den
[Vyand wyken,
Die 't eerst zyn havens zoekt, en met geen
[buit gaat stryken
Dien 't roofziek volk reeds dagt te sleepen
[naar zyn rêe.

Neen, trotschen! roemt niet dat gij Dedel
[hebt doen zwigten,
Geen overmagt kon hem tot de overgaaf
[verplichten:
En Hollands glorie rees toen Holland zonk
Kn. 19606. [in Zee.
C. H.

De gehoonde Batavier, ter gelegenheid, dat de Engelsen met Spanjen en Vrankryk oorloogende, en met de Republiek in Vrede zynde, in het einde van Oogstmaand 1762, het Hollands Oorlogschip De Dankbaarheid, gevoerd by den Ed. Manhaften Zee-Kapitein Salomon Dedel, ondankbaarlyk overweldigen.

Verwaande Britten, die geen and're Wet
[wilt eeren,
Dan die de zugt tot Roof, en de Eigenbaat
[u leeren;
Geveinsde Vrienden, welker heusheid slegts
[in schyn
Bestaat, daar Wangunst u een Zee-Tiran
[doet zyn:
Kan geen Bataafsche Kiel dan langer door
[de Baaren
Voorby de Vlooten van uw' Roof-Galeyen
[vaaren?
Of waant uw' Hoogmoed, dat de Zee voor
[u slegts zy?
Wy hadden overlang dat regt veel meer
[dan gy:
Uw Britse Zee zag, eer gy zand en strand
[dorst peilen,
Oud Romen's Vlooten, met Bataafsche vlag
[en zeilen,
De trotse Klippen stout omringen van uw
[Land:
Ja, eer uw Zee-magt is gebragt in beter
[stand,
Gaf u een laatste Eeuw geen' duidelyke
[blyken,
Of Brit of Batavier de Wimpels eerst moest
[stryken?
Wend van uw Kryt-Gebergt' het oog maar
[eens langs strand;
Daar spoeld de puin nog aan van Chathams
[fellen brand:
En nog, ô wreev'lig volk! kunt gy met
[nydige oogen
Der Batavieren Heil en Voorspoed niet ge-
[doogen:
't Is niet genoeg dat één alleen een Schip
[aanrand,
Maar 't moet door zeven zyn omringd en
[overmant:
Nogtans kon veel roem u onze Zee-Held
[leeren,
Hoe, overwonnen, hy zig wys liet over-
[heeren:
't Beleid streed meer voor 't regt der Vry-
[heid, dan 't gewin;
Hij voer met grooter Eer, dan gy uw'
[Havens in:
Hy deed zyn pligt, en vogt voor Vader-
[landsche glorie,
Maar gy verraste uw' Vriend, en had in
[schyn victorie:
Ontzie, ontrouwe Brit! wat meer den Batavier,
Eer dat de Leeuw vergramd zyn' fiere zee-
[banier
Doet wapp'ren op de steng van uw' ver-
[waande kielen:
Hier zyn nog Mannen, ja nog Vaderlandsche
[Zielen,

Wier hart-aâr klopt en gloeit van zuiver
[Helden-bloed,
En 't welk nog steeds de zugt voor de oude
[Vryheid voed,
Niet zoo ontaard als gij; maar wel gepast
[en edel,
Waar van gij onlangs nog het voorbeeld
[zaagt aan Dedel.
Deez' heeft door dapperheid u maar een
[schets getoond,
Dat in ons Nederland meer wakker Zee-
[Volk woond,
En Bootsgezellen, die ook stout de zee be-
[bouwen,
En opgevoed by 't wand en 't buld'ren der
[kartouwen
U kunnen onbeschroomd met touw en byl
[doen zien,
Wat hachjes dat zy zyn, die voor geen
[dreigen vliên,
Ja Frieslands Zuider-Zee krioeld op haare
[baaren
Van stoute Friesen, die hun ouden moed
[bewaaren;
En Walch'rens Zee-strand fokt den fieren
[ronden Zeeuw,
Gereed voor 't Vaderland, op 't brullen van
[den Leeuw,
Onze Oorlogs-Vlooten fluks en moedig te
[bemannen,
Om verre van de Kust den trotsen Brit te
[bannen.
De Gallen mogen dan, van dartelheid vermast,
Verblind en zorgeloos zig van u zien verrast!
Peru mag sidd'ren voor uw' woekerende
[Vlooten,
Of Indiën ter sluik uw' Heerschappij ver-
[grooten!
Maar wagt, ô spoorloos Volk! 't welk pogcht
[op uw Gebied,
Wagt van myn Vaderland die laffe vreeze niet:
Het Staars-Roer van dit Land heeft Helden,
[die het stuuren,
En Mannen in den Raad, die 't Regt der
[Nagebuuren,
En dat van Bondgenoot niet schenden; nogte
[in schyn
Iets anders met der daad betoonen, dan zy zyn:
Maar als na taai geduld geen Trouw meer
[geld nog Reden,
Wanneer Zagtmoedigheid ondankbaar word
[vertreeden;
Weet dan, ô trotsche Brit! dat een Bataafs
[gemoed
Zyne Eer en Vaderland verdeedigd met zyn
[Bloed:
En dat der Helden hoon, zoo zy hun wraak
[beginnen,
Niet uitgewischt word, dan door sterven of
CXVII. 113. [overwinnen!

Vrank en Vry.

Een Nieuw Lied, wegens het Afloopen van het Oostindies Compagnies schip Nyenburg, Schipper Jacob Ketel, benevens het Ombrengen van verscheide Officieren. Uitgevaren den 8ste Mey 1763.

Stem:
Daar was een Magetje vol benouwen.

Wat hoord men niet al droeve mare!
Behalven in ons Amsteldam
Van Menschen die de Zee bevaren
Wat onluk dat hun overquam!
Niet door het razen van de Golven
Of ook het stooten op een klip
Maer hoe een party Avond Wolven:
Een onraed bragten op het Schip.

Het Schip dat voer hier uit van Hooren
Was Nyenburg genaemt te regt
De Kapitein daer op verkooren

MAARTEN HARINGMAN. 15 DEC. 1715—23 JAN. 1784. KAPT. TER ZEE. BERBICE 1763. MIDDELL. ZEE 1778 EN 79.

GESCH. PORTRET. ANON. W. A. M. PIEPERS, DEN HAAG.

Was Ketel zoo de Courant ons zegt
En voor die Kamer uitgevaren
Den agsten Mey voorleeden Jaer
En na 't gezworven op de baren;
Wierd men de Muytery gewaer.

Met zy aen kaep de Hoop belanden
Van Duytzers Mof en Poep bemand
Zag men het yver vuur ontbranden
Van menig snoode Dwingeland:
Zij zaem gerot met groote hoopen
Hebben met ysselyk geweld
Het schip zoo dadelijk afgeloopen
Zo als ons de Courant vermeld.

Deeze vervloekte rot genooten
Hebben den Schipper in kajuyt
En Opperstuurman opgeslooten!
En naer hun boos en hels besluyt
Den Onderstuurman aangegrepen
En Officieren omgebragt!
Terwyl zy met haar helsche kneepen
Het schip dus kreege in haar magt.

Sy na Cajenne zig begaven
En 't Anker lieten vallen voort
By de kaep du Nord of Oranje haven
En aen de zuyd zy van deez' boord
Gekomen van dit Eyland even
Zyn eenig volk met Silver Goud
Uit 't Schip in sloep en Boot gedreven
En weg gevlugt zo jong als oud.

Dog hondert man van deeze boeven
Zijn in Cajenne gearesteert:
En vast gezet met yzere schroeven
Om dat men had uit hun geleert
Dat het by zig had Goude Platen
Waar voor zy goederen veel'er ley
Zig inliet om te koopen laten;
Waer door dat hunne Dievery,
Nu is ontdekt en hun wandaden!
Geworden dadelijk openbaer,
Hoe 't gaen zal is niet wel te raden
Men wagt het nader van dit Jaer.
En mogelyk schielyk God doen lukken
Dat men hen straft voor al haer kwaed;
En haer bedreeve booze stukken!
Die zy uitvoerden opstinaet.

LXXII 18.

Een Nieuw Lied, op het Arriveeren, van de Oost-Indische Retour-Vloot voor het Jaar 1766.

Stem:
Komt Zwierbollen en gy ligte Knape.

Wat ziet men nu een vreugt en glorie
In ons lieve Hollands dal
Het geeft ons op nieuw Victorie
In 't Jaer Ses-en-Zestig al:
Een schoone Vloot van 24 Schepen
Den Hemel bewaertse voor Storm en
[Onweers knepen
Datze met vreugde Florizant
Behouwe komen in het Vaderland.

Wie ons Commandeur zal wesen
De Heer Marcus Tetting heel bekwaem
Hy voert het Schip Lapienenburg wel gepresen
Het is een vreugd voor ons te zaem
Kapitein Jan van Daelen komt mee zoo
[meenig mylen
Met Keukenhof mee door de Zee heen-zylen
Tulpenburg met Pieter Klement mee zylen
[kwam
Alle drie met glorie voor Amsterdam.

Voor Zeeland ziet men binnen komen
Het Schip Zuydbeveland heel bekwaem
Kaptein Huybert van der Kneu al zonder
[schromen
God is haer leysman al te zaem

De Admirael de Ruyter heel verblyd van
[zinnen
Sylt mee met vreugd voor Zeeland binnen
God is haer Leydsman al op de Zee
Dat ze behouwe komen op een goede Ree.

Kapitein Jan Moorland ziet men voor Delft
[komen
Met het Schip Schravezande wel bekwaem
Die voor geen storm of wind en schromen
God is haer leysman al te zaem
De Vrouw Eliezabeth ziet men de wint beminne
Kapitein Pieter Beugels voor Rotterdam
[komt binnen
Zoo volgt de Vloot agter malkaer
God is haer leysman van alle gaer.

Het Schip de Barrezande ziet men aen
[komen ruyse
Met volle lusten door de Zee
Met Kaptein Bartels voor de kaemer van
[Enkhuyzen
God behoetse op een goede Ree:
Kaptein Volhart Groenweg komt mee veel
[Duysend mylen;
Voor Amsterdam recht door de Zee heen Zylen
Met het Schip Schoonsigt heel bekwaem
God is haer Leytsman al te zaem,

Zeeland krygt mee de vreugt te hooren
Van het Schip Neijenburg zoo men zegt
Dat door de Muytery haest was verloren
Kapitein Christoffel Hars brengt het nu te regt
Men ziet dat Gods hand blieft te bewaren
Al was de Muytery op de woeste baren
De Kapitein met veel volk die raekte aan
[een kant
Evenwel zoo bleef het schip in stant.

Over China ziet men met vreugde komen
Kapitein Sybrantse Flout
Met het Schip Bossenhoven zonder schromen
Matroosjes al op God vertrout
Het schip Damsigt ziet men met vreugd aen
[komen
Al over Cylon al zonder schromen
Met Kapitein Tomazijn al door de Zee
God behoetse alle op een goede Ree.

De Barbara Theodora ziet men met vreugde
Over Ceylon met grote lust [komen
Met Captein Albert Aelders God verleentse
[een goede rust
Het Lymuyde ziet men met vreugde komen
Over Cylon al zonder schroomen
Met Kaptein Antonie de Jong heel bekwaem,
God is haer Leydsman alle zaem.

Voor Amsterdam ziet men met vreugd aan
[dalen
Het Schip Scholtenborg met grote vreugd
Met Kaptein Jacob Meyer over Bengale
Waer van dat menig is verheugt
Leendert van de Linde ziet men de wind
[beminnen
Dat hy over Cylon voor Zeeland nu komt
Met het Schip Kattendyk [binnen:
Het is een vreugt voor jonk out arm en ryk.

Voor Delft ziet men met vreugde komen
Het Schip Blyswyk heel bekwaem
Over Bengalen zonder schromen
Is Capteyn Klaes Stuyver aengenaem
Kapteyn Klaes Aerens zylen mee met lust
[te vooren
Over Bengalen voor de kamer van Hoorn
Met het schip Schage wel bemant
Godt doetse alle in de Noot bystand.

Vredenhof ziet men met lust de wind beminne
Komt over China met grote pragt
Met Kapitein Willem van Braem zal de stryd
[overwinnen
Zyn Volk werkt mee dag en nagt

Noort-Beveland ziet men met de last aen
[komen dragen
Al over China met groot behagen:
Met Kaptein Simon Both al door de Zee
God behoetse alle op een goede Ree

Het Schip de Pallas ziet men met vreugde
Over China met grote lust [komen
Met Kaptein Jacob Boekhout al zonder
[schromen
Om het te brengen tot goede rust
Het Schip Walenburg ziet men ook met
[vreugt aenkomen;
Al over China zonder schromen
Met Kaptein Eraszemus de Vries heel wel
[bekwaem:
God is haer Leisman al te zaem.

Voor het laest wil ik myn digte gaen be-
God is haer bystant in de nood [sluyten
Het Schip Lycogton laet ik 'er ook niet buyte,
Bragt ons de blydschap van de Vloot
Met Kaptein Daniel Nieuman voor de Kamer
[van Hoorn
Het klonk veel vrouwtjes en liefjes in de ooren:
En ook veel Hoertjes van de baen!
Die met de Matroosjes zwiere gaen.
LXVI. 81.

Een nieuw Scheeps Lied gemaakt ter eere Zijner Doorluchtige Hoogheid onzen Dierbare Erf-Stadhouder, Willem den Vijfden, Prince van Oranje, enz. enz. Bij gelegenheid van Hoogstdeszelfs installatie als heer van Vlissingen, Den 30 Mei 1766.

Op een aangenaame Vois:
Ol { *Tout par douceur, rien par force.*
{ *Quand je etait dans mon jeune age.*

't Lust me nou deuz' dag te vieren
Mit en ronden Zeemans deun;
Wullum gaat ons Scheepje stieren,
Wullum, Schipper Wullums zeun:
Die, as Grootvaêrs, neefs, en oomen,
Van den gaauwen Wullum of,
't Schip, de Vryheid, deur de stroomen
Voerde mit gien kleintje lof.

Wullum, die het stieren leerde,
Van zo'n wel bedreeven Loos,
Als ooit scheepen binnen meerde;
('t Gaat 'er zomwyl hol, en boos!)
Die den Jongen Baas het zwichten,
Als 't het Zeemanschip gebied,
Mit en snap wist te onderrigten,
Zie: „daar is 't veilig, en daar niet.

Kyk, zo word het zeil ebonden,
Baas, zo werp ik lood, en lyn,
Wil ik zien wat anker gronden
Onderweeg te ontdekken zyn:
Zukken Haaven dien ekoozen,
Teugens branding, sturm, en vloed,
Hoor ook hoe jy ons Matroozen,
Op het tochje handlen moet.

Wil je met vernoegen stieren?
En 't Playsier zyn van je Boord?
Leer de Maats en lutke vieren;
Vliegen zelle z' op jou woord,
't Bootsvolk daar wy hier mêe vaaren;
'k Heb dat al ezien, Kerzyn;
Daar 's deur dwang nix mee te klaaren;
't Houdt niet van een strakke lyn.

'k Heb je veulmaal gaan vertellen,
Als ik je bragt by het Schip,
Hoe eertyds de Bootsgezellen
Waygerden, met stuurzen Flip
Langer Oost en West te vaaren;
Hy was veuls te hoog van moed;
Ja, men wist van gien bedaaren,
Veur Hy was, Captein te voet.

Nou, dat mot ik evel zeggen,
Dat men, eer 't tot breeken kwam,

d' Onmoed poogde by te leggen
Maar den Ouwen was te gram;
Kyk, hy stond maar veur geen reden;
En toen was 't: jy uit ons Schip,
Wagt, daar 's meer dan wel estreeden;
Jou vermaledyde Flip!

Meen jy ons te ringelooren?
Ons als Slaaven te gebien?
Wy in en vry land ebooren?
Dut! en dat! dat zel je zien!
Toen we voeren mit jou Vader,
Viel'er amper, nooit geschil:
Vrolyk deeijen w'alle gader
Gullen Kaptein Karels wil.

Dat was eerst en man mit eeren;
Toen was 't vaaren nog plaisier.
Nou, is 't eeuwig hakketeeren,
En je zoekt het daar of hier.
Laat men ons vry Muiters heeten,
In de hooge Scheeps Cajuit;
Wy, die de kondysies weeten,
Kommen' er ook maar vooruit.

Eerst was 't over 't Bidden gaande:
Lei jou dat wat in de weeg?
En hoe lief men ons vermaande!
't Was je nutter dat me 't zweeg.
Loop, jy bent een regte Nero;
Al was jy nog eens zo fyn;
En die kostelyke Brêro;
Sturf die Borst niet van sagryn?

Zou en Paap ons roer regeeren?
Doe hum bidden, dat 's zyn post,
't Volk het Paternoster leeren;
Daar veur trekt hy loon en kost.
Veur den drommel die Granvelle,
Hy 's en schurk en hyppecryt.
Paapen zullen ons niet kwellen:
En Dikdalf deugd ook gien Myt.

Die zong als het ouwe liedje,
„Knoop me, was 't, die Guiten op."
Zeg, waarom ontboô je Grietje?
Waar om kreeg dat Wyf den schop?
Zukken degelyke Vrouwe!
z' Had verstand; of jy wat praat.
j' Hebt je zelfs wat mooys gebrouwe!
Kyk nu weet je waar 't op staat.

Daar op riepen onze Heeren,
d' Oostenryksen Schipper Thys,
Kom, wat wist die van 't laveeren,
't Zwygertje was hum te wys.
't Wou niet met dut Ventje vlooten;
't Faalde in 't gissen, keer op keer;
't Stond bedeest in ruuwe stooten:
't Kon niet praaten teugens 't weer.

Heenen dreup het. Onze Gasten
Gaf m'en Fransen Kappetein,
Die wat goed wist om te tasten;
Maar 't gezach dogt hum te klein.
Hy wou naar 't Contract niet handlen,
't Was maar, Matelots, je veux;
't Volk zei: Broertje, jy kunt wandlen,
Ben jy un si groot Monseu.

't Bootsvolk, daar 't met reden knorde
Teugens zuk en stoeren Bol;
(En wel eens en lutke morde,)
Raakte by naar op den hol.
„Wel, hoe zal 't nog langer dryven.
(Riep het an de Reeders deur)
„Moet dut zo maar zitten blyven?
„Bloed! hy het gien Fransjes veur".

Toen de Reeders op dit vraagen,
„Wien men tog zou neemen an,
„Wie de Maatjes zou behagen?"
„Wullum Vâer dat 's onze man,
Als voor heen, ten antwoord kreegen
„Wullum, Heeren, en geen aêr,

„Kyk, we zyn den man geneegen",
Was 't, „Geluk mit Wullum Vaêr."

't Baantje wierd hum thuis gezonden,
Knap de handen an het roer,
Kundig van het Weer, en Gronden,
Wat hum op de reis weêrvoer;
Uit wat hoek de Bui mogt waaijen;
Ja al had hy teugen wind,
Wullempie kon het zo draaijen,
Dat hy altoos bleef bemind.

Baasje lief, 't is niet te zeggen,
Hoe hy was by 't volk gezien;
Hoe hy 't al wist te overleggen,
En de Stormen wist te ontvlien;
Mit, wat trouwigheid, en yver
Hy te roer stond dag en nacht;
Zo scharpkykent, gaauw, en nyver,
Hielt hy over al de Wagt.

ô Hy was, ik wil 't je zweeren, —
Slum, — hy was by 't houdjen af,
En wat hy maar mogt begeeren
Weet dat hum 't Mâtroosje gaf.
Het hy wat te ver ekeeken;
Stond hy naar het hoogste woord?
Altoos mot' er iets ontbreeken:
Hy was tog bemind an 't Boord.

Toen de man wierd dood eschooten,
Deur Flips haat, en nydigheid,
Die dut speel lang had verdrooten,
Wel wat wierd hy toen beschreid.
Ouwe, stugge Zeeliêns kreeten;
't Was: och Wullum Vaêr is dood;
Dat mag eers verraaijen heeten;
Jongen wat 's de schaaije groot!

En wat zou me best beginne?
't Was: kom an naar Engeland,
Vraagen wy der Keuninginne:
Dat 's en Vrouw mit veul verstand,
Of ze en wakker Borst wil leenen
Om mee onder zeil te gaan.
Zy zond Her daer Robbert heenen,
En het Bootsvolk nam hem aan.

Weer kwaadwater! hoe kon 't lukken,
Daar Mylord, naar zynen zin,
't Scheepsvolk miende te onderdrukken?
't Hielt in 't eerst zich nog wat in;
Maar 't begon 'er aêrs te spannen
Daar hy veur verraijers pleit;
Vader Jan die man der mannen,
Sprak veur 's Volk geregtigheid.

't Was deur hum ook by ekoomen,
Dat men Mourik nam by 't roer,
Krek veur Robbert wierd genoomen,
En mit ons as Schipper voer.
Om, as kax, het spul te leeren,
(Nou dat laat ik zo als 't is;)
Robbert zocht dat wel te weeren,
Maar dat ging hem uit de gis.

Kyk, dat wou hy al niet leyen;
Mit en woord, Mylord wou heen.
En men liet hum zaftjes gleyen,
Ja, goe reis; dogt iedereen
Die het met het Scheepje meende;
Maar het moeidde en ander zoort,
Volksken, dat hy 't oor verleende,
Zo als hy was binnen boord.

Al de Ziekentroosters keeven,
Op de Reeders dat het stoof.
Was het daar maar by ebleeven;
Maar ze schreeuwden „'t regt Geloof
Gaat mit ons Captein! verlooren!"
Vader Jan kwam ze op 'er dak; —
Lei ze schoon der pligtte vooren;
Ik beloofje dat hy sprak!

Mourik wierd daar op ekoozen
Om maar voort aan 't Roer te staan.

Baas wat hebben de Matroozen,
Mit die Borst niet ondergaan!
Leep? dat wil ik jou belooven;
Handig? as de rapste Zeeuw;
Dorst en Kaper liggen rooven,
Vegten kon hy as zo'n Leeuw.

Wat zal ik al verder zeggen?
Hy was in 't Scheepswerk deur leerd.
Jammer dat hy 't zo liet leggen;
Tusschen ons; 't was heel verkeert.
'k Hoef hier niet veul van te praaten;
't Is voorby. — Die ouwe Man!!
'k Mag me op jou goed hart verlaaten,
'k Weet myn Wullum beeft er van.

Meester Huig zo maar te vatten?
Mit zen ouwen Meedemaat;
Hoog om hunnen dienst te schatten!
Kom, het was uit ouwen haat.
En de Ziekentroosters deeden
Braaf het hunne, by den Baas,
Daar ze, as kax, veur Waarheid streeden;
Ja! zo vangt de Koe en Haas.

Schipper Heintje; die veul' jaaren
't Stuuren afzag van zen Broer;
Van zo hoog, had meê gevaaren,
Sloeg, na hum, de hand an 't roer.
Nimmer het my dat verwondert
Dat hy diep stond in de gunst;
't Was en Best, — zo een in honderd;
En daar by, — fix in de kunst.

Of hy zeilde of slegt boegzeerde,
Of hield op den Vyand aan:
Hy die 't Scheepje binnen meerde,
En den witte Vreede vaên
Door de rapze maats, heel handig
Op deed heiszen, op de reê,
Koos, (wat deed de man verstandig!)
't Vaste land, voor holle Zee.

Sterven ging hy; en het Zeuntje
Weêrgaas handgaauw, heet van bloed
Zong welhaast en ander deuntje;
't Ging 'er toen niet al te goed.
Onder 't Scheepsvolk wierd gemompelt,
Nou dat 's Schipper Heintje niet!
Tot hy, eens klaps overrompelt
Deur de dood, het Roer verliet.

Hy hielt van den Baas te speelen;
Neef, hy schopte zulk een Baal!
Tegenstand kon hy niet veelen,
Maar 't mislukte hem t' eene maal;
(Ja, zo is 't as jonge knaapen
Zotlyk steunen op hun kragt:)
't Koopvaardyschip, stil, te kaapen,
Dat zo ryklyk lei bevragt.

Wyze Jan die 't Schip nu stuurde,
Raadde, dat men nou niet weer,
Als veurheen' en Schipper huurde,
't Ging eerst wel, maar wat en keer
Naamen naderhand de zaaken,
't Was maar: — „Geeft ons en Captein
„Of wy gaan 'er voort een maaken.
„Is ons Wullum nog te klein?

Wullum neef dat was en leeven!
't Ging' er onbehouwen toe;
Ja, je hart zou trillen, beeven
Ging ik je verhalen, hoe
't Volk, misleid door vuile treeken,
Viel op beid' de Broeders aan,
Die as kérels, dat 's ebleeken,
Hadden, op 't halfdek gestaan.

Hoor, het waare booze tyen,
't Scheepsbewint stont menig duur,
Wullum dorst wel hartig stryen,
Hield ook byster van, geef vuur!
't Schort hem daar niet, moet je weeten.
Hy ging aan en ander Boord,

Nou, 't heeft hem genoeg espeeten.
Dam d'jour Dutschman! — Hy wou voort.

Baas zo het dut Schip evaaren,
Dan mit Stuurlui, en dan weer
Mit en Schipper. Holle Baaren
Stormen hebben, menig keer,
Zeil, en treil, en kiel, en masten,
Los gescheurt, van een erukt:
Maar men wist braaf om te tasten;
En 't is altoos nog gelukt.

Eindlyk is 't zo vergekomen,
Dat het hooge scheeps bewint,
Eens veur al, wierd angenomen
Deur jou Vader. Hoor men kind,
'k Wou niet van men Wullum scheiden
Veur dat ik je nog eens sprak.
'k Ga je nou naar 't Schip geleiden.
Daar je zelf moet staan op 't dak.

'k Heb gelyk en Vriend esproken;
't Kwaad getoont, het goed' gezegt.
't Heeft m'an iever niet ontbrooken,
'k Heb je ook alles onderregt
Wat en braaf Captein mot weeten;
Zal hy een braaf Kérel heeten,
En bemint zyn binnen boord."

Hoe de Reeders te genoegen,
Daar men zorgt voor goed en eer;
Hoe men 't wend op alle boegen:
Hoe men Kapers gaat te keer;
Hoe men handig 't want mag stryken,
Hoe men Marszeil haalt in top;
En het scharpst heet uit te kyken
Als het Scheepje schuurt door 't zop.

Maats, dit alles, en veul meerder,
Onderregte hem deuze man,
Die m' uit naam van Volk en Reeder,
Nooit enoeg bedanken kan,

Veur zyn zorgen, veur zyn waaken,
Om, tot heil der Vrye buurt,
Wullum en Kaptein te maaken
Als 'er maar wat enkelt stuurt.

Hupze, jonge Schipper, zegen.
Jan maat, zegen mit den Baas,
In zyn Vaders plaats verkreegen.
Kaptein Friso, die, og laas,
Zo en lutke tyds zen handen
Heeft gehouwen an het roer;
Daar je tog deur klip en zanden.
Regt naar jou plaisir mee voer.

Rapze Zeeuwen, die de baaren
Hebt in zuur en zoet bezogt;
Veul gevaaren zyt ontvaaren
Op zo menig bangen Togt:
Wil maar op den Baas vertrouwen,
Hy 's wel jong, maar weet wat goed
Hoe hy schoot, katrol en touwen
In een bui behandlen moet.

Hy kan kaav'len, wenden, peilen,
Prontjes weet hy, door 't Kompas,
Hoe de nette streek te zeîlen,
Deur een onuitoogbre plas:
Leerde en reefjen in te binden,
Als de lucht niets goeds belooft,
Hy kent Eb, en Vloed, en Winden;
Het de Paskaart in zen hoofd.

Zou je min van hum verwagten
Als van al die braave liên?
Hy zal 's Scheepjes best betragten,
Ja je zult wel dra, zo 'k mien,
An den loots jou dank bewyzen,
Die hum opvoede as en zen kind;
'k Hoor je vast de Reeders pryzen,
Die hum stelden 't bewint.

Wakker, lustige Matroozen!
Daar word reeds 't Kanon gelost,

Hum ter eere die is verkoozen.
Over-a-l! elk an zen post,
Aan de Valre-ep! vat die touwen,
Hou zee! — hou zee! zingt nu voort:
Wilhellemus al v-a-n Nassouwen;
Schipper Wullum is an Boord.

ELIZ. WOLFF,
geb. BEKKER.

Treur-Zang op 't Verongelukken van een Beurt-Schip; Vaarende van Amsterdam op Hasselt, het welk door een ander Vaartuig tusschen Durgerdam en de Vuur-Toorn, Overzeild is: waar door van de 130 Zielen, bijna 60. hun Leven hebben verlooren, en de overige door andere Vaar-Tuygen geret, Den 11 Juny 1766.

Op de Wijs:
ô Holland schoon.

O Hemel welk een ongeluk!
Op Y- en Zoute Stromen
De Hemel voegt by vreugd ook druk
Gevolgt van angst en schromen;
Naer eene zware en felle brand
Te Hilversum in het gooi Land
Zoo hoord men droeve maren:
Op Y- en Water baren.

De Beurtman die op Hasselt vaert
Was nauw van Land gestoken
Of ziet Nephtuin met kros en Paerd
Kwam fel op 't Water roken
En schudde braef zyn maen en kop
En joeg door 't vlugtig bruysend zop
En deed' er veele smore
Gelyk wy zullen horen.

Hy met een groote vragt bemand
Van Honderd dertig Zielen
Was nauw daer de Vuur-toren brand
Genaekt met Mast en Kielen
Naerby het Dorp van Durgerdam:
Of ziet hy haest een gat bekwam
En naer de grond ging eylen
Door 't vinnig overzeylen.

De Maeyers met hun loon belaen
Dat de Arbeid kwam vergoeden
Zyn in de Hasselaer gegaen
En ziet wat tegenspoeden
Zy leggen zich gerust te neer!
Op hunne bols en bed en veer;
En met zy kwamen ronken
Zyn veel daer door verdronken.

Het Schip dat raekten na de grond
Door 't Water in te sneeven
De doode Lyken men daar vond
Wie moet van schrik niet beeven.
Een ramp en droevig ongeval
Versmoorden veele Menschen al
En lieten laes het leven
Door 't Water ras omgeven.

Wie kan wanneer het toeval wil
De rampen wederstreven
De zaek raekt daer door in 't verschil:
Wat dat het regt zal geven
En wat de oorsaek daer van zal zyn
Naer waerheid of naer gis of schyn
Dat zal den uitkomst leeren
Hoe dat de zaken keeren.

't Is jammer droevig vol elend
Van deese arme Zielen:
Die net in de agterboeg zig wend
Veel Menschen deed vernielen
Zy smoren alle in de Vloed
Door het Zee-water zeer verwoet
En zyn straks omgekomen
Gelyk men heeft vernomen.

De Hemel doet altoos zyn magt
Daer is niets bygevallen

Op Zee en Land zoo blykt zyn kragt
Aen muur en sterke wallen
Een snel en schielyk oogenblik
Veroorsaekt veel en groote schrik
En doet ons veeltyds klagen
In veel benaeude dagen.

Men leer hier uit hoe meenig Man;
Haest aen zyn eynd' komen.
Met dat de Hemel nu en dan
Gebied de Waterstroomen
Eool de bulderende Wind
En Mensch en Vee en goed verslind.
En met hy komt te woeden
Brengt hy veel tegenspoeden.

De Zielen zestig in 't getal
Komt men aldaer begroten
Door zulk een gat en Waterval
Heeft het hem aen gestoten
En zy zyn onverwagt gesmoort
Gelyk men uit de Tyding hoord
En zyn door 't nat verslonden
Gelyk men heeft bevonden.

Niemand van hunner had verwagt:
Soo'n haest en schielyk sneven
Het water dat heeft groote kragt
Als het komt aengedreven
En boord door en gaten heen
Maekt vrouw en kinders in 't geween
Wie weet hoe dat zy kermen:
Wilt Heer ze al ontfermen.

Bewaer ô Heer ons Nederland
Voor brand en watervloeden
En toon voor al uw goede hand:
In zulke tegenspoeden
En dek ons al in ongeval
Wees ons een muur en sterke Wal.
Leer ons op u betrouwen
Zoo zyn wy vast behouwen.

LXVI. 90.

Oost-Indiesch-Vaarders Gezang.

(1767).

Op een aangenaame Vois

Roemryk Haagje, Pronk der Waereld,
Fleur van 't gantsche Nederland;
Hoe staat uwe Kroon Bepaereld?
Blinkende als een Diamant:
Hier hebje 't Hof van onze Vorsten
Fraay en cierlyk ten toon
Die ons Mars ten Oorlog torsten
Daar woont Venus met haar Zoon.

Men vind ter Waereld geen Pleizieren
Dat ons Holland niet en geeft
Daar vind men die zoete Dieren
Heel Pleizant en zeer Beleeft;
Daar weet men van geen vos nog keeren
Nog van al dat Chams Gebroed
Nog van geen Mesties te eeren
Als men hier in India doed.

Of schoon 't Geval van deeze Waereld
My naar Indien heeft Gevoerd
Nogtans blijft uw Kroon Bepaereld
Schoon gy op uw Vryheid loerd
Nooit zullen de Indische Dieren
Nimmermeer ons Hollandts Hert
Nooit ontsteken met Minnevieren
Schoon gy aangebeden werd.

Denk niet Hollands Pronk-Godinnen
Dat ik u verlaten zal
En gaan de Mestiesze Minnen
Die ons brengen tot een val:
Komt vliegt van my Chams Gebroedzel
Met uw Lonken en Gezwier
'k Zoek van u geen Minnevoedzel
Want ik schei nu haast van hier.

Komt met my gy Ropianen
Na het zoete Hollands Dal
Daar zult gy door Liefde-Banen
Byna heel Versmetten al

Want daar vind men Blanke Beelden
Zo schoon als de Zon vertoont
Die ons nooit geen Ontrouw speelden
Maar Liefden met Liefden toont.

LXVII. 69.

Zang aan Cupido, Gezongen door een Verliefde Oostindies-Vaarder op Zee.

Stem:
Zoel zagt Windje.

Cupidootje
Cupidootje
Dartel-wigt;
Treft mijn Phielis met u Schigt
Aerdig diefje Minnegootje
Cupidootje
Cupidootje
Spant u Boog ey lost een Schigt.

Pyle drager
Pyle drager
Cupido
Speeld de rol van Minne-boô
Blaest in 't Oor van mijn Vrindinne;
Dat haer Kloris
Dat haer Kloris
Haest met vreugt zal komen binnen.

Cupidootje
Cupidootje
ô! Verdriet!
Ach! ik zie mijn Phielis niet!
Is zy uit het Woud gestoolen?
Dan moet Kloris
Dan moet Kloris
Dan moet Kloris eeuwig doolen!

China China
China China
En Chelon
Goud Bataviasche bron:
Al u Nimphies kan ik derven
Mag ik Phielis
Mag ik Phielis
Mag ik Phielis maar verwerven.

Blaes de Zyle
Blaes de Zyle
Vol met Wind;
Dat ik Phielis mag gezwind
In mijn Vaderland aanschouwen!
Dan zal Kloris
Dan zal Kloris
Dan zal Kloris Bruyloft houwen.

Cupidootje
Cupidootje
Dat zal gaen
Na Planti en Malibaen
Vlegt in voorraed Laeuwer-kranzen
Zoete Meisjes
Zoete Meisjes
Om op 't Bruylofs-Feest te kanzen.

Cupidootje
Cupidootje
Hoord my Bee:
Voert my door de Woeste Zee:
Als op vleugels van de Winden
Bij mijn Phielis
Bij mijn Phielis
By mijn Waerde Ziels-beminden.

LXXII. 3.

Afscheid-Lied.

1767.

Stemme:
ô! Heilig Zalig Bethlehem.

Vaar wel ô bloejent Vaderland!
'k Ontrek myn Oog uw' groen' Landsdouwen
En kies daar voor een dorre Strand
Met schraale klippen te aanschouwen.

CORNELIS SCHRIJVER. 1686—16 MEI 1768. KAPT. 1713. ALGERIJNEN 1724. ALGIERS 1729 EN 31. V. ADM. 1738. LT. ADM. 1748.
GEGR. PORTRET DOOR J. HOUBRAKEN. M. 4847.

CORNELIS SCHRYVER,
LUITENANT ADMIRAAL
van Holland en Westfriesland.

H. Pothoven delin. na 't schildery by Mevr.w de Wed.e van den Hee. L.t Admiraal Corn.s Schryver, te Amsterd.m J. Houbraken, sculps.

Wy ploegen de Akker van de Zee
En delven met de Kiel de Vooren
Ons Oogst is wit als wollig Vee.
Wy malen Vis in plaats van Kooren.

Wy vliegen vlug de Waereld door
Met Vlerken van Eool gedreven
Tot dat wy komen by de Moor
En langs de Ooster Kimmen zweven.

Het Wonder dat ons Oog beziet
Verdooft de Roomsche Pyramyden
Al wat den Hemel wezen bied
Staat ons als Stom en Slegt ter zyden.

Hoe meenig leeft' er in het Wout
En heiligt d' Aarde met zyn Leden:
Den Tijd die maakt' er Traag en Oud
Dog Blind in 's Waerelds Wonderheden.
LXVII. 75.

Een Nieuw Lied van een Jonkman die na de Straat ging varen, en hoe dat hy zyn afscheid van zijn Vryster nam.

Stemme:
Een Delvenaartje die ging uyt Vryen.

Liefje ik hoor de Trommel roeren,
Aan Boord, aan Boord, zo roept een yder Man,
Nog eene togje Lief wil ik volvoeren,
Eer ik myn lust by u volvoeren kan.

Myn liefste Lievertje ik schrik voor 't varen:
Ik schrik en beef al voor die woeste Zee,
Voor het geweld al van die brakke Baren,
Voor Klip of Strandt, ja menig vreemde Ree.

God die een Stuurman is van al de Kielen,
Die dempt de booze Golven na zyn zin,
Hy zal ons schip en zo veel brave Zielen,
Gelukkig voeren ook ter Straatwaard in.

Ter Straatwaard in myn Lief, dat is zo lange
Eer die verdrietige Reys is door gebrogt;
En ligtelik wordt gy van den Turk gevangen,
En voor een Slaaf dan in zyn Land verkogt.

De Turkze Halve-maan kan ons niet drukken,
Wy zyn voorzien met een goed weerbaar Schip,
En daar toe ook met veel Metale Stukken,
Om den Vyand te jagen in den Knip.

Myn Liefste gaat gy uw ten Oorlog weeren,
Ten Oorlog dat is een gestadige Vloed,
Wie zult gy dienen Lief, zeg wat voor Heeren,
Daar gy voor wagen zult Uw Lyf en Bloed?

Onze Hoog Mogende Heeren Staten,
Daar toe zo menig dapper Oorlogs-held,
Voor het Vaderland wil ik myn leven laten,
En zweven kloekmoedig op Nepthunis-veld.

't Is waar myn Lief den Oorlog kloekmoedig,
Behoorde een yder trouwelyk voor te staan:
Maar ach het Oorlogs-lot dat vald zo bloedig,
Dat elk dat zelve hoorde te versmaan.

Wy plegen ons Zondags te vermaken,
Hier buyten in het Zomer-groen:
Dat moetje Lief nu een beetje staken,
Tot dat wy het met gezondheyd weer doen.

Adieu, myn Lievertje, myn Wel-beminden,
Adieu myn Lief ik ga het is myn teyd:
Ik hoop ik zal der u nog weder vinden,
Spyt al de klappers die 't zal wezen leyd.
CLIII. 78.

Verhaal van twee Groenlandsche Scheepen, of merkwaardige Ryze van de Commandeurs Jacob Jansen en Frederik Pieters, in de Maand April des Jaars 1769, naar Groenland uitgevaren, en tot het eynde van November in het Ys bezet geweest benevens hunne uiterste Nood en Benaauwdheyd welke zy dien tyd hebben uitgestaan.

Stem:
ô Holland schoon gy leeft in vreê.

Komt Christen Menschen blyft wat staan
Wat ik u zal verhaelen

Al van het Schip Maria
Hoe dat wy zyn gevaeren
Van Amsterdam al na Groenland
Met vyf en veertig Man bemand
Ons Kommandeur wil weeten
Frederik Pieterze geheeten.

Zoo dra wy kwamen in Groenlant
Zagen wy na ons verlangen
Veel Walvisschen wonder schoon
Maer konnen daer geen vangen
Het Ys dat kwam daer dryven aen
Rontom het schip wilt het verstaen
Alwaer wy heele dagen
Ook in bezetting lagen.

Wy raekten weder los met 't Schip
En zagen veele Vissen
En konnen daer geen van vangen
En dat al zonder missen
Ons Kommandeur hier wel op let
Geraekte weer in het Ys bezet
Wy met het Ys voort dreeven
En dat al zonder sneeven.

Wy raekten dikmaels nog bezet
En vongen Twaelf Vissen
Het Schip de Maria Elisabeth
Had veertien Wallevissen
De Kommandeur ook zeer bekwaem
Heer Jacob Janzen is zyn naem
Van Hamburg gevaeren
Gelyk ik zal verklaeren.

Maer ag helaes wat droevig leet
Komt ons nu te genaeken
Wy komen met vier Schepen klaer
In 't Ys daer vast te raeken
Omtrent de maend October klaer
Wierden wy droefheid eerst gewaer
Geen Schepen meer en zagen
Wy in bezetting lagen.

Ons Kommandeur sprak zeer bequaem
Tot zyn Volk verheeven
Ik kan niet meer als eenmael daegs
U warm eeten geeven
Dus sloeg ik met het Volk raet
Om een gebraede Walvis staert
Te eeten voor ons spyze
Tot sterking voor ons reyze.

Zy hebben die te zaem met smaek
Al met ons Volk gegeeten
De schillen van de Hoepels klaer
Was ons Tabak wilt het weeten
Dat rookten wy in deezen nood
Wy schooten agtien Vossen dood
Die wy hebben gegeeten.
Te zaemen wilt het weeten.

De Beeren en de Vossen hoord
Kwaemen na het Schip gelopen
Op de reuk van 't gebraeden Spek
En dat met groote hoopen
Zy liepen rontom 't Schip daer heen
Dog kon wy daer van schieten geen
Als wy maer boven kwaemen
Geen Beer of Vos vernaemen.

Wy kreegen eenen Storm groot
Uit 't Noordwesten verheeven
Het Ys dat scheurden van malkaer
Wy zyn zoo los gedreeven
En sloegen toen ons Roer weer aen
En meenden onder zeyl te gaen
Maer alles was bevrooren
Al op ons Schip wilt hooren.

Wy zyn al met vier scheepen klaer
Al uit het Ys gekoomen.
Maer Frederik Broes en Geerd Geels
Hebben wy niet meer vernoomen
Waer dat zy zyn of waer omtrent
De zaek die is aen God bekend.

Of zy ooit weer t' huys koomen.
O God wat droevig schroomen.

Maer God die heeft ons goed en schip
En Zielen nog behouwen
Die wy aenbaeden in deeze nood
Hielp ons weer uit benouwen.
Wy kwamen met ons Schip hoord aen
Al binnen Texel wilt dit verstaen
Tot Amsterdam wy kwaemen
Met ons Scheepsvolk te zaemen.

Maer hoor wat blytschap overgroot
Dat wy van haer vernaemen
Wanneer zy met het Schip faljant
Behouden binnen kwamen
Met Veertien Walvissen schoon
God zy geloofd uit 's Hemels Troon
Die ons komt te bewaeren
En redde ons uyt gevaeren.

LXXV. 51.

Het hedendaags vermaaklyk en vroolyk Leven der Matroozen, hoe gemakkelijk zy haar Geld verdienen en hoe plyzierig zy het weer verteeren.

(1770).

Op de Wijs van een Fransche Menuwet.

Wel wat vreugt ziet men gebeuren
Door ons heele Nederland
De Vlaggen ziet men nu uithangen;
En Werfhuizen heel plaizant
Hondert Guldens kunt gy krijgen
En gekleed als een Matroos:
Jonkmans staet niet lang te drygen;
Wild maer maken een accoord.

De Trommels hoord men nu al roere
In Amsterdam die schoone Stad
Wild niet langer staen te loeren
Maekt maer voort en repje wat?
't Zy Matroozen of Zoldaten
Om te varen op de Zee
Wild de Meisjes maer verlaten;
Gy kunt ze dog niet neemen mee.

Jonkmans wild niet langer werken
Maer gaen varen heel plaizant
Om de Zee wat te verstercken;
Tot vreugde van ons Nederland!
Dan zal de Koopmanschap weer bloeijen
En ons Land floreeren gaen
Jonkmans wild u nu maer spoeijen
En neemt hondert guldens aen.

't Is beter in vreugd te leven
Al is het maer een korten tyd;
Als altydt geplaegt te wezen
Met veel zwaren arrebeid?
Wy kunnen dan lustig zwieren
Zo lang als ons Geld maer duurd
Met mooije meisjes wat playsieren;
Jonkmans daerom niet en treurt.

Het is zomtyds voor agtien maenden
Dat wy blyven op de Zee
Dat kunt gy wel houwen staenden
Gy doet maer een reisje mee!
Daer word nu veel Geld gegeven
In ons heele Nederland
Wilt niet schrikken ofte beeven
Maer met frissen moed konstand

Gaen stryden tegen de Vyanden
En de Rovers op de vloed
Om te krygen in ons handen
Tot vreugden van ons Hollands zoet!
't Zy dan Turcken of Barbaren
Die kunnen ons niet vervaren
Wy al met een frissen moed
Wagen dan ons lijf en bloed.

Als wy weer thuis komen gevaren
Brengen dan ons Geldje mee

Van de wilde woeste baren
Dat verdient is op de Zee;
Dat gaene wy dan mededeelen
Aen de Meisjes van 't Vaderland
Zy weeten met ons lief te speelen;
En houden van een Varens kwand.

Als onze tijd dan is verlopen
En ons Geld is aen een kant
De oude weg die is nog open;
Wy gaen varen weer konstant
Want ziet het eens of hondert maelen
Die gevaren heeft doet het weer
Daer is niet beter Geld te sparen
Als men voer al op de Zee.
XXVIII. 90.

Op het vaaren van de Oost-Indievaarders.

Stem:
Als 't begind.

Allon Matroosjes Pakje maar voort.
Brengt u kist en kooy na boort,
Zo dra als de Wind zal waayen,
Uit het Noord Oosten wel oplet,
Dan zullen we ons Ankertje draayen
Hebben ons Marszyl bygezet.

We vaare uit voor Helvoetsluis
We leggen ons Ankertje voor de kluis
We kome weer tuis voor Amsterdam
En legge ons Ankertje voor de kram,
Wat passeerde ons onderwylen,
Ja zo meenig Klip of Bank,
Ja wel Hondert en dertig Mylen,
Eer wy koome in 't Aapen land.

En voor eerst passeeren wy,
Koeverden en Rosant voorby,
Engelant en Schotlant daar beneven,
En daar toe de spaansche kust,
En wie zou daar niet voor vreezen,
Het Eiland van Ambrozius.

Als wy Ambrozius zyn gepasseerd
Wort ons dankbaarheid verëerd,
En daar toe word ons geschonken,
Elken Man een Pintje Wyn,
Dat heeft ons Jonkhert doorklonken
Wy wisten van geen druk of pyn.

Zint Helena aan den Kaap,
Daar wy slagten zo menigen Schaap,
Tot vervarzing voor ons allen,
Schaapen Vlees en Buffels mee,
En daar toe voor ons welgevallen
Brengt de Bood Vars Waater mee.

Komen wy dan ook weerom,
Wat ontfangen wy weer een zom,
Vyf Jaar zyn daar ras verscheenen,
Ag wat bennen we ryken Luy,
Ja ook Heeren van zes weeken,
Zo moeten we weer het Zeegat uyt.

A Ju Vader en Moeder al,
Zusters en Broeders in 't getal,
A ju Vrienden en welbekenden,
Weest nu allen van ons gegroet,
Ik zal nu weer gaan Avontuuren,
Nog een Rysje met vrisse moet.
XXVIII. 67.

Merkwaardig Verhaal van een Dienst-Maagd. genaamt Anna Katryn, die het Fortuyn wat is tegen gelopen in 't Dienen, en dienvolgens by een Zielverkooper in de Vinkestraat te Amsterdam, de rezolutie nam, voor Matroos na Oost-Indiën te varen; wat deselve op het Schip Sloten, Uitgevaren voor de Kamer van Amsterdam naar China, haar en haar Beminde de Commandeur is overgekomen, zeer Droevig om te Zingen.

Stem:
Indien ooyt Maagd haar droeve klagten.

Wat hoord men niet al vreemde dingen
Een Dienstmaegd hier uit Amsterdam

Het disfortuin haer tegen gingen
Soo straks een resolutie man.

Tot een Zielverkoper treeden
Alhier juist in de Vinkestraet
Nam dienst voor een Matroos op heden
En weer op 't Schip voor een Zoldaet.

Zy op het Schip dan heen getreden
Word voor een Vrouwsperzoon bekend
Aen Borsten en aen Vrouwe Leeden;
Den Capitein deed daer omtrent

Haer kleede als een Amezoone
En opgeschikt in 't openbaer
De Commandeur verlieft op 't Schoone
Die wou haer hebben tot een paer.

Op Nieuw Jaer ging men haer tracteren
Men at en dronk braef in het rond;
Maer ziet de dagvreugt kan verkeren
In een bedroefde Avondstond.

Zy midden in dit vreugd geklater
Is op het Dek genomen ree
Om haer te wassen met Zee-water;
Soo struykelt zy, verdronk in zee.

Den Commandeur nu had vernomen
Dat zy verdronken was in zee
Is daedlyk op het Dek gekomen
En nam des rezolutie mee.

Van hem op 't deftigst aen te kleeden
Ley Goudbeurs Uurwerk in zyn hoed
En volgde zyne liefste meede
Met hem te werpen in de Vloet.

Onthou dit Lied gy klein en grooten
Van 't geen zoo droevig is geschied
Op 't Schip na China genaemt Slooten
En vreest Gods hoogheid en gebied.

Zy door de dood van een gescheiden
En neergedompelt in den vloet
Die konnen weer vereenen beiden
In 't Hemelhof ons hoogste goed.

De Liefde heeft de sterkste banden
Geloof en hoope volgt zy mee
Als koningin van alle Landen
Heerst zy alom op 't Land en zee.
LXVI. 86.

Een Nieuw Lied of een koddig Voorval, tusschen een Bootsgezel en een Waard.

Op een aangename Voys.

Ik kwam lest over een Berg gegaan;
Ta ri ta ri ta ri ta ta;
Ik kwam lest over een Berg gegaan
Ik hoorde de Kannetjes klinken
Ik vrolijke Boots-gezel
Ik wou zo garen van ta ri ta ta:
Ik vrolijke Boots-gezel:
Ik wou zo garen eens Drinken.

Za Waard, tapt mijn een Kanne met Wijn
Ta ri ta ri ta ri ta ta;
Za Waard, tapt mijn een Kanne met Wijn
Die kan was schief van onderen
Ik vrolijke Boots-gezel
Ik goyden hem dat het ta ri ta ta
Ik vrolijke Boots-gezel
Ik goyden hem dat het Donderde.

Toen het Wijntje geschonken was
De Waard wou mijn niet ta ri ta ta:
Toen het Wijntje geschonken was
De Waard wou my niet borgen
Ik vrolijke Boots-gezel
En had'er geen Geld voor ta ri ta ta:
Ik vrolijke Boots-gezel
En had'er geen Geld voor Morgen.

z'Trokke my daar myn kleederen uyt
Zy brogten my in de ta ri ta ta
z'Trokke my daar mijn kleederen uyt

Zy brogten my in de Schuure
Ik vrolijke Boots-gezel
Ik kon het van ta ri ta ta;
Ik vrolijke Boots-gezel
Ik kon der van kouw niet duure.

Toen ik daar in de Schuure lag
Ra eens wat ik ta ri ta ta
Toen ik'er in de Schuure lag:
Ra eens wat ik'er toen dogte
Ik vrolijke Boots-gezel
Had ik de Waard zijn ta ri ta ta
Ik vrolijke Boots-gezel:
Had ik de Waard zijn Dogter.

Toen ik de Waard zijn Dogter had
Ra eens wat ik haar ta ri ta ta
Toen ik de Waard zijn Dogter had
Ra eens wat ik haar heeten
Ik vrolijke Boots-gezel:
Ik zoenden haar dat zy ta ri ta ta
Ik vrolijke Boots-gezel
Ik zoenden haar dat zy zweeten.

Toen zy'er wel gezweeten had
Wat gaf zy my tot ta ri ta ta
Toen zy'er wel gezweeten had
Wat gaf zy my tot loonen
Ik vrolijke Boots-gezel
Twee schoone Goude ta ri ta ta:
Ik vrolijke Boots-gezel;
Twee schoone Gouden Kroonen.

Ik stak dat Geldje in mijn Zak
Ik dogt wel op de ta ri ta ta
Ik stak dat Geldje in mijn Zak;
Ik dogt wel op dat Meysje
Ik vrolijke Boots-gezel:
Ik wou dat wel van ta ri ta ta;
Ik vrolijke Boots-gezel
Ik wou nog wel een reysje.

LXXVIII. 43.

Een nieuw lied De Valreep.

Wys:
De Triomfwagen van Lucifer.

Een Schip lag zeilree om terstond,
Naar Batavia te varen,
Alwaar men niet dan Vrouwen vond,
Die hier wat lastig waren,
Schoon reeds gelaên schier tot den boord
Werd telkens nog vernomen,
Dat van de Valreep werd gehoord,
Laat deez' nog binnen komen.

Een zeker Wyfje krom en oud,
Werd van haar Man gedragen:
'K heb wel, zegt hy, het ding getrouwd,
Haar geld kon my behagen;
Maar nu ik heer ben van haar poen,
Leg 'k naast een hout te dromen,
Wat zal ik met het Vrouwtje doen?
Laat haar nog binnen komen.

Men nam het Besje binnen boord,
Terstond riep weer een ander:
Dit Wyfje heeft my wel bekoord,
Zy was zo schoon als schrander,
Maar nu 'k ons Naaistertje bemin,
Doet zy my 't ergste schromen.
Zy heeft gestaag den duivel in,
Laat haar nog binnen komen.

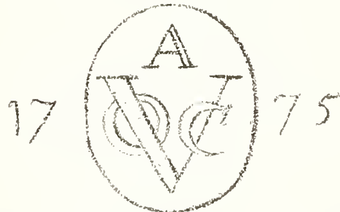
Men nam het schrandere Vrouwtje ook aan,
En straks hoort men schier gillen,
Help! of 'k zal van de Valreep slaan,
Ik kan niet langer tillen;
Dit Wyfje laat mij nimmer rust,
'T gromt zelfs nog in haar dromen
Om dat ik gaarne een slokje lust,
Laat haar nog binnen komen.

Straks riep een ander: Schipper-maat,
'K heb hier een Wijf der Wijven,
Ze is altijd onverdraaglijk kwaad,
Ik kan niet bij haar blijven,

W. T. BLOCK. GEB. 31 MEI 1684.
GET. PORTRET. ANON.

W: J: Block
Mr Scheeps Timmerman
der

17

75

Is gebooren te Zaandam 31 Maij 1684.
en heeft heeden 8 May 1775 zyn 154. Schip voor d'Ed: O: C.
onderhanden.

'K heb slegts haar fyne boot verspeeld,
En 'k word, nu 't is vernomen,
Schier daaglijks met de tang gestreeld,
Laat haar nog binnen komen.

De Valreep bleef op nieuw niet leeg,
Men stuwde een Vrouw naar boven,
Die van de schrik in flaauwte zeeg,
De Man was braaf bestoven.
Hei! riep hy; neem dit Vrouwtje eens aan,
Dat zich niet in kan tomen,
Als 't mij gelust haar af te slaan,
Laat haar nog binnen komen.

Nu bracht er een, een schoone Vrouw,
In 't bloeijen van haar dagen,
De Man zei: Reik een eindje touw,
Ik kan het mensch niet dragen;
Ze is kwaad en heeft (het Wijf is mal,)
Den duivel ingenomen,
Men bragt me een kind thuis, dat 's het al.
Laat haar nog binnen komen.

De Valreep weg! riep Schipper-oom,
Genoeg reeds ingenomen,
Hy zag nog een geheelen stroom,
Van Mans naar 't Vaartuig komen,
'T is hier geraan, met stoute hand,
De zaak maar af te spitten,
Die dan zijn billen heeft gebrand,
Moge op de blaaren zitten.

Vliegend blad.

W. T. Blok, Meester Scheepstimmerman der O. I. C. Van Amsterdam 1775 is geboren te Zaandam den 31 Meij 1684 En heeft heden den 8 Meij 1775 zijn 154 Schip Voor d'Edle O. I. Comp. onderhanden.

Dit's Blok die menig Blok in vlugge kiel her-
[schiep
Hij Wierd, Van Arbeid moe, geschetst terwijl
[hij sliep.
Nephtuyn schonk hem een kroon omdat hij
[zooveel Schepe,
Die menschen ware en geld van hier na
['t oosten slepen,
Met Lof Voltimmerde dat op die Wijde plas
Uyt thout daar Van alleen een brug te leggen
[was.
Wat dienaar kon ook meer op S'meesters
[Achting roemen?
Dees [1]) Schets hem zelf: die [2]) doet een Schip
[na hem benoemen.

v. St. 4247.

1) Halewijn.
2) Van der Pol.

Het Hedendaagze Leven der Scheepstimmerlieden.

1777.

Stem:
Hier heeft my Rozemond bescheiden.

Ik wou het Scheeps timmeren wel vervloeken
En het loopen ook na hoek en brug
Om te haelen een paer kouwen voeten
Dat heb ik wel drommels in myn rug.

Zoo wy dan nog maer werk kregen
Dan was 't alles nog niemendal
Maer wy bennen met de zaek verlegen
De kop is ons gelyk als mal.

De baeze zijn nu stuurs van zinnen.
De drommel magze spreeken aen
Daer is geen gelt meer by te winnen
Ik wil niet weer na de Werf toe gaen.

Wy kunnen geen goude sloten meer halen
Terwyl het werk loopt op zyn gat
Wy kunnen ook geen Tinne betalen
Ja pas vier duite voor Tabak.

Wat dunkt u nu wel van die gekken
Zy draegen een onderpak van Fluweel
En met haer kaele geschoore nekken
Men dunkt het is wat Kremineel.

Als zy dan weer zyn op de werf
Dan draegen zy een broek vol teer
Maer ziet menze zomtyds in de kerk
Dan lykenze wel een Engelze Heer.

Zy willen geen ander werk zoeken
Teere liever tot haer laetste duyt
En als de noot haer komt bezoeken
Dan moeten zy het zeegat uyt.

Ik hoop wy zullen wel werk krygen
Laet ons maer wagten met gedult
En laeten wy nog maer stille zwijgen
Ja maet wy zyn'er mee gezult.

De vrouwtjes doen ook niet als kyven
Van smorgens tot den avond toe
Maekt dog dat hier komen schyven
Anders moet ik na Jan Oom toe.

LXXV. 41.

Het springen van 's lands oorlogschip „Alphen", in de haven van Curaçao, kommandant de kapitein G. W. H. van der Feltz. 15 Sept. 1778.

Treurzang.

Stem:
O Holland schoon gy leeft in vree.

O Hemel! ach! wat naer geklag
Brengt den Courant ter ooren?
Een dag van vreezelyk ontzag!
Uijt Curacao wy hooren!
Dat 's Lands Schip Alphen aldaer
Door 't kruyd van een gesprongen waer
Het geen dat veele Sielen
Deed jammerlyk vernielen.

Daer van Twee honderd dertig Man
Vijf en twintig perzoonen:
(Ter nauwer nood gered daer van)
Die de dood nog zyn ontkoomen
Den rest der manschap zyn helaes!
Geworden tot een Visschen Aes:
En door den See verslonden
Ook veele aen strand gevonden.

Waer van eenigen zonder hoofd
En zonder Arm of Beenen
Syn van hun leevensdraed beroofd
Wat hert berst niet van weenen!

Dien deez' ellende staet aenschouwt?
Waerom dat Weeuw en Weezen trouwt
En in een vloed van traenen!
Van droefheid als vergaenen.

Den Wel Edelen Gestrengen Heer
Baron van der Felts meede
Is weer gevonden; welk met eer
Ter aerden men besteeden;
Doch werd met droefheijd groot betreurt
Syn Edelheijd ook viel te beurd:
Dit noodlot, welk een smerten,
Een ieder ging ter herten.

Herdenkenden het goed beleijd
En wyszelyk bestuuren;
Waer mee zijn Hoog Wel Edelheijd
Verzuimden tijd nog uuren
Maer zijn Scheepsvolk ten Vader waer
En staedig hoede voor gevaer
Na kragten en vermoogen
Dus zy de Alziende Oogen.

Al smeekenden dit dierbaar pand
Ten Hemelwaerd opgedragen
Ik wensch hy in volmaekter stand,
Dan 's Hemels wel behaegen:
Den Hemel nu genieten meugd:
Schoon dat hun eer en groote deugd
Blyft na den dood verheeven;
In ieders herten leeven.

Onder den geen die zyn gespaerd:
Sig neegen Man bevinden
Seer zwaer gekwetst maer nog bewaerd
Voor 't doodelyk verslinden
't Welk Tweehonderd en Dertig man
Seer smertelyk heeft bezuurd daer van:
Een slag wierd te betreuren:
Welk men daer zag gebeuren.

Waer door het Fort en ook de Stad:
Veel schaeden kwam te lyden:
En al wat hen omtrek bevat:
Geen Huyzen zelfs bevryden;
Soo dat het jammer naer geluyd
Bersten tot in de Wolken uyt:
En veel Vaertuygen zonken
Ook meenig mensch verdronken.

Geen dag nooijt droeviger en naer:
Vervuld met schrik en Beeven;
Een ieder was in Doodsgevaar!
Om uyt het Aerdsche leeven
Door dit betreurend ongeval
Te storten in het Aerdsche Dal!
Maer God; welk is ontferming
Waer nog tot Heilbescherming.

Dat het Schip de Princes Roijael
Ons niet te naeuw genaekten:
Anders had Huyzen Berg en Dael!
Waer voor men veijlig waekten
Van een gescheurd door Kruyd en Loot:
't Welk in groot kwantiteijt bestond:
Daer 't schip mee was belaeden,
Dus ziet men Gods Weldaeden.

En zyn alziende oog gewis
In allerhande zaeken
Die hoe naer en duijster 't is
Gestaeg in Liefde waeken:
So dat geen smert hoe groot hy zy;
Sijn hand blyft ons gestadig by
Die ons met Segeningen:
In al ons doen omringen.

Hy wil voor diergelyk geval
Ons verder lang bewaeren!
En onze Seemagt overal
In zijne gunste spaeren
En kroonen met zyn Heerlykheyd;
Want hy wel Vaderlyk kastyd
Maer heelt ook weer de smerten
Hoe naerze ons gaen ter herten.

XXXI. 18.

Toenemende klachten over Engelsche willekeur ter zee. 1778.

Aan Neerlands Zeevaart, Toen het Tractaat van Marine, tusschen de Kroon van Engeland en de Republiek der Vereenigde Nederlanden, geslooten den 1—11 December 1674, gelijk in voorige tijden, door de Engelsche Natie eerloos wierd geschonden.

Zeevaart, bloei der Vrije Landen,
Marm're pijlaar van den Staat!
Hollands maanlicht, Hollands opkomst,
Hollands purpre dageraad!
Taant gij voor der Britten schraapzucht,
Wijl dat Volk zich niet ontziet,
Krabb'lende in zijn eigen boezem,
Elk te mart'len en gebiedt

Over Vrijheid, Land en Volken?
Taant gij, Hollands morgenzon?
Zeevaart, bloei der Vrije Landen,
Nimmer Bloodaart! wie begon
Uwen handel aan te randen?
Gij had RUITER, TROMP, PIET HEIN!....
Zuft gij nu voor 't wilde Monster?
Wordt uw groote Zeemacht klein?
Laat gij dus uw Laadings rooven
Onder Vriendschaps-schijn (die pest,)
Als gij van de Zuikerlanden
Weêrkeert van uw Wingewest?
Geeft gij Schip en Laading over
Als de Brit roept: Dat is prijs?
Zeevaart, bloei der Vrije Landen!
Zulk een Vriendschap geeft bewijs
Van der Britten echt Karakter;
Wordt gij 't duist're niet ontwaar?
Batavier, wat houd u tegen?
Maak uwe Oorlogs-vlooten klaar.
Hebt gy TROMPEN, hebt gij RUITERS,
Tem het Ondier, 't is nu tijd,
Eer zijn roofzucht alles wechneemt,
Gij, gij raakt uw Welvaart kwijt.
Zie de Noord-Americaaner,
Reeds te lang, te veel gedrukt,
Hoe hij slaafsche ketens slaakt'en
Voor geen Wreedaarts wetten bukt'.
Holland, zwicht gij? Zeeland, slaapt gij?
Gij hebt overvloed van geld.
't Neêrlands bloed zwelt in uwe aders,
Zo het zog in borsten zwelt
Van een Zoogster, van een Moeder,
Die heur Wicht op 't teêrst bemind.
Zeevaart, Hollands Voedster, baar dan
Nog een welgeschapen Kind.
Fnuik de Bliksem dier Barbaaren,
Dwing hen, toon uw' moed en kracht;
WILLEM zij, als de EERSTE WILLEM,
Uw Verdeed'ger, Sterkte en Macht.
Zo moet de eed'le Zeevaart bloeijen,
Zo rijst uwe Zon in top;
Dan (dit weet uw Landsman zeker)
Brengt de Brit geen Vaartuig op.

Kn. 19194.

Op de Werv der Admiraliteit van Zeeland te Vlissingen, in 't Jaar 1779.

Dit 's Zeelands ruime Werv, waarop een [zeekasteel
Geboud word en getuigd; om fier ten krijg [te vaaren.
Zoo blijk het, dat men hier in vrede niet [geheel
Den oorlog wuft vergeet. Om Vrijheid te [bewaaren.

M. 4339.

Paul Jones, een Amerikaansch vrijbuiter, liep 4 Oct. 1779 te Texel binnen met 2 veroverde Engelsche schepen. Er ontstonden moeilijkheden met Engeland, dat de Republiek wilde dwingen tegen Jones partij te trekken. Het gelukte hem met den buit te ontsnappen.

Op de Berugte Held Paul Jones.

Stem: *Van het Marmotje.*

Hier komt Paul Jones aan,
Het is soon aardig ventje,
Syn schip is na de grond gegaan,
Ging op een Engels entje,

Hadde wy hem hier
Hadde wy hem daar
Hy wist het te probeeren
Fortuyn kon anders keeren.

Hier komt Paul Jones aan,
Het is soon aardig ventje,
Een geboore Amiricaan,
Gants geen Engels vrintje,
Hadde wy hem hier,
Hadde zy hem daar,
Hij wist het te probeeren,
Fortuyn kon anders keeren.

Hier komt Paul Jones an,
Het is soon aardig ventje,
De gevangenen die hy bragt aldaar,
Van Brit en Engels Landje,
Hadde wy hem hier
Hadde zy hem daar,
Hy wist het te probeeren,
Fortuyn kon anders keeren.

Hier komt Paul Jones aan,
Het is soon aardig ventje,
Hy doet zoo meenig helde daân,
Tot welstant voor zyn vrintje,
Hadde wy hem hier
Hadde wy hem daar,
Hy wist het te probeeren
Fortuyn kon anders keeren,

Hier komt Paul Jones aan,
Het is soon aardig ventje,
Hy doet veel dingen heel bekwaam;
Hy heeft een aardig entje:
Hadde wy hem hier
Hadde zy hem daar,
Hy wist het te probeeren,
Fortuyn kon anders keeren.

Hier komt Paul Jones aan,
Het is soon aardig ventje;
Uit Tessel zo na Brest gegaan:
Liet hem kyken in zyn krentje,
Hadde wy hem hier
Hadde wy hem daar,
Hy wist het te probeeren,
Fortuyn kon anders keeren.

Hier komt Paul Jones aan,
Het is soon aardig ventje,
Hy is op Zee gelyk een swaan,
Schiet Koogels als een krentje,
Hadde wy hem hier,
Hadde zy hem daar;
Hy wist het te probeeren
Fortuyn kon anders keeren.

Hier komt Paul Jones aan,
Het is soon aardig ventje!
Hy draagt een Deegen op zyn Gat,
Het lykt wel een Studentje,
Hadde wy hem hier,
Hadde zy hem daar,
Hy wist het te probeeren,
Fortuyn kon anders keeren.

Hier komt Paul Jones aan,
Het is soon aardig ventje,
Hy heeft zyn dinge wel gedaan,
En nu nog als een heltje;
Wit Papier, Geel Papier,
Wit Papier, Geel Papier,
Strak komt Paul Jones hier,

XXXVIII. 72.

Zamenspraak tusschen
de Koning van Engeland en Paul Jones.

DE KONING VAN ENGELAND.

Zeg Paul Jones:
Hoe spreekt gy zoo assurant?
Ik ben een held op zee
Tegen myn Vyand!

Als het 'er komt op aan,
Ik zal u wederstaan,
Myn trouwe Knegten,
Die zullen u bevegten,
En tot alieter slaan.

PAUL JONES.

Ik ben Paul Jones
En nog konstant,
Ik vrees geen Koning
Van Engelant,
Kryg ik u maar op zee,
Gy moet wel met ons mee,
Na Duinkerken,
Wilt maar aanmerken,
Breng ik u op de Rhee.

DE KONING VAN ENGELAND.

Wel Paul Jones
Hoe zyt gy zoo assurant?
Denkt tegen wie gy spreekt;
Ik ben Koning van Engeland,
Ik zal door myn Canon,
U brengen na London,
Kryg ik u in myn handen,
'k Zal u met Schip verbranden,
U toone wat ik kon.

PAUL JONES.

Wel Engeland
Overgeven doen ik niet;
Liever met de duivel,
Als na u gebied.
Matroozen en Zoldaat:
Dat is myn toeverlaat,
Het zyn trouwe knegten,
Die dapper kunnen vegten,
Zy vreezen voor geen kwaad.

DE KONING VAN ENGELAND.

Gy bent een Amerikaan,
Al staat gij nog zoo pal,
Zal ik u zoo lang slaan,
Tot gy raakt ten val!
Ik had laast tersond:
U Schip al in de grond,
Nu kunt gy wel denken,
Ik zal u ook wel krenken,
Doen swemmen als een hond.

PAUL JONES.

Ik ben Paul Jones,
En nog konstant,
Vyf Scheepen leggen klaar
Tegen Engeland,
Als 't 'er komt op aan
Zal ik u wederstaan,
Daarom al dat praaten,
Kan in 't minst niet baaten,
A lon' er maar weer aan.

DE KONING VAN ENGELAND.

Ik ben de Koning
Van 't magtig Engeland,
Gy Paul Jones
Moet vallen in myn hand,
Ik heb geen ontzag
Al voor u valsche vlag,
Ik zal u wel paaijen,
Al weet gy 't zoo te draaijen,
Door een felle slag.

PAUL JONES.

Wel Engeland
Ik ben een Man op zee,
Al wat ik van u zie
Dat weet je, neem ik mee,
Myn volk is wel klaar,
Dat wierd gy laatst gewaar,
Ik heb gezwooren,
Wil myn reeden hooren,
Ik breng u in 't gevaar.

DE KONING VAN ENGELAND.

Ach Paul Jones,
Spreek niet zoo assurant,
Ik ben nog Koning
Van 't magtig Engeland!
Wy hebben nog geen nood,
Verzien van kruid en lood.
Wil liever zwygen,
Ik zal u wel eens krygen,
Al met myn groote Vloot.

PAUL JONES.

Men heeft geleezen,
In de Courant,
Dat Paul Jones,
Noch is in welstant.
Hy neemt Schepen meê
Van Engeland op Zee;
Oranje boven maaten,
Die zal ik nooit verlaaten,
Al evenwel hoezée.

DE KONING VAN ENGELAND.

Ik ben de Koning
En draag de Kroon,
Gy Paul Jones
Bent een gemeen perzoon,
Gy vegt maar om 't Geld,
Neemt alles met geweld,
Zonder verzuymen,
Zult gy moeten ruymen,
Ik ben nog niet ontsteld.

PAUL JONES.

Ik ben de bol van vegten,
Komt Paul Jones aan,
't Is voor Vrankrijk,
Holland en Amerikaan.
Ik zweer mijn leeven trouw,
Voor 't Edel huis Nassouw,
Men zal hem plaagen,
Nog uit zyn Ryk verjaagen,
Den Engelsman word flouw.

XXVIII. 74.

Vijf Nederlandsche oorlogschepen onder L. Graaf van Bylandt, koopvaarders geleidend, werden nabij Wight door de Engelschen onder Fielding aangehouden. Een kort gevecht volgde, waarop de Nederlanders voor de overmacht zwichtten. 30 Dec. 1779.

De oude Vries.

Wat jammerklagt, helaas! wat moedeloos [gerucht!
't Is Neêrlands vrye Staat, die raadloos zuft [en zucht;
Een buitenlandsch gewelt hem dreigend te [verpletten,
Daar Bato's bastert-kroost zich niet durft [tegen zetten.
De redenlooze Brit, schraapzuchtig, heet op [roof,
Baldaadig, voor Verbond en voor natuurwet [doof,
Schendt Neêrlands achtbre Vlag, besteelt zyn [vrye kielen,
En poogt zyn Koopvaardy, zyn welvaart, te [vernielen;
Ontmenscht gaat hy zo verre in dat Bar- [baarsch bestaan,
Dat hy zyn Giere-klaauw moorddaadig zelf [durft slaan

Aan Schipper en aan Volk, of sleept ze,
[ô spyt der Braaven!
Gevanglyk naar zyn Boord, en maakt ze zig
[tot slaaven.
Lafhartig Nederland, waar is uw oude moed,
Dat gy al klagend dus opoffert goed en
[bloed?
Spreek dingtaal, schaf u recht by 't dondren
[der Kartouwen;
Dit past een vryen Staat; het klagen past
[een Vrouwen.
Gy kent den Brit van ouds, gy kent dien
[valschen Vriend,
Die 't al met voeten treedt, wat zyn belang
[niet dient;
Een Minnaar van zich zelv', een helschen
[rust-verstoorder,
Wraakzuchtig, gierig, trots, meineedig, Broe-
[dermoorder
Herneem uw moed en kracht, op dat uw
[yz're vuist
Den wreevlen overmoed diens Dwingelands
[vergruist.
Geen middel buiten dwang; vergeefsch is 't
[dat men hope,
Dat Reden temmen zal de Wilden van Europe.
Kn. 19317.

Kingsbergen's traanen, gestort op 's Lands schip van Oorlog De Argo, Den eersten van Loumaand 1780.

Wat schandelyk bevel! Zal ik de vlag dan
[stryken,
En Neerlands vrije kiel dien hoon doen
[ondergaan,
Om zonder nood of dwang, voor Eng'lands
[trots te wyken,
Kan dit met Krygsmans eer, of nut van 't
[Land bestaan?

Kwam eens de schim van Tromp uit haaren
[grafzerk ryzen,
En sloeg de Ruiter 't oog van 's Hemels
[tinnen nêer,
Hoe zou dit Heldenpaar voor zulk een wan-
[daad yzen!
Het riep gewis om wraak voor 's Lands
[geschonden eer.

Toen zag de trotsche Theems de
[Prinsewimpels waajen:
Toen streefde Brakel's kiel door yz'ren
[keeten heen:
Toen mogt in Chattam vrij der Staten
[standaard zwaien:
Toen lag de ontrouwe Brit vermast en
[afgestrêen:

Toen dorstge, ô vrije Staat! uw vrije vaart
[beschermen:
Toen joeg een dreigend woord geen schrik
[in Hollands hart:
Toen was haar Koopvorstin behoed voor
[klagen, kermen:
En wierd haar fiere Leeuw niet straffeloos
[gesard.

Maar ach! waar is die roem, die oude roem
[gebleeven?
Ik zie hem voor altoos geschandvlekt dezen dag.
Wat heeft u, Byland! tot die laagheid toch
[gedreeven?
Geen Nêerlandsch Vlootvoogd streek voor
[dezen ooit de vlag.

Heeft dan de laage vrees uw wakker hart
[bevangen?
Of vindt ge u mooglyk ook geperst door
[hooger last?
Een traan van eedle spyt vloeit bigg'lend
[langs myn wangen.
'k Gehoorzaam: want ik weet, dat dit een
[Krygsman past.

't Is waar de zwakke Vloot had eindlyk
[moeten zwichten:
Doch waarom niet de kans van 't krygslot
[eerst gewaagd;
Een lang getergde moed kan wel iets stouts
[verrichten:
Een zwakker heeft wel meer een machtiger
[vertsaagd.

Getuig dit trotsche Brit! getuigt dit
[Castiljaanen!
Getuig dit Lelieryk! Heb ik niet zelf de Maan
Der Ottomannen op 't Euxynsche meir zien
[taanen;
Toen myn geringer macht haar licht deed
[ondergaan?

Daar zonken kiel by kiel: hier is geen schip
[gebleeven.
Daar storten zeil en treils: hier viel geen
[steng ter nêer.
Daar stroomden bloed en brein: hier liet
[geen mensch het leven:
Men zag geen wonden zelfs, door 't dond'rend
[moordgeweer.

Dan 'k ben myns lots getroost. Het voegt
[geen onderzaaten
Te dringen in 't bestier van hooger Overheid.
Ik moet 's Lands welzyn aan 's Lands
[Vad'ren overlaten:
Hoe zich de Vlootvoogd droeg' besliss' Hun
[wys beleid!

Intusschen 't zy ons vrêe of oorlog zy
[beschoren,
Dat steeds Batavisch bloed door 's nakroost
[aadren vloei'!
Zo dat nooit Albion zyn rechten meer durv'
[stooren:
Of het door overmacht aan slaafsche ketens
[boei'.

Dat steeds de aâloude moed der Zeeliên
[boezem blaake,
Die Heemskerk, Ruiter, Tromp ontrukt der
[sterflykheid!
Dat iedereen om stryd voor de eedle Vryheid
[waake!
Myn laatste droppel bloeds zy Neêrland
[toegezeid?

Tromp's Sluyer.

Kingsbergen weende; zyn geperste
[heldentraanen,
Geteeld door hartenleed, van wraak en spyt
[gevoed,
Als die van Hector in het leger der
[Trojaanen
Bedaauden 't aanschyn nog, uit oogen vol
[van moed.
Zyn opgekropt verdriet herhaald nog voor
[elks ooren:
„Myn laatste druppel bloeds zyn Neêrland
[toegezeid!"
Wanneer hy, ziende om hoog met oogen
[nat beschreid,
Een hemellicht verneemt, dat hem deez 'taal
[doet hooren:

„Wat slaakt ge een droef geklag! beproefde
[Waterheld!
„Bedaar, zyt wel getroost, weest vrolyker te
[moede;
„Gy weent! En in de Ziel om Bylands lot
[ontstelt,
„Staat uwe droefenis reeds aan het punt van
[woede.
„'k Ben Marten, Harperts Zoon, die wyd en
[zyd ontzien,
„'s Lands vyand ('k sta het toe) steeds
[dapper Tromp dorst biên;

„Die van hem menig kiel deed zinken in den [vloed,
„En 't bruischend Pekelnat ging verwen met [zyn bloed.

„Nooit streek ik vlag ('t is waar) of liet myn [Koopvaard-vloot
„Ten prooi aan hoon, of dwang, van Zee-[geweldenaaren,
„Nooit dook ik voor hun trots; nooit zwigtte [ik den nood,
„Noch liet aan hun gezag de heerschappy [der baaren.
„Nooit stond ik wraakloos toe aan 't woelende [Albion,
„Aan 't listig Lelieryk, of aan den Spaanschen [Koning,
„'t Zy agter welk een mom, of onder wat [verschooning,
„Dat het 's Lands Zeestandaard, dat het ['s Lands eere schon.

„Nooit weet ik... maar, myn Vriend! het [zyn thans andre tyden.
„Gy leeft in betere eeuw. 't Is immers Vrede. [En toen
„Toen deed barbaarsch verstand de Christnen [wreedlyk stryden.
„Ik had met vyand; gy, gy hebt met vriend [te doen!
„Toen Ruiter, Heemskerk, toen een Brakel, [en van Gaalen,
„Allbliksems van de Zee, wat Neêrland [wederstond,
„Verjaagden, sloegen, of het boorden in den [grond,
„Toen was het Oorlog; toen was 't tyd te [zegepraalen.

„Maar thans neemt heel Euroop' een andre [Staatkunde aan;
„Volgt wyzer reg'len; kent het voordeel van [den Vrede;
„Het is (geloof my) met al 't oud geweld [gedaan:
„Nu 't bloedig Vegten wordt gemindert door [de rede.
„Die tiranny is heen. En wat den Staat [betreft,
„Hy is met Engeland, als gy 't toch wel [bezeft,
„In geenen krijg. — — — Gy hebt dan recht [noch reên tot klaagen;
„Myn Byland heeft zig wél en wyselyk [gedraagen.

Hier voer held Tromp om laag, uit zynen [heldenstoet
Op de Argo neder, om Kingsbergens [traanende oogen,
Met zynen sluiër, nog geverwd in 't Britsche [bloed,
En klam van Zeemans zweet, grootmoedig [aftedroogen.
„Staak uw geween, (sprak hy) bepaal uw yver. [Weet.
„Dat uwe Vlootvoogt niet zoo ligt zyn pligt [vergeet.
„Het is een andren tyd als dien, die ik [beleefde:
„Thans juicht Gematigdheid, waar [Dwinglandy toen beefde.

„Spreek van geen' Wandaad, van geen [hoonverdraagen meer;
„Van zonder nood of dwang te stryken of [te deinzen;
„Wat Byland heeft gedaan, bestaat met [Krygsmans eer —
„Welaan! laat ik voor u niet langer 't hart [ontveinzen,
„Noch het geheim, aan ons gezaligden [bewust:

„Wy zielen weeten meer van 's Lands
[verborgen dingen,
„En 't uitzigt van den Staat, dan gy weet,
[Stervelingen!
„De Graaf deed waarlyk wel! Ei! Stel uw
[hart gerust.

„'S Lands roem is niet gevlekt; geen
[laagheid is bedreeven;
„Geen schrik in Hollands hart, geen laffe
[vrees heeft plaats;
„'t Dol waagen was vergeefsch. Wat is
[gebeurt, is even
„Zoo als 't gebeuren moest. Dit is 't geheim
[des Raads.
„Uit hooger last of niet, het voegt geene
[Onderzaaten
„Te dingen in 't bestier van hooger Overheid.
„Kingsbergen moet 's Lands eer's Lands
[Vadren overlaaten.
„O! zoo hy alles wist, hoe prees hy 't wys
[beleid!

„Dies, weest getroost myn vriend! want nog
[eens, Bylands dagen,
„Zyn niet TROMPS dagen. 't Land zeilt nu
[graag klippen mis.
„'t Voorzigtigste gedrag is: beter wat
[verdraagen,
„Dan dat men vyand en het doel van ramp-
[spoed is.
„Veel beter, ééne Vloot dan alles te verliezen,
„Dan lag de welvaard gantsch; nu lyd ze
[slegts ten deel',
„Thans, daar we om voorspoeds wil, met
[reên de Vreê verkiezen.
„Wurgt England tot zyn straf, door Kryg
Kn. 19380. [zyn eigen keel.

Kingsbergen's Droom.

Vergramd om 't hoonen van den Neder-
[landschen Vlag
Begaf ik, peinzens moê, my na myn legerstede,
De zorgelooze slaap schonk, na dien droeven dag,
Na zo veel boezemstryds, myn ziel ge-
[wenschte vrede.

Doch eene vlugge droom, op 't schigtigst'
[toegevloogen,
Deed voor myn oog het beeld van Held de
[Ruiter staan,
Deez' sloeg met agtbaarheid op my mêe-
[lydende oogen,
En zyne Heldenschim hief deeze reden aan;

„Kingsbergen! roemryk man! en Neêrlands
[grootste held!
„Van wiens manhaftigheid de Algiers met
[schrik gewaagen,
„Wiens naam door d'Ottoman al beevend
[word gemeld,
„Gun my de traanen van uw helden kaak
[te vaagen.

„Laat aan het Neêrlands volk geen bittre
[droefheid blyken,
„Een Heldentraan heeft vaak de muitzucht
[voortgebragt,
„'t Valt zeker hard den vlag voor Albion te
[stryken;
„Doch best in tyds gezwigt voor blykbaare
[overmagt.

„Verdelg uit uw gemoed de gramschap,
[wrok en spyt,
„Blyf Neêrlands vryen Staat gelyk weleer
[beminnen,
„Hoon! Hoon uw Byland niet door schyn-
[gegrond verwyt,
„Een Held moet, als een held, zyn driften
[overwinnen.

„Het voegt geen held zyn vloot, zyn volk
[zo los te wagen,
„Wanneer de staat van vloot en volk be-
[krompen is;
„Hadt Byland wuft en los op Fielding in
[geslaagen,
„Die slag was moeder van een rampge-
[schiedenis.

„Voorzigtigheid, die wys 's Landsraden
[begeleid,
„Bestuurde ook Byland's hart en deed in
[tyds hem zwigten,
„De wanhoop vegt verwoed, doch waare
[dapperheid
„Houdt wys bedagtzaam zyn voor d'eersten
[haarer pligten.

„Nu slaat gy over om myn heldendaên te
[roemen,
„Doch Byland heeft voorwaar zyn land zyn
[pligt voldaan,
„Het voegt geen legervoogd zyn lotgenoot
[te doemen,
„'k Had zelfs in Byland's plaats de zelfde
[daad bestaan.

„Ras dekt een Heldenvloot van 't vrye
[Nederland
„Het Noorder Pekelveld, dan zal de moed
[herleeven,
„Het Nederlandsche volk van jongs af ingeplant,
„En deeze doe het hart der zeetyrannen beeven.

„Dan zal de trotsche Brit uw sterke zee-
[magt vreezen
„Dan kwynt de koopvaardy van uwe lan-
[den niet,
„Held Byland schynt dan Tromp uit Hel-
[denasch verreezen,
„Daar men in u den Held Piet Hein her-
[leeven ziet.

Kn. 19378.

Lierzang aan de Britten.

Verwaande Bondgenoot!
Hoe trouwloos, fier en snood,
Hebt ge uwen trots vergroot,
En Heersch- en Plonderzucht den ruimen
[toom gegeeven!
Als of slegts de Eigenbaat,
De Zenuw was van Staat,
Die u ter harte gaat;
En 't eenig doel, waar naar uw Roofgaleyen
[streeven.

Uw dollen overmoed
Vliegt langs den ruimen vloed,
En stroopt uws Vrienden goed,
Niet slegt door Kaapers, die op roof ver-
[hitte Fielen,
Maar zelfs door de Oorlogsmacht,
Die op uwe orders wacht;
En maakt den Teems ten Dok van Moord-
[en Roovers kielen.

Van waar die Heerschappy?
Is Neêrlands Leeuw niet vry,
Daar hy uw Kneevlary
Door taai geduld verdroeg; uw glimpige
Bescheiden tegensprak: [Vertoogen,
Gezwooren trouw nooit brak:
Maar uwen staat, hoe wrak,
Nog stutte als eenen Vriend met aanzien
[en vermogen?

Is 't op gewoonte alleen
Dat gy uw spoorloosheên
Gegrondvest hebt? . . . met reên
Moet die behandeling uit ouden wangunst
Ondankbre Nagebuur! [spruiten.
Gy plaagde tot dit uur
Dit vry gewest, hoe duur
Ge uw Eed gezwooren hadt by 't Vriend-
[verbonden sluiten.

Dat hier Leicesters daên
Naast Cromwels snoodheid staan,
Om schildrend naar te gaan
Wat ramp en oorlog ons uw Vriendschap
[heeft gebrouwen.
Maar welk een ruim verschiet!
Neen, wacht deez' schildring niet:
Gy vindt tot ons verdriet,
Geen Jaar in 's Lands Cronyk of 't zal u
[zulks ontvouwen.

Dit Jaar strekt reeds ten blyk
Van 't schreeuwendste ongelyk,
Ten schand' van 't Britsche Ryk
Aan Hollandschs Vloot betoond, om ons be-
[staan te fnuiken.
Daar Neerlands Schout by Nacht
Zyn plicht en eer betracht;
Voor een' driedubblen macht
Van Scheepen, geen geweld wil, zonder vrugt,
[gebruiken.

Verdoolde Britten! ziet!
Gy merkt uwe onmacht niet,
Voor 't wit daar gy naar schiet;
Hoord naar uw Burgery, die kwynend zit te
Uw Heir Gebourgonieerd [klaagen:
Door Arnold overheerd,
Heeft tot zyn schand' geleerd,
Wat roem America op u heeft moogen
[draagen.

Gibralters, sterken wal,
Vreest, dondrend, zynen val
Voor Spanjens Scheepental;
Daar 't wagglend Yerland reeds zyn vryheid
De Lelyvorst vol vuur, [door wil dryven.
Uw Vyand door natuur,
Wacht slegt het nadrend uur
Om in uw krytgebergt' den schrik en moord
[te styven.

Is zulk een bange tyd,
Waar in gy heden zyt;
Geschikt om, slegts uit spyt
Dat uwen Bongenoot zyn Handel blyft vol-
Hem aan te randen? neen. [voeren,
De haat word algemeen
Door zulke spoorloosheên,
Te meer, daar gy reeds lang zyn Zeevaart
[dorst besnoeren.

Zoekt eerst met ryp beraad,
Een oud of nieuw Traktaat,
Waar in zich deze Staat,
Naar uwen wil verbindt geen Scheepsbouw-
[stoff' te zenden,
Aan hen die gy 't verbied:
Leest, of 't ooit is geschied,
Dat hy zich hoonen liet,
Uit vrees voor tegenstand, verlies, of
[Krygselenden.

't Is waar, zo ge op de Wet
En 't Recht der Volken let,
Vindt ge eenen perk gezet
Aan 't Vyandlyk bedryf en 't weêrzyds
[goedren stroopen:
Maar nergens is het recht
Te vinden, dat ons zegt,
Dat Neêrlands Staat, als Knegt
Van England, u zyn goed moet naar uw'
[wil verkoopen.

In dit Vreêlievend oord,
Word ieders Stem gehoord,
Geen zuchtje zelfs gesmoord,
Maar by 's Lands Vaderen aandachtig over-
Dus is 't bestaanbaar recht, [woogen;
Den Koopman toegezegt,
Ook in s' Lands schaal gelegt:
Elk kent den Handel vry, ondanks uw woel-
[ziek poogen.

Zulk een gewenst besluit,
Wordt nooit door u gestuit:
Zend vry uw Roovers uit;
Laat Fielding dubbeld sterk den wakkren [Byland kwellen.
Die trotsheid wint slegts schand;
Men ziet in Nederland,
Dus regt uw Vriendschapsband,
En zal daar, zekerlyk, uw woestheid paalen [stellen.

Beef, beef, dan Albion!
Haast daald uw trotsche Zon,
En zinkt in eene bron
Van ramp en duisternis, wen wy, gehoond, [ons wreeken,
Op eenen Bondgenoot,
Die onze vrye vloot,
Als zynen buit beschoot:
Gewis, daar Vrienschap zwijgt, daar moet me [als Vyand spreeken.

Snoef op uw Zeevoogdy,
Wy achten 't Beuslary,
Die nergens nut toe zy,
Dan dat ze een hoogmoed toond, die elk ten [spot moet strekken.
De vrye Batavier,
Voerd ook een Zeebanier,
En zal uw Volk, hoe fier,
Eens met zyn vlaggestok tot plichtbetrach-[ting wekken.

Hy stooktte Marokkaan,
Noch ander Zeevorst aan,
Om op uw los te gaan,
ô Neen: die trouwloosheid liet hy alleen den [Britten.
Het Hollands heldenbloed,
Toond voor de Vuist zyn' moed,
En wykt geen enklen voet.
Vraagt de Eeuwen welk een hart en kloek-[heid wy bezitten.

Dat hier het Spaansche Ryk
't Onzydig Vonnis stryk:
Dan, waartoe vreemden blyk!
Verwaaten Engelschman, is u de hulp ver-[geeten,
Zo dikmaals u betoond,
Met ontrouw steeds beloond?
En eindlyk fel gehoond,
Of moet men die, door kruid en kooglen, u [doen weeten?

Hebt gy het grievend woord
Der Kooplièn uit dit oord,
Niet over Zee gehoord!
Daar 't U, ô Britten vloekt, die 't recht der [Volken schenden?
't Gemeen schreeuwt schier om wraak
Tot staaving onze zaak,
En gordt, nooit uit vermaak,
Maar tot verdediging het harnas om de [lenden.

Staakt dan, die overmoed,
Niet, door 't geroofde goèd,
Te voeren langs den vloed
Tot daar uw trouwloosheid die Scheepen [aan dorst klampen
's Lands hoon is niet voldaan
Met zulks weêr af te staan,
Maar wettig naar te gaan,
Hoe weinig recht gy hadt tot de oorzaak [onzer rampen.

De vrijgevochten Leeuw,
Wekt, niet door sijn geschreeuw
Maar brullend, Vries en Zeeuw,
Om met vereenden moed, naast ons, der Zee te [schuimen:
Elk Waterrekel zucht.
Neemt siddrende de vlucht,
Wen Neerlands Vloot geducht;
Uw roofzucht paalen steld, en 't Pekelvak [doet ruimen.

Ja, de ouden moed herleeft,
Als zulk een Monster beeft,

Dat slechts naar baatzucht streeft:
Een Heldendrom springt voords op Neerlands [Zeekasteelen.
Gerechte wraak: Beleid:
Getergde dapperheid,
't Is alles reeds bereid,
Om Vuur en Vlam te zien uit duizend [ijzren keelen.

Zo worde uw trots geweerd.
De onzijdigheid geëerd.
Daar elk 's Lands daên waardeerd;
Wen wy op 't loflijk Spoor der oude Helden [treeden?
Zo sticht ons Nederland,
Een' Tweeden Chattams brand,
En jaagt uw Vloot op 't Strand.
Beeft, trotsche Britten! beeft: of volgt 't [verbond der vreeden.

CXXXV. 3. G. BRENDER à BRANDIS.

Een Zeemans-lied.

± 1780.

Op een aangenaame Wys.

Ik leg hier aan 't Surinaamse strand,
Zo ver van myn lief Vaderland,
Afgescheurd van Vriend en Maagd,
Word ik door 't lot geplaagd,
Op 't afzyn van myn beminde,
Kan ik heil of troost meer vinden,
Maar ach! tot haar gedagtenis,
Baat myn niets als droevenis.

Op myn lustplaats daar ik woon,
Steld zig alles weer ten toon,
't Zwarte Volk 't gantsch geslagt,
Juicht hier vrolyk dag en nacht;
Echter doen ik niets als treuren
Terwyl 't myn niet mag gebeuren,
U te omhelzen als weleer,
Daarom zugt ik keer op keer.

Pluimgediertens, klaare Stroom,
Vruchtbaar Woud en Lente-Zoom,
Op myn lustplaats juicht 't al,
Daar ik u myn ongeval,
Op de vleugelen van den winden,
U myn Klooris weer zal vinden,
Dat zo waar ik gaa of staa,
Laat ik geduurig klagten na.

Klooris u afwezendheid,
Strekt myn in myn eenzaamheid,
Tot verdriet, die groote Zee,
Die myn afscheid van u Rheê;
Doet myn voor haar oevers vlugten,
Opgepropt vol minne zugten,
Terwyl haar Golven Hemelhoog,
Myn ontvoeren uit u oog.

Klooris! Klooris! welk een smart.
Gevoel ik aan myn angstvallig hart.
Dat ik u moet misschen, maar,
Maar als de tyd zal komen daar,
Dat ik op een Schip voor Winden,
U myn Klooris weer zal vinden,
Dan zal ik juichen aan 't strand,
Niet ver van myn lief Vaderland.

Vliegend Blad.

Een Nieuw Lied, van drie die na Oost-Indien zouden varen.

Stem:
Daer was een Meisje jong van Jaren.

Helder op zo moet ik zingen,
Want ik kan myn niet bedwingen:
Van de droogte al in myn Keel,
Luistert toe na myn verklaeren:
Hoe ik lestmael ben gevaeren:
Na Oost-Inje wel bekent.

Twee van myn beste Kameraere:
Die woude mee na Injen vaeren:
Maer zy maekten een groot gedruis,

'sMorgens vroeg, als ik haer quam wekken,
Om na Middelburg te trekken:
Bleeven zy te zamen thuys.

Terstont ging ik myn Reis vervoeren,
Ik zy: loopt weg jou lompe Boeren;
Het waren Keyzers in de wyn:
Groote vegters in de Kannen,
Onverwinnelyke mannen,
Daer geen weerpartyen zyn.

Aen boort aen boort ben ik gekomen,
Daer heb ik wat vreemts vernomen,
Van al het geen dat heb gezien:
Terstont wy ons Ankers opliepen,
't Was oppertuyt al dat zy riepen,
Maekt zylen los haelt schoote voort.

Met Godt zyn wy in See gaen steken,
Een vreesvaer weer quam daer op breken,
Al in de Spaenze See certyn:
De felle wind begon te blazen
Stengen en raes hoorde men rasen:
De groote mast die brak aen twee.

't Fortuin dat liep myn wonder tegen
Ik dagt had ik maer thuis gebleven,
Dan waer ik niet in deze noot,
Gestadig moet ik zitten treuren,
Van droefheid schynt myn hert te scheuren
En van honger schier half dood.

In plaes van Wittebrood met butter
Schaften wy de drooge Grutte
'sMorgens vroeg al in den kouw.
Harde beschuit wierd ons gegeven,
Toen dogt ik wel drimael zeven;
Waer ik thuis al by myn Vrouw.

Ik nam dat schoon kint in myn armen,
Ik ging' er mee door een warande.
Stilletjes in myn eenzaemheid;
Al konden zy nog zo mooy fluiten,
Ik en kwam' er niet weer buiten,
Als een Jager op zyn fluit.

Ik volbragt myn reis met vreugden
Daar ik myn wel in verheugden,
Tot ik in Texel binnen kwam
Ik schreef een brief zonder schromen:
Van al het geen dat ik heb vernomen
Aan myn alder zoetste Lam.

CLIV. 20.

Zeemans Deun.

Stem:
Dorothea hoord myn zugten.

Is een Koning wel gezeten,
Aan zyn disch om braaf te eeten,
Wy zyn de geen,
Die 't hem brengen zo ik meen:
Wy die voor hem lyf en leven willen wagen,
Brengen 't al, Aan de Wal,
Na zyn lust en welbehagen:
Met verlof, Wat 's een Hof,
Voert men daar niet aan en of.

Wy die met ons Scheepjes varen,
Over ongestuime baaren,
Op 't brak der zee,
Weet wy brengen alles mee,
Wat haast een Mensch kan bedenken ofte
Zou men dan, Man voor man, [noemen,
Niet op onze daaden roemen,
Daar men moet, Op de Vloed,
Moedig smaken zuur en zoet.

Wy die met veel iever waken,
Schoon dat Mast en Stengen kraken,
En de wind
Buldert en haast al verslind,
Dan moeten wy lager Wal en Klippen myden.
Elk in rang, Stout en bang,
Is een meester in het stryden,
Nagt en dag, Met verdrag,
Toont men wat ons moed vermag.

Dat wy alle wilden schromen,
Voor Neptunus woeste Stromen,
De Koopmanschap,
Wierd in alle Landen slap:
Wy doen Beurs, kist, ja Kast en alles bloeijen:
Zeevaert is, Voor gewis,
Dat de Landen komt besproeijen,
Keer op keer; Dog den Heer,
Komt alleenig deeze eer.

Schoon de Winden Oostlyk brallen,
Of dat die in 't Zuiden vallen,
Of werd gehoord,
In het Westen of het Noord:
Wy weten daar onze Zeiltjes na te stryken
En met een, Rondom heen,
Na de Baken uit te kyken,
Even stip, Dat ons schip
Niet mag raken op een Klip.

Zo den Opperheer verheven,
Ons behoude reis wil geeven,
Zyn wy elk een stut
En voor alle Landen nut:
De Zon en Maan en de Starren zyn onz'
Op de Plas; Het Compas [Ligten,
En meer andere Gezigten,
Voor het oog: Loot en Boog,
Moet ons dienen voor het droog.
LVII. 52.

Afscheid lied van Batavia.

1780. Stem: *Ach! schoone Nimph.*

Ik ga u thans Batavia begeven,
'k Trek na mijn Vaderland,
Daar woond myn ziel, myn lust, myn hart
Aan Neerlands lieve Strand, [en leven,
India wilt vry met u hoeren pronken;
Nooit zal dat zwarte geile vee,
My leiden van de deugd haar stee,
Hoe geil zy lonken.

Mijn vrije Ziel heeft schoonder schoon ver-
Een Evenbeeld als ik, [kooren,
Daar ben ik beeste, niet voor u gebooren
Gy strekt my eer een schrik,
Wanneer ik u maar eens kom te beoogen,
Hoe meenig hebt gy beeste niet,
Gebrogt in ramp en zwaar verdriet
En snood bedrogen.

U Krokedils gezigt kan nooit belezen,
Myn Vaderlandze ziel,
Ik haat u vleyen als u malle wezen,
Tot u ik nooit verviel;
Vervloekt gebroed voor duivelen gebooren,
Gy zult dog schoon gy doed u best,
Gehaat gebroed of snoode pest,
My nooit bekooren.

'k Ga met de Vloot myn Vaderland op zoeken,
'k Verlaat u vuil gespuis,
Wie moet u dan, ô! beesten niet vervloeken,
Wie strekt gy niet tot kruis,
Want gy ging meenig braaf Jonkman bederven,
Schoon gy hem liefkoost vlyt en streeld,
Ik haat u doen, ô! duivels beeld,
Veel doet gy sterven.

Vaart wel gy Europianen die nog blyven,
'k Trek na myn Vaderland,
Neemt nooit zoo'n beest tot Wyf of voor
[By-wyven,
Denkt om het Neerlands Strand,
Denkt om God den Heer en die Engelen
[straalen,
Waar by de held're Middag-Zon,
Hoe schoon zy blonk, nooit op en kon,
Op Neerlands Daalen.

Vaart wel ik zie ons ronde zeilen zwellen,
Ons Anker is geligt,

Wy gaan ons na 't Vaderland heen stellen;
Bedriegt my myn gezigt,
Ik kan Batavia niet meer aanschouwen:
Vaart wel gy lieve Neerlands bloed,
Vertrouwt op God, Houd altoos moed,
Wilt dit onthouwen.

LVII. 19.

De Nederlanden treden toe tot de „Gewapende Neutraliteit", een verbond met Rusland, Zweden en Denemarken, tot bescherming tegen Engeland, dat zich de volstrekte heerschappij ter zee aanmatigde, 20 Nov. 1780.

Zeemans Lied.

Op de Wys:
Vrinden Luystert na me Reden.

Hoort Annaatje ik zal verhaalen,
Wat ik onlags heb gehoord,
Eng'land zal de Duyvel haalen,
Als hy weer de Zeevaart stoort,
Want onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

'k Heb myn zak nu vol dukaaten,
Ariekaters op me Schoen,
'k Laat het nou niet meer by praten,
'k Zal 't nou reys met vreugde doen,
Want onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Men verteld nou dat de Deenen,
Met de Russen en de Zweed,
Zich met onze Vlag vereenen,
En tot bystand zyn gereed,
En onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Is 'er nou geen TROMP in 't leven,
Geen de RUYTER meer bekend,
Nooit zal ons de moed begeeven,
't Waater is ons Element,
Daar onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Onze Zeemagt heeft nog helden,
Daar 't Matroosje roem op draagt,
Die voor 't Land hun leeven stelden,
DEEDEL heeft zyn kop gewaagt,
En onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Zouden Hartsink en Kingsbergen
Van het Engelsche Gebroet,
Ongestraft zich laaten tergen,
Neen dat dult geen helden moet,
Daar onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Ja ik kon' er meer op noemen,
Op wien kwam het maar te pas.
Meenig braaf Matroos zou roemen
Als 'er maar occasie was,
Want onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal,

't Zal niet meer als laatst gebeuren,
Datze in weerwil van 't Konvoy,
Onze Scheepen komen sleuren,
En die maaken tot Haar prooy,
Want onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Was het waarlyk ook geen schande,
Dat 'm een Schipper van dees stad,
Bond aan voeten en aan handen,
En hem Britste voor zyn Gat,

Dat 's nou uit, want d' Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Onze Vlaggen zullen Waaijen,
Voor het lieve Vaderland,
Onze haan zal Koning kraaijen.
Tot een schrik voor Engeland,
Want onze Opper Admiraal
Is met stad en Land neutraal.

Welk een voorzorg van die Heeren
Waardt van Elk te zyn bemind,
Die ons Amsterdam regeeren,
Daar de Zeeman schyven wint,
Daarom is onze Admiraal,
Ook met stad en Land neutraal.

Of men jou eens mogt vertellen,
Dat zy hadden iets misdaan,
Om het land in roer te stellen,
Daar en is geen quaad begaan.
Want je ziet onze Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Zou men dan nog Oproer zoeken,
In een Tyd van overvloed,
Die dat deed was waard te vloeken
En dat past nooit Hollandsch bloed,
Want onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Dat die Goddelooze guyten,
Die door Engelsch Goud verblind,
Onze welvaart willen stuiten,
Zien dat de Eendragt Overwint,
Want onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Nouw zyn wy eerst regte Heere,
Nouw is 't Eerst een schone tyd,
Ik zalje reys op wyn tracteere,
Want myn hart is regt verblyd,
Daar onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Kom Annatje laat ons drinken,
Wil je rood of wil je rins,
Laat ons 't glaasie lustig klinken,
Op het welzyn van de PRINS,
Want die braaven Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Nou op 't welzyn van de staaten,
Van de staaten van ons Land.
Die ons in geen nood verlaaten,
En regeeren met verstand,
En die met onze Admiraal,
Zyn met stad en Land neutraal.

Amsterdam moet ook een Glaasie,
Voor zyn yver en beleid.
Daar door ben ik zulk een baasie,
Dunkt je 't ook niet lieve Meid,
Want onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Kyk eens meyd ik heb ontfangen,
Veertig geeltjes op de hand,
Wie zou dan nou niet verlangen,
Om te dienen voor het Land,
Daar onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Wat zien ons de lieve meysies,
Nou met vriendlyke oogjes aan,
Nou kan ik zo veele reysies,
Als ik wil uit zwieren gaan,
Want onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

'K zal j' een paar dukaatjes geven,
Hoor je Meyd lief tot een fooy,
Dat 's zo regt een Heeren leeven,
'K ga gerust met jou te kooy,
Want onze Opper Admiraal,
Is met stad en Land neutraal.

Vliegend Blad.

Matroozelied op de Gewapende neuteraliteit.

Op de wijs:
Hoort Annaatje 'k zal verhaalen.

Batavieren! weest te vreeden!
't Is met Engeland ras gedaan.
Die u op het hart durft treeden
Ziet ge eerlang ter neder slaan;
Want de Neuteraliteit
Is voor u ten stryd bereid!

Dat de Brit zyn woeste tanden
Slaat in uw Koopvaardy,
Doet CATHARINA'S moed ontbranden;
Ras straft zy zyn Dwinglandy;
Want de Neuteraliteit
Is voor u ten stryd bereid.

Zy gewoon het Regt te weegen,
Dat de Volkren samenbindt,
Trekt wel draa die snoodaarts tegen,
Welker Roofzucht u verslindt;
Want de Neuteraliteit
Is voor u ten stryd bereid.

Zweeden zal ook niet verdraagen
Dat men u, zyn Bondgenoot,
Naa het lyden van veel plagen,
Nog den Dolk in 't harte stoot;
Want de Neuteraliteit
Is voor u ten stryd bereid.

Denemarken zal het kwellen
Van den Brit door 't schittrend staal,
Voor uw zaak, meê paalen stellen,
Op dat Englands trotsheid daal';
Want de Neutraliteit
Is voor u ten stryd bereid.

Houdt dan moed, gy Batavieren!
Ieder gespt het harnasch aan,
Rasch ziet gy die wreede Gieren,
Die u plaagen, nederslaan;
Want de Neuteraliteit
Is voor u ten stryd bereid.

Al de Neuteraale Magten
Vegten voor ons Neêrland meê.
Rasch zien wy de Rovers slagten;
Rasch zien wy een vrye Zee;
Want de Neuteraliteit
Is voor ons ten stryd bereid.

CVII. 17. E. WOLFF GEB. BEKKER.

Tegenzang.

Op de wys:
Hoort Annaatje 'k zal verhaalen.

Batavieren! sterkt uw handen,
Of 't is rasch met u gedaan!
Wyl ge u eerloos aan ziet randen,
Moet ge zelv' ten stryde gaan;
Want die voor zich zelv' niet strydt,
Raakt te laf ligt alles kwyt.

Wilt ge op vreemden bystand wagten,
Steunende op 't Neutraal Verbond
Met verëende Noordsche Magten,
Ziet ge u rasch ter dood gewond;
Want die voor zich zelv' niet strydt,
Raakt te laf ligt alles kwijt.

Onze aloude Batavieren
Streeden zelve voor hun Regt.
Gy alleen kunt zegevieren
Als ge ook voor u zelven vegt;
Want die voor zich zelv' niet strydt,
Raakt te laf ligt alles kwyt.

Op CATHRINA'S hulp te hoopen
Is vergeefsch; wel draa ziet gy
Vrugteloos den tyd verloopen,
En u zelv' in slaverny;
Want die voor zich zelv' niet strydt,
Raakt te laf ligt alles kwyt.

Rusland moet voorzeker denken,
Houdt men hier zich langer stil,
Dat men Vryheid weg wil schenken
En de ketens dragen wil;
Want die voor zich zelv' niet strydt,
Raakt te laf ligt alles kwijt.

't Is hoog tijd, gy Batavieren!
Gespt doch zelv' het Harnas aan!
Wilt ge op Engeland zegevieren,
Dan, dan moet ge uw Vyand staan;
Want die voor zich zelv' niet strydt,
Raakt te laf ligt allss kwyt.

Wy Matroosjes zwaaijen moedig
't Zeemans Mutsje, schoon 't er spant;
Is 't Gevegt rasch heet en bloedig,
Goed! 't is voor ons Vaderland;
Want die voor zich zelv' niet strydt
Raakt te laf ligt alles kwyt.

E. WOLFF GEB. BEKKER.

Op het adviesvaartuig, uitgezonden om de vloot kennis te geven van het uitbreken van den oorlog met Engeland. 1780. v. L. Verv. 554.

Engeland verklaart den oorlog. 1780 (19 Dec.)

Buurpraatje.

Stem:
Wie vond ooit armer creatuur.

Wat hoor ik buurtje nu alweer?
't is Oorlog dat ons geldt
Met Engeland die keer op keer
Door roofzugt ons bekneld
Hy raest hy tiert hy scheynt wel dol
Misschien van punsch of ponsier vol
Rom dom dom tiereliere dom dom
De Staet geeft nergens om.

Is 't niet een fraeye bontgenoot?
Die alle wetten schendt
Van eer van deugd van trouw ontbloot
Als ieder is bekendt
Zijn roofzugt heeft nog pyl nog maet
Een dief tot in den hoogsten graet
Rom dom dom.
't Is de Engelsman rontom.

Ja buurman 'k loof 't waerentig want
Die schotse staert niet zoekt
Als dat hy onze eenheyds band
(Waer op hy scheld en vloekt)
Verbreeke wil door kragt van goud
Of snoo verraad dat hy staeg broud
Rom dom dom.
Een schelm is hy rontom.

Wat heeft ons dit gespuys (wel eer
Als vriende maer in schyn)
Gestooten op het oude zeer

Waer van wy nog de Pijn
Gevoelen in ons Nederland
Maar nu vind hy weer tegenstand
Rom dom dom.
Dan geeven wy nergens om.

De heeren (buurtje) van ons Stad
De Staeten van ons Land,
Haer goed beleyd zoo hoog geschat
Wiens wysheid en verstand
Haer trouw en zorg en Waekzaemheid
Doet dat wy vrolyk gaen ten strijd
Rom dom dom.
En zoeken hem rondom.

Me dunkt ik hoor me Grootvaer nog?
Die sprak van vroeger Eeuw
Hoe dat die lang bestaerte dog
Bevogt de Hollands Leeuw
Maer ach! die gaf hem zulk een kneep
Want door hem zyn staert na sleep
Rom dom dom.
Dat hy niet eens keek om.

Wel buurtje was het dan niet best
Dat men die wreev'le staert
Weer brulde na zijn honde nest
Hy is niet beter waerd
Of zette hem een knip voor 't gat
Dan loopt hy weer zo vlug en radt
Rom dom dom.
Dat hy niet meer kykt om.

't Sa batavieren kloek van moed
Jaegt van Nephtunes nat
Die schelmen (het is vuyl gebroed)
Wel tien vaem in hun gat:
Ligt dan hun king zijn ooren krout
En hem den Oorlog beroudt
Rom dom dom tierette dom dom.
Nou geeve we' er niet meer om.

XXVIII. 9.

De Dollen Engelschman.

Stem:
Van het Jagertje.

Hoor toe gy Nederlanders al
En ha ha
De Engelsman is 'er warentig mal
En ha ha
Hy wilder met ons aen 't vegten gaen
En niemant heeft hem een zier gedaen
En ha ha ha ha der ha ha.

Wat denktter dan tog die malle bloed
En ha ha
Wy hebben nog onze oude moet
En ha ha
Wy geve nog voor der ons Vaderland
Ons goed en bloed en kop te pant
En ha ha ha ha der ha ha.

Dacht hy der maer aen die ouwe tijd
En ha ha
Hy hatter die Oorlog wel vermyt
En ha ha
Maer nou het niet anders en weezen en kan
Is elleke Jonge voor 't Land een Man
En ha ha ha ha der ha ha.

Hy randder vry onze Scheepen aen
En ha ha
Wy zullen hem gauw tot platvis slaen
En ha ha
Al raesde hy als der een dolle man
Hy krygter van Holland geen meer larsjan
En ha ha ha ha der ha ha.

Wy zullen vereent met die ouwe moet
En ha ha
Erys lustigies swaijen die Hollandse hoed
En ha ha
En toonen aen Engeland voor der gewis
Dat Holland voor hem nou een Duyvels Land is
En ha ha ha ha der ha ha.

XXVIII. 18.

Nieuw Amsterdamsch Lied.

Stem :
Ik droomde laastmaal op een nacht.

Myn' Amsterdamsche Mie ik slyt (*bis*)
Warentig in verdriet myn tyd:
Ik ga ten oorlog vaaren (*bis*)
En Engelands vermoerden nyd
Met kruid en Lood bedaaren (*bis*).

Hoe veel een Engelschman geniet (*bis*)
Hy gunt ons 't Licht in de oogen niet
En wil ons leevend villen (*bis*)
Om dat wy nu het zwaar verdriet
Niet meer verdraagen willen (*bis*).

't Geduld van onzen STAAT is uit (*bis*)
Die daarom ook een krijgsbesluit
Met wysheid heeft genomen (*bis*)
Gaat nu dat volk op roof en buit
Hoe zal het hun bekoomen (*bis*).

Een Batavier is ruim zo goed (*bis*)
Als die van 't Engelsche gebroet:
Het koome maar tot vechten (*bis*)
Onze onverschrokken leeuwenmoed
Zal dan 't geschil beslechten (*bis*).

Heer Hartsinck, die als Admirael (*bis*)
Aan onze vloot de grootste praal
Door zijne vlag moet geeven (*bis*)
Voert forsch een onverwinlyk staal
Dat London zal doen beeven (*bis*).

Kindsbergen zal met groot vermaak (*bis*)
In 's Vaderlandsch gerechte zaak
Het zy van daag of morgen (*bis*)
Een billyke en volkomen wraak
Gewis aan ons bezorgen (*bis*).

De Graaven Bylandt, klein van leest (*bis*)
Maar in verstand en oorlogsgeest
Zo groot als een van allen (*bis*)
Zijn als Piet Hein zo onbedeest
In vlooten aan te vallen (*bis*).

Mijn braave Dedel, de oorlogsheld (*bis*)
Leeft enkel op het waterveld
En tart de dolste rampen; (*bis*)
Zijn zinnen zijn alleen gesteld
Om maar aan boord te klampen (*bis*).

En 't Land heeft nog een' grooter drom (*bis*)
Van Helden die by de oorlogstrom
Niet weeten van verouden; (*bis*)
Maer by des vyands kruid en bom
De Ruiters voetspoor houden (*bis*).

Vaarwel Marie de trommel slaet (*bis*)
Geef my den Rok van onzen STAAT;
Gy moet in 't minst niet schroomen: (*bis*)
'k Hoop morgen voor den dageraad
Aan 't lieve boord te koomen (*bis*).

Voor onze waardige OVERHEIT, (*bis*)
Wiens vaderlyk en wys beleid
Alle Amsterdammers eeren (*bis*)
Ga ik gewillig en bereid
Het vuur en zwaard braveeren (*bis*).

XXVIII. 23.

Drinklied.

Stem :
Wie heeft ooit grooter gek gezien.

Wie heeft ooit grooter gek gezien,
Als de Engelsman
Die zonder larjen
Ons Oorelog durfter te bien
Ha ha der die vent is zeeker dol
Syn ponskom die wasser te byster vol
Die slok die maakte zyn kop op hol
Toen hyder die vrindschapsbant
Verbrakker met Nederland.

Maar wat raakt ons die malle vent
Ik drinker myn drank
En lag om zyn stank
Al is hy inpertinent

Og og als die bloed erys nugtren wort
En lust heeft te vegte dan komt hy te kort
Dan ziet hy zyn dolheid en waar het hem schort
Want zeker het wasser te slecht
Dat men met een dronkeman vegt,

Za nobele Baasjes schenkter maar in
Daar is in ons land
Nog wyn en verstant
't Is nog' er maar eender begin
Maar als der die snaak erys nugteren is
En meenter te vegten al voor der gewis
Dan heb ik met hem geen meer derenis
Maar gader op 't onvoorzienst
Al in der de Staaten dienst.

Dan lag ik' er met die fles en die kan
En vegt by men hiel
Al opper die kiel
Al tegens die Engelschman
Bloet was ik dan op' er die hollanse vloot
Ik schoot 'er zyn dikpens vol kruid en vol loot
Ik klopte die satanse Engelsman dood
En toonde hem voor der gewis
Wat datter een Hollandsman is.

XXVIII. 27.

Den IV. Psalm.

Sir suffolk zoop eens onder 't lommer
Een pot alhier
Een pot aldaar
Wat zoop dat Lordschap zonder kommer
Wat groot geluk wierd hy gewaar;
Sandwich die hem stond te loeren
Zei tegens hem kom zuip nu maar
Een pot alhier
Een pot aldaar
't Is op den val van Neêrlands boeren
Een pot alhier
Een pot aldaar
Dronken ziet men geen gevaar

I PAUSE VERS II.

Kom zy Lord suffolk zuip maar meden
Een pot alhier
Een pot aldaar
Wat baat ons het gebruik der reden
Het denken is tog vol gevaar
Ei laat u een voorbeeld geeven
Sandwich toe dan zuip toch maar
Een pot alhier
Een pot aldaar
Dan kan de dood u niet doen beeven
Een pot alhier
Een pot aldaar
Dronken ziet men geen gevaar.

II PAUSE VERS III.

Laat ons nog voor ieder reeknen
Een pot alhier
Een pot aldaar.
En dan het Manifest gaan teeknen
Kom tog Sandwich ik ben reeds klaar
Nederland moet ondervinden
Dat onze haat is vol gevaar.
Een pot alhier
Een pot aldaar
Kan ons aan geen tractaaten binden
Een pot alhier
Een pot aldaar
Dronken ziet men geen gevaar.

III PAUSE VERS IV.

Hoe zullen wy die Slaapers zweepen!
Een pot alhier
Een pot aldaar
Dan krijgen zy de beste neepen:
De punch verblind ons voor 't gevaar
Ei laat ik u een voorbeeld geeven.
Sandwich toe dan zuip tog nu maar
Een pot alhier
Een pot aldaar
Dan kan de dood u niet doen beeven

Een pot alhier
Een pot aldaar
Dronken ziet men geen gevaar.
XXXVII. 9.

Werfliedje of Marsch
op het werven van volk ter zee en te land.

Op de Wys:
Van de Fransche Grenadiers Mars.

Daar slaat de Trom
Rob de dom, rob de dom!
Daar slaat de Trom, Hoezée!
't Is voor ons lieve Vaderland,
Rob de dom, Hoezée!
Wyl d' Oorlogstander wordt geplant.
Rob de dom, Hoezée!
Die 't wel meent met ons Vaderland,
Gaa meê, gaa meê!

'k Heb Vrouw noch Kind,
Dat verbindt, dat verbindt.
Daar slaat de Trom. Hoezée!
't Is om de jonge burgery,
Rob de dom, Hoezée!
Te waapnen voor de Maatschappy,
Rob de dom, Hoezée!
Die 't wel meent met 's Lands burgery
Gaa meê, gaa meê!

Wyl 't Britsch geweld
't Land ontstelt, 't Land ontstelt,
Slaat de Oorlogstrom, Hoezée!
Elk jongeling vol vuur en moed,
Rob de dom, Hoezée!
Waag nu voor 't Land zyn jeugdig bloed!
Rob de dom, Hoezée!
Elk jongeling vol vuur en moed
Gaa meê, gaa meê!
CVII. 10. E. WOLFF GEB. BEKKER.

Jack.

Stem:
Daar komt Paul Jones aan.

Daer komt Jack den Engelsman
Met al zyn drygementen
Gelooft dat hy ons dwingen kan
Maer wy staen nu als Venten
Hebben wy hem hier
Hebben wy hem daer
Wy zullen hem eens probeeren
Hollanders neem je kans maer waer
Om tergen af te leeren.

Fluks aen boord Matroos Soldaet
Nu moet je schae verhaelen
Nu kanje Jack voor al zijn kwaet
Met kruid en Lood betaelen.
Hebben wy hem hier
Hebben wy hem daer
Wy zullen hem eens probeeren
Hollanders neem je kans maer waer
Om tergen af te leeren.

Op 's Ruiters wys voort na Chattam
Laet de Vlag maer waeijen
Dan kan men Jack in deezen vlam
Voor een hoentje braeijen.
Hebben wy hem hier
Hebben wy hem daer
Wy zullen hem eens probeeren
Hollanders neem je kans maer waer
Om tergen af te leeren.

Kom Kapers maekje ook ras gereed
Hy houd genoeg verhoolen
Al word Jack heel naekt uit gekleed
Hy heeft nog meer gestoolen.
Hebben wy hem hier
Hebben wy hem daer
Wy zullen hem eens probeeren
Hollanders neem je kans maer waer
Om tergen af te leeren.

En voelt hy 't is wel meer geschiet
Zig al te sterk prangen
Hy weet wel raed in dat verdriet
Jack gaet zig maer verhangen.
Hebben wy hem hier
Hebben wy hem daer
Wy zullen hem eens probeeren
Hollanders neem je kans maer waer
Om tergen af te leeren.
XXVIII. 70.

Nederlands Moed opgewekt.
Volks-zang, Stem: *Hoor Annaatje, enz.*

Wreede Vorst- en Broeder-moorders
Van het moord-ziek Engeland!
Snoode Rust- en Vreê-verstoorders!
't Rooven staat u regt ter hand;
Dus toont gy aan alle kant
U een Satans lyv-trawant.

Wreed tog zyn all' uw vermaaken,
Als de Tijgers zuigt gy bloed,
Opent uw' roof-zieke kaaken,
Als een ander zig niet hoed;
Dus toont gy aan alle kant
U een Satans lyv-trawant.

Als m'n teegenstand koomt bieden
En zig onverschrokken toont,
Ziet m'n schand'lyk heenen vlieden
Voor hun, dien gy hebt gehoont:
Dus toont gy aan alle kant
U een Satans lyv-trawant.

Dit weet men van oude tyden,
En dit zag Volbergen ook
't Kan geen teegenspreeken lyden,
's Wreed-aarts moed is enkel rook?
Dus toont gy aan alle kunt
U een Satans lyv-trawant.

En zo mogt van Proojen zwaajen
Zeege-vierend Vryheids-hoed,
Vlag en Wimpel laaten waajen
Als een man van eer' en moed!
Toonden zy die dwingeland
Moed en bloed voor 't Vaderland!

Veele en zwaare Oorlogs-scheepen
Van dit Albionse rot
Zag me als weereloose sleepen
In hun stinkend Doggen schot,
Dus toont hy aan alle kant
Zig een Satans lyv-trawant.

Als zy sestig Scheepen hebben
Teegen vyftig van den Staat,
Is hun magt als Spinne-webben,
Als het aan een vegten gaat;
Dus toon aan dit Brits gebroed;
Dat gy zyt uit Hollands bloed.

Vrees dus niet deez' Water-ratten,
Zeeman! val hun dapper aan,
Onze onverschrokken' Katten
Zullen hun tot huspot slaan;
Dus toon aan dat Britse rot;
Dat gy hunne magt bespot.
Thysius LXV: 3.

Volks-zang. Stem: *'t Za Trommen en Trompetten.*

Koom lustig Mavors helden!
De Oorlog is verklaard
Wilt u ten Hove melden:
Geen Brit maakt u vervaard,
Koom Kapers maakt u reê!
De buyt wagt u op Zee!
Maak tot schanden,
Die aanranden
Ons in Vreê!

Sla dood die Britse dieven!
Die breekers van 't Verbond!
Die hunne hand ophieven
Met moord en roof in 't rond!
Doe! als de Ruiter deê,
En zuiver' zo de Zee
Van die honden,
Die steeds schonden
Trouw' en Vreê!

Weg! zouden wy begeeren
De Vreede met dat rot?
Dat zou onz' naam' onteeren,
En strekken ons tot spot!
De Staaten van onz' Land,
Die hebben meer verstand,
Neen! die bouwen
Met vertrouwen
Op Gods hand!

Wy zien nu Neêrlands Zoonen,
Prins WILLEM aan hun hoofd,
Om Eng'land te betoonen;
Dat wy niet zyn beroofd
Van geld nog helden-moed,
Gelyk dat snoô gebroed,
Neen! wy vegten
En beslegten
't Met hun bloed.

Thysius LXV: 3.

Britsche Psalmen.

Den III. Psalm.

Edle punch door wier kracht
Men vol moeds den dood veracht;
Altoos moet gy stroomen:
Is een Brit door u bezield
Dan schend hy plundert en vernielt
Dan steelt hy zonder schroomen.

VERS II.

Uwe kracht die ons sterkt
Heeft by onze Lord gewerkt
Toen zy Neêrland hoonden;
Braave Rodney zoop zig stom;
Eer hy aan 't lijdend Jodendom
Zijn Britsche deugden toonde.

VERS III.

Neêrlands vlag wierd vertrapt
Na men braaf had ingetapt
Punch doet alle dingen.
Zy doet in den hoogsten nood
Ons toevlucht neemen tot den dood
Doet ons in voorspoed zingen.

VERS IV.

Eedle punch door wier kracht
Men vol moeds den dood veracht
Altoos moet gy stroomen;
Is een Brit door u bezield
Dan schendt hy plundert en vernielt
Dan steelt hy zonder schroomen.

VERS V.

Uwe kracht die ons sterkt
Heeft altoos het meest gewerkt
In voornaame daaden
Die uw invloed word gewaar
Tart steeds het uitterste gevaar.
Wil tog ons hart verzaaden!

XXXVII 7.

Een Nieuw Lied, op het aanneemen der Matroozen, op 's Lands Fregat binnen Amsterdam.

Op de Wys:
Wie gaat hier zo verheugt

Weest vrolyk van gemoet,
Gy Amsterdams Burgerye,
Nu wy met Leeuwen moet,
Voor 't Vaderland gaan strye,

Ons Schip dat leit al klaar,
Tot Texel voor de Wal,
Matroozen van Amsterdam,
Maakt vreugt en bly geschal.

Na Boort na Boort,
Het Schip dat leit reisvaardig,
's Lands dienst heeft ons bekoort,
Die dienst is ons wel waardig,
Matroos gy moet in Zee,
Na boord, na boord, na boord,
Ons schip leid op de Ree,
's Lands dienst heeft ons bekoort.

Alom springt in de bogt,
Pakt in en bergt uw biezen,
Dog denkt vooral om 't vogt,
Dat ons dus dienst deed kiezen,
Het geeft den Zeeman kragt,
En maakt hem tot een Held;
Verwarmt hem in den nacht,
Wanneer 's Lands welvaart geld.

Pak in pak in al 't goed,
De Ligter kan niet toeven,
't Is tyd ginds is het Vloed,
Zet nu het werk op schroeven,
Wy moeten of men al teemt,
Na boord, na boord, na boord,
Voor 't laatst een slocje neemt
's Lands dienst heeft ons bekoort.

Is 't klaar, roep dan maar snel,
Lieve Ouders ik wensch uw 't beste,
O Vrouwe en Lief vaart wel,
Vaar wel ô Volk en Veste,
's Lands afscheid valt u zeer,
Omhelst en roept maar snel:
Het hardste hart wordt teer;
Vaar wel: vaar altoos wel.

Springt, springt de Ligter in,
't Vaarwel is my gegeeven,
't Verandert dient uw zin,
Van 't voorig vryen leeven,
Denkt om uw dienst alleen,
Zoo strekt deez' nieuwe stand,
De pligt die gy moet treên,
Tot eer van u en 't land.

Steekt af, steekt af, streeft voort,
Het moet dog eens geschieden,
's Lands dienst heeft ons bekoort,
Wy moeten bystand bieden,
Denkt een verstandig man,
Weg vrees die 't hart weerhoud,
Schikt hem zo hy best kan,
De zee moet ook bebouwt.

Schep moed Matroosjes moed,
Waartoe zoud gy verzaaken,
Hy die zyn pligt voldoet,
Kan rondom blydschap maaken,
De wereld waar men ook lyd,
Een yders kunst is goed,
't Is al voor dienstbaarheid,
Als men zyn pligt voldoet.

Hoezee, hoezee, hoezee!
Wy zullen moedig streeven,
't Geluk vaart altoos mee,
Daar braave zielen leeven;
God die een Stuurman is,
Een herder overal,
Die zal ons voor gewis,
Weer brengen aan de wal.

XXXI. 46.

De Amsterdamsche Matroos.

Stem:
Wie heeft ooit grooter gek gezien.

Naer boord, naer boord; wy moeten heen!
Ja Kameraeds!
Hier helpt geen praets;
Men moet zyn dienst besteen

Tot welzijn van het Vaderland;
Daer voor te vegten is geen schand
Maer eer als 't Vuur des Oorlogs brand
Welaen welaen wela....an!
De Tyd wil dat wy gaen.

Houd men maer op zyn Hollandsch vol
Dan kan men nog
Den Britschen Dog
Doen kruypen in zijn Hol
Of Nest met ingetrokken staert;
Een Leeuw is voor geen Hond vervaerd
Wat is een Engelschman ons waerd?
Geen duit geen duit geen du....it
Maar Kogels Vuur en Kruit.

Een laffen Roover vreest men niet;
Een kort beraed
Van onze staet
Vergeeft ons 't Zeegebied.
Zo men maer zonder Twist of Nijd
Eendragtig moedig gaet ten stryd.
Tot aller Britschgezinden spijt.
Dan word dan word dan wo....rd
Ons heil hersteld in 't kort.

Zo ieder Vaderlandsche Stad
De Voorzorg nam
Als AMSTERDAM,
En zulke Raders had
Dan had geen toomloos Engelschman
Ooit kunnen doen dat hy thans kan;
Men had dan geen bewijzen van
Zijn kwaed zijn kwaed zijn kwa....ad
Van Turken zelfs gehaet.

Och mogt men dan de Bastaerdy
Die 't Britsch gespuis
Ons voerde in huis
Eens stellen aen een zy'
Dan zag men 't waere Burgernut
Door Burgervaed'ren Trouw beschut
Met Vryheids waeren roem gestut;
En elk bood dan de ha....nd
Aen 't Heil van 't Vaderland.

Maer laet ooit wyken wat 'er wil
De Stad aen 't Y
Zal haer waerdy
Doen draeijen op de Spil
Van magt hoe sterk zy word' gestuit
Op dat zy haer gezag niet uit'
Maer zelfs haer aenzien geev' geschi....en:
Men zal 't haest anders zien.

Koomt Amsterdamsche Knaepen! koomt
Naer boord naer boord
Wy moeten voort!
Wie is 't voor wien gy schroomt?
Vecht eindlyk voor uw eygen Stad
Die nimmer braever Vaed'ren had
Dan thans hoe zeer door Nyd beklad;
Door Nijd die eer men 't ru....ikt
Zyn magt zal zien gefnuikt.

XXX. 52.

Nieuw lied,
tot aanmoediging om de geschondene
Vryheit te verdedigen.

Op de Wys:
Vriende luister na myn Reeden.

'tZal dan eindelyk eens gelukken,
Dat der Battavieren moed,
Zig niet meerder laat verdrukken,
Door het Engelsche gebroed,
Die met al ten Trots en taal,
Schempen op het Hollands Staal.

't Sa Lustig dan gy Jonge knaapen,
Gord nu met vreugt het zwaard op zy,
Tragt nu maar eer en roem te raapen,
Ten spyt van Englands dwinglandy,
Dat met eenen Trotsen taal,
Schemt op Neerlands Vuur en Staal.

Span dan ô Braave Battavieren,
Door Eendragt uwe kragten saam,
Dan zult gy zeeker zeegen vieren,
Ten spyt van alle valschen blaam,
Die met eenen Trotsen Taal,
Schempen op het HOLLANDS Staal.

Komt dan myn waarde Stadgenooten,
Toon dat gy 't Vaderland bemind,
Wild door u deugd u roem vergroten,
Zo blyft gy by uw vorst bemind,
Want dien braaven ADMIRAAL,
Vreest geen Engels vuur of Staal.

Brengt dan ô Braave Amstelaaren,
Zoo veel gy kunt uw schatten by,
Zoo kunt gy best uw roem bewaren,
En Juygen Onvermoeyt aan 't Y,
Zoo stuyt gy best der Trotsen taal,
Die Laggen met het Hollands staal.

Treur dan niet gy handelaaren,
Schoon gy berooft zyt van gewin,
Gy moogt nu vry ter kaap gaan varen
Zoo krygt gy 't ras weer na uw zin,
Dat Engeland met zyn Trotsen taal,
Dan ook Laggen om uw staal.

Dog 'k vrees gy zult hem doen beven,
Als Elk deutsman voor zyn hooft,
Tien doggen doet als honden sneeven,
En van het Leevensligt berooft,
Beef dan met uw trotsen Taal,
Voor de Blixems van ons staal.

Nog eens dan Land en stadgenooten,
Volg uw Voorouderen roemryk spoor
Die voor hun bloed vergooten,
Dat men Nooit Lafheid van uw hoor
Op dat Engeland met zyn Trotsen taal,
Swigte voor uw vuur en staal.

Beef dan gy Roovers al te zaam
Daar wy tans magt met eendragt paren,
Dan is geen Engelsman bekwaam,
Om ons in Moed te Evenaaren,
Ook zult gy met uw Trotsen taal,
Eyndelyk bukken voor ons staal.

Komt dan gy helden al te zaam,
Gy HARTSINCK, DEEDEL en KINGS-[BERGEN,
Streid thans tot roem van uwen Naam,
Dit dorst men van Uw deugden vergen,
Dat Engeland, voor zyn Trotse Taal,
Beeve voor Uw Vuur en Staal.

Laat ons ook VOLBERG niet vergeeten,
Die reeds met onverschrokken moet,
Zig heeft als eenen HELD gekweeten,
Schoon de Overmagt hem swigten doet,
Daar de Engelsman hoe Trots van Taal,
Reets beefde voor Uw Vuur en Staal.

Dit heeft dien Bloedhond zelf beleede,
In weerwil van zyn Euvelmoed,
Dat Hy heeft als een HELD gestreeden
Zo dat deez' Roem 't Verlies verzoet,
Dies sluit ik met dees trotsche Taal,
Dat gy sult zwigten voor ons Staal.

Vliegend Blad.

Matroozelied op het belooven van Premien, by het neemen of vernielen der Vyandelyke Scheepen, en de edelmoedige belooningen voor de Verminkten, door H: Hoog Mogende.

Op de wys:
Hoe zoet is 't daar de Vriendschap woont.

Waar vindt men Vaderlijker Trouw,
Dan die 's Lands Staat bezielt!
Die Pylers van ons Staatsgebouw,
Daar Nyd voor beeft en knielt.
Elk een, wiens hart van liefde brandt,
Zing nu voor hun en 't Vaderland
Hoezée! Hoezée! Hoezée!

Hun zorgen voor hun Onderdaan,
Hun waaken voor 's Lands eer,
Doet ons met vreugd ten stryde gaan,
En vliegen naar 't Geweer.
Hun liefde wekt den Heldenmoed,
Wy wagen willig goed en bloed
Voor 't Land, voor 't Land, voor 't Land.

Wat schoone prijs wordt ons beloofd,
Als onze dappre vuist,
Het Zeegebroed, dat stoorloos rooft,
Verovert of vergruist.
Ras ziet men hoe de Vaarensgast
Tot d' elboog in de schyven tast,
Door buit, door buit, door buit.

En raaken wy aan voet of hand
Verminkt of zwaar gewond,
De zorg van 't lieve Vaderland
Voor ons maakt ons gezond.
Daar onze Staat, zoo lang men leeft,
Tot onderhoud braaf schyven geeft,
Tot loon, tot loon, tot loon.

Maar liefde voor den vrijen Staat
Zet ons meer aan dan 't geld.
Elk onzer vloekt den Britschen haat,
Elk vloekt hun snood geweld.
Komt Cameraets! ik moet 'er aan,
Laat ons hen blind en kreupel slaan
Voor 't Land, voor 't Land, voor 't Land.

CVII. 14. E. Wolff geb. Bekker.

Te Kaap als Helden.

Stem:
Wie wil 'er meê na Oost-Indie varen.

Wie wil daar met ons mee te kaap gaan [varen
En haalen Buit op Nereus woeste baren,
De Scheepen maakt men ree,
Kom Helden die vaart mee!

Geen donder kloot of vuur zal ons ver- [schrikken
Al toond de trotsche Brit verwoede blikken,
Wy lachen met die Dog
Roofzuchtig vol bedrog.

Kom Mannen hier is blinkent goud te haalen,
Eene ryke winst zal al 't gevaar betaalen,
Ontziet nog vuur nog staal,
Voor gangbaar munt metaal.

Komt tragten wy de glorie te verwerven,
Wat noot! wy moeten allen eenmaal sterven,
Kom sterf dan vroeg of laat,
Voor 't welzyn van den Staat.

Schep moed want de oorlogskans zal ons [gelukken,
Wy schieten al wat ons weerstaat aan [stukken,
Vrees trotse Brit uw bloed,
Koelt onze heldenmoed.

En koomen wy dan weer behouden binnen,
Dan gaan wy weder bly na de vrindinnen,
Die ons naast liefde en lust,
Verschaffen zagten rust.

Daar zal het zoet vermaak ons weder loonen
Als wy de lievertjes de schyven toonen
Gewonnen met beleid
En waare dapperheid.

Dan zullen wy te zaam eens lustig klinken
En op die lieve Vorst zyn welzyn drinken,
Die ons tot 's Vyands straf
Tot kaapen vryheid gaf.

XXVIII. 49.

Adriaan de Rook, Kapitein. Ontving de last van Lissabon naar West Indië het uitbreken van den oorlog kenbaar te maken. Kwam na een zeer moeilijken tocht behouden in het vaderland terug, met een veroverd schip.

Klinkdigt op de behouden t' huisreize van den wakkeren Scheepskapitein A. de Rook.

Toen 't roofziek Albion den Vriendschaps-
[band versmeet,
Waar meê 't aan Neêrland was, ten
[heiligsten, verbonden;
Toen de vereeuwde Vreê door Eng'land
[werd geschonden,
Dat, nydig op ons heil, reeds lang de lip verbeet:

Toen onze Koopvaardy de zwaarste rampen
[leedt;
De Britsche Roofharpy zig zat stal op de
[baaren,
Moest ons De Rook alleen naar Suriname
[vaaren,
En daar verkondigen d' onzalige oorlogskreet!

Wat was dien wakk'ren Man toen, naar elk
[dagt, beschooren?
Hy scheen, in ieders oog, gewisselyk
[verlooren! —
Maar neen! — God zy geloofd! — Hy
[keert op onze reê!

Zeil uit, ô Neêrlands Vloot! de Hemel dekt
[uw' Kielen.
Ga 't schendig dievenrot op eigen kust
[vernielen:
En breng, gelyk De Rook, ons Britsche'
[pryzen meê!

D. VAN B.

Kn. 19575.

Kapt. A. J. van Volbergen met de Rotterdam, na op 31 Dec. 1780 en 3 Jan. 1781 een Engelsch oorlogschip te hebben afgeslagen, moest zich 5 Jan. bij een derden aanval overgeven.

Matroozelied op den Manhaften Zee-Kapitein Volbergen.

Op de wijs:
Laat de Faam maar blaazen.

Laat u niet verbaazen,
Sa, Matroos, houd moed!
Is de Brit aan 't raazen,
't Oude Hollandsch bloed
Zal door 't dondren van 't Canon
Hem doen zien wat hy begon.
Vivat! Hoezée!
Vivat Matroosjes, Hoezée!

Hoort ge hoe Volbergen
't Britsche Volk begroet,
Keer dan ook het tergen
Van uw Heldenmoed!
Doe den Brit door 't Scheeps Canon
Zien, wat hy zoo valsch begon,
Vivat! Hoezée!
Vivat Matroosjes, Hoezee!

Schoon die Held moest stryken
Voor hun Overmagt,
Hy gaf echter blyken
Van zyn moed en kragt.

Schip voor Schip had zyn Canon
't Schuim doen zien wat het begon,
Vivat! Hoezée!
Vivat Matroosjes, Hoezée!

CVII. 3. E. WOLFF GEB. BEKKER.

Een Vlaardinger visch-hoeker nabij Scheveningen door drie Engelsche kapers op het strand gejaagd. 7 Jan. 1781.

De eerste Zeetriomf, in het gezicht van Nederland, door de onoverwinbaare Engelsche behaald, vereeuwigd door de volgende Aria.

Stem: *De deugd is overal bemind.*

De Visschery word zelfs ontrust,
Op Neêrlands eigen, vrye kust.
O moed, ô roem, ô Heldendaad,
Die Englands glorie overlaad.

Verëeuwig, Zangeres, zyn roem,
Hoe zeer u 't vrye Neêrland doem?
Een Kaper, weerloos, en bemand,
Jaagt zelfs een' Hoeker op het strand.

Hy schiet, o nooit gehoorde moed,
Hem na, langs Nereus pekel-vloed;
En, welk een Held, daar 't al voor zwigt,
Hij wykt, na hy dit heeft verrigt.

En kiest al juichend volle Zee,
En zeilt naa Englands Helden-Reê,
Die thans, 't bekennen valt my hard,
Algiers en Tunis glorie tart.

XXVIII. 53.

Toen 7 Januari 1781 het Vlaardinger hoekerschip op het strand liep, vluchtend voor drie Engelsche kotters, losten deze ook eenige kanonschoten op Scheveningen. Een kogel trof het dak eener kleine woning.

De Nieuwe Scheveningsche Marsch.

Stem: *Polifemus aan de stranden.*

Vroome en Dapp're Scheveningers!
Mededingers,
Om, voor d' Eer van 't Vaderland,
In deeze akelige Tyden,
Kloek te stryden,
Als den Leeuw word aangerand.

Schrik niet Brave Scheveningers!
Voor d' Ontwringers
En Verkragters van de Vreê,
Voor alzulke Bondgenooten
Welkers Vlooten
Speelen thans den Baes op Zee.

Staet' als Helden, Scheveningers!
Voor Bespringers
Van uw Pinkjes op het Strand:
Dat voortaen geen Buit-opzoeker
Weer een Hoeker
Na durft Jagen tot aen Land.

't Schaede u niet, o Scheveninger!
Of die Dwingers
Troffen Pan- en Rietendak,
Met een kleine Drieponskogel
Zulk een Vogel
Deed noch Schaade of Ongemak.

Gy, Heldhaftige Scheveningers!
Wees met Vingers
Zulke Roovers achterna:
Die wel haest hun Zeil ophaelden.
Niet lang draelden,
Maer afdeinsden, bang voor Schaê.

Schept nu moed, o Scheveningers!
Die de Slingers
Van uw Vuisten hebt te baet:
Daer de Grenadiers en Ruiters,
Op Vrybuiters
Passen! elk op Schildwagt staet.

Dringt aldus, o Scheveningers!
Dringt de Dringers
En Benauwers van uw rust:
Dat zy van de wal afwyken,
Heenen stryken;
Houd die Kapers van de Kust.

Tot Besluit o Scheveningers!
Roem van Zingers.
Zingt dit lied op blyden Trant.
Klinkt het niet in Groot Brittanje?
't Zy Oranje
Aengenaem en 't Vaderland.
XXVIII 54.

Drie Scheveningsche matrozen in een roeiboot uit Engeland ontvlucht 6—8 Jan. 1781.

Tot lof van de drie dappere Scheveningers Ary Dykhuizen, Chiel Pronk en Cornelis Spaan. Den 6 January 1781, met een kleine Boot uit Engeland naar de Hollandsche Kust overgestooken, en naa een reis van 50 uuren gelukkig aangeland.

Op de wys:
Vivat Willem, vivat Prins.

Scheveningen draag uw roem
Op uw wakkre Bootsgesellen!
Scheveningen draag uw roem
Op die, die 'k met eerbied noem,
Op Dykhuizen, Pronk en Spaan.
Ieder moet met lof vertellen,
Hoe Dykhuizen, Pronk en Spaan
't Grootste Heldenstuk bestaan.

Zy bekneld op 't Britsche Strand,
Schaars voorzien van brood en water,
Zy bekneld op 't Britsche Strand;
Steken vol van moed van Land.
In een Boot, slegt toegerust,
Vreezende geen Zeegeklater,
In een Boot, slegt toegerust,
Roeijen zy naar onze Kust.

Vryheid, die by Helden woont,
Sleept het Bootje langs de baaren,
Vryheid, die by Helden woont,
Heeft hun moed met heil bekroond,
Zy verhaalden, bly te moê,
Pas geland, hun doodsgevaaren,
Zy verhaalen, bly te moê,
Ieder hoort, en juicht hun toe.

Vrees, ô Brit! voor zulk een Land,
Daar m' om Vryheid 't al durft wagen.
Vrees, ô Brit! voor zulk een Land

Daar het vuur der Vryheid brandt!
Hier is zelfs een kind een man,
Komt ge hier, ge krygt wis slagen;
Hier is zelfs een kind een man,
Die Vermeeten kloppen kan.

CVII 7. ELIS. WOLFF GEB. BEKKER.

Scheveningsche Helden Zang.

Stem:
Wat is het schoon, weldadigheid te plegen.

Roem, roem ô Nederland! op onze helden,
Hun naam zy steeds by u geächt;
De faam moog vry hun lof vermelden
By 't allerlaatste nageslacht!
Ja zulk een stoute heldendaad
Strekt wis tot eer van land en staat!
Ja: enz.

Wie noemt myn Pronk, myn Spaan en myn
[Dykhuizen
Wie noemt hun namen zonder vreugd?
Zy die de slaverny vergruizen
Door hunne kloeke heldendeugd!
Ja zulk een stoute heldendaad
Strekt wis tot eer van land en staat!
Ja: enz.

Zy, die in England waren opgesloten,
Ontvlugtten dwinglands heerschappy,
Want elk uit Neêrlands bloed gesprooten
Haat zelfs de lucht der dwinglandy
Ja zulk een stoute heldendaad
Strekt wis tot eer van land en staat!
Ja: enz.

Hoort, Batavieren, hoort, ik zal u melden
Waartoe hun vryheids-min besloot,
Hoe zy, als waarlyk eedle helden
Zich grootsch ontrokken aan den nood.
Ja zulk een stoute heldendaad
Strekt wis tot eer van land en staat,
Ja: enz.

De Vryheids-min bemoedigde hun harten,
Blies in hun geest een helden-list
En daar zy stout al 't onheil tarten,
Ontvloden zy, eer 't iemand wist.
Ja zulk een stoute heldendaad
Strekt wis tot eer van land en staat,
Ja: enz.

Niets kon hen dus dan zugt tot vryheid nopen,
Zy wagen 't met een kleene boot
Spyt al 't gevaar, in zee te lopen,
Schoon schaarsch voorzien van drank en brood.
Ja zulk een stoute heldendaad
Strekt wis tot eer van land en staat
Ja: enz.

Een hembd moet hen thans tot een zeil
[verstrekken.
Een stok of riem dien hen ten mast;
't Gevaar kan hen geen angst verwekken,
Daar angst aan geene helden past.
Ja zulk een stoute heldendaad
Strekt wis tot eer van land en staat,
Ja: enz.

Dus zyn zy in den tyd van vyftig uuren,
Gelukkig by ons aangeland;
Wie kon zyn yver toen verduuren!
't Riep al van 't scheveningsche strand:
Ja zulk een stoute heldendaad
Strekt wis tot eer van land en staat?
Ja: enz.

XXVIII. 57.

Verwonderlyke Rystogt over de Noordzee, door 3 Hollandsche Pinklieden.

Als een Zeemans Lied, te zingen, voor die van Scheveningen.

Och! wat is ons overkomen
Op een laets gedaene Tocht
Yder Mensch zou daer voor schromen
Als 't hem eens gebeuren mogt

Zo als wy die onlangs voeren
Met een Pink na Engeland
Daer men op ons lag te loeren
En gevangen bragt op Strand.

't Was te Soels een Dorp geleegen
Dertig Mylen (zo men zeid)
Van de Teems na onderwegen
Twee Etmaelen afgeleid
Daer wy naeuwlyks aen belanden
Of wy raekten onverwagt
Als een Buit in Kapers handen
Die ons hebben opgebragt.

Toe was 't: Mannen! hier te blyven
Jylui komt hier niet van daen;
Zo je kaeklen wilt of kijven
Zal 't noch slimmer met je gaen.
't Was vergeels al wat wy deeden
En te praeten van akkoord
Want daer wierd noch Tael noch Reden
Van den Engelsman gehoord.

Alles moest men overgeeven;
't Ging op een Barbaerse wys!
Beste plunje daer beneven
Pinkje Buit en alles prys.
Voorts gedreigt ons op te sluiten
In een Naer en Donker Gat
Of we waeren snoode Guiten
Die men daer had opgevat.

Na elf dagen zo ellendig
En in naerheid doorgebragt
Was en bleef 't besluit bestendig
Om zo 't mooglyk was by Nacht
Met een Boot in Zee t' ontvlugten
Juist geviel 't dat 'er een
Lag aen Strand; en zonder dugten
Zyn we t' saem daer in getreen.

Daer wy met ons Drien waren
Want de Stuurman wou niet mee,
Die niet wagen dorst te varen
Met een Bootje over Zee.
Maar het zal hem nu wel spyten;
Hoord hy dat we zyn beland,
En hy kan het hem zelfs wyten
Dat hy blyft nog aen den band.

't Bootje daertoe mee ontvloden
Was geen twintig voeten lang?
En het Zeil hier toe van nooden
Om te helpen aan de gang
Was van twee paar Hemden samen
Aen een Stuurstok vast gehaekt,
Van vier Riemen die wij namen
Was 'er een tot Roer gemaekt.

Voor een Wimpel was aen 't Masje
Slegts een Neusdoek vast gehegt
En een Goud halfsleet Compasje
Wees ons op de Zee te regt.
Zonder vorder Kalefaeter
Traden wy toen in de Boot
Met een kruik van twee stoop water
En noch een Sestuivers Brood.

Daer op wenden wy de Steven
Na het Lieve Vaderland
Golf of stroom deed ons niet beven;
Hoogst gevaer aen alle kant;
Wind nog stroom noch Hagelvlagen;
Sneeuw en Regen felle Kouw;
Donkre Nachten korte Daegen
Baarde vrees of naberouw.

's Nagts geen maen nog star beschouwend
Noch by Dag het Zonnelicht;
Doch op 's Hemels hulp vertrouwend
Hebben wy dien Tocht verricht.
In den Tyd van Vyftig Uuren:
Daer wy weder vrank en vry.
Onze Vrienden en Gebuuren
Weder vonden op de Hy.

Daer van daen zyn wy gekoomen
Met de Boot na Schevening
Die wy hebben mee genoomen
Met al zyn Toetakeling;
En vervolgens op een Wagen
Na zyn Hoogheid is gebragt
Die ze zag met veul behagen
En ons mildelyk heeft bedagt.

Tot Besluit: wie gy moogd wezen
Merk hoe wy in 't grootst gevaer
's Hemels Hulp zo uitgelezen!
Wierden duidelyk gewaer.
Is die voor ons? Wie 's ons tegen?
Water Vuur nocht Lucht noch Aerd;
Alles strekt ten besten Zegen
Dien die 's Hemels gunst bewaerd.

XXVIII. 87.

Aan den Hollandschen Leeuw.

't Is nu geen tyd voor sluimeren of slapen:
Ontwaak, ontwaak, ô Hollandsch grijze Leeuw!
Hoor 't woest gedruisch van 't nadrend [Krijgsgeschreeuw:
't Roept van alom: te Wapen! op! te Wapen!

De Britsch Dog is spoorloos dol en wild:
Gij word van hem ten waterstrijd gedagvaard,
Scherp uw gebit, gryp naar het wreekend [Slagzwaard,
En vaar met kragt dat Ondier in den Schild!

't Gedrocht, gewoon zijn roofbalg vol te [proppen,
Met schatten, die 't de weêrloosheit ontwringt,
Moet aan den band, eer 't gantsch daar [buiten springt,
't Is nu de tyd, om 't op den Muil te kloppen:

Maer niet genoeg, Krijgshaftig Dier! geprest
Door nood en trouw, dat ge eigen Erf [verdadigd!
De blaffer moet zelf op zijn' grond beschadigd;
Zoek, — gryp, — verbyt, — en worg hem [in zijn Nest.

Ge deed zijn Huid uw' forsche Tanden voelen:
Hem heugt uw Klaauw van langer dan eene [Eeuw:
En zyt ge niet nog de eigen kloeke Leeuw?
Poog dan uw moed in 's Monsters bloed te [koelen.

Den Vaderlande ontbreekt het aan geen Mans,
Gehard, om U in 't vecht-perk by te [springen:
Is 't nood, ik vlieg, met duizend Jongelingen,
U na ten stryde, en styve uwe Oorlogskans.

Antwerpse Gazetie 16 Jan. 1781. F.

St. Eustatius, door den Engelschen Admiraal Rodney op den 3 Febr. 1781 veroverd.

Op de wys:
't Is nog tyd, Lieve Meid &c.

Welk gerugt
Klieft de lucht,
En verschrikt 's Lands Patriotten?
Welk gerugt
Klieft de lucht?
Ieder Vaderlander zugt,
Die 's Lands Welvaart, onze schatten
Ziet door Britsche klaauwen vatten.
Ons geluk
Keert in druk;
Batoos Kroost moet onder 't juk.

't Rovers rot
Dryft den spot
Met Verbonden en Tractaaten;
't Rovers rot
Dryft den spot
Met hun Bondgenoot en God.

Daar zy tegens Regt en Eeden
Op Eustaat's reeds d'aanslag smeedden,
Eer hun hand
In ons Land
D'Oorlogstander had geplant.

Ieder klaagt,
Ieder vraagt:
„Hoe! is St. Eustaat's veroverd?
Ieder klaagt,
Ieder vraagt:
Waarom 'er geen hulp opdaagt?
Daar men zoo veel ryke Schepen
Door de Britten weg ziet slepen;
En 't geweld,
Dat ons kwelt,
Niet met magt wordt neêrgeveld.

Nederland!
Slaa de hand
Toch aan 't werk met dubblen yver!
Nederland!
Slaa de hand
Toch aan 't werk! ons boezem brandt,
Om die lang vervloekte Britten,
't Roversrot, in 't haair te zitten.
Help den moed,
Die ons bloed
In onze aadren kooken doet.

Zouden wy,
Eertyds vry,
St. Eustatius slaafsch zien drukken?
Zouden wy,
Eertyds vry,
Knielen voor hun Dwinglandy?
Neen! laat ons eer alles wagen;
Lauwren zoeken of meer slagen:
Of onze eer,
Reeds zoo teer,
Valt eerlang voor eeuwig neer.

CVII. 33. E. WOLFF—GEB. BEKKER.

Op de overgave van Sint Eustatius.

ô Sant Eustatius, gaaft gij u in de klaauwen
Der Britsche roofharpij! hoe zal men u
[begrauwen,
Dat ge als een simple duif geen weêrstand
[wilde biên!
Nu spreek: „Helaas! ik was van alles
[onvoorzien.

Kn. 19565.

Het plunderen van St. Eustatius.

Geeft britten, aan vaughan's en rodney's
[goddeloosheid,
De schoonste naamen, ter bedekking hunner
[boosheid.
Ik, die hun wreed gedrag, met afschrik gadesla,
Noem rodneij nero, en vaughan caligula.

V. St. 4349.

Op het slegt gedrag door den Engelschen Admiraal Rodney te St. Eustatius gehouden.

Dus valt een wreede wolf de stille
[schaapskooi aan,
Als gij, o Rodney! doet aan Neerlands
[Westerstreeken.
Verrader! 't wijd Heelal ijst van uwe euveldaen,
Waar laater eeuwen nog smaad van zullen
[spreken.
Natuur bestoof van schrik door uw
[Barbaarsch gedrag,
Dat boven Turk en Moor op gruwlen
[roemen mag.

De S. b. n. Crul, 4 Febr. 1781, met zijn schip 23 Ned. koopvaarders van St. Eustatius geleidend, werd, onbekend met het uitbreken van den oorlog, door 3 Eng. oorlogsschepen aangevallen.

Na een kort gevecht, waarbij Crul sneuvelde, werd het konvooi veroverd.

Op het sneuvelen van den wakkeren Vice=Admiraal Krul.

Op de wys: *Waar heen, myn ziel, waar heen &c.*

Scheur Nederland uw kleed!
Beschrey uw bitter leed!
Het puik der Admiraalen
Moet door het Britsch geschut,
Helaas! ten Grave dalen!
Gy mist in hem een stut.

ô Vaderland! uw Held
Is strydend neêrgeveld!
Wat kan dees ramp verzagten?
Moet dan een Rovers hand
Den roem der Helden slachten,
En in hem 't Vaderland!

Die held, aan allen kant
Door Rovers overmand,
Wou geen gevegt ontwyken;
„Zou ik, riep de eedle ziel,
„Voor hun lafhartig stryken
„'k Zink liever met myn Kiel!

„Zou ik 's Lands Schip, dit goed
„Door 't Britsche Roofgebroed
„Lafhartig laten plondren?
„'k Laat liever Schip en al
„Aan duizend spaanders dondren
„Eer ik 't hun laten zal".

Straks buldert schoot op schoot;
Men ziet alom den Dood,
Op de ongestuime baaren
Genood door 't schutgeluid,
Rondom de Schepen waeren,
En loeren op zyn buit.

Men zegt dat zelfs de Nyd,
Schier barstende van spyt.
Dat Krul zyn moed wou toonen;
Zoo draa de stryd begon,
Zich plaatste by haar zoonen,
De Britten, aan 't canon.

Rasch wierd die wakkre Held
Lafhartig neêrgeveld.
De Dood zelfs raakte aan 't schreijen,
En riep: „Daar valt myn stut;
„Die draa den Brit 't verscheijen
„Geleerd had door 't geschut!

„Al wordt die Held myn deel,
„Ik agt die winst niet veel!
„Wie zal nu Britten slagten?
„Was Krul niet afgestreên,
„'k Had meerder winst te wagten;
„Jaa duizend voor dees één!"

De schim van d'Admiraal
Verscheen in zegepraal
By Neêrlands beste Vaadren,
En toonde hun het bloed
Van zyn doorschooten aadren,
Ten teken van zyn moed.

„Ik viel, riep hy, ter neêr,
„Doch sneuvelde met eer,
„'k Zal 's Lands aloude Helden,
„By wie 'k verschynen durf,
„Uw veegen staat vermelden,
„En hoe ik vegtend sturf'.

CVII 39. E. Wolff geb. Bekker.

Aan het Vaderland ter gelegenheid van den dood des Dapperen Zeehelds Willem Crul.

Terwijl de wakkre Crul vol moeds de
[blixems zwaait,
En door den kopren mond der zwangre
[zeekartouwen
Niet ijdel dreigt, hoe fel de Brit ook oorlog
[kraait;
Stort hij, daar 't vol van spijt de Zeevorst
[aan moest schouwen,
Als 't schuldloos offer der trouwloosheid
[plotsling neêr.
Dit bloed roept wraak. Wat toeft ge, o
[traage Vaderlander?
Wat wenscht gij uwen held, nog ongewrooken,
[weêr?
Wat wringt gij bij s'mans lijk de handen in
[elkander?
'k Bezweer u bij het graf, dat Ruiters asch
[bewaart,
En 't kil gebeent van Tromp, die lucht en
[zee deên gloeijen,
Bevredig de eedle schim; ontzie noch vuur
[noch zwaard;
Sla 't heiligschendend rot, sla 't in Bataafsche
[boeijen.
Zo krijgt de ontrouwe Brit door uwe hand
[zijn straf,
Reeds lang aan u verdiend en zijner roofzucht
[waardig.
Dit offer eischt de held, die 't leven voor u gaf,
Dit offer, dit alleen. Is niet zijn eisch recht-
[vaardig?

Naar het Latijn van Anglomastix Belgicus.

J. F. Parvé.

Op zijn Dood.

Toen 't roofziek Engeland, door een
[vervloekt verraad,
Naar 't overzeesch bezit van Neêrlands
[vrijen Staat,
Daar zich de Westerling in stillen vreê
[vermaakte,
Gelijk een havik naar een weerloos duifje
[haakte,
Stierf Krull op 't bed van eer, als een
[manmoedig Held,
Tot onuitwischbare schand' van 't Britsche
[snoodgeweld.

Britsche Psalmen.

Den VI Psalm.

Krul is dood
Krul is dood
Weer wat verder uit den nood
ô Wat is zijn vloot geteisterd!
En wat was die Held verbeisterd!
Hy is dood
Hy is dood
En wy bijna uit den nood.

VERS II.

Arme Krul
Goede Sul
Al uw vechten was maar nul
Wie zou tegen Britten strijden;
En geen schaê en schande lijden!
Arme Krul
Goede Sul
Vocht als een verwoede bul.

VERS III.

Hy is dood
Hy is dood
Dus wordt onze glorie groot
ô Hoe zal de boer nu beeven
Schier den laatsten adem geeven!
Krul is dood
Krul is dood
Door het Britsche kruid en lood.

Onze moed
Dorst naar bloed

WILLEM CRUL. 25 Nov. 1721—4 FEBR. 1781. S. B. N. 1779. SNEUVELDE BIJ ST. EUSTATIUS.

GESCH. PORTRET DOOR CORN. VAN CUYLENBURG, NAAR J. J. HEINSIUS. RIJKSMUSEUM AMSTERDAM.

En naar Neerlands tegenspoed
Haast zal onze blijdschap daagen;
Als hun vlootje word geslagen
Ieder Schoot
Met ons lood
Is een offer aan de dood.
XXXVII. 15.

Onder zijn portret.

Hoe duur staet U, o Krul, der Britten
[trouwloosheit!
Van Vreêbreuk onbewust, ziet ge U te
[wreed misleidt.
Gy staet gereed om hen te groeten als
[Uw vrinden;
En dat vertrouwen stellen, stelt U bloot
Voor 't mikken van 't gevloekte lood;
En doet U, in de plaets van Vrienden,
v. S. 1310. [Moorders vinden
D. B.

Uw Crul, uw dappre Crul, dees luister aan
[uw kroone,
O Vrijheid! streed met roem! die Vader-
[landsche zoone,
Vocht voor Uw heerlijkheid; en eer hij 't
[land begaf,
Koos hij, voor U Godin, op de Oceaan zijn
[graf.
Drie zwaare vlotten van de britsche zee-
[kasteelen,
Slaan, met één enkel schip, om Hollands
[vloot te deelen:
De zee nog rood van 't bloed, digt bij 't oud
[Sombara,
Verwt schaamte voor den Brit tot verr' aan
M. 4396 [Angula.
Le Francq van Berkhey.

Grafschrift.

Hier rust de dappre Krul, die op de Ruiter's
[spoor
Door liefde voor het land en vrijheid wierd
[gedreven;
En die, uit laagen staat tot hoog gezag
[verheven,
Ook 't leven als die held voor 't vaderland
v. St. 4349. [verloor.
B. B.

Penning op het sneuvelen van W. Crul. Verv. v. L. 556.

Gevangen Hollandsche matrozen beklaagden zich bitter over hunne behandeling in Engeland. Hierop werd een prent gemaakt.

Gevangenis te Torbay.

De kunst maalt hier voor 't oog de snoodste [gruweldaaden.
Zeg, England! dat Gods wet uit wrevelmoed [bespot,
Zijn het geen Christnen met wier bloed ge [u wilt verzaaden?
Draagt niet, elk dien gy moordt, het levend [Beeld van God?

v. St. 4345.

Een Engelsche Oost-Indievaarder strandde Febr. 1781 te Noordwijk, hetgeen aanleiding gaf zoowel tot spot als tot ernstige bespiegeling.

Op de zonderlinge overwinning der Hollanderen, ter gelegendheid van het Stranden der Engelsche Schepen te Noordwyk enz. In Februarij, 1781.

Zo Mannen, dat is braaf, dat heet eerst [Zegenvieren,
Wanneer men zonder slag of stoot,
Kannon, Musket, of Kruijd of Lood,
Zyn' Vaderlandschen kruijn met Lauw'ren [kan verçieren.

Dank zij den frisschen Storm, die ons doet [triompheren:
Nu mag der dapp'ren Helden Rey
Van Coerman, Crul, Rietveld en Mey
Met al den Zeemanschap gerust naar huijs [toe keren.

Geen brave Byland zal den Vijand meêr [bestrijden,
Blijf, Hartzink, hier, blijf hier Pichot,
Gij merkt, hoe reets der Winden God
Door zijn geblaas den Vloot van 't vegten [wil bevrijden.

Hy doet vaak Engelsch Schip op Hollands [Kusten stranden,
De Barker brengd een magt van geld
En kostelijkheên in ons geweld,
Wij krijgen zulk een schat van zelve in [onze handen.

Hij zie den Heldenmoed der Boersche [Dorpelingen,
Die flux den reddelozen Kiel,
Zoo ras hij op hun strand verviel,
Met Bijl en zwaard van alle kanten stout [bespringen.

Gantsch Noordwyk danst van vreugd, en [haakt vast met verlangen
Om van deez' onverwagten buijt
Straks aangevoerd door Pink en Schuijt,
Een zeer aanzienlijk deel voor hunne zorg [te ontfangen.

Nog meer, een hoop van blanke en zwart [gebore Vrouwen
Word uit het zinkend Schip gebragt,
Gesteld in dezer Vissch'ren magt,
Die met verwondering hun' vreemden prooij [beschouwen.

Haar volgd een lange reeks Matrozen en
[Soldaten,
Niet door het Krijgsgeluk vermand,
Maar opgeworpen aan het strant.
Men leijdze, als in Triomph, gevangen langs
[de straten.

Zoo voerde in vroeg'ren tijd, de Maçe-
[doonsche Koning,
Darius, en zyn Kroost en Vrouw,
Bijna verstomt, verstikt van rouw,
Met glorieryken praal, gebonden naar zyn'
[woning.

Fluks word het Scheepsvolk, naar het
[uitstaan dier gevaren,
In vaste zekerheid gebragt,
Een Pekbroek houd by hun den wagt,
En moet naar Krijgswet, zijn' verwonneling
[bewaren.

Terwijl, op hoog bevel van Prins en van de
[Staten,
't Gevolg des Gouverneurs en Kroost,
Berooft van alle hulp en troost,
Gevoerd word naar den Haag door Ruiters
[en Soldaten.

Dat elk nu juichend roep', dat heet eerst
[Zegenvieren,
Wanneer men zonder slag of stoot,
Kannon, Musket, of Kruijd of Lood,
Zijn Vaderlandschen kruijn met Lauw'ren
Kn 19570. [kan verçieren!

Aan de Britten, wegens het blyven van hun Oostindiesch=Schip, genaamd de generaal Barker.

Ontmenschte Brit, die steeds uw oogen
[schijnt te sluiten
Voor al wat waarheid heet, voor al wat rede
[geld,
Al uw genoegen raapt uit rooven en vrij
[buiten,
Uw eigen Kinders moort, en uw gebuuren
[kwelt,
Slaa uw verwilderd oog thans, tot uw
[dubble leering,
Van uw verwaate kust naar onze stranden
[toe,
Beschouw aldaar Gods hand, (ach! waar 't
[tot uw bekeering,
En ter ontwijking van zijn lang getergde roê!
Zie daar de rijkste kiel, die gij in veele
[Jaaren,
Door de ooster maatschappy zaagt in uw
[rijk gebragt,
Door de Almagt uit uw schoot gerukt, en
[door de baaren,
Als belgden deezen zich der roofzucht, in
[de magt
Eens lang getergden buur, met al haar
[schat, gegeeven,
Vind gij niets zonderlings in die
[gebeurtenis?
Een Schip, zo groot, zo ryk, alreeds in
[Duyns gedreeven,
En daar van daan gerukt, om hier te
[stranden, is,
Indien we een vinger van Gods Albestier
[erkennen,
Eén van die daaden, waar men die het
[eerst uit merkt,
En 't zichtbaarst middel, dat, wanneer wij
[spoorloos rennen,
Ons eindlijk stil doet staan, en onze drift
[beperkt.
Och! of het vreemd geval u tot die
[denking leidde!
Och! of het in uw ziel die groote
[uitwerkzels had,
Dat het in uw gestel een reiner vuur
[bereidde,

Dan 't vuur, waar door gij nu dus buiten
[banden spat!
Of is het stuk bij u, als van te weinig waarde,
Niets aantemerken, als tot zulk een eind'
[bepaald,
Wel aan, ik geef 't u toe; maar toon mij
[dan op aarde,
Wie met een rijker kroon van mensche
[liefde praalt,
En meer voldaan heeft aan de Goddelijke
[lessen,
Van Christus Vredemond, doet uwen
[Vyand goed,
Dan mijn van Rooyen, die straks lauw'ren
[voor cypressen,
Verwisselde, en op 't heuscht zijn Vijand
[heeft ontmoet,
Wat zeg ik? heusch ontmoet! neen, die tot
[onder de armen,
Gelijk een Woltemaade, in 't schuimend
[pekel schoot,
En, krimpende op 't geluid van 't Jamm'ren,
[Krijten, Karmen,
De Zielen heeft gered, bij 't grimmen van
[den dood;
Ja, na de redding, die hem, tot Gods eer gelukte,
't Verkleumde scheepsvolk heeft verwarmd,
[gelaafd, verkwikt,
En, daar hij Vrouw en Kind, gebergd, in
[de armen drukte,
Van Vreugde weenende, Gods lof heeft
[uitgesnikt.
Dat heet een Mensch; dat heet een Man:
[dat heet een Christen;
Dat heet een Leeraar; die zijn God en
[menschen mint;
Dat 's ver van rooven, dat wijkt ver van
[baatziek twisten
Met alle naties die men op de waereld vind.
Terug, terug, dan, Brit, laat menschlijkheid
[en reden
U op een beter spoor, met vriendelijker voet,
En zachter passen, na dit voorbeeld, leeren
[treeden;
Betoom, God ziet uw' wrok, in 't eind uw
[euvelen moed.
Wat zal dat klatergoud van voorgewenden
[rechten,
Zo stout gevorderd op den Vrijen Oceaan,
Voor 't oog der Almagt, in uw voordeel,
[toch beslechten,
Schonk ze aan de waereld dien niet tot een
[open baan?
Hoe, woestaarts, durft gij dan haar hooge
[wijsheid vergen,
Om u, ten koste van 't menschlievendste
[geslacht,
Te Zegenen? dat is, dat is de Godheid tergen,
Dat is iets vorderen, zelfs boven 's Hemels
[magt,
Want, daar God eeuwig Goed, Rechtvaardig,
[Wijs zal blijven,
Daar Vrede en Liefde in Hem, en uit Hem
[steeds bestaan,
Daar bid men strafbaar om 't bevordren
[van bedrijven,
Die God, uit zijn Natuur, volstrekt moet
[tegen gaan.

Wie steelt, en rooft, en moord,
Weet', dat God ziet, en hoort.

Kn. 19569.

GERARDUS OORTHUYS. 1742—23 AUG. 1812. KAPT. 1779. GIBRALTAR 1781. O. INDIË 1783.

GEGRAV. PORTRET DOOR R. MUYS NAAR N. MUYS 1782. M. 3999.

N. Muys. ad viv. delin. 1782. R. Muys, sculps.

Penning op het gevecht bij Kaap St. Marie. Verv. v. L. 559.

Gevecht bij Kaap St. Marie tusschen de kapiteinen Melvill en Oorthuys, met de fregatten „Castor" en „den Briel", en de Engelsche fregatten „Flora" en „Crescent". De „Castor" werd door de Eng. genomen. De „Crescent streek voor Oorthuys, doch kon door den toestand van „den Briel" niet worden opgebracht, 30 Mei 1781.

Op de afbeelding van den WelEdelen Gestrengen Heer Gerardus Oorthuys, Kapitein ter Zee.

Zie hier, Civilis Kroost, de Bloem der [Waterhelden,
Wiens moed en krijgsdeugd de eer van [Neerlands vlagg' herstelden,
Den dappren Oorthuys, die de opgaende [Britsche Maen,*)
Bij 't dondren van 't geschut, verbleekt deed [ondergaen,
Den vuigen Luipaard voor den fieren [Leeuw' deed wijken,
En Albion het eerst den trotschen wimpel [strijken.
Kastieljes, zuidkust zag hem strijden op [haer' vloed,
En dacht op nieuw, met schrikk' aan [Hollands ouden moed.

*) The Crescent: de Naem van 't vijandelijke schip.

Wien ge ook bekroonen moogt, verdrukte [Batavieren!
Deez' Held' voegt de eersteling van uwe [krijgslaurieren.

JAN VERVEER.

Manmoedige Oorthuis! hoe ontzette de Oceaan,
Toen gij den trotschen Brit voor u de vlag [deedt strijken,
Men zegt, dat Thetis hof weergalmde van [uw daên;
Die sterker magt voor moed en wijs beleid [deên wijken,
't Speet maar de Zeenajaên, dat gij, [Manhafte ziel,
Uw vijand zaagt ontvlucht aan uw [doorschoten kiel.

Op het overgeven van het schip de Castor door den dapperen zeekapitein Pieter Melvill aan de Engelschen.

't Was geen lafhartigheid. die u de vlag [deed strijken,
Manhafte Melvill! voor d'aartsvijand van [uw land.
Uw naam zal toch met roem in 's Lands [geschiedboek prijken,
Daar zelfs uw dapperheid klinkt door ['t Britsche strand.
Die, Overheid, het bloed des vlotelings wil [sparen,
Verdient door wijs beleid een' eerkrans om [de hairen.

Op de Manhafte verdediging van de Wel Edele Gestrenge Heeren P. Melvill en G. Oorthuys.

Edle Dichtkonst! Poëzij!
Zet mijn ijver kragten bij:
Leer mij hooge toonen dwingen
Op mijn Cijter: speelen, zingen
Der Bataven heldenmoed,
Kenbaar in het Hollands bloed.
Beef verraaderlijke Brit!
Daar ge, op laage roof verhit,
Met uw wrede klauw en tanden
Onzen Koopvaart aan durft randen,
Beef! voor Batoos Waterheld,
Die uw heerschzucht paalen stelt.
Melvill! Oorthuys! Neerlands roem!
Gunt, daar 'k u met eerbied noem,
Mij uw kruinen te versieren,
Met nooit dorrende eerlauwrieren.
Helden! van mijn Vaderland!
Leeuwen! van 't Bataavsche strand!
Paarse Blixems, gloejend loot;
Zwaare Donders, schoot op schoot
Zie ik uit uw waterslooten
Op den trotsen Vijand stooten:
Die reets siddert voor den moed
Van der Batavieren bloed.
Uwe moed groeit uur op uur,
'k Zie u in het heetst van 't vuur,
Met uw dappre waterschaaren,
In het nijpenst der gevaaren.
Pal in 't bangsten van den nood,
Tart gij 't woeden van den Dood.
God! wat 's dat? mijn Melvill strijkt,
Daar de Brit voor Oorthuys wijkt!
Zou zijn Leeuwen hart bezwijken,
En uit vrees den Dood ontwyken?
Neen, bij 't waaren van den Dood,
Siddert hij voor vuur noch loot.
Maar uw deinzende Oorlogs kiel,
Waar van mast en stengen viel,
Is doornageld en aan 't zinken.
Strijk dan liever! het verdrinken
Redt ons niet uit Brits geweld.
't Is uw Schip. Gij blijft een Held.
Eeuwig zal de blaauwe Vloed,
Boogen van uw Heldenmoed:
U met Oorthuys naam vereenen,
Door de wentlende Eeuwen heenen,
Van het brandend morgenland,
Tot het scheemrend avondstrand.

Kn. 19595.

Matrooseliedje.

1781.

Op de wys:
Komt hier gy jonge Meisjes.

Moet thans de Vreede wyken,
Het is der Britten schuld;
Wy gaven duizend blyken
Van Vriendschap en geduld;
Doch wyl men ons durft vergen
Tot vegten, roept 's Lands eer:
„Laat u niet langer tergen,
„Maar gaat den Brit te keer!"

PIETER BARON MELVILL VAN CARNBÉE. 2 APRIL 1743—17 MEI 1826. GIBRALTAR 1781. S. B. N. 1789. V. ADM. 1814.

GESCH. PORTRET. ANON. A. J. J. BARON MELVILL VAN CARNBÉE, DRIEBERGEN.

Hij noemt de braave Vaders
Van Amsterdam, uit haat
En jalousy, Verraders!
Wie Droes verdraagt dien smaad!
Wy zullen 't hem verleeren,
En toonen door 't Geschut,
Dat zy, die ons regeeren,
Zyn Land en Stad ten stut.

Had Neêrland eertyds Helden,
Die vol van vuur en moed
Hun trotsheid paalen stelden,
Wy geven ook ons bloed
Voor 't Vaderland ten besten,
Alwaar 't de nood gebiedt,
En tellen deeze pesten,
Die Vreêverbrekers niet.

Zyn zy alreeds vergeeten
Wat Held de Ruyter deed,
Wy zullen 't hen doen weeten,
Het zy hun lief of leed,
Door 't donderen der Canonnen;
Dan schuuwt de Brit ons Strand,
En roept: „ik ben verwonnen
Door 't vrye Nederland!"

E. Wolff geb. Bekker.

Ter aanmoediging van alle regtgeaarde Nederlanders, En vooral de zoodanige, die gereed zyn hun Leven voor 's Lands vryheid En ter Verdediging van 's Lands eer te wagen.

1781.

Lafhartigheid, gewoon op 't minst gerucht
[te beven;
Aan snode vleijery, en opgesmukte reên,
Door valsch vernis gesiert, terstond gehoor
[te geven,
Zett' nooit op Neêrlands grond haar
[wankelende treên!
Nooit moet zij in het hart van Bato's
[Nakroost woonen:
Nooit worde uw bloed ontäard, o vrye
[Batavier!
O neen: wil als wel eer, uw Helden-yver
[toonen;
Omvlecht uw braven kruin, met Helden-
eerlauwrier,
Weêrsta den trotschen Brit, hoe schoon hy
[u mag vleijen;
Zo lang de Vryheid hier niet zegenryk herleeft,
Zoekt hy een yzer Net om uwe leên te
[breien;
Ontwyk zyn Slaverny, daar 't vry gemoed
[voor beeft.
Zingt ieder Neêrlands moed, op hooggestelde
[snaren,
Hoe Tromp en Ruyter vogt, voor 't lieve
[Vaderland,
Niet minder, zal uw Roem en Lof, ten
[hemel varen,
Als gy de Vryheid weêr een' zetel hebt
[geplant.
Daar zyn op heden ook nog Spinners in de
[banen *),
Wier hart geschapen is tot deugd en
[heldenmoed:
Laat vry een laffe ziel zijn' afkomst beter
[waanen,
De Heldendeugd woond ook in laag
[gebooren bloed.
Hoe meenig slegt matroos zou niet, kon
['t Hem gelukken,
En wierd Hy aangespoort, door
[Edelmoedigheid,
Dezelfde lauwren der alöude Helden plukken!
Een Zeeman slaagt het best op Zee, in
krygsbeleid.

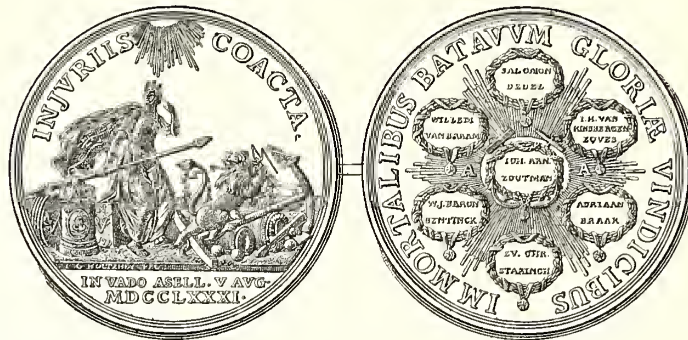
*) Men denke aan den Admiraal de Ruiter, op zynen hoogsten Eerentrap, die zich niet schaamde dit zyn eerste Handwerk te erkennen.

Welaan, myn Vaderland! wil nooit lafhartig [weezen:
Zo blyft uw Roem in stand: Zo ziet gy [meer en meer,

De zon van uw geluk weêr ryzen als voor [dezen:
Zoo zingt men, Eeuwen lang, uw' [onverwelkbare Eer!

Thysius LXV. 6. PRO PATRIA & LIBERTATE.

Slag bij Doggersbank. 5 Aug. 1781.

Gedenkpenning geslagen ter herinnering aan den slag bij Doggersbank. Vervolg v. L. 562.

Een Nederlandsch escader van 7 schepen onder Zoutman geraakte bij Doggersbank slaags met Vice-Admiraal Parker, bevel voerende over gelijk aantal, doch zwaardere schepen. Het gevecht duurde van 's morgens 9 tot half 12, toen de Engelschen den strijd staakten, niet in staat zijnde op nieuw de linie te formeeren. Ten 4 uur zeilde Zoutman terug naar Texel. Dedel's schip Holland zonk 's avonds ten gevolge der bekomen schade. De geconvoyeerde koopvaarders bleven behouden, doch konden niet naar de Oostzee doorzeilen.

Op het afsteken in Zee.

Op de wijs:
Lysje sliep in 't bosch in 't lommer.

Dat gaat in Zee! komt Cammaraaten!
Het laatst vaarwel aan 't Vaderland
Nu toegezwaaid! toont als Soldaaten
Wat moed in uwen boezem brandt!
De Brit zal onze vuist gevoelen!
Hy ziet eerlang zyn rovend Rot,
Dat Volk, dat met Verbonden spot,
Zich zelfs in onze netten woelen!
Hy ziet zyn Rot, zyn rovend Rot
Eerlang door ons de klaauw geknot!

Het Zwaard moet ons geschil beslegten!
De Opregtheid is aan onze zy,
Die zal met ons den Brit bevegten
Voor Hollands roem en Koopvaardy!
Wy hebben aan ons boord nog Mannen,
Wier moed nog sterker brandt dan 't kruid,
Waar voor in 't heet gevegt niets stuit,
Die geessels zyn van Zee-tyrannen;
Wier lood en kruid, wier lood en kruid
Eerlang de Britsche Rooflust stuit!

Hy durft toch met gelyke kragten
Geen Vyand onder de oogen zien!
Geen Brit zal dien, die hem durft wagten,
Of tegentrekt, den degen biên!
Komt Cammeraats! de moed aan 't blaaken
Dringt ons tot stryden voor ons Land!
Ik zie hoe uwen boezem brandt,
Om met den Brit ras slaagsch te raken!
Elk watertandt, elk watertandt,
Tot vegten voor ons Vaderland.

De Burger slaat op ons zyne oogen,
En wagt zyn heil van onzen moed;
Wy wagen thans voor zyn vermoogen
En Hollandsch heil ons jeugdig bloed.
Laat thans de Ree, die wy verlaaten,
Weêrgalmen van ons bly Hoezée!
Vivat Hoezée! vivat Hoezée!
Zie zoo Matroosje! zoo Soldaaten!
Juicht bly Hoezée! vivat Hoezee!
Elk een op 't Strand juicht met ons meê!

E. WOLFF GEB. BEKKER.

Op het zien van een vyandelyk schip in zee.

Op de wijs:
Lieve Vriendin!
Ik moet al weêr ter Zee gaan varen!

't Sa Maats gereed!
'k Zie ginds een Britschen Rover dagen.
't Sa Maats gereed!
Elk toon', dat hy te vegten weet!
Nu moet die Rover 't gruwelyk plagen
Van onze Koopvaardy beklaagen!
't Sa Maats gereed!

Al is hy snel,
Hy zal zyn straf nu niet ontwyken;
Al is hy snel,
Ons Zeepaard agterhaalt hem wel.
Hy zal voor onze Vlag nu stryken,
Of ras den grond der Zee bekyken,
Al is hy snel.

Elk vegt' vol moed
Voor 't Vaderland en liefste panden!
Elk vegt' vol moed,
En straf dit Britsche Roofgebroed!
't Sa wakker Mannen! rept uw handen,
Om op de Rovers los te branden!
Elk vegt' vol moed!

Zie zoo, die Laag
Is raak; die zal hun bitter smaaken!
Al weêr een Laag!
Zoo krygen zy voor buit braaf slaag.
Laat ons Canon braaf donders braaken!
Wy zullen hen aan spaanders kraaken
Door Laag op Laag.

Zy stryken al!
Ei, ziet hen om genaade smeeken!
Zy stryken al!
Elk juich nu om hun ongeval!
Zoo zullen wy die snoode streeken,
De Boosheid van die Rovers wreeken!
Zy stryken al!

E. WOLFF GEB. BEKKER.

Op het Ontdekken van de Vijandelijke Vloot, op Zondag den 5 Augustus 1781.

Stem:
Sinne, ben je genegen tot minne.

Sondag toen ik nog in myn Kooy lag
Seid'men dat men een Vloot zag?
Gy kunt eens denken hoe dat ik toen ontwaakten
Ik dagt nu zal ik het uw wreeken!
Na dat ik hem had bekeeken.
Sprak onze Captein maek vaerdig nu.

Vegten zullen wy op dees plegten
Sprak'er ons Volk als knegten:
't Geen wy ook manmoedig hebbe begonnen
Selfs dat onze Capiteine
Spraken nu moete zy verdwyne
Ik zie dat de Leeuw zyn pyl ontbind.

Even voor agte was alles in leeve
Toen deed men den Engelsman beeven!
Het geen ons Volk deed roepen Viva Hoezee
En Apollo deed ons getuigen
Dat wy'er niet hoefde te buygen
Voor Tromp, de Ruyter of Piet Heyn.

Zoutman dat was voor haar geen Zoetman!
Want hy lei 'er met moed an
Sout op de staert al van die Engelse Meeuwen
De Heeren Bentink en Dedel
Van Braem die toonde zig edel:
En dreeven de Vyand op de vlugt.

XXX. 10.

Op de Bloedige Zee-Batailje.

Op een Geestelyke Wys.

Vrienden wilt dit Lied aenhooren
Wat ik uw breng te vooren;
Wat of'er is geschied
Van onze Vloot zeer kragtig
Van veertien Scheepen magtig
Vermelt word in dit Lied.

Wy zeilden ook zeer kragtig
Uit Texel is waeragtig;
Met ons bemande Vloot.
Wy moesten zonder faelen
Ruim seventig Scheepen haelen
Van de Koopvaerders hoord.

Wy meenden de Oostzee te bezylen
Met onze Koopvaerdy;
Maer het wierd ons belet.
Wy wisten van geen treuren
Maer het kwam ons gebeuren
Vyftig al in Zee let.

't Was 's morgens drie uur geslaegen
Toen wy den Vyand zaegen
Met seeventien Scheepen mee.
Wy meede zonder schroomen
Dorsten wel by hem koomen
Waeren eer niet te vreê.

Ons koopvaerders met eeren
Deeden wy rittereeren
Een ent van ons van daen.
Toen zijn wy by haer gekomen
Ons Commandant zonder schroomen
Deed Sein om ook te slaen.

Den Vyand op ons draefden
Syn Engelsche Vlag die waeiden
Gaf ons de volle Laeg
Met zyn groote Kanonnen
Hoorden men lustig brommen
Toen waeren wy ook niet traeg.

De Britten ons affronteerden
Schemten op onze braeve Heeren
Heisten de Prince Vlag verkeert
Ons schout by nagt wilt weeten
Heeft het ook niet vergeeten
Heeft hun gekonverseert.

Ons schout by Nagt met eeren
Die kon ons Hollands leeren
Met al zijn Volkje fris
De Batavier wilt weeten
Heeft ook wat toe gesmeeten
't Was raek maer zelde mis.

De Bloetvlag zag men waeijen
De Hollandsche haen die kraeiden
En wy gaeven laeg op laeg.
Met onze weinig Stukken
Sy moesten voor ons bukken
Of zy wierden geplaegt.

Kanonnen hoord men kraeken
Die vuur en vlam uitbraeken
Het was al voor den Vyand.
Om hem maer af te weeren

Laet het u niet misdeeren
Maer schiet hem in de Brand.

De Engelsche admirale
Die kwam ons op zy draeijen
Met neegen hondert Man
Met halve Cartouwen
Hy kon ons niet benouwen;
Hy kwam ook slecht' er van.

Toen was het Alon courasie
Past maer op u bagasie
Legt op den Vyand aen.
Wild nu maer lustig vegten
Voor 't Vaderland als knegten
Dan zullen wy hem verslaen.

Wilt nog eens lustig vuuren;
Het zal nu niet lang meer duuren;
Schiet na de Britten toe
Wy zullen hem wel haast dwingen
Hy luistert al na ons zingen
Ik geloof dat hy word moe.

Dat vegten dan bleef duuren
Ruim sesde half uuren
Eer dat het was gedaen
Toen hebben wy met genugten
Den Engelschman zien vlugten
Tot eer van het Neederland.

Ons derde Stuurman goedig
Ons Schieman heel kloekmoedig
Lieten hun leeven daer.
Een kwartiermeester beneeden
Die lieten daer hun leeven
God helpze uit 't gevaer.

Nog zeeventien Perzoonen
Die bleeven daer nog woonen
Op 't zoute Peekelvelt
Godt zal ze ook bewaeren
Voor onheil en gevaeren
Voor 's Vyands geweld.

Ook veertig Geblesseerden
Die zig daer dapper weerden;
En onze dappere Capitein
Die na een en twintig daegen
Aen de Wal is begraeven
't Doet ons van harten pyn.

Dankt nu den Heer Barmhartig
Dat hy nu zoo trouwhartig
De rest nog heeft bewaert.
Wy hebben nog te Sylen
Na Texel vyftig mylen
Maeken ons daer weer klaer.

Komt vrinden wilt verligten
Al die dat Lied ging digten
Het was een wimpelman
Op de Batevier wilt weeten
Daer is hy neer gezeeten
Hy doet ook wat hy kan.

XXX. 11.

Gedenkpenning geslagen ter herinnering aan den slag bij Doggersbank. Vervolg v. L. 563.

Op de Batalje of Bloedige Zeeslag, voorgevallen ter Zee, den 5. Aug. 1781.

Stem:
Kweld my niet meer myn gedagten.

Weest verblyd gy Vrisse Helden
Het heeft aen u niet gemankeert
Uwen lof die zal men melden;
Gy hebt dapper u geweerd.
Uwe daet moet zyn geprezen
Het is vreugd voor ons Nederland.
Soo als men wel heeft geleezen
En vermeld werd in de Krant.

Op de breete van het Noorden
Ontdekken wy een Engelze Vloot
Wy gaven Sein zoo het behoorden;
Om te Vegten men besloot
Wy rancheerden ons in Lienjes
En wy gingen daer op af
't Gevegt duurde wel vier Uuren
Niet als Vuur wat dat men zeg.

's Middags omtrent twaelf Uuren
Vernamen wy eerst wat stilstand
En wy hielden op met Vuuren
Want de Vyand ging aen kant.
Wy gingen ons wat herstellen
Want wy waren geranponeert
Den een ging daer den aer vertellen
Wat'er aen zyn Schip mankeert.

Wy hebben hoezee geroepen
Met de Zaebels al in de hand
Tot spyt van de Engelsche troepen
En vreugt en eer voor 't Nederland
Hadden wy gehad nog twee drie Scheepen
Van ons Hollanders op de Zee
Wy hadden haer dan mee gaen sleepen
Tot in Tessel op de Rhee.

Onze Prins en Heeren Staeten
Hebben nog meer Kruyd en Lood
Hollands Leeuw zal niet meer slaepen
Want hy rekt nu uit zyn poot
Hebt maer moet gy brave Helden;
Laet hy weer komen op de baen
Men zal weer u lof vermelden
Gaet hem tot aliter slaen.

Vrankryk zal hem ook niet verschoonen
Als hy maer komt voor het ligt
Hy zal ook zyn kragt betoonen
Want zyn Haen toont ook zyn pligt.
Hy zal hem met zyn spooren steeken!
Want hy is ook een dapper Held
Hy heeft ook nog een Vloot Scheepen
Hy vreest niet voor zyn geweld.

Weest verblyd gy Neerlands helden
Daer leid weer een vrisse Vloot!
Den Engelsman moet komen eeten
Want wy hebben hem genoot.
Wy zullen hem nog meer trakteeren
Daerom hebt maer goede moet
Het zal aen ons niet mankeeren
Want wy wagen vlees en bloed.
XXX 21.

Op het Bloedige Zee-Gevegt.

Stem:
De Blaauwe Vlag die waayt.

Gy Neerlands Volk met 'er spoet:
Dankt dog God met groot ootmoet;
Voor alle zyn weldaeden
Die hy betoont aen ons Nederland
Gelyk als ik u zal verhaelen
En ons vermeld de krant,

Hoe dat onze Neerlands Vloot
Een tal van Zeven Scheepen groot
Daer zyn Heldendaet betoonden;
Aen den Engelsche Booswigt
Een stuk dat waerdig is te beloonen
Want zy moesten op de vlugt.

Wy hoopen dat des Heeren hand
Sal nog verder doen bystand
Bewaren onze kloeke Helden!
Sy stryden voor ons Vaderland
Hunnen Roem die moet men melden
Dat blijkt nu aen alle kant.

Die Seven Helden met groot verstand
Vogten met hulp van Gods hand
God hoop 'k zal die geen bewaeren
Alle die daer zyn Gekwest
En daer leggen in Doods gevaeren
Want zy deeden al haer best.

Want den Engelsche wreed Tyran
Vogt niet als een braaf Vyand
Hy schoot met vreemde Metriaelen
Dat zelfs geen Onkristen doet;
Maer hy kon dog de kans niet haelen
Wat dunkt u van dat vals gebroet.

Sy hadde omtrent de helft meer
Van veel zwaerder Schiet-geweer
En twee Scheepen meer wild hooren
Maer God heeft het niet behaegd
Want zy hebben de strijd verlooren
En zyn van ons al versaegt.

De Heer verlaet zyn Volk niet
Gelyk men thans nu weder ziet:
En ook de Schriftuur doet melden
Den klijne David met zyn steen
Den groote Goliad neer velden
Dat hy dood ter Aerde viel.

En Neerlands Volk al gelyk
Groot en klyn arm en ryk
Dankt en Bid God om Genaden:
Dat hy nog geven wil uitkomst
's Morgens vroeg en 's avonds spaede
Want zijn hand is dog met ons.

XXX 19.

Neêrlands Trompet, blaazende Victorie, wegens de ontwaakte Leeuw, en dapperheid van 't Volk.

Ai weer op nieuws met frissche moet,
Is 't antwoord van de Franschen,
Word hy van Holland zoo gegroet
Dan zal hy leeren danssen.

ô Parker wat groote schand!
Gy waert veel sterker als Holland
Nog word gy overmant;
De oude Leeuw couragie heeft
Die nog geen moed verlooren geeft
Het is voor hondert jaer beleeft,
't Tergen is gedaen
't Moet 'er op of onder gaen.

Kinsbergen is een dapper Held
En al zijn Volk met geweld
Die waren niet ontstelt;
Sy waren dapper al vol moed
Tegen 't valsse Britte goet
Wy zullen 't wreeken met ons Bloed;
Ider riep al hier
Sa Constapels vlam en vier.

Staring met een dapperheid
't Volk waer tot hem bereid
Met Engeland ten strijd:
't Waer al lustig Kanonier
Met kruid en lood geeft geen quartier
Wilt maer geeven vlam en vier!
Wy geeven geen ontzag
Viva de Oranje vlag.

Captijn Braem vegt niet te saem
Al 't Volk waer bekwaem
Tot Lof van haeren naem;
De slag die heeft vier uur geduurt
Daer nog geen hollands Bloed om treurt
Schep moet 't is ons meer gebeurt
De Leeuw is niet vervaert
Heeft nog krullen in zijn staert.

Hier op zy Braek ik neem de wraek
Sijn schelmstuk is niet gelukt
Vegten is ons vermaek
Allon allon er trouw op aen!
Wy zullen 't niet verlaten gaen;
Maer Parker nam de vlugt
Als de wolken door de lugt.

Zoutman is ons Admirael
Die riep aen 't volk altemael
Vrees niet voor het blanke stael!
Bentink dêe ook mêe zijn best
En greep zijn Degen by 't gevest
Was kloek en vol van moed
Tot zijn laetste druppel bloed.

Wy gaen blymoedig weer na See
Te vegten trouw voor 't huis Nassou
Gelijk als Frankrijk dêe;
Ook onze Kapers zylen uit
Sy zullen vegten om den buit
Nog wel voorzien van lood en kruijt
Nu zal men dat gespuijs
Vermorselen tot gruis.

Hy heeft den baes zad lang gespeelt;
De schelmery die zit op zy
Dat heeft ons lang verveelt;
Ik denk als het 'er komt op aen
Sal men uw tot aliter slaen!
Als Paul Jonas heeft gedaen,
De Leeuw staet Florizant
Te vegten tegen Engeland.

't Is geleden hondert jaer
Dat de Leeuw hem zat in 't haer
Dat wier dien Doch gewaer;
Maer nu zal het nog slimmer gaen
Voor dat den schelm heeft gedaen
Wy zullen het wel onderstaen
Want wy met onze Vloot
Slaen het Engelsch vee maer dood.

Allon Matroose en Soldaet!
Na boort na boort de trom die slaet
Strijd maer voor 't Vaderland!
Tot eer van de Oranje Plant
En bied malkaer getrouw de hand
Als het 'r komt op aen
Gelijk de Amerikaen.
XXX. 45.

Nieuw Zeemans Lied, op de Onverwagte Victorie van den Hersteller van Hollands Roem Zoutman.

Stem:
Hoor Annaatje ik zal verhaalen.

Zou ik thans niet welkom weezen
Na de zege van 's Lands vloot
By Anna mijn uitgeleezen?....
Zagjes wat, je zoent me dood....
Ja Soutman die brave Held
Heeft met ons 's Lands roem hersteld. *bis.*

De eerste Slag strekt ons tot glorie
Englands hoogmoed is gestuit
Parker vlugt Hoezee! Victorie!
Al dat snoeven heeft nu uit:
Want Soutman, die dapper Held
Heeft 's Lands ouden roem hersteld. *bis.*

Zeeuw en Maes-man niet te vinden
Stelt de hoop op buit te loor
Scheepen, volk, geschut en winden
Parker had in alles voor;
Nogtans heeft Soutman, die Held
Met Gods hulp 's Lands eer hersteld. *bis.*

Ja schoon Rusland ons mogt foppen
Om 't getalm met Sweed en Deen
Konden wy den Vyand kloppen
De eer blijft nu voor ons alleen:
Want Soutman, die dappere Held
Heeft 's Lands ouden roem hersteld. *bis.*

Rood of Rinsch kan thans niet baeten
Neen die grootste zegeprael
Eischt Bourgonje op 't heil der Staeten.
En voor d'Opper Admirael:
Want Soutman, die dappre Held
Heeft 's Lands ouden roem hersteld. *bis.*

Soutman moet vooral een glaesje
Niemand deed meer dienst aen 't Land
Is geen schreeuwer maer een baesje
Dat voelt Engeland tot zijn schand
Want die ouderwetsche Held
Heeft zijn overmacht geveld. *bis.*

'k Heb condities by dozynen
Maer een zeeman weet zyn maet:
Dit is voor de Capiteinen
Voor die zuilen van den Staet
Door wier hulp en moed de Held
Soutman heeft 's Lands roem hersteld. *bis.*

Nu voor d'Amsterdamsche Vaders
Zonder wien 't niet was geschied
Die zijn 's Princen beste raders:
Raed van vreemden deugd dog niet:
Voor hun dingtael is een Held
Uitgezeild, 's Lands roem hersteld. *bis.*

Siet hoe trouw zy de gekwesten
In het gasthuis gadeslaen
Alles geeven zy ten besten
Wie word niet door liefde ondaen?
Sy met Zoutman, onzen Held
Hebben de eer van 't Land hersteld. *bis.*

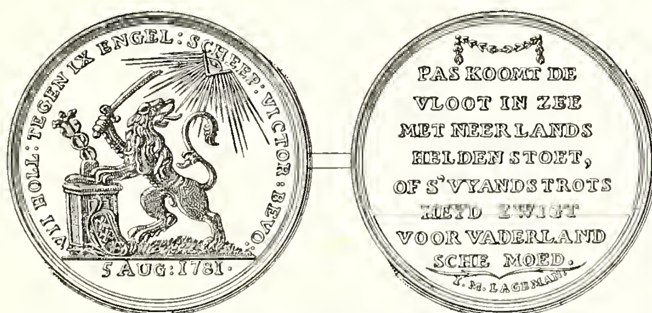
Hadden wij niet fel gevogten
Amsterdam was onderdrukt:
Maer in spyt van die dat zogten
Is die snoode zet mislukt:
Want haer schat is door den Held
Trouw in veiligheid gesteld. *bis.*

Zend de Prins nu ryklyk scheepen
Onder Soutman, word de Brit
Als hy staen durft zoo genepen
Dat hy ons om vreede bidt;
Want de naem zelfs van die Held
Strekt ten schrik voor zyn geweld. *bis.*

't Is de zee doch die voor deezen
't Land tot grootheid heeft gebragt
Sonder Graef of Prins te weezen
Toont een Burger daer zyn kragt:
't Blykt aen Soutman, want die Held
Heeft op zee 's Lands eer hersteld. *bis.*

Ja de zee is recht mijn leven
Morgen trek ik weer naer boord
'k Sal je een lekker afscheid geven
Meid lief help my schielyk voort
En wacht buit, zo onze Held
Word aen 't hoofd der vloot gesteld. *bis.*

XXX. 3.

Gedenkpenning geslagen ter herinnering aan den slag bij Doggersbank Vervolg v. L. 561a

Op den slag bij Doggersbank.

Hieldt Parker Zoutman's kleenre vloot
Te nemen voor gesneden brood;
Hy beet, na vier uur vegtens wyzer,
Zyn' doggentanden stomp op yzer;
En riep: Maak zeil! ontvlugt 't geweld!
Of wy vergaan voor 's Vyands oogen.
Ik ben in tyd en volk bedroogen;
Meer dan een eeuw terug gesteld.
't Zyn onder hedendaagsche namen
De Helden van den ouden dag.
Geen Zoutmans, maer de Ruyters vlag
(Waar 't anders, 'k zou my dubbel schamen)
Ontwringt den Brit de Zeevoogdy,
Ach! dat z'een Vredesbode zy!

Nieuwe Nederlandsche Jaarboeken, 1781 Blz. 1547. LUCAS TRIP.

Aan de Britten, by de roemryke overwinning door het Esquader van den Schout by Nacht Zoutman, op dat van den Vice-Admiraal Parker.

't Is wakkren Zoutmans werk, om, op de [zoute stroomen,
Den Britschen Parker fors te stellen paal [en perk,
En, met zyn Heldendrom te schryven ['t bloedig merk,
Dat Neêrlands Helden voor geen overmacht [en schroomen.

Keer, moordt- en roofziek schuim, van waar [gy zyt gekomen,
En toon uw Meestren tog hoe braaf gy zyt [onthaalt,
En hoe uw moordttuich u door kooglen [wierd betaalt,
Dan zult gy langer niet van overwinnen [droomen.

Verlaat gy bloodaarts dus, voor minder [macht de Zee,
Beeft, beeft dan vry, wanneer een meerder [macht uw reê
Gelyk in vroeger tydt met vuur en lood [zal schenden;

Want Neêrlands Helden bloet is ziedend [dol van spyt,
En yder roept vol moedt: gelei ons tot [den stryt,
't Is tyd dat rooversras te vallen op de lenden.

Kn. 19602.

De Dog, en de Leeuw.

De schurfde Dog, verhit op roof,
Bekend door valsche streeken,
Sprak „De Oude Leeuw is stom en doof,
„Zijn krachten zijn geweeken:
„Kom trek ik ijlings naar zijn hol."
De Leeuw lag juist te slaapen,
„O", riep hij uitgelaten dol,
„Wie let mij nu het kaapen?"
En greep doch siddrend, naar een bonk:
Maar de oude Leeuw ontwaakte,
Terwijl zijn oog van blixems blonk,
Zijn stem als donders kraakte.
„Ik", sprak hij, „Ik vermetle Hond!
„Zult gij mijn kragt trotseeren?"
En heeft den rekel zo gewond,
Dat hij moest jankend keeren.

Kn. 1781. 19595.

Dichtkundige Vertaaling van zeekere Geheime Brief; Geschreeven door de Heer Hyde Parker, Vice-Admiraal der Engelsche Oorlogs-Vloot: en ingeslooten by zyn verhaal von de Zee-slag, tusschen de Hollanders en Engelschen op Zondag den 5den Augustus 1781.

Mylords! ik heb voor 't Dom gemeen
Uw Een Verhaal der Slag gegeeven,

Maar, geenszins uw de angstvalligheên
Van myn bekommert Hart geschreeven:
Gij zijt verraaden in den H..g
Vraag 't myne ontramponeerdë scheepen,
Door 's Vijands schaar mislukte laag;
Is dit Convooyen binnen Sleepen?
Gij weet hoe gij mij had beloofd,
Dat zij, als Byland, zoude strijken;
'k Kwam op hun aan, en bood hun 't hoofd,
Maar 'k vond hun staan, in plaats van wijken;
Zelfs zonder Scheepen van de Maas!
Tot dus verre heeft men woord gehouwen:
Die v..d..H...! dat is een Baas!
Als'er iets kunstigs word gebrouwen.
Hij, heeft de grootste Prijs behaalt,
Uw Onvergolden dienst beweezen,
Wijl hij de Zeil-dag juist bepaalt,
Als 't waater op zijn Laagst zou weezen;
Ik heb wel uit uw Boô verstaan,
Dat dus den wensch was van den D..ken;
„Dat mij die Vloot niet zou ontgaan"
Dan dorst geen Amsterdammer kikken:
Wij hebben 't slegt 'r afgebracht,
Maar nooit zult g'Amstels-moed doen bukken;
Die met een zo veel klijnder magt,
Mijn veeren uit de Staart kan plukken:
Eén Maas-man heeft uwe Eer geredt,
Want zoo men slegts twee Scheepjes starker,
Had tegen onze Vloot gezet,
't Was uit geweest met U, en

Kn. 19600. PARKER.

Draagteeken vereerd aan de manschappen van het smaldeel na den slag bij Doggersbank. Vervolg v. L. 562.

De Engelschen beschuldigd kogels te hebben gebruikt, met glas en porcelein gevuld. 1781.

De Ned. consul te Cadix waar de gekwetsten van „den Briel" werden opgenomen, verklaarde dat in de wonden stukken porcelein en glas waren gevonden. Hetzelfde werd na Doggerbank verweten.

't Gebroken Punch-Tuig, van den 5den Augustus 1781.

Toen Parker Hollandsch Vloot, niet verre [van de Rhee,
Ontmoette, dagt hy, trotsch, zy moet naar [England meê:
Hy zeilde er voorts op af, zo moedig en [verwaaten
Als of geen enkel Schip haar Vlag zou [waaijen laaten;
Maar wierd welhaast gestuit, en kreeg zo [hevig vuur
Van Batoos Helden-kroost, dat hy, na [vierd'half uur
Begroet te zyn geweest uit donderende monden,
Met zyn geslagen Vloot naar Londen wierd [gezonden.
Intusschen zet de woede en razerny hem aan
Om Helden, dien hy tog onmagtig was te [slaan,
Het koste ook wat het wilde, onmenschlijk [te vernielen,
Schiet Glas en Porcelein op hunne onwinbre [kielen:
Vraagt men, hoe kwam hy aan dat ontuig? [zo men zegt
Was het de Punch-Kom, die, vóór 't aangaan [van t gevegt,
Met glaasjes had gediend om de Engelsche [Mynheeren,
Op hun beminde drank tot berstens te [tracteeren.
Dat Glas en Porcelein, door dronkenschap [verplet,
Wierd door die wreedaarts thans op het [geschut gezet,
Uit dolle razerny om alles te verslinden.
Maar, waren 'er aan boord geen kogels [meer te vinden?
Dit zou men ligtelyk wel gissen aan 't [verslag,
Door hem aan 't Parlement gezonden, van ['t gedrag
't Geen hy gehouden heeft; hy zegt, dat d'Eedle [Heeren
Hem zeeker zullen met hun dank en lof [vereeren,
Maar dat, naar zyn begrip, de Hollandsche [Oorlogs-Vloot
Pas half zo wel bemand, en lang na niet zoo [groot
Geweest moet zyn, zelfs naar hun Lordschaps [eigen gissen,
En dan had hy gewis veel Krygstuig [kunnen missen,
Hy dagt, Kinsbergen zou verwyderd zyn [geweest
Met zyn divisie, dan had Zoutman, hoe [gevreest,
Met veele Scheepen en Fregatten, zo niet [allen,
Als een verweezen prooy in Englands magt [gevallen.
Maar dank zy d'Oppermagt en 't Godlyk [wys bestier,
Dat ons behouden heeft; en 't geen de Batavier
Altoos eerbiedig heeft erkent en steeds zal [roemen;
Want, God weet of men ons wel anders vry [zou noemen.

L.

Kn. 19596.

De Wilde van Europa op de Vlugt, of Patriotsche Klagten, uitgeboezemd over de Engelsche Moord=Instrumenten, gebruikt tegen onze dappere en nooit genoeg volpreezen zeehelden, den 5den Augustus 1781, benevens Troostelijke Wensch aan den overleedenen weduwen en weezen. Opgedragen aan alle oprechte Nederlanders, die geen beminnaars der Engelschen zijn.

Wat yselijke máár blaast my de Faam in [de ooren!
Was 't u dan niet genoeg de schepen te [doorbooren?
Of door uw kruit en lood te woeden op het hart
Van 't volk, door uwen roof, zo langen tyd [gesard?
Barbaaren, moest gy nog onze uitgeleezen [Helden
Bestormen met geweer, t' onmenschelijk schier [te melden?
Met Peper, Spek en Scharp, en Porcelyn en [Glas!
Waar dient dat ontuig voor? Hoe kwam dat [hier te pas?
Barbaaren, kunt gy dan uw moordlust niet [bepaalen,
Wilt dan uw rooversrot op zulk een kost [onthaalen.
Smyt liefst uw gortig spek uw wreede [doggen voor:
Vergast er Rodnei meê, en strooit er peper door.
Voor Parker en zyn volk, hun lafheid heeft [het noodig.
Zó koomt het u te pas; by ons waar 't [overboodig.
Geeft Glas... geeft Moordgeweer,... geeft [Spykers Lustig aan,
Want 'k zweer (riep Parker uit) ik zal die [scheepjes slaan.
Maar zacht wat, Wreedaart!... Wil een [weinig toch bedaaren:
Denkt wie de Vloot bestiert en Heer is van [de baaren,
Het is Gods hand, die steeds met ons ten [stryde gaat,
Waarop Held Zoutman steunt, Kinsbergen [zich verlaat,
Waarop van Welderen en Dedel vast ver-[trouwen,
En Bentinck, Braak, van Braam hun heil en [krachten bouwen:
Hierop begint de slag; zy steunen op hun God,
En jaagen op de vlugt dat Godvergeeten rot.
Roemruchte Heldenstoet, de Hemel spaare [Uw leeven,
En doe den Britschen Dog, voor eeuwig, [voor U beeven.
Buig U dan, Neêrland, buig, met my, voor [God U neêr:
Hem zy alleen den roem dier glorie en onze eer!
E. V. F. J.

Troostlyk Toegift aan de Weduwen en Weezen.

Gy Weduwe en Wees, ach, troost u in uw lot,
En denk wiens wil het is, uw Schepper en [uw God.
Beweent, het is uw pligt, beweent de braave [Zielen,
Die, door het Glas geraakt, voor Neêrland [nedervielen.
Een Kind Haar Vader kwyt...! Een Vrouw [Haar Lieven Man.
Zo teder in haar oog...! ô Ramp...! [ô Spyt...! Wat kan
De Razerny niet doen? Maar zacht; waar [dwaal ik heenen?
De wraak van Godes arm is reeds aan u [verscheenen.
En wreekt 't onnozel bloed van Moeder en [van Kind,

Zo gruuwelyk vermoord en van den Brit
[verslind.
Ja, Vaderlooze Wees, en gy, bedroefde
[Vrouwe,
Uw lieve Vriend is wech; och, kleed u in
[den rouwe.
Doch troost u dan ook weer: houdt van het
[weenen af,
En denkt, het lichaam is gelegen in het graf.
God, wensch ik, had ze lief: hun zielen
[zweeven boven:
Daarom zyt wel getroost, uw Opperheer te
[looven.

Uit Liefde voor het Vaderland.

Doorne Krans Gevlogten om de Hoofden der Engelschen of vervolg op de Wilden van Europa op de vlugt gejaagd. Den 5 Augustus 1781.

Gaa van mij af! die zich voor Neerland niet
[verklaard,
Zoo een noem ik met regt een Monster van
[deze aard.
Wykt Aterlingen! vlugt...! vlugt van myn
[aanschyn heenen!
Aan zulk ontaard gespuys, zal 'k noit myn
[gunst verleenen.
Nooit zal een Patriot in Neerland opgevoed,
Gebooren in een land, door zyn Voorouders
[bloed,
En leeven duur gekogt, en met het Zwaard
[gewonnen.
Zig stooren aan de Taal van Menschen
[onbezonnen.
'k Noem onbezonnen, die voor Neerland niet
[en is,
Want deze zyn ontaard, hun ondergang
[is wis.
Maar zagt... hou op myn Pen... en wil
[niet langer spreeken,
Men noemt die taal somtyds kwaadaardigheid
[en streken.
Slechts by een Aterling... Wie is er zoo
[ontzind?
Wie zoo ontaard, die niet zyn Vaderland
[bemint?
Zulk laf gespuys dorst noit in Neerland zig
[vertoonen,
't Zyn braaven altegaar, zoo 'k hoop die daar
[in woonen,
't Zyn Luyden die ik prys tot in den hoogsten
[graad.
Zeer Eerlijk voor 't oog... zoo 'k wensch,
[ook in de daad,
Gelukkig land, waarin zulk een volk niet is
[te vinden,
Dat tomeloos van aart, als woesten en
[ontzinden,
Zyn Overheen veracht, en dat niet regt van
[aard
De dolle tweedragt zoekt, met eenig zyn
[gepaard,
Maar in ons dierbaar land daar heeft men
[niet te vreezen
Dat ooit oneenigheid, of onheil zoude weezen.
Op dit vertrouwen dan val ik eerbiedig neer
Niet voor een sterflyk Mensch, maar voor
[den Hemel Heer
Den Schepper van 't heel al, dien wy Eerbiedig
[noemen,
Wiens glorie Roem en Eer wy altoos zullen
[roemen.
Daar ons zyn magtige arm goedgunstig heeft
[gespaard,
En onze ryke Vloot, voor onheil heeft bewaard
Genees... Vertroos ze doch, die kloek voor
[deze Landen
Gekwest zyn, en ontroofd van voeten en van
[handen:

En zoo het weer gebeurt, dat onze Vloot
[gaat Vaaren,
Behoed ze goede God, en wil ze doch
[bewaaren.

Aanspraak aan onze Zeehelden.

Nu spreek ik ook tot u mijn Zoutman
[dierbaar Held,
Kinsbergen dapper Man, van Braam die u
[verzelt,
Mijn Dedel onbevreesd, van Braak gij van
[gelyken,
En gy van Welderen; wilt noit de Vlaggen
[strijken
Voor dat Barbaarsch geslacht, niet waard
[dat men ze noemt.
Een Engelschman (wat schrik...) die zooveel
[Hollandsch bloed.
Door zyn vergiftig tuyg gebragt heeft om
[het Leven,
Vervloekt getuyg... waarvoor Barbaaren
[zelvs beeven,
Denkt wat er is geschied, van Bentinks Bloed
[gestort...!
Toeft niet... maar wreekt zyn Bloed op dat
[onzaalig rot.
Zoo kunt gy met geweld dien Britschen Zee
[Hond toonen
Dat binnen Bato's Land nog dappere Helden
[woonen.
Weest kloek, weest onbevreesd, en stryd
[voor 't Vaderland
Met Kruyd en Lood als 't voegt, en Zabel
[in de Hand.
Komt Edelen van ons Land, gy Vaderlandsche
[Vrinden
Wil al dat Engelsch is ten gronde toe
[verslinden.
Komt Burgers, wie gy zyt, trekt mee het
[Harnas aan!
En keert den Vyand af, wil moedig op hun
[slaan,
Waar dat gij raakt of niet, 't is alles even goed;
De Zee word rood geverft, door Stinkend
[Engelsch Bloed.
Uyt liefde voor het Vaderland
door E. V. F. J.

Op den Heldenmoed der Nederlandsche Zee-officieren.

Op de Wys:
Wat zou 's Lands vreugd verhindren &c.

Mogt Neêrland eertyds roemen
Op Helden, welker vuist
Den Vyand heeft vergruist;
Kon men een aantal noemen
Van hen, die Dwinglandy,
De Roofzugt, Slaverny,
Op 't pekel paalen stelden?
Wy hebben ook nog Helden,
Vivat Hoezée!
Wy hebben ook nog Helden
Op onze Rée.

Die wakkre Watervogels
Verlangen uur aan uur
Met ongeduld naar 't vuur
En 't wisselen der kogels.
De vorige Eeuw roem vry
Op hen, die Burgery
En Land in Vryheid stelden!
Wy hebben ook nog Helden,
Vivat Hoezée!
Wy hebben ook nog Helden
Op onze Rée.

De Ruiter kon de Britten,
Dat schelmsche roofgebroed,
Met Tromp, een Held vol moed,
Braaf in de haairen zitten;
Hy heeft door stryd op stryd

Ons Vaderland bevryd
Van allen, die het kwelden,
Maar 't Land heeft nu ook Helden,
Vivat Hoezée!
Het Land heeft nu ook Helden
Op onze Rée.

Held Krul zal eeuwig pryken
In 't heldental, schoon tyd
Het goud en marmer slyt,
Hy moet voor Krul toch wyken.
Die durfde Britten staan;
Die durfde met hen slaan,
Schoon zy hem nedervelden,
Hy stierf als een der Helden,
Vivat Hoezée!
Er zyn nog meerder Helden,
Op onze Rée!
Onze Oorthuis toont zyn tanden
Aan 't roofvolk in den slag;
De Brit strykt draa de Vlag,
En vloekt zyn stout aanranden,
De snel gewiekte Faam
Zal eeuwig Oorthuis naam
Met Melvill's lof vermelden;
Zy stelt hen by 's Lands Helden.
Vivat Hoezée!
'Er zyn nog meerder Helden
Op onze Rée.

De Britten zullen wyken,
Vergunt men slegt 's Lands Magt,
Dat die dat Roofgeslagt
De trotsche Vlag doe stryken.
Zy slaan voor Neêrlands eer
Gewis den Vyand neer.
Dan zal men juichend melden:
„Ons Nederland heeft Helden!
„Vivat Hoezée!
„Ons Nederland heeft Helden!
„Elk juich nu mêe!

CVII. 56. E. WOLFF GEB. BEKKER.

Johan Arnold Zoutman. 10 Mei 1724—9 Mei 1793.

Kapitein 1750. Marokko 1771. Doggersbank. Vice-Adm. Luit.-Kol. Mariniers. Luit.-Admiraal 1782.

Zoutmans Lied.

Stem:
Toen ik was in myn jonge Jaaren.

Zoutman streed met zyne Helden,
Moedig op den Doggersbank,
Daar zy Neêrlands Roem Herstelden,
Neêrlands moed, reeds doodlyk krank.
Nassau schenkt een Goude Keten,
Aan die fieren Admiraal,
Soo wordt nooit den Roem vergeten,
Van die grootsche Segenpraal.

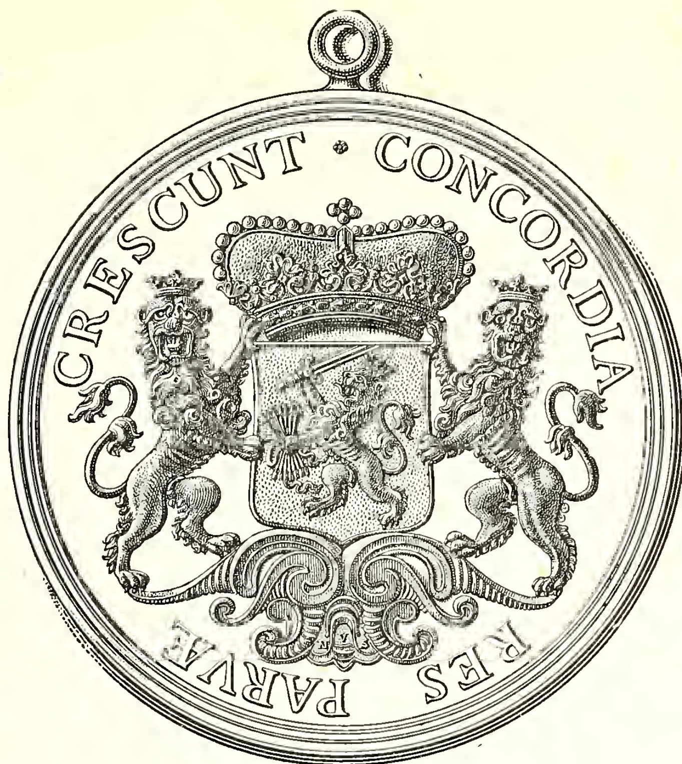
Sou hy ongevoelig wezen,
Voor die Dapperen Heldenstoet,
Die vervreemd van angstig wezen,
Willig waagden goet en bloed?
Neen uit Heldenbloed gesprooten,
Kend Vorst Willem hun waardy,
Hy doet dus de zang vergrooten,
Voegt'er Eergeschenken by.

Zyn Menschlievendheid bewogen,
Met der Bootsgezellen wond,
Tracht hun traanen af te droogen,
Maakt hun treurig hart gezond,
Syne Mildheid kan elk toonen,
Dat zyn medelydend hart,
's Krygsmans Dapperheid wil loonen,
Deelt in de gewonden smart.

JOHAN ARNOLD ZOUTMAN. 10 MEI 1724—9 MEI 1793. KAPT. 1750. MAROKKO 1771. DOGGERSBANK. V.-ADM. LT.-KOL. DER MARINIERS 1782. LT.-ADM. 1783.

GESCHILDERD PORTRET DOOR CORNELIS VAN CUYLENBURG. RIJKSMUSEUM AMSTERDAM.

Gouden eerepenning, aan Zoutman toegekend door de Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden. Vervolg v. L. 566

Laat ons dan ter eere zingen.
Van een dank'bre Oranje vorst,
Die voor dappre Vlotelingen;
Plaats ruymt in zyn Edele borst.
Roemen wy zyn gunst betooning,
Die der Dappren moed ontbrand,
Door die schitterende Eerbeloning,
Vormt hy Helden voor het Land.

s' Hemels gunst verzel zyn schreden
Sterkt zyn poging door den Staat,
Hy zy door uitmuntendheden,
't Land een Luisterlyk Cieraad,
Zelfs nog by de laatste Neven,
Segen elk zyn Naam met dank,
Nevens hun die goed en leven,
Waagden op de Doggersbank.

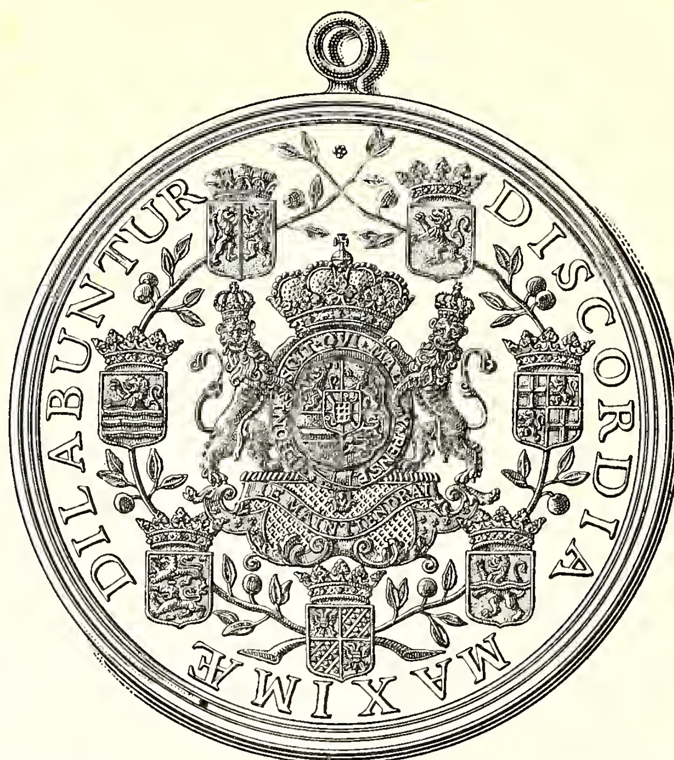
CHOOR.

Zelfs nog by de laatste Neven,
Noem elk Willems naam met dank,
Nevens hun die goed en Leven,
Waagde op de Doggersbank.

CXXXIX. 74.

Aria.

Zingen wy tot Zoutmans Glorie
Hy heeft Neêrlands roem hersteld;
Zoutmans arm schenkt ons Victorie
Hy verbrak het Brits geweld.
Eér en Roem van deze streeken,
Welkom welkom aan dit strand,

Gouden eerepenning, aan Zoutman toegekend door de Staten-Generaal der Vereenigde Nederladen. Vervolg v. L. 566.

Yder hoort men van u spreeken,
Als de steun van 't Vaderland.
Chorus.
Zingen wij . . . .

Hy die wy ter eere zingen:
Word van elk geëerd, bemind,
't Hooft der dappere Vlootelingen,
Is ons aller boesem vrind.
Chorus.
Zingen wy . . . .

Ik zou my ook wel laaten hooren,
Voor den dapper Admiraal,
Vreesde ik niet hem te verstooren,
Door myn laffe Kindertaal.
Chorus.
Zingen wy . . . .

Zulk een voorbeeld na te streeven,
Zyn bevel ten dienste staan,
Kan zelfs moed aan bloodaars geven,
Die den Britschen hond verslaan.
Chorus.
Zingen wy . . . .

Onder hem de stryd te waagen,
Te overwinnen door zyn moed!
's Vyands magt uit zee te jaagen
Is voor Helden het grootste zoet.

CXXXIX. 34.

Op de Afbeelding van J. A. Zoutman.

Wilt gy de Ruiters ziel in deze onze Eeuw
[beschouwen
Roemruchte Bataviers? bezie deez' Admiraal!

JAN HENDRIK VAN KINSBERGEN. 1 MEI 1735—22 MEI 1819. ZIE AANT. BIJ HET PORTRET TEGENOVER HET TITELBLAD.

GEGRAV. PORTRET DOOR R. VINKELES NAAR H. POTHOVEN 1781. M. 2904.

JAN HENDRIK VAN KINSBERGEN. 1 MEI 1735—22 MEI 1819.
GEDENKTEEKEN IN DE NIEUWE KERK TE AMSTERDAM.

MEMORIAE.
JOHANNIS. HENRICI. VAN. KINSBERGEN. SUMMI. CLASSIBUS. BELGICIS. PRAEFECTI. MAXIMIS.
EQUESTRIUM. ORDINUM. ORNAMENTIS. AB. IMPERATRICE. RUSSIAE. ET. REGIBUS. DANIAE. ET.
BELGII. DECORATI.
HOC. MONUMENTUM. POSUERUNT. HEREDES.
DIEM. OBIIT. SUPREMUM. A.D. XXII. MAJI. A. MDCCCXIX. APELDOORNII. VICO
GELRIAE. UBI. CINERES. CONDITI. SUNT. GLORIA. VIRI. VIGET. UBIQUE.

't Is Zoutman, Englands schrik en Hollands [zegepraal,
De Vuist aan 't Roer, het Oog in 't zeil, bij [de Kartouwen
Een Blixem voor den Brit, wier hontsdog [hij bestreedt,
Toen hij op Doggersbank met Leeuwentanden [beet.
CXVI. 301.
J. LE FRANCQ VAN BERKHEY.

Zinneprent.

Wilt ge een bedaarde Ziel, in een heldhaftig [weezen,
Beschouwen, Bataviers? bezie dan dit gelaat
Van Zoutman, 't oog in 't zeil, het roer op [zee van Staat.
Door Holland gelaurierd, en van Bourbon [gepreezen;
Hij, op de Ruiters plecht, waar zijn gezag [geboodt,
Herstelde 't eerst 's Lands roem, toen Parker [voor hem vloodt.
M. P. 6312.
J. LE FRANCQ VAN BERKHEY.

Opschriften op geelkopere tabaksdoozen.

Soo lang de gulde Son haar strale zulle schijne
Sal Soutmans eer en roem uyt Holland niet [verdwijne.

Dit is Zoutmans beeld, die groote heldt,
Die Parker sloeg op 't pekelveld.

Jhr. Jan Hendrik van Kinsbergen. 1 Mei 1735—22 Mei 1819.

Kommandant 1762. Russische dienst 1770—75. Verwerft den bijnaam: Held der Zwarte Zee. Marokko 1775. Doggersbank. Groote verdienste ten opzichte van scheepsbouw en organisatie. Haven Nieuwediep. Oprichter korps Mariniers. Luitenant-Admiraal 1793. Deensche dienst 1796—1806. Maarschalk der Hollandsche zeemacht 1808.

Op de afbeelding des Ridders J. H. van Kinsbergen.

Zie hier in dit gelaat het vuurig Helden-oog
Des Helds, die door zijn moed den Saraceen [deed zwichten,
De glans van Catharyne in Azia deedt lichten,
En 't Ridderlijk Blazoen met eere aan 't [borstlint toog!
Maar zie! ô Batavier! ook in uw Held Kinsbergen,
Hem, die den Brit deedt zien, hoe 't smaakt [een Leeuw te tergen!
J. LE FRANCQ VAN BERKHEY.

Op het Schip van de Admiraal Generaal, tot Lof van den WelEdele Gestrenge Heer Captyn J. H. Kinsbergen.

Stem:
Geld is de weg van alle zaaken.

Wel te vreede zullen wy vaeren
Met Kinsbergen ons Capityn
Koomt daer een Vyand ons te waeren
Niemant van ons zal blooijaert zijn;
Ons Overste is als ons Vader
Wat geluk kan' er grooter zyn
Wy wenschen hem, niets is ons nader,
Leef lang Captyn, leef lang Captyn
Leef lang Captyn, ja ons Captyn.

Vlegt nu een krans van lauwer bladeren
Zulks ter eere van deze Held;
Wy als kinderen tot hem naderen
Trouw bytestaen tegen het geweld
En ons leven met hem te wagen
Die dit meent, die zingt met myn
Met Kinsbergen al ons dagen
Leven in eere als Capityn
Leef lang Captyn, ja ons Captyn.

Onze Captyn een Man met eeren
Door de Wereld wyd vermaerd!
Hy moet immers altoos triompheeren
Voor zyn Vyand nooit verkaerd.
Zyn Heldenmoed is meer gebleeken
En daer toe ook zyn wys beleid
Wy blyven ook niet in gebreeken
Tot vegten zijn wy al bereid
Leef lang Captyn, ja ons Captyn.

Laten wy maer aen 't Vegten raken
Want op het stryden zijn wy belust;
Onze Captyn die zal 't wel maken
Syn wys beleid maekt ons gerust
En hy kan van ons verwagten
Dat wy met een Leeuwenmoed
Spannen zamen al onze kragten
Laten de laesten droppel bloed.
Leef lang Captyn, ja ons Captyn.
XXX. 8.

Adriaan Braak. Overl. 12 Aug. 1796.

Bij Doggersbank commandant van de Erfprins. Vice-Adm. 1795.

Op de afbeelding van Adriaan Braak.

Zielkenners, zoekt gij in Manhafte weezens [trekken
De aloude Deftigheid der Helden van ons [Land?
Beschouw dan Braak, wiens oog van Eedlen [blikken brandt;
Niet dan in 't aanschijn van een Batavier te [ontdekken.
De Held sloeg de oogen op, toen hij den [Brit hielp slaan,
Die schrik was hen genoeg om op de vlugt [te gaan.
CXVI. 390.

J. LE FRANCQ VAN BERKHEY.

Willem van Braam. 19 Nov. 1732—21 Febr. 1807.

Sedert 1745 in zeedienst. Bij Doggersbank commandant van de Piet Hein. Lt. Adm. 1793.

Op de afbeelding van Willem van Braam.

Zag eertijds een Piet Hein Tirannen onder [de oogen,
En vocht die Zeeleeuw voor de Nederlandsche [faam?
Zie hier zijn wedergaede in dapperen Van [Braam:
Die Britten teist'ren kon, door edel [krijgsvermoogen.
Deugd, Heldenmoed en Trouw straelt door [in 's Mans gelaet:
Met recht draagt hij den staf en 't eeregoud [van Staet.
CXVI. 376.

J. LE FRANCQ VAN BERKHEY.

WILLEM VAN BRAAM. 19 NOV. 1732—21 FEBR. 1807. SEDERT 1745 IN ZEEDIENST. COMMANDANT EENER RETOURVLOOT 1763. DOGGERSBANK. COMMANDANT VAN DE PIET HEIN. LT.-ADM. 1783.

GEGRAV. PORTRET DOOR M. DE SALLIETH NAAR I. CRACO. M. 645.

J. Craco, del. M. de Sallieth, fc.

Salomon Dedel. 18 Dec. 1738—15 Oct. 1800.

Kpt. 1759. Gevecht Texel 1762. Marocco 1772. Bij Doggersbank commandant van de Holland, S. b. n. 1782.

Op de afbeelding van Salomon Dedel.

Dit 's Dedel, Zeevoogt op Oud Hollands [Schutgevaerte
Waar hij tot zinkens toe, de ontrouwe Brit [beoogt,
Ten tweedemaal Laurier om zijnen schedel [vlogt;
En in zijn Heldendeugd niet van zijn bloet [ontaerte.
Met recht is Amsterdam op dezen Burger fier,
Die 't Hoonen wreeken kon van haren [Batavier.

CXVI. II. 306. J. LE FRANCQ VAN BERKHEY.

Everard Christiaan Staering. 3 April 1739—23 Nov. 1813.

Bij Doggersbank commandant van de Argo.

Op de afbeelding van Everard Christiaan Staering.

Te midden in de Zee, te branden na Victorie;
En onverschrokt door 't vuur der Britten [heen te slaan;
Met een doorschoote kiel den vyand te [weerstaan;
Dit was Held Staerings eer en Vaderlandsche [glorie.
Wie twijffle staer den Held in 't schrander [aangezicht!
Gij ziet er fierheid in door heldendeugt verlicht.

CXVI. II. 384. J. LE FRANCQ VAN BERKHEY.

Wolter Jan Gerrit Baron Bentinck. 30 Juli 1745—24 Aug. 1781.

Bij Doggersbank commandant van de Batavier; overl. aan zijne aldaar bekomen verwonding.

Op de afbeelding van Wolter Jan Gerrit Baron Bentinck.

't Is groots, 't is roemrijk voor het Vaderland [te leven
't Zy men den Tabbaard of der Staeten degen [draagt;
Maar 't is nog grootscher, daar de vrijheid [word belaagt,
Als een manhaft Kaptein voor haar belang [te sneven:
Dit sprak held Bentinck by zyn allerlaatsten [snik,
En liet aan ons dit beeld, 't Land de Eer, [Brittanje schrik.

CXVI. II. 310. J. LE FRANCQ VAN BERKHEY.

De Rouwklagt of Boetzang, over de Edele Graaf van Benting die voor het Vaderland is gestorven, als mede het afscheid nemen van Vrienden en Bekenden.

Stem: *Van Biron.*

Helaas wat droefheid groot!
Zal ik u hier verklaaren,
Van Benting den Edele Graaf,
Die zoo trouw zyn leeven waagden,
Die als een held heeft gestreeden
Voor ons vrye Nederland,
Dien is nu overleeden,
Gestorven voor den vyand.

Ach kleed u in den rouw,
Matroozen en Officieren,
Van het schip de Battevier,
Geeft u Captyn de eeren;
Wild u Schip met rouw bekleeden,
Laat waaijen de swarte vlag!
Die als een held heeft gestreeden;
Die leid nu in 't Graf.

Als hy kwam voor den Vyand:
Sprak hy tot zyn Krygsknegten
Stryd voor u Vaderland,
Wild nu als helden vegten,
Ik zal toonen als een harder
Die zyn kudde recht bemind,
Bid doch aan God den Vader,
Dat hy ons doch ondersteund.

Terstond zoo gaf men vuur,
En dat met volle laagen,
Ons Captein die stond vooraan,
En stree gelyk een Vader,
Kanonnen hoord men kraaken,
En dat met groot getier,
Die vlam en vier uitbraaken,
Wy gaven geen kwartier.

In het velste van 't vuur,
De stryd liep naar 't ende,
Kreeg ons Captyn een swaar kwetsuur
ô God wat groot elende!
Hy moest de dood daar aan smaaken,
En stierf aan dit kwetzuur,
En de wereld gaan verlaaten,
En rust nu in den Heer.

Maar de Edele Captyn Bos
Nam het zwaard weer in handen,
En streed ook even trots,
Voor de vrye Nederlanden;
Maar God kwam hem versterken,
Schoon hy kreeg een kwetsuur,
Voer doch voort in zyn werken,
En gaf nog vlam en vier.

Gelevert was de slag,
Den vyand vlugt met schande,
Tot vreugd en eere groot,
Voor onze Nederlanden.
Een ieder meldt zyn schande,
Hoe hy was geramponneert,
Men hoorde droevig klaagen;
Wat ieder aan zyn schip mankeert.

Men zag het groot hartzeer,
En bragt de droevige tyding:
Dat ons Captyn is swaar gekwest,
Daer meenig mensch om schryde.
Hy moest worden verbonden,
En hy voer na Amsterdam,
Men zag de droefheid van zyn vrinden
Met schreijen en getraan.

Doe nam hy zyn afscheid,
Van matroozen en Officieren;
Want ik ben zwaar doorwond,
Ik moet 't met de dood bezuuren.
Adie myn braave zoldaaten,
Die myn hebben zo trouw bemind,
Ik heb trouw voor u gestreeden,
Als een Vader voor zyn kind.

EVERARD CHRISTIAAN STAERING. 3 APRIL 1739—23 NOV. 1813. DOGGERSBANK.
COMMANDANT VAN DE ARGO.

GEGRAV. PORTRET DOOR R. VINKELES EN C. BOGERTS NAAR F. N. — v. S. 5301.

ADRIAAN BRAAK. OVERL. 12 AUG. 1796. MAROKKO 1765. DOGGERSBANK. COMMANDANT VAN DE ERF-PRINS. V. ADM. 1795.

GEGRAV. PORTRET DOOR R. VINKELES EN C. BOGERTS NAAR H. POTHOVEN. v. S. 732.

SALOMON DEDEL. 18 DEC. 1738—15 OCT. 1800. KPT. 1795. GEVECHT TEXEL 1762. MAROKKO 1772. DOGGERSBANK. COMMANDANT VAN DE HOLLAND. S. B. N. 1782.

GEGRAV. PORTRET DOOR R. VINKELES EN C. BOGERTS NAAR H. POTHOVEN. M. 1258.

ANTHONY HENDRIK CHRISTIAAN STARINGH. 1740—10 MAART 1805. DOGGERSBANK.
VLAGKAPITEIN VAN ZOUTMAN OP DE ADMIRAAL DE RUYTER. O. INDIË 1789.

SILHOUET-PORTRET.

Adie myn Cannonniers,
Matroozen en Officieren,
Sy schryden al te zaam,
En wensten hem de zeegen;
Als hy kwam by zyn vrinden,
De Stad die was in rou,
Over de bedroefde tyding,
Van deez' edele Baron.

Adie dan nu vol eer,
Vrienden en Bloedverwanten
Ik rust nu in den Heer
't Is droefheid aan alle kanten,
Ik bid aan God den Vader,
Ik zie des Hemels prys;
Want ik verwagt u naader
In 's Hemels Paradys.

Ik weet dat myn Verlosser leeft,
Die is myn troost in dood en plaagen,
Daar 't alles van blydschap juigt en sweeft,
Myn ziel en lighaam overdraagen.
Wat kan my doch ontroeren
Ik wagt nu op de laatste snik,
Die zal my overvoeren,
Zelfs in een ogenblik.

Men bragt met groote eer
Deez' Edel Heer ter Aarden,
Een staatie wonder schoon,
Met Heeren vol van waarden
Begraven in de Nieuwe Kerk,
Syn Schilt dat hangt daar noch,
Daar zal hy nu ook rusten,
Tot aan den jongsten dag.
CXXXIX. 56.

Lyk-sang.

Moest gy, myn Vriend, dien tol betaalen!
Nae zoo veel Trouwe en Helden Deugd!
Nog in het bloeyen van uw jeugd!
In de Eeuwig donkre Grafkuil daalen.

Is dit het loon van zulk een Stryd?
Is dit de grootste zeege waagen!
Die u in glorie om moest draagen;
Geroemd, begroet van wyd en zyd.

Helaas! ik zie beschryde wangen!
Verwilderde oogen, hangend haar,
Uw zeegewaagen is een Baar,
Men roemt U maar in lykgezangen.

Myn God! wat grievt die heete smart!
Eerst doet uw wonde elks boezem branden!
En strakx myn vriend met koude handen.
Vat u de dood aan 't gloeyend hart:

Keer weêr myn Bentinck! ydel hoopen;
Al roepen Vriend en Vaderland!
Al reikt natuur haar teedre hand,
Helaas hier is geen uitkomst open.

Keer weer myn Bentink! flaauwe stem:
In 't Oord, waar serafynen toonen,
Met lof gejuich zyn daaden Kroonen;
Naakt geen geroep eens sterv'lings hem.

Keer, weer, myn Bentink: dwaas verlangen!
Al leeft zyn roem aan 't eind der Aard!
Hier boven nae zyn Heemelvaard!
Zet hy nog herelyker gangen.

Daar klinkt hem deeze Taal in 't Oor!
Rys-op: en leeft, uw heerlyk sterven!
Doet u genade en heil verwerven!
Myn Eng'len! wyst hem 't Glorie Choor.

Triumph! daar moest hy zeegenpraalen!
Daar zal Gods teedre liefde gloed!
Hem ied'ren droppel helden bloed!
Met stroomen heemelvreugd betaalen.

Daar juicht hy boven Rouwe en Smart,
Leeft in Gemeenschap, met die Helden!
Die d' Eeuwen hem tot voorbeeld stelden!
Daar drukt de Ruyter! hem aan 't hart.

Triumph! . . . maar ach! te flaauwe trekken!
Getroffen geest; grypt laager toon;
Myn Vaderland! zie op uw Zoon!
Zyn dood moet duyzend helden wekken.

Myn Vriend, 'k verlaat, vermoeid uw Graf,
Rust, Bentink! rust, uw asch zy veylig!
U zerk elk Vaderlander Heilig!
De tyd knaagt nooit dit Grafschrift af.

Hier sluimert Bentink, de eer van zyn
[doorlugtig bloed,
Ten dienst van 't Vaderland, op 't bed van
[eer gestorven,
Hy heeft door ronde deugd, door trouw en
[helden moed,
Onsterfelyken roem en s'Hemels gunst
[verworven,
Zyn voorbeeld spoore u aen, heldhaftig
[landgenoot.
Hoe Zegenryk is zulk een dood!

LXVI. 71. PIETER VREEDE.

Ter eere van den Gesneuvelden.

Op de wijs:
Waar zal zich Philander wenden.

Bentincks naam zal eeuwig leven;
Ieder roemt dien wakkren Held,
Die den Britschen Dog deed beven,
En zyn rooflust heeft bekneld.
Hy, schoon hy voor 't Vaderland
't Jeugdig leven heeft verpand,
Blyft in 't hart der braaven leven;
Ieder roemt dien wakkren Held.

Hy, die glorie wou verwerven,
Bleef het Vaderland getrouw;
Hy, die liever roemryk sterven,
Dan voor rovers stryken wou,
Die voor 't Land zyn leven gaf;
Die hier rust in 't roemryk graf;
Zal nooit roem noch liefde derven,
Want hy bleef het Land getrouw.

't Britsch Gespuis heeft 't hoofd gestooten,
Op zyn trouw en kloek beleid
Hy hielp Neêrlands roem vergrooten
In den slag, door dapperheid.
't Wankelende Staatsgebouw
Staat nog, mede door zyn trouw.
Want de Brit heeft 't hoofd gestooten,
Op zyn deugd en kloek beleid.

Stort vry traanen Nederlanders!
Gy, die dappre trouw waardeert.
Kleedt met floers uwe Oorlogsstanders,
Wyl uw vreugd in rouw verkeerd!
Ach! wat is 'er menig Held
In dien laatsten slag geveld!
Stort vry traanen Nederlanders!
Toont, dat gy hun deugd waardeert.

Is de hoop der snoode sielen,
Door der Helden moed mislukt,
Die ons gaarne zagen knielen;
En 's Lands Tuin om ver gerukt!
Roemt dan onzer dappren vlyt,
Roemt hun naam den Nyd ten spyt!
Want de hoop der snoode sielen
Is door Heldenmoed mislukt.

Daar ge uw stryders ziet begraven,
Is 't geen wonder, dat ge klaagt;
Ach! Wat zyn 'er niet veel braaven
Aan eene overmagt gewaagd!
Nederlandsche Burgery,
Treurt om uwe Helden vry!
Daar ge uw stryders ziet begraven,
Is 't geen wonder, dat ge klaagt.

Zy, voor ons belang gebleeven,
Zyn elks roem en liefde waard.
Bentinck! gy zult eeuwig leven,
Schoon ge ons treurig oog ontvaart.

WOLTER JAN GERRIT BARON BENTINCK. 30 JULI 1745—24 AUG. 1781. BIJ DOGGERSBANK COMMANDANT VAN DE BATAVIER, OVERL. AAN ZIJNE WONDEN.

GEGR. PORTRET DOOR R. VINKELES NAAR P. OETS. M. 337.

P. Cats, pinx. *Rein. Vinkeles, sculp.*

Uwen roem vreest Nyd noch Tyd
Schoon gy jong gesneuveld zyt,
Bentinck! gy zult eeuwig leven,
Want gy zyt elks liefde waard.

Nu zult gy aan Neêrlands Helden,
Welker bloed ook is gestort,
Onzen veegen staat vermelden,
En hoe 't Land gefolterd wordt.
Zeg hun, hoe gy roem verwierft,
Hoe gy voor ons Neêrland stierft.
Gy hebt als die oude Helden
Ook voor ons uw bloed gestort.

CVII. 81. E. WOLFF geb. BEKKER.

Grafschriften.

Held *Bentinck*, uit den bloem des Adels
[voortgesprooten,
Die, op zyn Batavier, schoon dadelyk gewond,
Der Britten overmagt manmoedig wederstond,
t'Ontydig ons ontrukt! legt in dit Graf
[beslooten.

G. B.

Hier sluimert *Bentinck*, voor geen vuur nog
[staal bevreest,
Die als de bliksem was by 't dondren der
[kanonnen,
Den trotschen Brit ten schrik, die nimmer
[was bedeest,
Wiens Ziel niet wierd geslaakt, voor hy had
[overwonnen.
Elk dankbaar Neêrlands hart, dat ooit
[erkent'nis gaf,
Strooi hier zyn Lyk-cypres, stort traanen op
[dit Graf!

J. v. D. B.

't Is Bentinck, die hier rust, en door Zyn
[Heldenmoedt
De Brit met kogels als met hagel heeft begroet;
Die door Zyn vlammend zwaardt, in 't
[vlammend Britsch kanon,
Een kille schrik en vrees en rilling brengen
[kon;
Maar laas! te tijdig of te ontydig zelfs
[getroffen,
Deedt hy der Britten moedt met zich ten
[grafkuil ploffen.

EX AMORE PATRIAE.

't Is Bentinck, die hier rust! Een rijzende
[uchtendzon,
Daalde in dit graf! Dees Telg, uit edel bloed
[gesprooten,
In 't harnas opgevoed, was 't puik van
[Neêrlands looten:
Dat van zijn kunde en moed, iets groots
[verwachten kon.

Een held, die door zijn deugd en trouw, elks
[achting won;
Oprecht, en gul van aart; gezien bij klein en
[grooten;
Van 't scheepsvolk teer bemind; gehard in
['t vinnig stooten
Des woesten Oçeaans, en 't buldren van 't
[kanon.

Hij trad in 't blinkend spoor, der Ruiters,
[Galens, Trompen;
In dreigend doodsgevaar, bedremmeld, noch
[bekrompen;
De schrik voor Moor [1]), en Brit, der
Batavieren lust.
Hij stapt, op Doggersbank, door 't vuur met
[heldenschreden.

---

1) In 't Jaar 1776 en 1777.

Hij wint, hij sterft, hij juicht: „God heeft [voor ons gestreden"!
Strooit lauren op dit graf. 't Is Bentinck die [hier rust.
R. SCHUTTE.

Dees grafzerk dekt, helaas! 't vermorseld [overschot
Eens Nederlandschen Helds, voor Neêrlands [zaak gestorven
Treur, dierbaar Vaderland!.... maar niet om [Bentincks lot.
Hy smaakte, al stervend, nog zijn' roem, [met regt verworven.
Hy offerde U met vreugd een leven, U gewijd,
En juicht in 't zalig oord, waar al uw brave Zonen
Die sneefden U tot heil, wier bloed U heeft [bevrijd,
Waar Ruiter, Tromp en Hein, en Crull en [andren wonen.
Neen! treur om uw verlies!.... doch ween [niet op dit graf!
Wreek, wreek zijn bloed! en volg het [voorbeeld, dat hy gaf!
M. 4463.
P. N.

Wijk van deez' plaats zoo gij geen [vrijheidsminnaar zijt;
Dit's 't beeld van Bentinck, die in weerwil [van den strijd
Der Britten trots bedwong en strijdende als [een Held,
Door 't Schandlijk moordtuig dier Verraaders [wierd geveld.
M. 4469.
B. B.

Gy allen schreyt — Dat 's regt. Wie moet om 't [droef verscheyen
Van zulk een dappren Held geen hartetraanen [schreyen.
v. St. 4408.

Een dapper Zeeman, die het breidelloos [geweld
Der Britten ging te keer en aan Euroop' [deed blijken
Dat overmagt noch woede een Batavier doen [wijken,
Was Bentinck, die hier rust, gesneuveld als [een held.
M. P. 343.
F. D.

Strooi op dit droeve lyk, o Neêrland, [lauwerblâren,
Gy milde kweekster van doorluchtig [Heldenbloed.
Uw Bentinck, snevende op den middag zyner [jaren,
Heeft die met recht verdiend, ten offer voor [zyn' moed.
Hy heeft ze u zelf vereerd, om uwe kruin [te sieren,
Als temmer van den Brit op 't bloedig [pekelveld:
Daar gy hem hulde biedt, na 't heerlyk [zegevieren.
Maar ach! hy keert gewond, en van den dood [verzeld.
Deez' zeetriomf, zo duur met Bentincks bloed [verworven,
Eischt tranen om den Held, op 't bed van [eer gestorven.
JOAN HUGO VAN STRYEN.
Uit het Latyn van
MR. JAN DE GROOT.

Sta stil aanschouwer! zie deez' Zark met [droefheid aan.
Hier legt Held Bentinck, die de Britten hielp [verslaan.

WOLTER JAN GERRIT BARON BENTINCK. 30 JULI 1745—24 AUG. 1781.

GRAFMONUMENT IN DE NIEUWE KERK, AMSTERDAM.

BENTINCK.
SCHOUT BY NAGT VAN HOL:
LAND EN WESTVRIESLAND
MDCCLXXXI

Die Parkers overmacht, by 't Doggerszand
[deed beeven,
Schoon doodelijk gewond, stierf hij voor
[Neêrlands Eer
Zijn Lichaam rust ...! zijn Ziel leevt by de
[Opperheer!
Terwijl zijn Glory blijvt in s'Lands Historie
M. 1463. [Leeven!

A. Sluyter.

Gedenkpenning geslagen ter eere van W. J. G. Baron Bentinck. Vervolg v. L. 565.

Verzeilen van 's lands schip Prins Willem, kapitein Andries de Bruyn, een ramp, die een stortvloed van hekelschriften veroorzaakte. 14 Sept. 1781.

Op het vastzeilen van het 's Landsschip van oorlog Prins Willem, op de Zuiderhaaks voor de rede van Texel.

Op de Wijs:
Ach wat is my overkomen
Op myn laatste togt die 'k dee.

Ach! wat stoot doet my daar schrikken!
Lieve Hemel! 't Schip vergaat.
ô Verschriklyke oogenblikken,
Daar de dood voor oogen staat.
Wy zyn uit Goereê gevaaren,
Om voor 't Land ten stryd te gaan,
En wy moeten door de baaren
't Schip hier zien aan splinters sleen.

Is dit tegen Britten vegten
Voor het lieve Vaderland?
Ach! hier is niets uitteregten?
Wy vergaan hier! Welk een schand!
't Oorlogsvuur deed ons niet beven,
Maar in 't water, ach! wat smart!
Zonder vuur te zien, te sneeven,
Dit, dit gaat ons aan het hart.

Ieder onzer dagt de Britten,
Die Vertreders van 't Verbond,
Eerlang in het haar te zitten,
Maar nu zitten we aan den grond.
Daar ons Schip 't geweld der golven,
Zonder vegten uit moet staan!
Ach! Wy zullen straks, bedolven
In het zout, ten afgrond gaan.

Alles kraakt; de masten beven;
Ieder braave Zeeman schreit;
Ieder moet den geest hier geven,
Zonder roem van dapperheid!
Lag men in Goereê beslooten,
Daar ten minsten was geen nood,
Om het Schip aan gruis te stooten,
Schoon men 't Land geen hulpe bood.

Hier — maar zagt! Wy kunnen vlugten
Van het Schip. — Zet sloepen uit!
't Water, meer dan 't vuur te dugten,
Dwingt ons, om ons Schip ten buit
Van de woeste Zee te laten.
Bergt u mannen, schoon 't u spyt!
Kermen, vloeken, — 't kan niet baten, —
Wagt maar op een beter tyd.

Ach, Prins Willem, wy beklagen
Uw verlies! ô Prooy der Zee!
Ach, waarom versleet ge uw dagen
Buiten nood niet op uw reê?
Nu blyft gy ellendig zitten.
Wy, had men u wel bestierd,
Hadden met u op de Britten
Voor het Land gezegevierd.

CVII. 93. E. WOLFF geb. BEKKER.

De Bataevsche vryheid, aen Kapitein Andries de Bruyn.

Al ziet elk Batavier U met verachting aen,
Al zyt ge met 's Volks vloek beladen,
Dat naeuw op U het oog kan slaen
Of denkt aen Meineed-Landverraden!
My echter komt van spyt een traen in 't [aengezicht,
De Bruyn! 'k heb U myn Zoon geheeten,
Gy hebt voorheen U van uw plicht,
Gelyk een Man van Eer, gekweeten.
ô Tyden!.... Volk.... Wat dierbre hand!
„Myn zoon ook by myn Moordenaeren!..."
Gy! Gy! met Lauwren om de haeren
Het Werktuig van Geweldenaeren!
Hoe raekt Uw Val myn Vaderland!

Kn. 19638. Ex-tempore.
K.

Eenvouwige Raad.

Prins Willem als een dierbaar pand
Nog korts de Hoop van 't Vaderland,
Is, tot der Patriotten leed,
Verzeild, gelyk reeds ieder weet.
Men berst van spijt en ongeduld;
Elk geevt zijn slegten Loots de schuld,
En waarlijk, dit verwijt heeft schijn;
't Schip kan zijn eigen roer niet zijn.
Maar, staat ons dit vergrijp zoo duur,
Waarom zoo'n Rekel dan aan 't stuur,
Zijn dienst, dit blijkt maar al te klaar,
Is hoogst verderflijk, vol gevaar,
En werkt, tot onze schaade en schand
Het Britsche Vee maar in de hand;
Nu, of men zich al klaagend wring',
Blijft hoop op uitkomst zeer gering;
Doch, vraagt men wat 'er dient gedaan
Op dat het kwaad niet voort moog' gaan,
Wel, geev den schelmschen Loots de schop,
Of hang hem tot een spiegel op;
't Gaat hol genoeg van zelv' op zee,
Al werkt verkeerd beleid niet mee
En, wil uw schip, zo als 't behoort
Niet zonder goede Lootsen voort,
Men voeg het dan de zulken toe,
Wier hulp het Land min nadeels doe;
Of, anders, liever zonder Schip.
Dan volk en lading op een klip.

M. 4471. Suppl.

Inval of Naamvers, op den Gedemitteerden Zee-Capitein Andries de Bruin.

Ach! arme Dries! moest uw het Noodlot zo [vervolgen?
Neen! — hoor ik uit de Mond eens waaren [Patriöt: —
Deez' Schelm heeft met Louis verraders gift [gezwolgen;
Rechtvaardigheid verlangt met smart hem op ['t Schavot,
In Zegenpraal, als een' Verraader, op te [leiden,
En hem, (als zynde dit der Schelmen billyk [loon,)
Zyn Eerloos Kopstuk van den snooden Romp [te snyden;
Dan stelt men dit als Baak, op Zuiderhaaks [ten toon;
En, op dat ook de Romp, mag tot een' [afschrik wezen,
Breng dien dan naar Kykduin en zet die op [een Rat;
Roept daar den Hertog by, laat hem deez' [woorden leezen:
Uw' grootsten Vriend zit hier, wiens Eerloos [Bloed nog spat.
Is dit Toneel bekwaam om vrees in uw te [wekken?
Neem afscheid van den P... en gaat terstond [vertrekken.

Kn. 19639.

Ex Tempore.

De werkeloosheid der vloot na den slag bij Doggersbank veroorzaakte veel misnoegen. Het regende hekel- en smaadschriften. Zoowel de Stadhouder als de zeehoofdofficieren moesten het ontgelden, vooral de Vice Adm. Andr. Hartsinck en de Vice Adm. Graaf Lodewijk van Bylandt. De vloot zeilde eerst 7 Juli 1782 uit en keerde 16 Augustus terug. Opnieuw uitloopen bleek ondoenlijk.

Op 't weder Uitloopen van de Hollandze Vloot.

Op een Lugtige Wijs.

Alla Matroosies weest konstand
Strijd dog maer voor u Vaderland
Onze Vloot is weer bereid
Om te trekken in de strijd
Wilt maer met jou Hoedje draaijen
En houd dog maer vrisse moed
De France Haen zal helpen kraeijen
Tegen het Engelsche gebroet.

Dertig Ducaten krijgt gy op hand
Neemt maer winst voor 't Vaderland;
En toond dat gy zyt een Held
En niet vreest voor 't Engelsch geweld:
Wy zullen met onze Stukken
En met onze grof Canon
Haer op onze Rhee doen rukken
Of jagen na den Stad London.

Vrankryk voert ons ook bystand
Om te stryden voor 't Nederland
Want zyn Vloot is ook in Zee
Die zal helpen strijden mee.
De France Haen zal helpen kraeijen
Want onze Leeuw is uit zyn rust
Wy laten onze Vlagge waeijen
Als de Engelsman nu maer heeft lust.

De Kyzerin van 't Rusland
Houd haer Scheepen ook konstand

Ieder houd zyn Scheepen klaer
Om te stryden met malkaer
Zoo zullen wy zyn Hoogmoed temmen
Die hy heeft aen ons betoond,
Singen Hoezee met heldere stemmen
Prezenten hem braef Kruyt en Loot.

Die Schrok nam onze Scheepen mee
En hy bragt ze op zijn Rhee
Dat heb ik wel lang gedagt
Van dat Engelsch vals geslagt
Wy willen ze met het Zwaerd weer halen,
Helden houd u maer konstand.
Wy zullen weer een kans gaen waegen
Voor ons Lieve Vaderland.

Als wy Sylen weer in Zee
Nemen wy onze Kotters mee.
Nu adie dan voor het lest
Onze Prins en Heeren Staeten
En ons Brave Officier
Wy zullen u niet verlegen laeten
Want wy geven geen kwartier.
XXX. 21.

By het Uitzeilen van 's Lands Vloot.

Zingen wy Edele Batavieren!
Daar zeild Neerlands vloot naar zee,
Ik zie de ontrolde wimpels zwieren,
'k Hoor 't geschut van Texels ree
Zag 't Triomph ô vlootelingen;
Vliegt naar Britschen rooveren Rot,
Dringt de vaderlandsche klingen,
Door dier beulen hals en strot.
Chorus.
Zingen wy . . . .

Beeft nu Britsche Dwingelanden,
Beeft voor Hollands klyne macht;
't Leeuwen Heir scherp reeds de tanden
't Doggen Rot werd haast geslagt.
Chorus.
Zingen wy . . . .

't Bloed begint met drift te gloeijen,
Yder Bloodaard is een held;
'k Zie de Roofzugt haast besnoejen,
Wy belaggen uw geweld.
Chorus.
Zingen wy . . . .

't Heugt u zeeker wat vermoogen,
Hollands Kruyd en Loot nog heeft,
Dat ons bloed niet kan gedoogen,
Dat een brit hem wetten geeft.
Chorus.
Zingen wy . . . .

Zoutman de Eer van Neêrlands klingen,
Klonk de heerzugt aan den band,
Toen dat hooft der vlootelingen,
U verjoeg van doggers zand.
Chorus.
Zingen wy . . . .

Vegt dan Neêrlands waterhelden;
Vegt met Fiere Leeuwenmoed,
Jaagt den Brit van Nereus velden,
Smoort die monsters in de vloed.
Chorus.
Zingen wy . . . .

Keert dan na het zegevieren
Weer na het lieve Vaderland;
Wy, wy zullen met Lauwerieren,
U bekroone aan 't juichend strand.
CXXXIX. 35.

By het Naderend Voorjaar in 1782.

Op Helden! 't word Saisoen, verlaat den
[muffen haart,
Nu moet geen vadzigheit U langer overheeren,

Gy kunt gerust en vry de Noord-om
Convoyeeren,
De Winter heeft gedaan de Stormen zyn
[bedaard,
'k Beken gy hebt zeer wys den Prins den togt
[ontraaden,
't Is altoos veyliger te zitten op het land,
Dan dat men in de zee aan s'vyands vuur
[zich brand,
Dit had uw Vederbos en Lauw'ren kunnen
[schaaden.
Vergeefs leerde U een Tromp, gepaard met
[Zweed en Deen,
In de allerguurste tyd om Schotland heen
[te vaaren,
Gy bleeft veel liever t'huis, te regt, de
[klippen, baaren,
De Wint, de duisternis.... Goon! welke
[angstvalligheên!
Dan, 't veynzen heeft nu uit, thans helpt u
[geen verschoning;
De Vyand nadert reeds de Kusten met zyn
[Vloot:
Welaan! verwinnen of een loffelyke dood,
Zy voor de dapperheit de heerlykste beloning;
Held Zoutman ging u voor, daar Bentinck
['t leeven liet:
Kom Hartzinck, ook na zee, wild ons niet
[meer bespotten,
Men poogde lang genoeg gansch Neerland te
[bedotten,
Dat nu, schoon laat verligt, uit andere oogen
Kn. 20031. [ziet.

FESTINA LENTE.

De Kooplui gaan ter audientie;
Verzoeken daar, met reverentie,
't Convooi niet langer te verwylen,
Om dat hun Schepen moeten zeilen.

De Admiraals worden gehoord:
Wy kunnen dees party niet kiezen;
't Is koud, Prins! 't stormd om de Noord,
Wy zouden onze mast verliezen.

't Antwoord is ligt en te beraamen;
De Kooplui gaan zo als zy kwamen.
En, Vrienden, kyk toch!

Hoe lacht den Hartoch;
Hy schudt door zyn dikte.
Ach! dat Hy' er in stikte!
Kn. 20035.

Briev van een Heer uit ...., aan zyn Vriend in .... wegens het uitloopen der Vloot.

Waerde, Braeve en Getrouwe,

Uw Schryven kreeg ik op zyn tyd,
En met Schrik daer uit vernomen,
Tot myn bit'tre smart en spyt,
Dat 's Lands Vloot nu toch zal uitgaen.
Hemel welk een droefenis!
Kond gy dit niet tegenhouên?
Wist gy dan geen hindernis
Hier op in de weg te goojen?
Dat dit uit gaen wierd gestaekt,
'k Ben nog pas van u vertrokken,
Of gy zyt te Ligt geraekt.
't Mogt my nu een Jaer gelukken,
Dat ik met gevlei, geweld,
Listen, laegen, goude Schyven,
My daer tegen heb gesteld.
Jae ik vond my nooit bedrogen:
Als ik aen het G........ kantoor,
Met een Goudmyn my vervoegde,
'k Kreeg van hun direct gehoor.
Wat zal nu die braeve denken,
(Myn waerde!) aen de overzy?
Nooit kan men hem meêr benaeuwen,
Nooit meer brengen in den ly,

Dan de Vloot nu uit te laeten,
Hy word nu in 't naeuw gebragt;
Zaagt gy dit dan niet myn waerde?
Hebt gy dit dan niet gedagt?
Is het niet meêr te beletten,
Roept met my dan Bachus aen!
Zo het tot een Slag mogt komen,
Dat Hy hen dan by wil staen,
Die met Goud my overlaeden:
Jae, die ons van alle kant,
Trouw'lyk tot ons oogmerk hielpen:
Als een trouwe Bloedverwand.
'k Sluit hier meede, Myne Braeve!
En ik wagt in korten tyd,
My de oorzaak van uw onmagt,
Op dit Stuk eens uitgeleid.

Den July 1782.

Kn. 20019.

De Vice-Admiraal Hartsing aan Willem den Vyfden.

Ik moet Doorluchte Vorst! U als het hoofd [der Staaten,
Vermelden, dat uw last getrouw is uitgevoerd;
Ik heb Jaimaica's vloot de haven ingelaaten,
Schoon 't Volk by my aan boord tot in de [Ziel ontroerd,
Dit allergrootst bestaan niet dan met [vloeken dulde,
En morrende onder een tot muitzucht [aangespoord,
Het gantsche bovendek met eed op eed [vervulde,
Dat ik niet leevend, weer vertrekken zou [van boord!
Dan dit, dit stond gelijk met het luidruchtig [spreeken,
Van Kindsberg' en van Braam, 't had op [myn ziel geen vat,
Schoon de eerste my bezwoer zich wis op [my te wreeken,
Om dat ik onze Vlag haare eer ontstoolen [hadt.
Dit vuur der sterkste drift hadt zich wel [laaten dooven,
Hadt maar geen nieuwe trek van mijn [getrouwigheid,
In zyn verdoemde ziel dien helschen haat [geschooven,
Die ieder oogenblik op my zyn kracht [verspreid.
Gy weet wat ik bedoel (de Noorderhaaks [te noemen,
Waarop ik naar uw last myn Schip verzeilen [moest,
Om met Andries de Bruyn altoos te kunnen [roemen,
De liefde voor het land is in mijn ziel verroest!
Is U genoeg) dan hier scheen alles (saamgedrongen....
Men merkten het verraad...! en Kindsberg' [aangespoord,
Tot een ontemb're wraak, had wis van boord [gesprongen,
En my in 't kloppend hart verwoed den [dolk geboord.
Had Hij zig in den sloep op Zee slegts [durven waagen,
Maar nauwlyks was myn roer aan bakboordszij [gestuurd,
Om in uw billyk doel dus 't best te kunnen [slaagen,
Of aanstonds hoorden men by Hem aan [boord gevuurd;
Om daardoor, niet alleen aan my, door [Sein op Seinen,
Te toonen, dat ik dus myn Schip verzeilen [wou,
Maar meer om dat het volk myn doen [mogt ondermeinen

En straks van myn verzuim alom getuigen zou.
Dit trof me in 't hart o Vorst! ik wou,
[maar kon niet draalen,
Wyl 't oog der gantsche Vloot was op
[myn Schip gevest,
De Duyvel was myn wensch mogt schelmsche
[Kindsberg' haalen
En al zyn snood gebroet wegdond'ren in
[zyn nest.
Hy heeft my 't hooggezach verwoed de
[vuist ontwrongen,
En by het gantsche Volk op my een haat
[verwekt,
Die tot in 't diepst gebeend' voor eeuwig
[doorgedrongen,
By de aankomst van de Vloot wis ieders
[aandacht trekt.
Hy mompelt met van Braam, die in zijn
[zog moet dryven;
En and'ren in wier ziel Hy uw bedoeling bluscht,
Dat Hy 't verzwooren heeft om in 's Lands
[dienst te blyven,
Zo lang het Vloot bestuur in myne hand berust.
God lof! als Hy bedankt met al zyn
[vloekverwanten,
Dan is'er voor het minst dit naar uw
[wensch gelukt,
Dat men den tocht der Vloot zal kunnen
[tegenkanten,
Uit oorzaak dat haar weer gebrek aan
[Hoofden drukt.
Hoe 't gaa! een beter tyd zal my die gunst
[vereeren,
Erlang ik myne beê, om in Uw waar belang,
Ten spyt van al den haat te kunnen
[triomfeeren,
Tot Albions behoud en Neerlands ondergang.
Vaarwel Doorluchte Vorst! niets moet Uw
[opzet traagen;
Tree moedig in het spoor van Uw beroemd
[geslacht;
Hy is alleen maar groot, die aan zich zelf
[durft vraagen,
Wie is hy, die niet beeft voor myn geduchte
Kn. 20055. [magt?

H. L. E.

Z. H. sprekend ingevoerd.

Nou, Driesje huyld niet, foey, kom, houd u
[als een Man,
De kans kan immer weêr verkeeren,
Ik weet, dan zult gy Neêrland leeren
Dat H . . . ., als 't hem lust, ook nog wel
[vegten kan.

k' Beken 't is hart voor U, dat andre
[d'Epaulet
Of Goude Deegens mogen draagen,
Maar, als gy eens Uw Bloed zult waagen,
Word ligt een Lauwerkrans dan op Uw
[hooft gezet.

Nou, zeg ik, Driesje, foey, ay, jonge word
[niet mal,
(Kom, Kom, ik zal hem ook iets geeven,
Het mogt hem kwaad doen al zyn leeven,
En mooglyk dat hy nooit iets beter krijgen
[zal).

Daar hebt ge een goude doos voor lekkre
[snuyf tabak;
Wanneer ge uw orders uit zult deelen
Op Texel, kunt gy daar meê speelen,
En neemen naderhand een Prise op uw
[gemak.

Nu, zyt gy nu voldaan? keer dan naar
[Amsterdam,
Zegt, dat gy door uw matig maalen,
Wist een geschenk van my te haalen.
Gaa voort, blyf steeds gehegt aan my en
Kn. 20032. [myne stam.

Aanspraak aan Neêrlands vloot-voogden over het onlangs uitloopen der Vloot.

Helaas, Doorluchte Heldenstoet!
Gy, die wel êer uw Goed en Bloed,
Voor Neêrlandt wagen dorst, op Nereus
[woeste baren;
Hoe is uw yver dus verflauwt?
Schroomt gy de lugt van 't Kruit, of wel
[de Krygsgevaaren,
Of, ... Zyt gy voor den Brit benaauwt?

De scheepen, dus op Texels reê! ...
Waaröm niet met meer spoed naar Zeê?
Bescherm de Koopvaardy, den steun van
[deze Landen:
Toon, ... Toon nu, dat gy Helden zyt,
Die thans den snooden Brit, van Hollands
[ryke stranden,
Verjaagen durvt tot Eng'lands spyt.

En gy, die op den Doggersbank,
Ten trots dier wreeden Wapenklank,
Aan Parkers snood geweld stoutmoedig
[dorst weerstreeven,
Ach Helden! ... waar is nu die kracht?
Bataafsche fierheid! waar is uwe moed
[gebleeven,
Wel eêr van elk, zo hoog geächt?

Verdraagt gy zulk een overmoed,
Als thans de Brit u lyden doet?
Die ons, voor onzen wal, kwaataartig komt
[trotzeeren;
Wel aan! — val moedig op hem uit.
Wil deeze snorkery, dit pochen hem verleeren,
En maakt op nieuw' een' Glori-Buit.

Maar hoe! ik zie men roept van neen:
Helaas! waar wil dit eindelyk heên?
Kan dit een Batavier vol moed en eer
[gedoogen?
Waaröm, Zyt gy nu dus vervaart?
Ach Held Oranje! — ach hef nu eens op
[uwe ogen.
Zie Neêrlands Volk, nu dus ontaart.

Daar gy, 't fier Spanje wederstond,
En aan de Vryheid, den eersten grond
Geleegen hebt, o Held! door kloeke oorlogs-
[daden.
Ach Willem, zie uw nageslacht,
Die zoeten oorlogsvrucht, Lafhartig nu
[versmaaden!
Nu de Eénsgezintheid wordt veracht.

Wat baat het u, om Nederland
Verlost te hebben, van den band
Dier Snoô geweld'nary, door vorst Philips
[geklonken?
Ach zie, een Wreede twistharpy
Doet thans een ander vuur, in 't vrij gewest
[ontvonken,
Van heimelyke muitery.

Is dit het Volk van vroeger tyd!
Altoos gewoon om in den strydt,
Den moedigen Romein of Spanjaard te doen
[vluchten:
Men wordt géén trek in hen gewaar,
Dier Edele Bataviers, wier moedt zich steeds
[deed duchten.
In 't midden van het grootst gevaar.

Zy waren 't, die dit klyn gewest,
Gevormd tot een Gemeenebest,
Met zulk een overvloed van luister deden
[pralen.
Zal nu, dien Heil-Zon van den Staat,
Tot elks verdriet en smert, op haren
[middag dalen,
Nu 't Brits geweld, ons nederslaat!

O Nederlandt! — o Republyk!
Wat ramp is aan uw ramp gelyk?

Uw ondergang, zo wis, perst tranen uit
[elks ogen.
Ach, heimelyk aan den Brit verpand!
O snoodheid! waard gedoemt! — kan
[d'Hemel dit gedoogen!
Helaas! .... de Pen ontglipt myn 'hand.

IN MORTEM, PRO LIBERTATE PARATUS.

Kn 20036

Op het uitzeilen van der Nederlanderen Vloote op den 7den van Hooimaand 1782.

Batoos Vloot ontvliegt de Reede, met der
[Braaven wensch verzeld.
Elk toch, die belang in welvaart, in 't belang
[van Neerland stelt,
Voelt zijn hart vol vuur ontbranden; roept:
[Dat dit tot heil gedij'!
Zeilt voorspoedig, Batavieren! Dat de
[Godheid met U zij!
God beveilige onze Kielen! onderschraage
[uw' Helden-moed!
Helden, keert met Eer-laurieren, rood
[gedoopt in 't Britsche bloed.
Chattam kan nog merken geeven, (Wild,
[Barbarisch Albion!)
Wat de kracht van Neêrlands Helden, met
[beleid beteug'len kon;
Toen me' U d'ingebeelden Scepter, over 't
[Pekelnat, ontwrong!
En den Dog, hoe spits van tanden, in zijn
[gierig nest besprong;
Ja dien Rekel greep bij 't nekvel, maalende
[het Beest in 't rond,
Tot het smeer smolt aan zijn darmen, en
[door 't wrijven brand onstond.
Brandt alzoo Bataafsche Helden, (dat 's een
[werk 't geen Vriezen past!)
't Ondier, oud en grijs in 't stroopen; za!
[zijn Krijtstrand aangetast!
Wilden dwingt men door geen' reden; maar
[door donder, vuur en staal.
Zeilt .... onz' beste Staatenwaaken, ...
[za! behaalt den zegepraal!
Is Nepthunus Staten-zetel nog niet lang
[genoeg beperkt?
Vliegt dan 't Ondier in zijn wezen, daar U
[God met krachten sterkt;
Sterkt! .... ô ja! ja dapp're Helden: daar
[de Doggers-Bank getuigt,
Hoe men d'Arend Parker knakwiekt, daar
[het groot voor kleener buigt.
Het is waar, dat Krul te moorden, door
[een' schreeuwende overmacht,
In Europa's-wildens boezem, Zegenpraal en
[hoogmoed bragt. —
Dan de Held heeft voor zijn Leeven, Kroost
[en Vaderland gedient,
Leeft nog bij de Ruiters, Trompen, die hem
[groeten als hunn' Vriend?
Ja, de Vijand met Hem prijzen, wegens
[zijne Dapperheid.
God behoede uw dierbaar leeven, Helden,
[die voor Vrijheid pleit.
Zeilt .... maar streeft grootmoedig weeder
[naa mijn Vaderlandsche Reê;
Brengt Laurieren, voor Cypressen; brengt
[den zaal'gen Vreede mee!
Eenen algemeenen Vreede, geen' bijzond'ren,
[met den Brit,
Daar de Valschheid, tuk op steelen, als
[een Parlementsvrouw zit. —
Batoos kroost moet eeuwig bloeien! Dat de
[Godheid Tweedragt weer'!
Dat de Nederlander vroolijk naa zijn vrije
[Tenten keer. [1])

P. ZWIERMAN.

1) Zie 1 Kon. XII.

Aan den manhaften Zeeheld Andries Hartsinck, Bevelhebber over Neêrlands Vloot, in onze Haven wedergekeert. Den 16de van Doggersbank, 1782.

Aan U doorluchte Held! zy myne zang
[gewyd;
Voor U speeld myne lier de forste Helden
[toonen;
Om U en Uwe daên besteed zy haaren
[tyd
En roemt de deugden, die Uw Heldenhart
[bewoonen.
Zy roemt ze vry van hart en zingt voor U
[alleen,
Om dat ze Uw' mannenvoet in 't Heldenspoor
[ziet treên.

O Mavors! die vol vuurs na Zoutmans
[glorie streeft;
Waar zal myn Zangheldin tot uwer eer
[beginnen?
Zeg, waar dat Uwe roem zijn uitterste
[eindpaal heeft? —
Gy kwam met vlugger volk in onze haven
[binnen,
Dan Zoutman, die door 't vuur, uit trompen
[van metaal,
In onze haven kwam met Amstels
[Zegepraal. —

Gy streed gelyk een Held, op 't vlak van
[de oceaan,
Wat is 'er weinig bloed in uwen togt
[vergooten!
Wie is 'er die als Gy op zulk een togt
[kan slaan;
En die het schoone merk van eenen
[dapp'ren Held,
Tot roem voor Nederland in 't waaren
[daglicht steld.

Hoe moet de fiere Brit thans beven voor
[Uw' naam,
Wanneer hy hoort dat Gy weêr zult in
[Zee verschijnen!
Hoe vliegt Uw glorie dan op vleugelen
[der faam;
Hoe zal Uw Heldenzon de Britten doen
[verdwynen:
Gy zeilt; hy deinst; Gy brult; hy vlugt
[en zal voortaan
't Niet wagen om met U, op 't pekelveld
[te slaan.

Vaar voort in dit Uw doen, dan stryd Gy
[naa myn zin,
En zult van my, Uw' Vriend, den grootsten
[roem verwerven,
Gy draagt een kenn'lyk hart, getoetst aan
[deugd en min;
Dus doende zal Uw naam bevryd zyn voor
[het sterven;
Zo strydend' wordt Gy groot, in naam, in
[staat, in eer,
En nooit ziet Ge Eng'lands Vloot in 't ruime
[Zeeveld weêr.

Voor 't laatst; Gy zyt een' Held, zo stout
[als me immer zag!
Nooit zal de Zon zoo'n Held verlichten
[met haar straalen!
Zie daar, ik leg Uw' moed, zo bloot gelyk
[de dag,
En wil Hem gaarne ook met myn gezang
[betaalen. —
Gy zyt den grootsten Held, wiens staal
[reeds is gewet,
Wanneer Gy sluimerend droomt van
[stryden, in Uw Bed.

Kn. 20053. EX TEMPORE.

Lofgedicht aan den Wel-Edelen Gestrengen Heere Andries Hartzinck; Vice-Admiraal van Holland en West-Vriesland, en roemrijke medehersteller van 's Lands glorie, by het binnen komen op de Rhede van Texel. Amsterdam 1782.

Juicht Batavieren! juicht! om 't krygen [uwer Glorie,
Roemt Andries Hartzinck! om de schyn [van zyn Victorie;
Die hy behaald heeft in de Zee: maar zeg, [waer op?
Op Britten? Neen! myn Held was veel te [bang voor klop;
En door den invloed van den Brit en [Prinsgezinden,
Keek hy op 't vlak der Zee, al ziende als [een blinden:
Keek door zyn vingers en heeft dus geen [buit ontdekt,
't Geen Hem by Britgezind' tot eer en [achting strekt.
Want zulk Eén, als hij is, verdiend [misschien Lauw'rieren;
Die 't Lieve Vaderland aldus doet [zegevieren.
Men vraagt misschien, wat Lauwer hy [verkreeg, wel niets.
En dit geeft Neêrlandsche Maagd veel [bergen vol verdriets.
My dunkt ik hoor die Maegd Held [Andries Hartzinck noemen;
En, 'k bid vergeeft het my: „Ik hoor Haar [Hem verdoemen!"
„Den D... Slaet dien Held," dit is de [stem dier Maagd!
Daer Hartzinck mede 't merk van een [Verrader draagd.

Kn. 20056. NAER WAERHEID.

Laauwerkrans voor den onoverwinnelijke Zeeheldt Andries Hartzing.

Zing vry van Zoutmans Heldendaden,
Zet Dedels glorie glorie by,
Kroon Bentincks Lyk met Lauwerbladen,
Van Hartzing zingt myn Poëzy,
Wil Zoutmans naam ten top verheffen,
Vermeld hoe hy met Blixem gloed
En Donder Kogels wist te treffen,
Ik zing van Hartzings Helden-Moed.
Wil Zoutman als een Ruyter pryzen,
Zing vry hoe hy de Brit verwon;
Laat Doggersbank uw kroon doen ryzen,
Van Hartzing zingt de Helicon,
Wil Zoutmans naam in 't Koper etzen,
Vereeuw zijn Beeld gy Amstelstad,
Ik schrijf, daar uwe Daden Zwetzen,
Held Hartzings naam op Waterblad.
Laat Tromp en Ruyter 't stuk beslegten,
Een Zoutman won door Moordmetaal,
Een Hartzing won, doch zonder vechten,
Wie is hier grooter Admiraal,
Dat Zoutman Dondre met Kartouwen,
En blak're en moorde en wonde en brand!
Die zonder Bloed het Land kon houwen,
Is Hartzing, Vlootvoogd van het strand.
Dat ieder Held met Veer en kuiven,
Zyn moed de gantsche Weereld toont!
Die Hartzing uit zyn Doos ziet snuiven
Roep vry, zoo word de deugd beloont.

Kn. 20057. IN PERPETUAM REI MEMORIAM.

Lauwerkrans voor Andries Hartsink Vice-Admiraal.

Hoe troostlijk is 't voor Neerlands volk
Dat Hartsink, s' vorsten trouwen tolk,
In Texel steeds zijn stem laat hooren,
En nederig een klein Fregat,
Dat nog geen twintig stukken hadt,
Tot Admiraals-schip heeft verkozen.

Zo lang die Held in Texel legt
En daar de Vijanden bevegt,
Zal nooit geen kwaad hem wedervaren,
Hij kan, door die standvastigheid,
Al heeft de Brit zeer veel beleid,
Zig ligtelijk voor verderf bewaren.

Als andere Helden, vol van moed
En wagende Hun Eer en Bloed,
Den Vijand dapp'ren weerstand bieden,
En, schoon zij minder zijn in magt,
Ja men het Zelv' niet hadt verwagt,
Op d' eerste nadering niet gaan vlieden.

Elk die deez' slag heeft bijgewoond
Wordt met een eerenprijs beloond,
Het zy een Houwer, Penning, Degen,
Een teken dat aan Helden past.
Maar ziet toen Hartsink kwam te gast
Wierd hem een Snuifdoos voor gelegen.
Waar uit men klaarlijk kan bemerken
Dat Snuiven 't zwaarste is van al zijn werken.

Kn. 20058.

Een nieuw Lied.

Zwygt nu, zwygt, o woesten winden!
Wrange Buijen! woed niet meêr,
Zoud ge ons thans ook nog verslinden,
En verdooven Hartsincks eer,
Daar gy hem byna op 't strand,
Van het lieve Vaderland,
Doet vergaan, betoont uw woede,
Neemt dien Held toch in uw hoede,
Havengoden! bergt dit pand.
Neemt dien Held toch in uw hoede.

Kon hy de Engelschen niet vinden,
't Was 's Mans schuld voor zeker niet,
Zwygt dan, zwygt, ô woeste winden,
Toont ontzag voor 's Helds gebied,
Dat men eert op Neêrlands Vloot,
Waarlyk Hartsincks daên zyn groot.
Hy dorst Noorderstormen tergen,
Wilt hem dan goedgunstig bergen,
Haven Goôn! in Tessels schoot.
Wilt hem dan goedgunstig bergen.

CXXXIX. 94.

Op het onverwacht en zeer-stil-uitloopen van de Koopvaardij Vloot uit Texel naar de West, geconvoijeerd door eenigen van 's Lands-Oorlogs-Schepen; Op den 8 van Grasmaand 1782.

Hoe? Werkeloosheid! Hoe? — Zult gij [onze Oorlogs-Vloot
Nu nog al langer aan haar' rottende [Anker-touwen,
Tot uw vermaak, op 't golvend stroom [gekluisterd hou'ën,
Tot hartzeer en verdrukking van den [Landgenoot.

't Is lang al tijd geweest, om onze [Koopmanschap,
Dien Zenuw van ons Land! dat leven van [ons leven!
Tot haar verdediging een sterk Convooi te [geven!
Maar neen!.... Integendeel, men geevt [haar trap op trap!

Zoo spreekt het morrend Volk, zoo spreekt [de Lasteraar,
Alleen, om onzen Vorst, wegens 't bestier [van zaken,
Bij Neerlands Burgerij, verdagt, gehaat te [maken;
En, door een oproer, 't Land te brengen in [gevaar.

Maar op het onverwachtst verlaat een [Vloot de Rheê
Van Texel, om in 't Westen weder aan te [komen.

Zóó stil, dat men er niet één woord van
[had vernomen,
Voor dat die Vloot reeds was een gansch
[stuk wegs in Zee.

Zie daar een treflijk blijk van meer dan
[wijs beleit,
En van de trouwe zorg van 't Hoofd der
[Batavieren!
Zie daar geen minder blijk van het geheim
[bestieren
Der Zeemagt! — Ja! Zie daar een blijk
[van Werkzaamheid!

Wie weet, hoe dat den Brit dit overleg
[wel spijt?
Waarschijnlijk dagt hij, met zijn overmagt
[gekomen,
Die Vloot al dob'rend in-te-sluiten op de
[stroomen: —
Maar, neen, Brit! — Willem waakt voor
[ons ter regter tijd!

Zwijg! Zwijg nu, snoodaart! die dit puik
[der vorsten hoond!
Dat schaamte u aanzigt dekk' over uw
[wanbedrijven?
Vlugt heen! — Ontrust een ander Land!
[O neen! — wil blijven!
Op dat gij eens nog naar verdiensten word
[geloond!

Kn. 20018. FRIESCHE PATRIOT.

De waare Amsterdammer aan den valschen Amsterdammer, en zo genaamde Hagenaer; Welke twee, onbeschaamt onze Zeehelden voor Bloodaarts en Verraders durven schelden.

Heeft ooit myn hand de pen tot gispen
[opgevat?
O Neen; maar nu ik zie dat ge onbeschaamt
[beklad,
De Helden, die voorheen, voor vryheid en
[altaaren,
Hun leven waagden in het barnen der
[gevaaren;
Nu durft myn zwakke pen, hoe sterk uw
[arm ook zy,
Uw doelwit stuiten in deez' braaven Burgerij!
Wat heeft tog Neêrlands drom van Helden
[u bedreeven?
Heeft hy niet van zyn' moed een klaaren
[blijk gegeeven?
Heeft Zoutman, niet in 't vuur zyn
[Heldenziel gewaagd?
Had hy, door zyn beleid, dien Parker niet
[verjaagd,
Had Engeland dan geen magt ons wetten
[voor te schryven?
Zeg, onbeschaamde! Zeg? kunt gy uw
[zeggen styven? —
Gy vloekt en rammeld staêg niet als
[gemeenen taal,
Waar is dit nodig toe? — Voegt dit by een
[verhael? —
Maar gy toond met de daad wat schepsel
[gy moet weezen,
Gy zyt uit Harpax wis, dien slegten!
[voortgereezen;
Door Hydraa's opgekweekt; en door den
[draak gevoed,
Ten tyden toen 't serpent ontlastte al 't
[schuimend bloed.
Zo gy in Amsterdam het daglicht had
[genooten;
Zo gy uit 't edel zaad dier braaven waard
[gesprooten,
Was nooit dien stouten Taal uit uwen pen
[gevloeid!
Is uw geweeten dan, Ontmenschte!
[toegeschroeid,
Dat gy dat Helden volk durft slegten
[fielten noemen;

'k Wed dat ge uw eigen taal inwendig zult [verdoemen!
Is dit ons Amsterdam, myn Wieg en [Bakermat!
Niet fel genoeg gehoond? niet wreed [genoeg beklad?
Moest gy met addergift die braaven nog [besprengen,
Om hen en 't stil gemeen in tweegevegt [te brengen?
't Is al vergeefs gestookt: gy vindt niet dat [gy meend;
Uw wil is niet gelukt; de moed is hier [vereend.
Al durft gy u de naam van Amsterdammer [geeven,
Geen nood! het braaf gemeen is ons te [trouw gebleeven,
Het kan de laagen al, die ge ons gedurig [legt,
Het is te trouw, te trouw! aan de Overheên [gehegt.
Wat laat gy op uw hals; wat hebt gy [ondernoomen?
Hoe zyt gy tot die daad, dit uiterste, [gekoomen?
Ik vrees dat eens 't berouw, wanneer 't [geweeten knaagd;
En God, die 't onrecht ziet, u voor de [vierschaar daagd,
U, maar te spade 't kwaad, dat gy bedreef, [zal toonen,
Wanneer ge u voor u doen met eeuwge [straf ziet loonen.
Onzalige Hellewigt! Ach, wierd gy ons [ontdekt!
Gy hebt zo ver gy kunt, uwe arme [uitgestrekt,
En oproerzaad gezaaid, maar 't kan geen [wortlen schieten,
Om dat het stil gemeen, (hoe 't Oorlog mag [verdrieten)
Zig overal getrouw, aan plicht en wetten [toont. —
O Burgers, dezer stad! Uw deugd zy waard [geloond!
't Is anders niet geschikt, dat lasterlijke [schryven,
Dan om het Heldenvolk, tot muiten aan te [dryven:
Maar gy, gy kent de deugd en trouw der [Overheên,
Want buiten haar was lang de vryheid al [vertreên;
Dus stoord ge uw nimmer aan dat [schelden, vloeken, raazen,
Want eendragt hier gevest, kan tweedragt [ligt verbazen.

Thysius LXX: 4. M.... T.

Versje, gevonden in een kerkezakje in 1782, naar aanleiding van voorgeschreven bidstonden.

Bedestonden, stomme honden!
Dooden geenen Engelschman.
Maar een vloot in zee gezonden,
Stomme honden!
Dat is 't wat ons redden kan.

Expeditie naar Brest. Sept. 1782.

Frankrijk stelde voor een 10tal schepen naar Brest te zenden teneinde gezamenlijk Engeland te bestrijden, zoowel in Europa als in de koloniën, H.H.M. namen met kleine meerderheid, tegen advies van den Stadhouder en deskundigen, het voorstel aan. De bevelhebber, L. Graaf van Bylandt, weigerde den last uit te voeren, den toestand der schepen zulks niet gedogende. Dit feit bracht het geheele land in rep en roer.

Antwoord van Byland aan de Heere Staaten, en bekentenis van Zijne Hoogheid De Prins van Oranje.

In 't midden van de Zaal vervuld met
[Neêrlandsch Staten,
Vroeg men aan Byland, af hy nu zyn
[woord nog hield?
Ja, sprak hy, 'k heb my steeds op mynen
[Last verlaten,
'k Doe deeze waarheid stand tot dat ik
[word ontzield.
Wagt dan u straf voor zulk een slegt
[bestaan,
(Sprak één van hun) gy hebt hier afgedaan.
Hy, willende zyn Lyf niet in gevaar begeven,
Sprak: zie hier eene Brief door Willems
[hand geschreven;
Hy gaf my Last om niet te gaan na Brest:
Nu zag men 't oogmerk klaar van dien
[gehaaten pest.
Men gaat terstond, en vraagt aan hen 'er na,
Hy, als bedonderd, zegt: Och ja, myn
[Heeren! — ja!

Kn. 20377.

Spotprent, van Patriotsche zijde uitgegeven, tegen den Vice-Admiraal Lodewijk Graaf van Bylandt, ter zake zijner weigering, om met een eskader naar Brest uittezeilen.

De Held aan 't Y, verminkt aan Eer en
[Reputatie,
Het Werktuig van 't Verraadt en Schandvlek
[van de Natie,
De Laffe digt By land, gevloekt bij alle
[Braaven,
Verbreker van Zijn Eed, staad hier tot spijt
[der Raaven.

M. 4489.

Vier schepen onder van Kinsbergen liepen 10 Oct. 1782 uit om te trachten Oost-indie- en Oostzeevaarders binnen te brengen. Den 19 Oct. sloeg in een storm het nieuwe linieschip „De Unie", Kapitein L. M. Graaf van Welderen, plotseling om. De geheele bemanning (450 koppen) verdronk.

Gedachten bij het ongelukkig omkomen van den dapperen, doch ongelukkigen zeeheld L. M. Graave van Welderen, in den storm van den XIXden October, MDCCLXXXII.

Ontzachelyk bericht! ô Yslykste aller
[maaren!
ô Slag voor 't zinkend Nederland!
Rampzalig lot eens Helds in 't bloeijendst
[van zyn jaaren!
Ge ontroert myn ingewand.

Ja dierbaar Vaderland! uw ramp gaat my
[ter harte,
'k Gevoel om U het wreedst verdriet!
VAN WELDRENS yslijk lot baart my de
[felste smarte....
Thans is de hoop te niet!....

Die Held, die zo vol vuurs in zyne Lentedagen,
Reeds zulke fiere blyken gaf
Van dapperheid, vindt thans, wie moet dit
[niet beklaagen!
In d'Oceaan zyn graf.

Vergeefs Doorluchte, kwaamt ge zegepraa-
[lend keeren,
Met de Eedle Rei van Doggersbank;
Vergeefs toch mogt uw arm zo roemryk
[triumfeeren
Op Englands wapenklank.

Helaas! 't lot, dat toen uw dierbaar Hooft
[behoedde?....
Dan 't strekt tot meerdring onzer smert,
Nu gy zo kort daarna aan de ysselyke woede
Der Zee ten prooije werd.

Afgryzelyk Tooneel! dat waarend' voor
[myne oogen
My voert in al de omstandigheên
Van 't aakligst oogenblik, gy maakt myn
[Ziel bewogen.
Helaas! waar zwerf ik heen!

'k Zie 't vlak des Oceaans; ik hoor den
[stormwind loeijen;
'k Zie Neêrlands Heldenvolk in nood;
Het vreeselyke doodsgevaar alle oogenblikken
[groeijen,
Elk vlootling wagt de dood.

'k Zie de anders schoone Zon aan de aard
[heur straalen weigren,
De Zee, door 't stormen aangevoerd,
Met ysselyk geklots tot aan de Wolken
[steigren:
Ja, de afgrond schynt beroerd!

Hoe buldrend' loeit de wind, op 't vreeslyk
[schuimend water,
Hoe aklig zwart betrekt de lucht;
Het naaste strant weêrgalmt, by 't akeligst
[geklater,
Des Zeemans bang gezucht.

Hoe slingert Weldrens kiel, gefolterd door
[de baaren,
By 't woên der winden, ginds en weêr:
Die Held blyft echter fier in duizend doods-
[gevaaren,
Niets slaat zyn moed ter neer . . .

Verschriklyk Schouwtoneel! 'k Zie niet dan
[met afgryzen,
Met innerlyk verdriet U aan,
Dan doet de wind het Schip myn's Helds
[ten Hemel ryzen,
Dan weêr ten afgrond gaan.

't Gevaar vermeêrt, de Zee, de Hemelhooge
[Golven,
Omsinglen 't Schip gelyk een Muur,
De wind verheft! 't slaat om... 't wordt in
[de Zee bedolven,
ô Ramp! ô allerdoodlykst Uur!

Hoe galmt nu 't woeste ruim, van 's
[vlootlings angstig kermen,
Daar elk de dood voor oogen ziet,
Dan 't gruwzaam Monster steeds onvatbaar
[voor erbermen,
Aanhoort die zuchten niet.

De groote Kinsberg' zelf, die met
[ontfermende oogen,
Dit akelig tooneel beschouwt,

LOUIS MARIE GRAAF VAN WELDEREN. DOGGERSBANK.
VERGING 1782.

GEGR. PORTRET DOOR P. W. VAN MEGEN NAAR F. P. C. HAAG
1782. M. 5988.

T. P. C. Haag, del 1782. P. W. van Megen. Sculp 1784

Kan, hoe ook met het lot des braaven
[Helds bewoogen,
Niets doen tot zyn behoud.

Hy, ziende 't Schip voor zyn gezicht ten
[afgrond zinken,
En buiten staat om 't hulp te biên,
Betreurt een' Lotgenoot die wreedlyk moet
[verdrinken,
Wiens ramp hy zelf moet zien.

Helaas! Van Weldren, nooit bezweken in
[gevaaren,
Die waarlyk achtenswaarde Held,
Bezwykt thans voor het woên der
[ongestuime baaren,
Voor 't woeste Zee geweld.

'k Betreur ô jonge Held! een beter noodlot
[waardig,
'k Betreur het akeligst oogenblik,
Toen 't Zeegeweld uw arm, tot 's Lands
[behoud steeds vaardig,
Verslapte, en gy den snik.

Den jongsten snik ontslaakte, in 't schuim
[der woeste stroomen,
By 't jamren van het wee en ach
Uw's Volks, dat hoop van Lyfsbehoud ont-
[noomen,
Vast smoort in zyn geklag!

Rampzalig lot! wie moet, wie zou U niet
[beklaagen!
Zou Bato's dierbaar Heldenkroost,
Niet allerbillykst blyk van Eedle droefheid
[draagen,
Wie toch, wie weigert troost?

Ja Nederland, merk op, gy moogt uw ramp
[beweenen;
Gy derft een kostbaar Zeekasteel,
Dat nauwelyks volbouwd, voor 't eerst op
Zee verscheenen,
De Golven wordt ten deel.

Gy derft een' Held, waar van ge u wondren
[dorst belooven,
Wiens weergalooze dapperheid,
Door geen bezeffing van gevaar was uit te
[dooven,
Zelfs in zyn Lentetyd.

Dan gryp toch echter moed; de God van
[onze Vadren,
Die 's vyands snoode listen ziet,
Die God zal Nederland, ten spyt van zyn
[verradren,
Nog redden uit verdriet.

En gy, beroemd geslacht des Helds, wiens
[deerlyk sneeven
Met recht elk Batavier ontroert,
Houd moed! of schoon hy stierf in 't
[bloeijendst van zyn leven,
Zyn naam, om hoog gevoerd,

Naar 't blaakend starrendak, zal 't woên
[der tyd verduuren,
En, steeds met dankbaarheid genoemd,
In Nederland, ten spyt der trotsch Nagebuuren,
Voor eeuwig zyn geroemd!

1784. Vrede met Engeland te Parijs gesloten. De nadeelige voorwaarden gaven aanleiding tot vele schotschriften.

Het gehuil en gelach of zamenspraak van Herakliet, en Demokriet; over de aanstaande Vrede.

HERAKLIET.

Wat is 's waerels lot beklaaglyk!
Moet een ieder niet met my
Traanen storten, en betreuren
Al de Aardsche zotterny;
Wie kan met een lachend weezen,
En een onverschillig hart,
Daaglyks ongevoelig spotten
Met een andere druk en smart?
Ik zwem in een vloet van traanen,
's Nagts zo wel als by den dag,
Bosch en Veld en Lucht en Hemel,
Wedergalmt van myn geklag.
't Schouwtooneel van deeze Waereld
Is een Magormissabib,
En by 't Grootheelal gerekend
Is 't nog minder dan een stip.
Doch hoe klein en min in aanzien
't Is doch echter niet te min
Eenen Chaös van verwerring
Niemand heeft het naar zyn zin.
Ik smelt wech in jammerklagten,
Als ik Neêrlands vrije Staat
Door de Tweedragt zie gefoltert
En gescheurt door helsch Verraad.
Is het niet beschreiens waardig
Dat het Engelsch beulen-rot,
Ons gedurend' deezen Oorlog
Heeft gehouden voor den zot?
Is 't niet grievend om te hooren
Hoe de Vaders in den Raad,
Zelfs betuigen dat de waagen
Van den Staat, niet recht en gaat?
Wat is de oorzaak? Wat 's de reden
Dat wy zo verneedert zyn?
Onder andren, hoort men zeggen,
Dat het is Bourgonje wijn!
Is ons lot dan niet beklaaglyk
Zal een ieder niet met my
Traanen storten en betreuren
Al de Aardsche zotterny?
God des Hemels! God der wraake!
Wy zyn al te lang gezart,
Laat uw bliksems hen verdelgen
Die de Vryheid steekt naar 't hart.
Slingert hen door uwe donders
In uw gramschap heen en weêr,
Eindelyk, ploft die helsche Monsters
Eeuwig in den afgrond neêr!
Dit 's hun straf: — en dan word Neêrland
(Gantsch gezuiverd van dien pest)
Weêr gevierd en aangebeden
Als een Vry gemenebest.
't Was wel eer een lust te hooren,
Hoe deez' Natie in 't gemeen,
Wierd geroemt, geëerd, gepreezen,
Ja, 'k zeg nogmaals, aangebeên.
Maar helaas! die Batavieren,
(Is 't wel mooglyk groote God!)
Worden nu vertrapt, vertreden,
Ja, van ieder een bespot.
Droevig denkbeeld! ak'lig uitzicht!
Troost daar my het hart van bloed!
Ach! wat zal van Neêrland worden,
Zo de Heer het niet behoed!
't Is te vreezen nu den Oorlog,
Merg en beendren heeft verteerd,
Dat een schandelyke Vrede,
Ons nog verder ruïneerd.
Nagapatnam is verlooren,
En wy moeten zeer gedwee,

Voor de Britten, Vlagg' en Wimpels,
Stryken op de Vrye Zee:
Geen de minsten Schaê vergoeding,
Van dien trouwelooze vriend!
Dan goed rond, goed zeeuws gesprooken,
't Is door ons ook niet verdient.
Ach! wat is ons lot beklaaglyk!
Nederlanders! komt met my,
Traanen storten; en betreuren,
Al de Aardsche Zotterny.

DEMOKRIET.

Laat een ander 's waerelds gekheid,
Steeds betreuren; ik voor my,
Lach met al die ydelheden,
Spot met al die zotterny.
Laat een ander daaglyks schreien,
Klagen, steenen, en de lucht,
Onophoudlyk doen weérgalmen,
Door zyn droef en naar gezucht.
Ik lach 's morgens vroeg en 's avonds,
's Nagts zo wel als by den dag;
Ik ben altoos wel te vreden;
Niets verhinderd myn gelach:
Want op 't groot Toneel der Waereld,
Vind ik altoos lachens stof,
Zo wel by den laagsten Burger,
Als aan 't pracht vertoonend-Hof,
De een roept Oorlog de andre Vreede,
(Dan, ik hou toch voor gewis,
Dat het eindje van den Oorlog,
('k Meen de Vrede) 't beste is).
De een bid God om hulp voor Frankryk,
En om wraak voor Albion,
De andere Vloekt en raast en Dondert,
Op Navarre en Bourbon.
Met dit al wat kan het baaten,
Dat men bid of dat men scheld,
't Uurwerk van deez' Vrye landen,
Is door Tweedragt heel ontsteld.
Al de raaders zyn verbogen,
En de Veer waar door het draait,
Is verslapt en dus wil ieder,
Dat zyn Haan steeds koning kraait;
Ieder denkt het best te weeten,
Elk wil Heer en Meester zijn,
Deze zoeken 't in het stryden,
De anderen weder by den wyn.
Wie zou dus om 's Waerelds gekheid,
Statig treuren? Ik voor my,
Lach met al die Ydelheden,
Spot met al die Zotterny.
Wat zou 'k lachen! als den Hemel,
Ons een Vrede gaf naar wensch,
Want niets is my aangenaamer,
Dan het heil myns evenmensch.
Vechten toch is onze zaak niet.
Doch, wat my betreft, ik zal,
My veel liever dood gaan vechten,
Eer ik buk voor Brit of Gal.
Maakt me een' schandelyke Vreede,
Dan lach ik me wis een bult,
Want ik zeg en 't is waarachtig,
Wezentlyk onz' eigen schuld.
't Slaapen lykt ons wel zo eigen,
Dan het werken en het schijnt;
Dat de moed in Batoos tergen,
Daaglyks meer en meer verdwijnt
Wie moet dan met my niet lachen,
Die de Waereld wel beschouwt,
Is het wel de moeite waardig,
Dat men 'er zyn kop krouwt.
't Is maar gekheid, dat men klagend'
's Waerelds gekheid steeds betreurd
't Is toch anders niet dan gekheid,
Wat 'er daaglyks hier gebeurt.
Ryken pochen, armen klagen,
Schryvers schermen in het wild,
't Is een lust om 't aan te hooren,
Hoe m'elkanders werk bedilt.
Kleine spotten met de Grooten,
Grooten lachen om 't Gemeen,

Zyn 't de Phar-Heers op de Preekstoel,
Met elkaêr wel ééns, ô neen!
Dus laat ieder 's Waerelds gekheid,
Steeds betreuren, ik voor my,
Zal zo lang ik ademhaale,
Spotten met die zotterny.
Kn. 20386.

Gedicht op het afvaren der schuyten tot de versche haringvangst, te Scheveningen, op Dingsdag den 14de September 1784.

Te Scheveningen daar hoort men ruyzen
De Zee; maar ook toen onze Buyzen,
Ter Versche Haring zouden vaaren,
Toen hoorde men de blyde mâåren,
Van Man en Vrouw, zelfs Kind'ren mee,
Ja, Vreemdelingen, 't staag Hoezée!
Dit lief geruys, dan hier, dan gins,
Was al ter eere van de Prins,
Den Vorst alzoo verwellekoomt,
Zoo roepen Reeders onbeschroomt,
Hoezee! zy doen hun klanken hooren,
En ach, wie kan 't Hoezée dog smooren!
Op 't zien van zulk een Deugzaam Vorst;
Die Weez' en Weduw's zaken torst.
De Stuurliên zag men hier braveeren;
Hun Mutsjes zwaayde al te Eeren,
Vercierd met Strik; Cocard of Lind;
Van hart en mond tog eensgezind,
Zoo roepen zy en 't Bootsvolk meê,
Lang leef de Prins! Hoezée! hoezée!
't Was tyd dat men na Boord vertrok,
Het Ty was hier des Zeemans klok,
Zoo leyden Reeders langzaam voort,
Hun Scheepsvolk yder na hun Boord;
Men nam dus afscheit aan de schuit,
Toen galmde men 't Hoezée weer uit,
Wy Vlagden allen aan ons Boord,
En branden vuuren ongestoord,
Om dat de Prins ons kwam verëeren:
Wie kon 'er meer ons vreugd vermeeren?
(Oranje is dog het Toeverlaat
Altoos van Neerlands Volk en Staat:)
Zoo staken Wy dàn van de Ree,
En riepen nog driemaal Hoezée!
De Eerste Haring die er is:
Die zullen wy aanstonds gewis,
Aan onzen prins dog geeven;
Zyn Vriendlykheid is wel bekend,
Zyn mildheid vind by niemand end,
En dat verheugt ons 't leeven,
Dus roepen wij dan hier dan gins,
Hoezée! Hoezée! lang leeft den Prins.
v. St. 4513.

Oost-Indische Venus Lied.
1785.

Stem:
Als 't begint.

Te Vlissingen leid een Jagt bereidt,
Om na Oost-Indien toe te varen
Daar op zoo rust een Cupido,
En speeld op zijn vergolde snaren.

O Cupido, klein Venus wigt,
Hoe blinken u vergulde snaren -
Zy zijn gekrult in haren schoot,
Hoe genoeglyk is 't daar in te varen.

De eerste maagt die daar na vraagt,
My dogt ik zag de duinen blinken
Het was het Eiland van de Vrouw,
Van vreugde deedze mijn jonk hert zinken.

Wat mag het voor een Eiland zijn,
Wat mag het voor een Eiland wezen
Het was het Eiland van de Vrouw,
Dat door de minnaar wierd geprezen.

De Maan die scheen, de Son verdween,
Het zijn de Sterren die ons ligten
De mast aan stukken de spriet aan twee,
En nog en wilde wy niet zwigten.

JACOB PIETER VAN BRAAM. 1737—16 MAART 1803. MALAKKA.
SALANGOR. RIOUW 1783. V. ADM. 1793.

GEGRAV. PORTRET DOOR M. SALLIETH NAAR SCHMIDT.
v. S. 734.

Jacob Pieter Van Braam
Capitein ter Zee en thans Schout by Nacht
Van Holland en West Friesland

Aan de Caap hoord en wilt verstaan,
Daar de meisjes dagelyks verkeeren
Al in het huys de blaauwe haan,
Daar wyze dagelyks converzeeren.

Als wy dan komen in 't Indiesland,
Hoe lustig willen wy dan zwieren
Des morgens in de Brandewijn,
En dagelijks in de goede Bieren.

Tot u gy Utregtse meisjes al,
Ey wilt dit Liedje wel gedenken
Maar wy scheiden nog niet van hier,
Een glaasje willen wy eerst drinken.
XXIX. 56.

Een nieuw op een Vrouwe Matroos.

1785.

Stem: *Santippe.*

Vrinden kom luystert na dit Liet,
Wat 'er in kort weer is geschiet, (*bis*)
Van een meisie van twintig jaren,
Die gezint was om te gaen paren,
Om dat haar Liefje was kapityn,
Zo wou zy een Matroosie zyn. (*bis*)

Het was in de stad van Amsterdam,
Daer zy by een Zielverkoper kwam, (*bis*)
Daer nam zy dienst voor zeeven jaren,
En zy vreesde geen gevaren,
Om te gaen klimmen al in de mast,
Te maken de zyle met touwetjes vast. (*bis*)

Zy ging met haer Kist na Boort,
Zo als een goed Matroos behoort, (*bis*)
En zy waren in zee gaen varen,
Eenige mylen op de Baeren;
Toe heeft haer het weer verrast,
Dat zy moest klimmen al in de mast. (*bis*)

Maar doe 't Matroosje was aen boort,
Wie heeft raarder klugt gehoort, (*bis*)
Dit Lied moet ik te kennen geeven,
Wat dit Meisje heeft bedreeven,
Zy piste door een Hoorn ras,
Net of het een Jongman was. (*bis*)

Maer door het stormen en kwaet weer,
Zo gingen de zylen al heen en weer, (*bis*)
En toe was zy in gevaeren,
Want zy kan het niet meer klaren,
En zy trapt op het kardeel.
Dat zy viel van boven neer. (*bis*).

Aenstonds sprak de Kapityn,
Als dat zy moest gespriegelt zijn, (*bis*)
Zy wierd gebonden al aan de mast,
Zy maakte haar hande en voete vast,
En toe moest zy blyven staan,
Tot de Kartier-meester haer zou slaen, (*bis*).

Aenstonds riep zy heer Kapityn,
Mogt ik u spreke een woort alleyn, (*bis*)
Zy zy manheer en sla my niet,
Want ik ben u liefje gelyk gy ziet,
Aenstonds wierd zij los gedaan,
En met een kussie heeft hy haer ontfaen. (*bis*).

Ik zeg u dogters aan de trand,
Heb je geen zin hier te land, (*bis*)
Maer wilt na Oostindie vaeren,
Voor Matroos al door de baeren,
Of heb je gedient by moeder myn,
Dan krygt nog wel een Capityn, (*bis*).

Oorlof Mysies wie gy zyt,
Die van een jonkman wort gevryt, (*bis*)
Wort een Matroosie of een Soldaet,
Dat gy uw Liefje tog nooyt en verlaet,
Want eer het Scheepje was aen de wal,
Zo was 'er een Jong Matroosie al. (*bis*).

Ik zing u Meisjes tot besluyt,
Nu schei ik met het Digten uit, (*bis*)
Kunt gy hier geen vreyer krygen,

Voor de rest zal ik 't zwygen,
Ik kreeg van de Kapitein op 't Schip,
Lekker wat in myn Voogel Knip. (*bis*).
Vliegend Blad.

Een nieuw Lied.
1786.

Ziet eens wat een nieuwe vrolykheid,
Is ons op heeden overkomen;
Maar voor wy al met groote vlyt,
Ons pligt trouw hebben waargenomen,
't Is wel lang maar 't viel ons ligt,
Ter tyd wy hebben ons dienst verrigt.

't Was Zaturdag drie uuren pas,
Doe wierd 'er geroepen met luyder keelen!
Za Jongens loop na boven ras,
Men zal gaan leezen blyde zeelen;
De achtiende van de Maand Juny 't was,
Doe wierd ik van de dienst ontslagen ras.

De Argo was ons eerste Schip
Waar op wy hebben Roer gekreegen
't Was Captyn Staring vol van begrip
Die ons leerden den Engelsman doen beven
Zo als yder is wel bekent
Dat wy joegen den Engelsman op een ent.

Van daar zoo bennen wy overgegaan,
Op Gelderland met groot genoegen;
Waar meede wy bennen na Zee gegaan,
Om die groote plas te gaan beploegen,
Wy zeilde na 't Turkse Land;
Al met 't groote Schip Gelderland.

Toen wy die plaatzen al hadden gezien,
Zoo bennen wy na Vrankryk gaan zylen,
Om te repareeren wy hadden 't van doen;
Ons stenge Raas en onze zylen,
Zoo benne wy aan 't werk gegaan,
Om alles te maakën wel bekwaam.

Toen wy waren zylens ree,
Zoo benne wy Zeeland gaan bezoeken,
Al waren wy kwamen in goede vreê;
Uit alderhande vreemde hoeken,
Wy zyn daar aan de Wal gegaan,
Al waar de Meisjes ons hebben ontfaan.

In Zeeland leefden wy gerust.
In 't Wapen van die plaats wild weeten,
Wat hebben wy daar de Meisjes gekust,
Zoo lang tot ons geld was versleeten;
Toen zyn wy weer naar Spanjen gegaan,
Daar zy ons lief hebben ontfaan.

Daar leefden wy in goede Vreê,
Met al die lieve Spaanse Meisjes;
Of schoon wy waaren Hollandée;
Wy mogten daarom voor een reisje,
Met die Meisjes eens vroolyk gaan,
Tot wy daar weer moeste van daan.

Zoo bennen wy weer na Zee gegaan;
Maar wat zagen wy toe een gaste,
Die daar geweest zyn op de baan,
Met haar versleeten verfkwasten;
Waarom de Docter Vriend'lyk lagt,
En van die maats haar Geld verwagt.

Zo benne wy in Tessel binnen gegaan
Alwaren wy wagten met groot verlangen,
Om Amsterdam te bezoeken gaan,
Alwaren de meisjes na ons Tragten;
En wy verlangen met groote vlyt
Den een na zyn Vrouw, den aar na zyn Meid.

Nu bennen wy van dienst bevryt,
En wil daar ook niet meer van schryven
Of schoon de Schryver barst van spyt;
Om dat hy nog in dienst moest blyven,
Want al zyn smart is groot verdryt,
Gelyk een yder voor oogen ziet.

Nu schy ik met 't digten uit;
Want ziet myn pen wil niet meer schryven,
En wil nu tot myn laatste duyt,
In Amsterdam by de Meisjes blyven,
En verdrinken de laatste duyt,
Dat zing ik u al tot besluit.

LXIII. 2.

Een nieuw Lied van de Zeeman.

1786.

Wat leyd een Zeeman al verdriet,
Als hy vaard naar vreemde Lande;
Maar op zyn reis en agt hy niet,
Als hy maar komt te Lande,
Dan is zyn reise met 'er spoed,
By myn alderliefste zoet,
Hy bragt haar mede veel geld en goed.

Ik had een meisje teer bemind,
Zeer figelant van leden,
Met twee Bruin Oogjes als een git;
Haar leden, zijn wel besneden,
Niet te kort of niet te lang,
Figelant is zy van gang;
Daar is geen schoonder in heel het land.

Maar toen nam ik myn afscheid
Van haar, dien zoeten Engel,
Ik heb haar adieu gezeid
Met traanen vol van mengel,
Wat gaf zy my toen te pand,
Het was op trouw haar rechterhand.
Ik gaf haar een zoentje en trok van kant.

Als ik myn Reis nu had volbragt
Op de Zee met duizend stroomen
Van haar gedroomt zoo menigen nagt;
Ik ben weer t'huis gekomen
Van myn reis met 'er spoet
Al naar myn Alderliefste zoet,
'k Bragt haar mede veel Zits en Goed.

Ik daar toen hoorde als dat myn bruit
Een ander had uitverkooren,
Myn hert dat berst, ik roep overluit
Ach was ik nooit geboren:
Ik zey wel myn lieve Saar
Gaat gy by een ander zwaar
Verlaat gy een zoo trouw Minnaar.

Wel Lief was uw getrouwigheid
Aan my zoo gauw vergeeten,
Doen ik uw aannam voor meid,
Met bidden en met smeeken,
Lief wie heeft uw zoo verdooft
Dat gy klapperny gelooft;
Uw Maagdebloeme die is gerooft.

Ach Lief gy Slachter de Moriaan,
Gy draait met alle winden,
Veel van beloven weinig van doen,
Gelyk ik ondervinden.
Liefste beklaagt uw eigen schand,
Blust nu vry uw minnebrand,
Want uw Fortuin is nu van kant.

Nu wil ik dan voor myn afscheid
Myn jonk hert gaan vertroosten
Al met een frisschen Roemer Wyn,
Vaaren dan weer naar het Oosten,
Daar leef ik buiten zorg of pyn,
Adieu, gescheiden Lief van myn,
Ik hoop God zal uw Leidsman zyn.

LXIII. 26.

Een nieuw Zeemans Lied.

My dunkt ik hoor nu al weer 't gebiet
Zyt gy op de fokkera vervangen:
Terdeeg uitkyken als gy wat ziet,
Bytyds waarschouwen is myn verlangen,
De Schieman of de Bakkoks maat,
De Bootsman hier agter staat.

Wy zylen vol tot aan het roer,
Of wil je luy een uyltje vangen;
De wind lyt aan 't Noord-oost, jou moer,
Stuur lage luistert na myn zange,
Zaa Jonge geef een glaasje wyn,
Daar moet eens op gedronken zyn.

Wat hoor ik van de fokkera,
Tot driemaal toe geen antwoord onder,
Wild maar jou maat vervangen gaan;
Eer dat de Vent van boven neer....
Is 't die smous, ik zweer die Vent,
Krygt dadelyk op zyn longement.

Haalt maar jou strykstok voor den dag,
Om op de smous zyn lyf te speelen;
Houd ook dan maar vry slag op slag,
Zoo lang 't myn dan zal verveelen;
Houd vryheid en slaat vast jou maat,
Dat hem de slaap uit zyn oogen gaat.

Ai lieve Stierman, ik bid om gena!
Wild mier begot dees' keer vergeven,
Ai mier, ik zweer by zon en maan;
Als dat ik nooit meer van mijn leven,
Op de uitkyk slaapen, 't zy laat of vroeg,
Schei uit Stierman, 't is lang genoeg.

Ik was eerst van zints na kooy te gaan
Maar ik kreeg nog trek om eens te rooken,
Zaa Jonge geeft myn de pyp eens aan,
Myn Heer die heb ik zoo gebrooken,
Dogt ik het niet jou lompe os;
Haalt maar een schoone, jou luyzebos.

Zaa jonge haald myn wat chocolaat,
Of ik zal jou drommels laaten klouwen,
Ziet eens eerwaarde zoo laat in de nagt,
Die zal ons wat gezelschap houwen,
Zegt myn heer lust gy wat meê,
Wel jongens wat is 't mooy weer op zee.

't Is ruim zes glaaze na ik hoor,
Alon gaat zeggen en waarschouwen,
Ja ruym drie agter en vier voor;
't Is goet om touwen klaar te houwen,
Zoo hebben wy de hondewagt,
Met veel vreugden ook door gebragt.

LXIII. 10.

Op een Meisje van 20 Jaaren, die haar voor de kamer Amsterdam heeft laaten verhuuren, en hoe zy in Tessel zynde, is ontdekt en ontslagen.

1789. **Op de Wys:** *Van de Savojaarsse Meisjes.*

Wel Amsterdamsche mysjes,
Wilt gy mee aan de trant,
Om met ons ook een rysje:
Te doen naar 't warme Lant
Gelyk een aerdig diertje,
Dat by ons is aen boort
Die wou voor een plaiziertje:
Al met ons vaere voort.

Een maegt van 20 jaeren,
Wou mede aen de trant
Om met ons mee te vare,
Al na dat Aepe Lant.
Haer naem houd men secreeten,
Doe zy nog vryer was,
Wiert heel anders geheete:
Wat dunkt u van die Tas.

Sy was een zoete Engel,
Is dat geen Rare klugt
Wat dunkt u van die bengel,
Verheugt om het gerugt
Van ons scheepsvolk aerdig,
Die rare snaeke zyn
Want die wouden wel vaerdig,
Dat de helft zoo mocht zyn.

Het Schip wil ik niet noemen,
Daer dit is op geschied

Daer valt genoeg te roemen,
Op de Inhoud van dit Lied,
En van dit Meisje aerdig,
In Tessel waer gebeurt,
Een stuk zyn aendagt waerdig,
Wie ist die daerom treurt.

Het is een mysje aerdig
Gebooren in Holland,
Daerom is zy wel waerdig
Te gaen mee aen de Crant,
Maer zy mag nu niet meede
Nu het is openbaer,
Met ons van deze reede
Al lyt ons scheepje klaer.

Dit doet ons veel verdriete
Wyl wy liefhebbers zyn,
Om vogeltjes te schieten
By zulke mysjes fyn,
Ja wy woude nog veel liever
Dat 'er vyftig van die zoort,
Tot yder zyn gerieve
Ware by ons aen boort.

Hy die dit Lietje digte,
Dat was een raere snaek
Hy was ook van de ligte,
En hielt wel van 't vermaek
En zulke klugjes meede,
Die waere na zyn zin
Hy is altyt te vreede:
Te speele het spel der min.

Dat alle mysjes voere
Wy zoude te vreede zyn
En ons niet eens en roere
Hoort dit mooy mysies fyn,
Ja wy mogten het wel lyde
Want wy liefhebbers zyn,
Te slape met ons beyde
Tot dat Aurora schynt.

XCIX. 90.

Drink-Lied.

Stem: *Ik ben al na de Kryg gegaen.*

Wie is 'er geneegen om over de Zee,
Te vaeren die komt 'er aen boort,
Wy vinden wel haast goede Ree,
Daer men niet anders en hoort,
Als drinken en klinke in Bachus naem,
Sa repje te zaem.

Haelen wy ons Zeyltjes in top,
Zo moeter het glaasje om hoog,
Dat is men zet een Tuygjen op,
Zo blijft 'er de keel niet droog,
Al drinkend en klinkend in Bachus naem
Sa repje te zaem.

En maekt 'er het wintje wat veel geraes,
So moet 'er het Roertje aen ly,
En 't wijntje al slobbrend naer de blaes
Hier op zo roepen wy,
Al drinkend en klinkend in Bagchus naem,
Sa repje te zaem.

En gaender de baeren wat woest en wild,
So drinke wy glas om glas,
Daer werd in 't minst geen tijd verspild,
Wy leven by 't Frans gewas,
Al drinkend en klinkend in Bagchus naem:
Sa repje te zaem.

En wyl der ons kokje de Hagjes brengt,
So roepen wy maer Avoes,
Het wijntje wierd weer op nieuws geplengd,
Wy leven by kan en kroes,
Al drinkend en klinkend in Bagchus naem,
Sa repje te zaem.

En komen wy hier of daer aen Lant,
Sielenus rijt ons voor,
Al met zijn roemer in zijn hand,
Wy volgen hem op 't spoor,
Al drinkend en klinkend in Bagchus naem,
Sa repje te zaem.

CXXVIII. 77.

Frankrijk verklaart den oorlog aan den Stadhouder. 1 Febr. 1793.

Een Nieuw Oorlogs-Lied, tot Aanmoediging van Matroozen en Zoldaten.

Op een aangename Vois.

Het is nu tijd Matroozen en Zoldaaten,
Om te betoonen uw' Heldenmoed
Vegt nu voor 't Land en voor de Staaten
Vegt nu voor de Vryheid Goed en Bloed:
't Is al om de Vryheid dat men 't doed
't Is al om de Vryheid te beklyven,
Die ons Voor-Ouderen hebben valjant
Verkregen door Dapperheid
Als ze maar gingen in den Strijd.

Myn dunkt ik zie al weer het blaken
En ik hoor het Donderen al van 't Kanon
Duizenden van Musketten kraken
Waar blyft gy Fransman met u Zon?
Het gaat met u als Phaeton
Eer gy halef wegen konde raken
Zo lag hy al van boven neer
En 't zal met u niet beter gaan
Zo gy dit stuk langer wild bestaan.

Zoude men den Fransman wyken
Daar wy de Spaans en Fransze Vlag
Al voor Vigos spoedig deed' strijken
Wel wat of Louis dog denken mag
Dat Holland niet was als het wel plag:
Onze Batavieren zonder schromen
Die zijn altijd in den Strijd bereid
Zo ras de Trom maar slaat
Yder met Moed te Stryden gaat.

Zo moeten wy ons gaan bevryden
Als 'er gebleken is voorleden Jaar
Hoe wy met Helden-moed gingen Strijden
Ende ons redden uit het Gevaar;
Nu zullen wy weder voorwaar
Het Zwaart gaan gorden op ons Zyden
Zeer kloek en wel gemoed
Ende wagen Lijf en Bloed
Dat men de Vyand weer zo groet.

Hey t' za couragie dan Batavieren
Vegt nu voor 't Vaderland als een Held
Op dat de Kranszen en Lauwerieren
Op u Hoofden worden gesteld.
Hey zo moet men al met geweld
De Fransman zoeken te besnoejen
En doen gelyk men plagt
Op dat zijn groote magt
Van ons benomen word de kragt.

Zo laat nu de Trompetten klinken
En blaast nu wederom overluid;
Wilt 'er nu vry een Glaasje drinken
Gy kunt het betalen met u Buit.
Zo moet men het Land en Regt behouwen
Hey t' za viva aan alle kant
Laat ons nu gelykerhand
Vegten voor de Vryheid van ons Land.

XXXVIII. 5.

JAN SCHREUDER HARINGMAN. 29 MAART 1747—9 OCT. 1811. KAPT. ZOON VAN MAERTEN HARINGMAN. SCHIPBREUK DENEMARKEN 1782. MIDDELL. ZEE 1788. LEIDDE DE VEROVERING DER STE. LUCIE 1793. DEMPTE HET MATROZENOPROER TE VLISSINGEN.

GESCH. PORTRET. ANON. W. A. M. PIEPERS, DEN HAAG.

Kapitein J. S. Haringman verovert voor Lillo het Fransche wachtschip „La Sainte Lucie". 12 Maart 1793.

Op de expeditie van WelEdelen Gestrengen Heer J. S. Haringman, Zee Capitein aan het Collegie ter Admiraliteit in Zeeland,

Met minder moed weleer toogt gij, o
[grieksche helden!
Door Jason aangevoerd, op 't Heer van
[Colchis uit;
Dan zij, die door een zee van vuur en
[kogels snelden,
Daar niets den dapperen in hun beöging
[stuit.
Neen Hollandsche vrije vlag in 't gallisch
[bloed te dopen,
Is meer dan immer 't goud den stervling
[geven kan;
Wie moet, o naneef! dus op grootscher
[lauren hopen,
Of grieksche Jason, of bataafsche Haringman?

G. OUTHUYS.

Tot Roem van Kapt. J. S. Haringman en de Lts. W. O. Bloys van Treslong, Wolterbeek, M. Hoelands, I. D. Schutter, J. L. Lobry, C. J. Wolterbeek, F. J. de Vrij, J Riviere en Jan Danckerts (Loods).

Was Frankryks vloekgespan, door snoodheid,
[zoo vermetel,
Dat het zich zetten dorst op Neêrlands
[vryen zetel,
Dit duldt geen Haringman; neen! dees
[krygskundig Held
Wil dat voor Batoos kroost de Schelde
[word' hersteld.
Des zendt hy Eedle Blois van Treslong met
['s Lands knechten,
Zoo Zeeuwsch als Hollandsch volk, van
[ouds beroemd in 't vechten,
Om 's vyands Schip, kon 't zyn, te rooven
[uit hun hand,
Of wel hun St. Lucie te steken in den brand.

De vyand merkt hun doel; — dit kan de
[moed niet dooven;
Men roep by elken schoot: Hoera! Oranje
[boven!
Men hakt, men houwt, men schiet: en
[schreeuwt uit ydre boot,
Geef over, of gy vindt door vuur of staal
[uw' dood.
Triumf! Bataafsche Held! Triumf! getrouwe
[Zonen!
Gy overwint, en keert met onverwelkbre
[kroonen;
Gy sleept een' ryken buit, terwyl een groot
[getal
Gevangenen uw' moed in 't strijden melden zal.

U dankt gantsch 't Vaderland voor uwe
[kloeke daden;
Eens leest het Nageslacht in 's Lands
[historie-bladen,
Dat, toen het Fransch gespuis de Schelde
[had bezet,
Gy die hebt vrygestreên en 's vyands magt
[verplet.
En gy, Hoog Eedle Stoet! de bloem van
[Neêrlands Helden!
Zal ik uw groote daên, uw lof en roem
[vermelden,
Daar aan de Noorderkust, op 't brandende
[Oosterstrand,
En 't golvend Pekelveld de lauwers staan
[geplant.

Daar 't Ridderlyk cieraad, met pluim of [tros van veêren,
En gouden schouderband uw heldendaên [verëeren!
Ik schoot gewis te kort; duld echter dat [myn zang
Aan de U gevlochten kroon nog ééne [lover hang.
Zoo lang Rivier en Zee door Schepen [wordt bevaren,
ô Helden! galmt de faam uw' lof langs [stroom en baren,
En meldt hoe Battery en Boot zoo was [geplaatst,
Dat over uw ontwerp de vyand stond [verbaast.
En wen hy ondernam zyn stoutheid U te [toonen,
Hoe streng dan Sloep en Pink zyn' [euvelmoed kon loonen;
Hoe 't welbestuurd Geschut de trotsäarts [nedersloeg,
En 't Broekkelooze volk van uwe stranden [joeg. —
Elk Vryheidminnend Belg zal dezen toon [vervangen
En U, en yder' Held verheffen in zyn [zangen. —
God zelf beloone uw deugd; Hy sterkt uw [moed en kracht!
Draag steeds de Zege weg, waar ooit de [stryd U wacht!

v. St. 5106. DAVID WARDENAAR.

Memento Convoijeeren.
Klacht van een Zee-Officier.

Zoo ik een erge vyand had,
En mijne wraak zou aan hem boeten,
Wensch ik anders niet als dat
Hij zal convoyeeren moeten;
Maar uit Texel naar d'Oostzee,
Met veel Pinken, Hoekers, Fluiten,
Smakken, Coffen ook al mee,
Diend men hier niet uittesluiten.
Dan een weinig teegenwind,
Donkere Maan, de Zon vroeg onder,
Die zich dan welgemoed bevind,
Is voorwaar een knappe Donder.
Want doet m' om aftehouden Sein,
Gaan er twintig aan het loeven,
Een ander zegt: Wat raakt het mijn,
Ik kan op mijn Zeilen snoeven.
Gints is een fluit een mijl aan lij,
Daar Coffen, die te loefwaard knijpen,
Dan veel te stom zijn z'alle bij,
Of willen maar geen Sein begrijpen.
Het laatst dat Eindelijk overschiet
Is door een boete hen te buigen,
Maar als je een kogel op hen schiet,
Den Een houd af, den aâr draaijd bij
Een derde laat zijn Marszeils loopen
Een vierde zet weer alles bij,
Den Duivel kan het tzamen knoopen.
Verbeelt U dan die Grap bij nagt,
Dan kan 't Morbleu geen mensch meer [rooyen.

Ik ben veel liever ratelwagt
Dan Commandant van die Convoyen.
Oneindig beter is het ambt,
Oppasser in de Gekkehuyzen,
Dan van t' Convooy den Commandant,
Of ik laat mij den baart uitpluyzen.
Die Vader, Moeder heeft vermoord,
Zijn eigen land haast half verraden,

JOHAN ARNOLD ZOUTMAN. 10 MEI 1724—9 MEI 1793.
GRAFMONUMENT IN DE HERV. KERK TE GEERTRUIDENBERG.

JOHAN ARNOLD ZOUTMAN.

Zijn vriend gehangen aan een Koort,
Zijn kind'ren aan een spit gebraaden,
Zijn Vrouw ten prooij aan andere geeft,
Zijn eige dochters maakt tot hoeren,
Voor Hel, noch Dood, noch Duivel beeft,
Die zich laat door den drank vervoeren,
Die heeft verteerd zijn Geld en Goed,
Die nooijt iets goeds heeft willen leeren
Is op mijn Ziel nog veel te goed,
Om na d'Oostzee te convoijeeren.

I. C. v. M.

Dood van Johan Arnold Zoutman. 9 Mei 1793.

Zinneprent.

Rampzalig Vaderland! vernederde [Bataaven!
Hier is het dal des dood's, is 't koud [gebeent' begraven
Eens waaren Oorlogsman's zo nuttig voor [den Staat;
Die 't Rijk-gelaên convooi ontrukte aan [Eigenbaet;
Op Doggersbank de vloot van Parker heeft [verslagen;
't Is Zoutman: die deeze aard', helaas! te [vroeg ontdragen,
Mij stof tot weenen geeft — Bataaven! [weent met mij! —
Neen, juicht! want Zoutman! is, gelukkiger [dan wij.

M. P. 6323.

VAN LAAR MAHUËT.

Oorlog met Engeland, ten gevolge van het verbond met Frankrijk. 1795.

Zangen voor Nederlands Vlootelingen.

July 1797.

Wijs: *La Carmagnole.*

Komt Jongens! nu de zeilen ree, } (*bis*)
Komt steeken wij nu fluks in zee, }
Daar ons aller hart steeds brandt
Voor het lieve Vaderland —
Sneuvelen of overwinnen,
Zy het woord, zy het woord,
Sneuvelen of overwinnen,
Zy het woord, zoo 't behoort.

My dunkt, daar komt de Vyand aan, } (*bis*)
't Sa lustig, elk zijn best gedaan, }
Komt dan, treft hem nu gewis,
Dat geen kogel thans zy mis.
Sneuvelen of overwinnen,
Zy het woord, zy het woord,
Sneuvelen of overwinnen,
Zy het woord, zoo 't behoort.

Zoo krygt de Brit braaf op zyn kop, } (*bis*)
En vindt zyn graf in 't ruime sop, }
Komen ze onder ons geweer,
Stooten wy hen dan ter neêr.
Sneuvelen of overwinnen,
Zy het woord, zy het woord,
Sneuvelen of overwinnen,
Zy het woord, zoo 't behoort.

Dat ons kanon dan donders braak', } (*bis*)
En elke laag zy duchtig raak,
Stryken zy voor ons de vlag,
Welk een glorieryke dag.
Sneuvelen of overwinnen,
Zy het woord, zy het woord,
Sneuvelen of overwinnen,
Zy het woord, zoo 't behoort.

Ja, zeilen wy naar Engeland, } (*bis*)
En zetten daar ons voet aan strand,
Beef dan voor ons trotsche Brit,
Beef dan voor ons schelmsche Pitt,
Sneuvelen of overwinnen,
Zy het woord, zy het woord,
Sneuvelen of overwinnen,
Zy het woord, zoo 't behoort.

En landen wy met buit belaan } (*bis*)
Ook eens in 't Vaderland weer aan,
Dan zyn wy recht wellekom
Dan zing elk bij fluit en trom:
Sneuvelen of overwinnen,
Was het woord, was het woord,
Sneuvelen of overwinnen,
Was het woord steeds aan boord.

C. H. Spykerman.

Wijs:
Jadis un celèbre Empereur.

Komt jongens! maakt nu alles reê,
't Ooste windje zal haast blazen,
En dan zeilen wy straks naar zee,
Geen Brit kan ons doen verbaazen.
Slaan wy den trotschen Engelsman, } (*bis*)
Ieder toon', dat hy vechten kan.

't Is voor 't behoud van 't Vaderland,
Dat wy hebben dienst genoomen,
Daar 't Vryheidsvuur ook in ons brandt
Om haast aan den dans te komen.
Slaan wy den trotschen Engelsman, } (*bis*)
Ieder toon', dat hy vechten kan.

En komen wy dan aan den slag,
't Is een schelm, die ooit durft wyken;
Voor dat hy nog de Britsche Vlag,
Voor de Vryheidsvlag ziet stryken.
Toonen wy aan den Engelschman, } (*bis*)
Dat ook ons Volk nog vechten kan.

Komt, treeden wy dan hand aan hand
Op het spoor dier dapp're helden,
Die voor het lieve Vaderland,
Hun goed, bloed en leven stelden,
Toonen wy aan den Engelschman, } (*bis*)
Dat ook ons Volk nog vechten kan.

Wat vreugd, welk een roem en eer,
Is 'er voor ons te haalen,
En daalt op onze hoofden neêr,
Zoo wy mogen zegepraalen.
Verwinnen wy den Engelschman, } (*bis*)
Ieder toon', dat hy vechten kan.

Hoe lieflijk streelt een poes'le meid,
Ons na 't roemryk wederkeeren,
Wat is ons in haar arm bereid?
Laat ons dan 't gevaar trotseeren!
Verwinnen wy den Engelschman, } (*bis*)
Wy hebben eer en loon daarvan.

C. H. Spykerman.

Volks-Lied voor de Bataafsche Krygsmagt.

Op de wijs:
Ça ira.

Ha!... dat gaat schoon... dat gaat schoon...
[dat gaat schoon...
Eeuwig moet de Vryheid leeven!
Ha!... dat gaat schoon... enz.
Ziet de woeste Britten beeven...
Der Batavieren zeege-vaân
Zweeft dartlend op den Oceaan,

CHRISTIAAN CORNELIS. MATROOS. HERNAM MET ZIJN SCHEEPSJONGEN KOENS HET DOOR DE FRANSCHEN VER-OVERDE KOFSCHIP „DE VRIENDSCHAP" EN BRACHT HET WEDER THUIS. 1 AUG. 1794.

ZWARTEKUNST-PORTRET DOOR C. H. HODGES NAAR J. PERKOIS. M. 1134.

J. Perkois ad viv. del — C. H. Hodges sculp.

Christiaan Cornelis

Matroos op het Hollandsch Kof Schip De Vriendschap, die zig van dezen bodem na dat dezelve door de Franschen genomen was, met veel bravoure meester gemaakt en den 1 Augustus te Vlissingen opgebracht heeft.

W. A. Keel excudit

Ha!... dat gaat schoon... enz.
Ha!... dat gaat schoon... enz.
Ziet Englands kielen ylings vliên...
Ha!... dat gaat schoon... enz.
Zy durfden ons geen weêrstand biên,
Dat dwangziek rot, zo tuk op roof,
Voor menschlykheid en rede doof,
Dagt ons voor altyd overheerd;
Doch Neêrland heeft zyn trots verneêrd.
Ha!... dat gaat schoon... enz.
Daar Bato's nakroost triumpheert.
Ha!... dat gaat schoon... enz.
En, vuige Britten, u braveert.

Ha!... dat gaat schoon... dat gaat schoon...
[dat gaat schoon...
Het heilig recht der vrye Zeên...
Ha!... dat gaat schoon... enz.
Gestaafd, daar Englands magt verdween.
De dwinglandy op 't verste strand,
In 't stof gebonsd door onze hand.
Ha!... dat gaat schoon... enz.
Ziet daar, Bataven, uwe daân,
Ha!... dat gaat schoon... enz.
Heft nu vry Zege-zangen aan...
Daar u de roem alöm verzelt,
Elk uwer streed... elk was een Held.
Vertreeden Menschheid 't gold uw recht,
Onze arm heeft dit geschil beslegt.
Ha!... dat gaat schoon... enz.
Nu kroont de Zege ook onze kruin,
Ha!... dat gaat schoon... enz.
Schryft onze glorie in arduin.

Ha!... dat gaat schoon... dat gaat schoon...
[dat gaat schoon...
Ja, ginds — op Chattams kryt gebergt
Ha!... dat gaat schoon... enz.
Dat ons zo lang reeds had getergd,
Greep de Overwinning zelve 't stift...
Heeft ons daân 'er ingegrift...
Ha!... dat gaat schoon... enz.
Hoe heerlyk praalt thans onze moed,
Ha!... dat gaat schoon... enz.
In spyt van 't Britsche roof-gebroed,
Ja naast een Ruiter en De Wit,
Leest daar al t'ziddrend thans de Brit,
ô Batoos Zoonen, uwen naam;
Al juichend heeft de snelle faam,
Ha!... dat gaat schoon... enz.
Dien reeds langs alle Zeên verbreid,
Ha!... dat gaat schoon... enz.
En ons de Onsterflykheid gewyd...

Pieter Paulus. 1754—17 Maart 1796.

Advocaat fiscaal van de Maas. In 1785 lid van den drie jaren te voren ingestelden Geheimen Raad der Marine. Op zijn voorstel werden in 1795 de Admiraliteits-Colleges afgeschaft en vervangen door een Comité tot de zaken van de Marine.

Grafschrift.

Al moest Gy veel te vroeg, vermaarde
[Paulus, sneven,
De glorie van Uw' naam zal door al de
[eeuwen leven;
Nog roemt de laatste Neef Uw' deugden
[en verstand,
Uw ijver en Uw trouw voor Volk en Vaderland.

v. St. 5380. A. J. VERBEEK.

Onder zijn portret.

Dit is 't beeld van eenen menschenvrind,
Die waardlijke gelijkheid vindt,
Daar heerschzucht tuk op onderdrukken,
Door boei en ban en bliksmend zwaard,
Een naare kerker maakt van de Aard,
Den broeder stort in ongelukken:
Het beeld van dien heel Neêrland roemt,
Apostel van de Menschheid noemt,
Een zuil van Godsdienst en van Reden,
Die 's menschen rechten dorst ontleeden,
Die de onderdrukten bystand biedt —
Wie kent den grooten Paulus niet?

M. P. 4114.

Aen de braeve Matroosen en Soldaeten tot de Expeditie tegen de Engelschen.

Wijs: *O Zon aen 's Hemels trans.*

Kom voort, aen boord, aen boord,
Gedraagt U, zo 't behoort,
Betoont U nu als Helden,
Gedraagt U, zo 't behoort:
Het geldt den trotschen Brit,
Die eeuwig uit wil blinken,
Die op uw Handel zit,
Door de invloed van een' Pit,
In keetnen U wil klinken
Het geldt den trotschen Brit.

Het is het hoog bevel
Komt, Mannen, houdt U wel;
De Engelschman moet leeren:
Komt Mannen houdt U wel,
Dat geen Bataefsch Soldaet
Voor de d'Engelsche Myn Heeren
Het strydperk ooit verlaet,
Of voor hun agter staet,
Of hun den rug zal keeren.
Dit doet geen braef Soldaet.

Komt toonen we ons, als mans,
't Is nu de beste kans
Om eens te triumpheeren,
't Is nu de beste kans:
Het roofnest moet 'er aen,
Wy zullen overwinnen,
De Heerschzucht naer de maen,
De Vryheidsboom moet staen,
Kom schieten wy maer binnen
Het roofnest moet 'er aen.

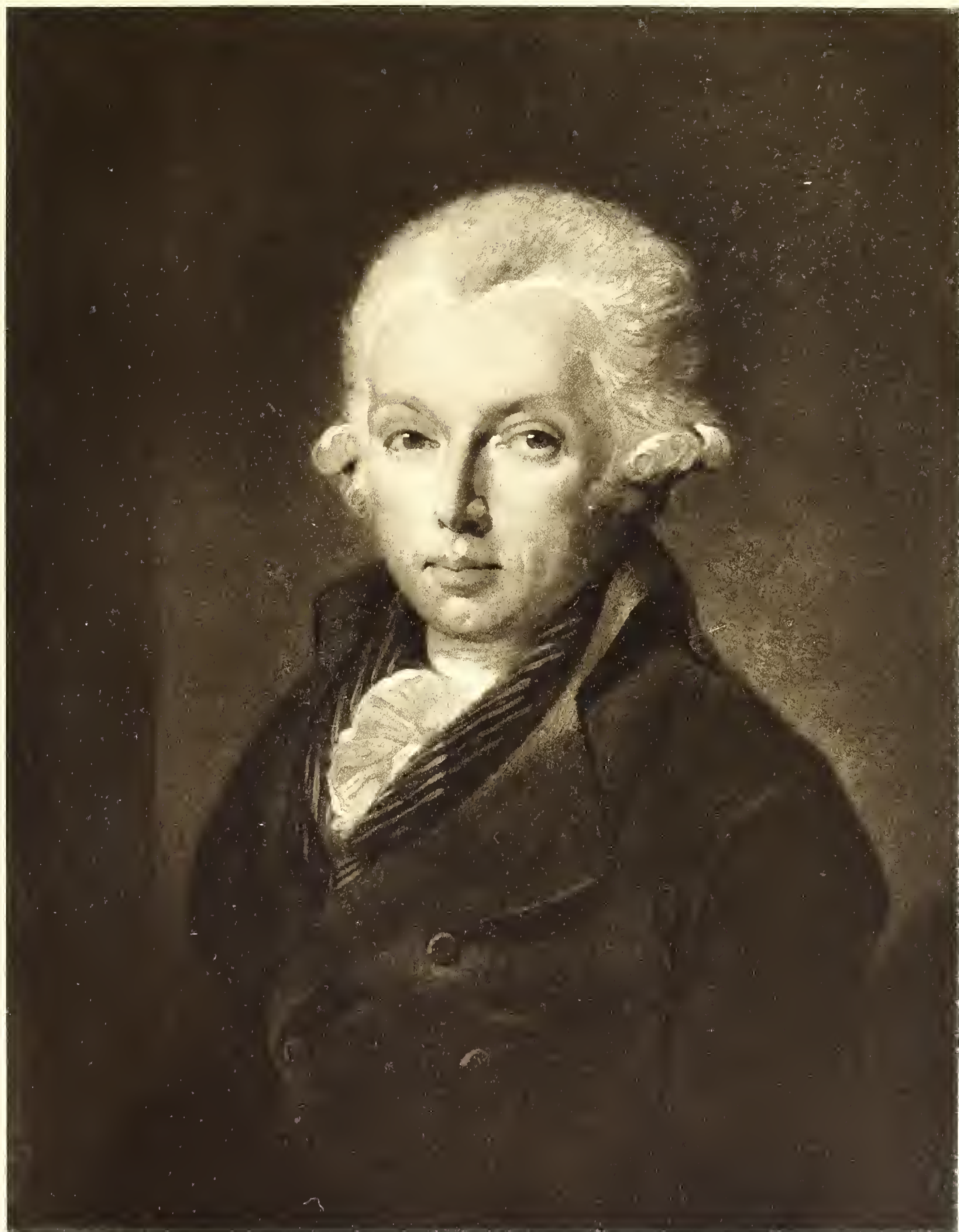
Toont nu de oude trouw
Voor Neêrlandsch Staetsgebouw.
Rechtaerte Batavieren!
Toont nu de oude trouw;
Wel aen, wel aen, komt voort,
Wy zullen zegevieren:
De Hemel helpt ons wis,
Wyl 't daar besloten is;
Wy plukken eerlaurieren
Tot loon, dat is gewis. —

Komt, hier op elk de hand
Voor 't lieve Vaderland;
Voor Meisjes, Vrouwen, Kind'ren;
Geev' elk hier op de hand;
Bataven zyt nooit laf,
d'Engelschman zal 't weeten
Wy maeken Pit zyn graf:
Och! of 't de Hemel gaf,
Dat wy 't gespuis verwonnen!
Bataven zyn nooit laf. —

Komt voort, aen boord, aen boord,
Gedraegt U zo 't behoort,
Betoont U nu, als Helden!
Gedraegt U, zo 't behoort;
Het Geldt den trotschen Brit,

PIETER PAULUS. 1754—17 MAART 1796. ADVOCAAT FISCAAL VAN DE MAZE. IN 1785 LID VAN DEN GEH. RAAD VAN MARINE. ONTSLAGEN NA DE TEGENOMWENTELING VAN 1788. OP ZIJN VOORSTEL WERDEN IN 1795 DE ADMIRALITEITS-COLLEGES AFGESCHAFT EN VERVANGEN DOOR ÉÉN COMITÉ TOT DE ZAKEN VAN DE MARINE.

ZWARTEKUNST-PORTRET DOOR C. H. HODGES. M. 4109.

Draagteeken aan verdienstelijke schepelingen tot aanmoediging geschonken. Ottema, door de Engelschen gevangen genomen, weigerde in hun dienst over te gaan. V. v. L. 836.

Die eeuwig uit wil blinken,
Die op uw handel zit,
Door de invloed van een Pit,
In keet'nen U wil klinken,
Verneert den trotschen Brit!

KAREL DE PECKER Pz.

Aen de Bataefsche Krygsmacht by hunne Expeditie tegen de Engelschen.

Op de Wijze:
Van het Kuipertje.

Komt Bataven! lustig ten stryd,
Nu is het zaek uw moed te beproeven;
Toont nu dat gy Hollanders zyt,
Maek eens een eind' aen al dat snoeven,
Aen al dat gesnoef van d' Engelschman:
Toont nu, wat een Hollander kan:
Kloptze dan, kloptze dan; d' eerloose Brit
Voele, wat knuisten de Dutchman bezit. (*bis.*)

Toont nu die Heeren, die Meesters der Zee,
Dat Gy hen uyt hun nest kunt jaegen,
Breekt hunne trots en laet ze gedweê,
Op hunne knieën den Vrede vraegen,
Gy hebt het in uwe hand,
Schrik zit 'er in aen allen kant.
Kloptze dan, kloptze dan; d'eerloose Brit
Voele, wat knuisten de Dutchmen bezit. (*bis.*)

Denkt aen den smaed, aen al den hoon,
Die ons dat Engeland heeft gebrouwen;
Uwe vuist verschaf hun 't loon
En al die 't met hun houën;
Denkt, als het Kanon-vuer bralt:
„Zonde is 't wat 'er bezyden valt";
Kloptze dan, kloptze dan; d'eerloose Brit
Voele, wat knuisten de Dutchmen bezit. (*bis.*)

Braeve Bataef! doe wat gy kan,
Zorgt tog, dat gy goed kunt mikken.
Ieder draeg zig als een man:
Laet U door dem jou niet verschrikken;
Dat dem jou Dutchman! is haest uit
En hunne roofzucht wordt gestuit;
Kloptze dan, kloptze dan; d'eerloose Brit
Voele, wat knuisten de Dutchmen bezit. (*bis.*)

Heugt u nog wel van Doggersbank,
Toen zy dagten te overwinnen,
Maer toen zy, uw moed heb dank,
Naeuw hun havens konden binnen;
Toen leerde Gy den Engelschman
Wat eenen Dutchmen maeken kan;

Kloptze dan, kloptze dan; d'eerloose Brit
Voele, wat knuisten de Dutchman bezit. (*bis*).

En als gy keert met buit belaên,
Denkt eens, wat loon Gy hebt te wagten,
Neêrland zal op den Uitkyk staen,
En uw geleeden leed verzagten;
Mietje en Jansje en Kaetje en Piet,
Zullen u pakken, je leeven zo niet!
Maetje lief, maetje lief, goedegezel;
Maekt dan by haer ook uw dingetjes wel. (*bis*.)

KAREL DE PECKER PZ.

Aan de Nederlandsche Soldaaten, by derzelver tocht naar Engeland.

Wijs:
Een Paap, een Boer en Edelman, enz.

Welaan, Bataafsche Heldenstoet!
Die voor het Vaderland uw bloed,
Hoe ook de nijd moog' smaalen, (*bis*)
Wilt waagen, om het Britsche vee
Te straffen op hun eigen reê;
Doe hen 't gelag betaalen. (*bis*)

Soldaaten! voord! vliegt ras aan boord;
En 't roversnest is haast gestoord.
Geen Zee moet' u bepaalen. (*bis*)
Vernielt den trotsche Zee-despoot;
Vergruist hem door uw kruid en loot;
Doet hem 't gelag betaalen. (*bis*)

Geen overmagt, geen bang gevaar,
Moet 't Neêrlands dapp're heldenschaar
Ooit in zijn pligt doen faalen. (*bis*)
Leer aan den trotschen Engelschman,
Dat Hollands Volk nog vegten kan.
Doe hen 't gelag betaalen. (*bis*)

Gedenk aan Chattams felle brand,
Die de eer van 't vrije Vaderland
Op 't allerschoonst deed praalen. (*bis*)
Denk aan De Ruiter en Piet Hein;
Toon dat er nu ook helden zijn.
Doen hen 't gelag betaalen. (*bis*)

Oranje, die wel eer, tot schand',
De Vloot verkocht aan Engeland,
Zal nu niet zegepraalen. (*bis*)
Gansch Neêrland vloekt dien aartstiran,
Met Pitt, en heel zijn vloekgespan.
Doe hen 't gelag betaalen. (*bis*)

Toen Daendels in het Vaderland
De Vrijheid-standaart had geplant,
Kon elk weêr adem haalen. (*bis*)
Hij wacht vol vuur u op de Reê,
Om Britsche schuimers van de Zee
't Gelag te doen betaalen. (*bis*)

Elk zweer' bij 't naad'ren van 's Lands Vloot,
De overwinning, of de dood;
Dan zult gij roem behaalen, (*bis*)
Rust niet, voor ge op het Britsche strand
De Vrijheids-standaert hebt geplant,
En zij 't gelag betaalen. (*bis*)

Voorzichtigheid en Krijgsbeleid,
Vereend met moed en dapperheid,
Zal 't Britsche schuim vermaalen. (*bis*)
Men galm' bij t' dond'rend Krijgskanon:
Held Daendels kwam, en overwon;
Deed hen 't gelag betaalen. (*bis*)

En keert gij weêr, met buit belaên;
Zal men uw stoute Heldendaên
In duirzaam marmer maalen; (*bis*)
Dan zal de blijde Echtgenoot'
't Geleeden leed, in haaren schoot
Met woeker u betaalen. (*bis*)

Het Meisjen, in wiens hart het vuur
Voor vrijheid klopt, zal in dit uur
U in heur' arm onthaalen; (*bis*)
Zij zal op 't Vaderlandsche strand,

WIERD ADELS. STUURMAN OP HET HOLLANDSCH KOFSCHIP „DE BLOEYENDE BLOM". WIST ZICH VAN ZIJNEN DOOR DE FRANSCHEN GENOMEN BODEM WEDER MEESTER TE MAKEN EN DIEN WEDER THUIS TE BRENGEN. 5 AUG. 1794.

ZWARTEKUNST-PORTRET DOOR C. H. HODGES NAAR J. PERKOIS. M. 17.

J. Perkois ad viv. del. | C. H. Hodges sculp.

Wierd Adels.

Stuurman op het Hollandsch Kof Schip De Bloeyende Blom, die zig van dezen bodem, na dat dezelve door de Franschen genomen, met veel braveure meester gemaakt en den 5 Augustus te Helleroet opgebracht heeft.

W. A. Keel excudit

Met de eerlaurieren in heur hand,
Al kusschend u betaalen. (*bis*)

Soldaaten! voord! vlieg ras aan boord;
En 't rovernest is haast gestoord.
Thands zult gij zegepraalen. (*bis*)
Herstelt 's Lands handel; hoedt 's Lands eer;
En keert ge als overwinnaars weêr,
Zal men u rijk betaalen. (*bis*)

C. VAN DER REIJDEN.

Goê Reis. Wijs: *De Heeren hebben de kist bewaard.*

Hoezee! Goê Reis! Bataafsche Jeugd!
Rechtschapen Kroost der Helden!
Gij juicht van Vaderlandsche vreugd
Nu zal 't den Britten gelden.
Kom, Hachjes, schuimt de Zee
Van dat vervloekte Vee,
Dat Vee, 't geen met Oranje,
's Lands vrije Zeevaart legt aan band.
Zo strijk' eens weêr Brittanje
De Vlag voor Nederland.

Goê reis! Goê reis! Hoezee! Hoezee!
Met traanen in onze oogen
Zien wij u naa. Ons hart vliegt meê.
Reeds zijt ge ons oog onttoogen.
Vaartwel! keert niet na huis,
Voor dat het Britsch gespuis
Zijn trotsch in Zee hoort plompen.
Keert dan terug aan Hollands ree,
Als Ruiters en als Trompen,
Als Beezems van de Zee.

Veegt schoon de Zee van 't Roofgebroed,
Verdelgt die snoode fielen.
Die dieven van ons Geld en Goed,
Komt! Entert op hun Kielen.
Sleept onder blij hoezee
Hun Schepen aan deez' ree.
Zo wordt door ons, ontslaagen
Van Willem en zijn Dievenrot,
Gelijk in vroeger dagen
De Britsche Vlag bespot.

Marsch. Wys: *Allons Enfans de la Patrie!*

Bataven, ziet de Vrijheidsstander
Ontrold zich op den Oceaan.
De Tuinmaagd wenkt: — „Elk Vaderlander
„Vlieg juichend op deez' glorie-baan!
„Het is de Brit! o Batavieren!
„Wien deez' roemrugte Krygstogt geldt
„Ziet gids de ontrolde wimpels zwieren!"....
Dus spreekt ze. — „Elk toone zich een [Held!"....
Te wapen, Burgers! Op! Elk grijp' het slag- [zwaard aan!
Zie Neêrlands Maagd een oog vol blydschap [op ons slaan!.... (*bis*).

Op.... op....! Het zyn slegts vuige zielen,
Wier hart thans niet van wraaklust gloort.
De Vryman doe de dwangzugt knielen,
Daar zy ons dondrend Krygsvuur hoort.
Wy vliegen dus verrukt ten stryde,
Het is voor 't vrye Vaderland!
Dat 't Volk, 't welk zich der Vryheid wydde,
Haar vaân op Chattams krytberg plant.
Te wapen — enz. (*bis*).

Vaart wel, ô Gade, dierb're Schoonen,
Vaart wel, geliefde Maagden-stoet,
Wy zullen ons Bataven toonen,
En fnuiken 's Britten euvelmoed!
Vaart wel! dra ziet ge ons juichend' weder,
Den kruin met eiken loof bekranst.
O!.... dan omärmt ge uw Helden teder,
Daar ge op vergruisde wapens danst!
Te wapen — enz. (*bis*)

En, moet' er zoms een Vryman sneeven,
Zyn asch rust zagt! — Zo schoon een dood
Doet zynen naam alle eeuwen leeven!
Wat is die glorie schittrend' groot!....
Vaak strooit een Meisje lente-bloemen
Vertederd op des Stryders graf,
En daar men 't Nakroost hem hoort noemen,
Rolt vaak een traantje op zyn graf.
Te wapen — enz. (*bis*)

Dan 'k zie vervoerd de Britten vlieden,
Dat dwangziek rot kent Deugd, noch Moed;
Zy durfden ons geen weêrstand bieden, —
Zy voelden geenen eed'len gloed.
Wel aan!.... juicht, juicht dus bly', Bataven!
Juicht bly' op 't overwonnen strand!
De vrye zee eert u, Bataven,
Al dartlend op 't Britsche strand.
Te wapen — enz. (*bis*)

WINTER TROMP. Lieut by de Artill.

Drinklied, voor het Bataafsche Krygs-Volk.

Op de Wys:
Van 't Kuipertje.

Broed'ren, drinken we eens op den togt
't Gaat voor 't lapje naar Brittagne,
Dat zo lang ons onheil zogt!
Vryheid wenkt ons van 't Kampanje!
Drinken we, dat de Vryheid leev',
En ons moed en grootheid geev! (*bis*)

Ziet dat beeld der Vryheids-Maagd
In deez' trotsche Vlaggen zwieren!
Ziet, hoe ze ons ten stryde daagt!
Haast zal ons haar hand laurieren!
Drinken wy — enz. (*bis*)

Ha!... daar dondert 't forsch kanon...
Hoort,... nog eens... dat is een leeven!...
Lafaarts, heertjes van den ton —
Deez' slegts doet dit buld'ren beeven!
Drinken wy — enz. (*bis*)

Nog een laag!... daar vlugt de Brit,
Met zyn woeste plonderkielen!...
Zingt triumph!... o slaaf van Pit!
Dus zaagt ge uw geweld vernielen!...
Drinken wy — enz. (*bis*)

Nu weêr naar het Vaderland,
Daar ons Kroost en Liefjens wagten,
Daar 't gestreel der poesle hand
En een kus al 't leed verzagten!...
Drinken wy, dat de Vryheid leev',
Wyl zy ons de Zege geev'! (*bis*)

WINTER TROMP, Lieut. by de Artill.

Lied voor de Bataafsche Militairen.

Stem:
Gij die thans zyt met my ter Jagt.

Ginds nadert langs den breden vloed, den [Brit,
Die op het vrye Bataafsche bloed, verhit,
Op 't eigendom van andren staart,
Getuige zy zyn plunderäart, altyd, altyd, [altyd.

God dem, dus roept hy, zat van Pons, ha, ha,
God dem, the Dutch, hun Land is ons, wel ja,
Terug naar uw verdoemde kiel,
En kogels op je honde ziel, jou dem, jou [dem, jou dem.

Of denk je dan, beroereling! wel hé
Dat ons de koude koorts beving, o jé,
Toen men ons kortlings deed verstaan,
Dat ge eens by ons te gast woud gaan, o [neen, o neen, o neen.

Elk onzer vegt zo lang hy kan, met moed,
En wykt nooit voor een Engelsman, gants [bloed,
Voor lang zyn wy uw roven moê,
Wel, voort dan, naar de weêrlicht toe, te rug, [te rug, te rug.

Wy zyn getrouw aan 't Vaderland, Hoezée.
Wie voet zet aan het vrye strand, moet mée.
Of anderzins, verdoemd gespuis! —
Fluks naar de hel, daar hoor je thuis, niet
[hier, niet hier, niet hier.

Kn. 22837.

Scheeps-Lied by het uitzeilen van 's Lands Vloot, op den July 1797, het derde Jaer der Bataefsche Vryheid.

Wijs:
Hoe zoet is 't daer de Vriendschap woont.

Daer blaest de wind de Zeilen op,
't Geschut groet Texels rêe,
Daer waeit de Wimpel van den top,
Daer Zeilt de Vloot naer Zee.
Matroosjens wuift nu met den hoed
En roept als 't steeds de Zeeman doet
Hoezée! Hoezée! Hoezée!

Houd aen, houd aen, ô Oosten wind!
Geef onze Schepen gang,
Maekt dat de Vloot den Vyand vind,
De stryd de rust vervang'!
Te lang vertoefden wy aen 't strand,
Haest hoort nu 't snorkend Engeland
't Hoezée! 't Hoezée! 't Hoezée!

Herdenkt nu aen De Ruiters tyd,
Herdenkt nu 't voorgeslacht,
Beproeft of gy nu minder zyt
In dapperheid en kracht! —
Was Zoutman de eer van 't Vaderland,
De Winters roem klinke eens langs 't strand.
Hoezée! Hoezée! Hoezée!

Bataven! denkt, wat U verwagt,
Zoo gy lafhartig waert,
Een Kerker, daer gy in versmagt
En dan de vloek der aerd'. —
Maer als Gy dapper, moedig stryd
Dan overleeft Uw' roem den tyd!
Hoezée! Hoezée! Hoezée!

Daer blauwt van verr' wat aen de kim;
Het is der Britten Vloot.
Dat ons hun woede vry begrimm',
Wy schroomen voor geen dood.
De Bliksem schiete uit 't Engelsch' kruid
Het Hollandsch' braekt ook Donders uit,
Hoezée! Hoezée! Hoezée!

De Rampspoed aan de Caab geleên,
De Schand, die ons bevlekt,
Zij nu verkeerd in Krygs trofêen
Met lauw'ren overdekt.
Haest deelt Matroos den ryken buit
Met Neêrlandsch dapper Krygsvolk uit.
Hoezée! Hoezée! Hoezée!

Waer onze Vlootvoogd ons ook voert;
Wy gaen kloekmoedig meê;
De kracht, die onze ziel beroert,
Is als de kracht der zee:
Zoo deeze kookt, zoo kookt ons bloed:
De Wraek is 't die het koelen moet.
Hoezée! Hoezée! Hoezée!

Kn. 22840. G. J. LONCQ.

Aan Neerlands Matroozen en Soldaten.
(Alle behalven Gekheid).

Wijze:
„Gy die thans met my zyt op jagt".

Dat gaat na Zee Matroosjes schoon, hoezee!
Spreidt nu je heldenmoed ten toon, hoezee!
Toont nu hoe gy den trotschen Brit
Met kogels op zyn zielzak zit
Hoezee! hoezee! hoezee!

Den Brit, die nimmer U verwon — hoezee!
Al had hy nog zoo veel kanon — hoezee!
De Doggersbank, die heugt hem nog

Ten spyt van al het snood bedrog,
Hoezee! hoezee! hoezee!

Pas op Bataven! pas nu op! hoezee!
Schiet nu den Vyand op zyn kop, hoezee!
Want al de Glory van ons Land
Is aan uw heldendeugd verpand,
Hoezee! hoezee! hoezee!

Soldaaten! pas ook op je pligt — hoezee!
Veel handen maaken 't werken ligt, hoezee!
Verniel den Brit uw moed is groot,
En vreest niet voor een helden dood,
Hoezee! hoezee! hoezee!

Sterft gy vol moeds, den dood getroost, — [gewis —
Het land zorgt voor uw wyf en kroost. — [gewis —
Ons goud, en Neerlands dankbaarheid
Wordt uw gedagtenis gewyd —
Altoos — altoos — altoos!

Daar is de Vyand! draay maar by, [hoezee!
Pas op dat Gy hem houd in ly, hoezee!
Richt uw Canon bedaard en wel
Het is verdord geen kinderspel,
Hoezee! hoezee! hoezee!

De Winter! eer van Nederland! vaar wel!
Gy sloegt den Brit zoo vaak op 't Land — [ja wel!
Gewis, met vryheids kruid en loot
Vernielt Gy ook der Britten Vloot —
Vaar wel! vaar wel! vaar wel!

Wreekt Helden! wreekt uw Vaderland! [hoezee!
En schiet dat hondentuig in brand! hoezee!
Vuurt dat het donderd op haar kiel —
En schiet haar op haar dieve ziel —
Hoezee! Hoezee! Hoezee!

Hy die dit liedje heeft gedigt, hoezee!
Wordt nog veel meer aan u verpligt, hoezee!
Als gy den trotschen Brit verneert,
En zegepralend wederkeert,
Hoezee! hoezee! hoezee!

Kn. 22841.

DIBBETZ.

By het uittrekken der Bataafsche Troupen, aan boord van 's Lands Vloot.

Stem:
Hoe zoet is 't daar de Vriendschap woont!

ô Gy, wier borst voor Vryheid gloeidt,
Toon nu, dat Bato's bloed
U nog door hart en ad'ren vloeidt:
Dat U die zelve moed
Bezield van Ruyter en Piet Heyn;
Dat elk van U een Tromp wil zyn.
Wil zyn — wil zyn — wil zyn —. (*bis*)

Op! Op! de wapens in de hand,
En dan vol vuur na boord;
't Is tot behoud van 't Vaderland!
Wie vliegt niet op dat woord?
Stry voor ons Recht op d' Oceaan.
Val op de trotsche Britten aan.
Val aan — val aan — val aan —. (*bis*)

De Valreep op, vol Heldenvuur,
Wyl men uw arm behoeft;
Nooit wierd in een gewenschter uur
Uw Vryheidsmin beproeft:
De Brit legt magtloos op de Ree!
Haast zyt Gy Meester van de Zee,
Hoezeé! — Hoezée! — Hoezée! — (*bis*)

In zegenpraal keert gy weêrom,
Met ryke buit belaan!
De Faam verbreid uw roem alom.
Men noemd u dan voordaan
Verlossers van het Vaderland,
En heet U welkom aan ons Strand.
Ons Strand, — ons Strand, — ons Strand! (*bis*)

JOHAN ARNOLD BLOYS VAN TRESLONG. 8 NOV. 1757—26 JAN. 1824. GIBRALTAR 1781. GEW. KAMPERDUIN 1797. V. ADM. 1814.

GETEEKEND PORTRET DOOR L. MORITZ. VERZ. DR. D. F. SCHEURLEER, DEN HAAG.

J. A. Bloys van Treslong.

Dan loopt een blyde Vrienden-schaar
U juichend' te gemoet;
Daar dringt men, daar betwist m' elkâar
Den eersten Welkomsgroet
Aan U, wien ieder Broeder noemdt;
Wiens braafheid elk om 't zeerste roemdt;
Elk roemdt, — elk roemdt, — elk
[roemdt. — (*bis*)

Hier vind een Vrou haar braaven Held;
Een moeder ziet haar Kind,
Dat dankbaar in haar' armen sneld;
Een Vrind omhelst een Vrind;
Terwyl het Meisje lang belust
Nu meer dan ooit haar Minnaar kust.
Hem kust, — hem kust, — hem kust. — (*bis*)

Wel aan dan, toon uw Heldenvuur,
Wyl men uw arm behoeft.
Bataven kom! Haast naakt het uur! —
Haast word uw moed beproeft.
Kom Leegen Wy Een Besten Vles,
En Drinken Wy Op 't Goed Succes.
Een Vles, — een vles, — een vles. — (*bis*)

Kn. 22839. A. VAN DE WILLIGEN.

Aan de Bataaffsche Oorlogsmagt bij den aanval op Engeland.

Wijs:
Cueillons la Rose, sans la laisser faner.

Wreekt U, Bataven! 't Geld thans den
[snooden Brit.
Wreekt U, als braven, het Geld thans Pit! (bis)
Dat monster heeft te lang gewoedt;
Te lang Europa omgewroet.
Bonst gij hem van zijn' Zetel af;
De Vrêe volgt op zijn straf.

Wreekt U Bataven! etc.
Of schrikt gij voor den waterplas;
Herdenkt dan, wie de Ruyter was.
Herdenkt aan Chattem's fellen brand!
Zet daar uw voet aan Land.

Wreekt U Bataven! etc.
Een Heldendrom zwoer zijnen val,
Hij wagt U . . . hoort zijn Krijgsgeschal.
Rukt Zaamen voort van Stee tot Stee,
In London maakt men Vree.

Wreekt U Bataven! etc.
Nog eens heeft Hollandsch Legervaen,
Op Londons zwakke muur gestaan
Toen streedt gij voor een Aerts-tieran,
Nu doodt gij 't vloek gespan.

Wreekt U Bataven! etc.
Of zou de Brit U weerstand bien?
Waar kwaamt gij, of gij zaagt hem vlien?
Straft hem niet maar zijn euvelmoed
Als hij U valt te voet.

Wreekt U Bataven etc.
Komt Helden! dan naar Zee, naar Zee!
Bevegt in Engeland den Vree,
De Brit, aan wien al 't woeden lag.
Betaalt nu het gelag.

M 5488*a*. PIETER VREEDE.

Aan de Bataaffsche Oorlogsmagt, by desselfs terugkomst van de Vloot.

Wijs:
Freut euch des Lebens.

Keert weer Bataven! zwigt voor den dap'pren
[Brit.
Buigt U als slaven voor Meester Pit!
Gij hebt al reeds te lang gewoedt,
Te zeer gepogt op uwen moed.
Zie nu van al dat pogchen af!
Of vreest nog erger Straf!

Keert weer Bataven etc.
Gij bliest den schellen Krijgs-Trompet,
En waande alree den Brit verplet.

Maar keerdt nu Duncan's dappre Vloot
Uw rug — en roept o Nood!

Keert weer Bataven! etc.
Of schrickt gij voor den Waterplas?
Herdenkt gy 't Lot van Held Lucas?
Herdenkt gij dat den Helden-moed
Verdween met Nassauw's bloed?

Keert weer Bataven! etc.
Gij zwoerdt, — o trots! — der britten val!
En durfd nu, zelfs niet eens — van wal!
Nu loopt gij voort van Stee tot Stee,
En roept — 'k durf niet naar Zee!

Keert weer Bataven! etc.
Wel eer heeft Hollandsch Legervaen
Op Londons grootsche muur gestaan
Toen streên wij als een eenig Man;
Nu grijnsd' slegts 't vloek gespan.

Keert weer Bataven! etc.
Gij zoudt den Brit braaf weerstand bien!
Nu vliedt ge al, eer g'hem hebt gezien;
Bekendt dus uw gebrek aan moed;
En valt nu Pit te voet.

Keert weer Bataven! etc.
Laat dan den Brit het regt op Zee!
Laat hij 't behouden bij den Vree!
Of zo 'g op nieuw weer maakt gewag,
Betaalt dan weer 't gelag.

M. 5188a. PAULUS OORLOG.

Opschrift van een gedenknaald, die volgens besluit der Nationale Vergadering op een hoog duin bij Wijk-aan-Zee zou worden opgericht ter herinnering aan den slag bij Kamperduin.

Zo, wandelaar, het zien van lijken, [onbegraven
En aan dit strand gespoeld, u stillen aandagt [wekt,
Vergaer hun overschot, 't zijn lijken van [Bataaven,
Van Helden, waardig dat hen duurzaam [marmer dekt!
Om Bato's erf den Brit niet tot een prooi [te geven
Zijn zij voor Nederland, op Nêerlands vloed [gebleven.

C. VAN LENNEP.

Jan Willem de Winter, Bevelhebber der vloot bij Kamperduin. 11 Oct. 1797.

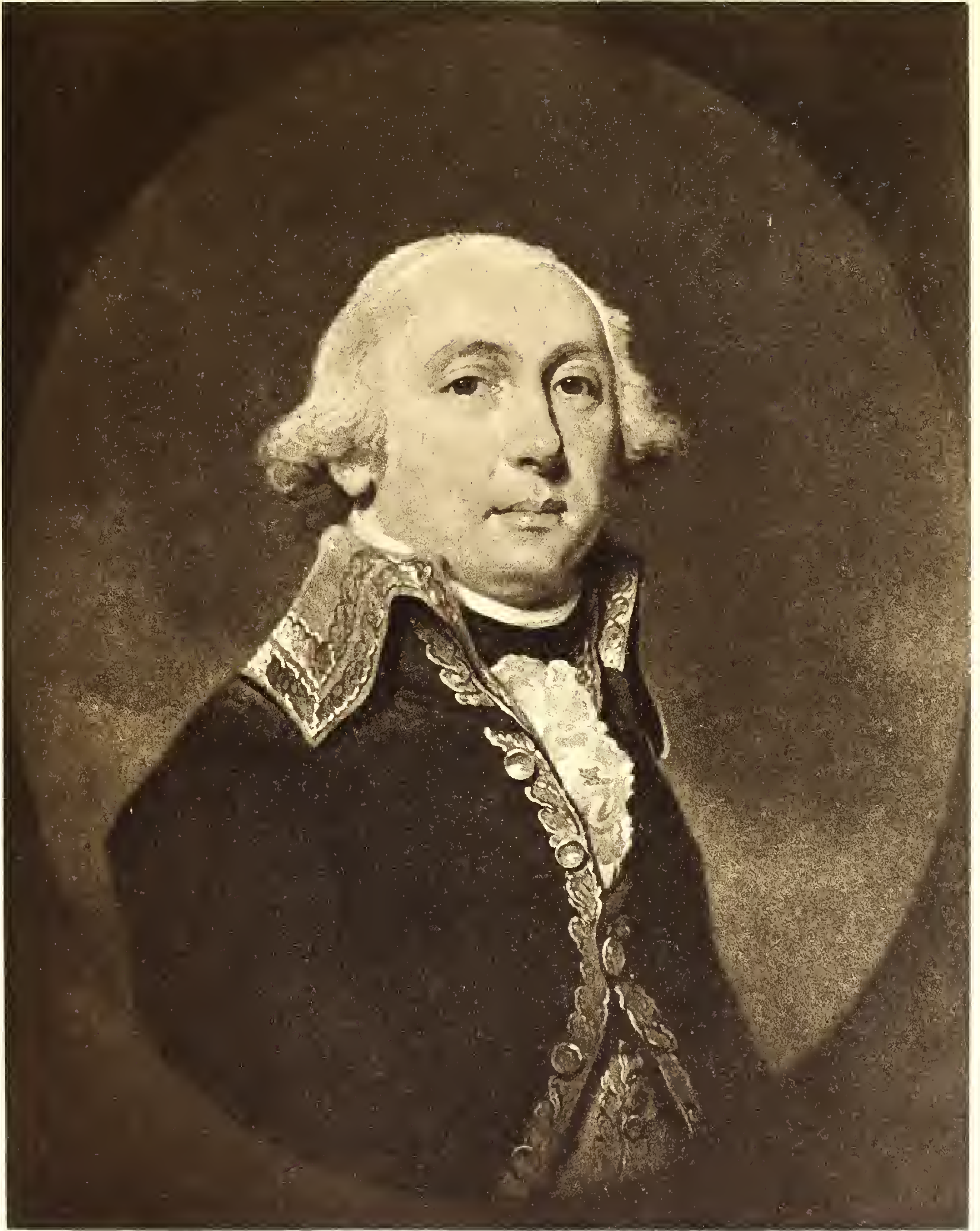
Werd na zijn terugkomst uit zijn gevangenschap in Engeland te Amsterdam gehuldigd.

Bij de terugkomst van den Vice-Admiraal De Winter.

't Was vaak het wuft geval 't welk de [overwinning gaf:
Maar om dien waard te zyn hangt van ons [zelven af;
Hy, die als held zyn plicht aan 't Vaderland [voldoet,
Verdient den Burger-kroon in voor- en [tegenspoed.

JAN WILLEM DE WINTER. 1761—1812. V. ADM. EN OPPERBEVEL-
HEBBER 1796. KAMPERDUIN. GEVANGENGENOMEN. MIDDELL.
ZEE 1802. INSP. GEN. DER MARINE 1805. MATROZEN-OPROER
1806. MAARSCHALK 1807.

ZWARTEKUNST-PORTRET DOOR C. H. HODGES NAAR
E. MAASKAMP 1796. V. S. 6167.

Herdenk dan steeds, Bataav, met eerbied
[aan den dag,
Die uwe nederlaag, die uwe grootheid zag!
De zon van uwen roem was aan de kim gedaalt,
Herdenk door wien die thans met nieuwen
[luister praalt:
En, zo hy ooit verryze als in uw' lentetyd,
Dat het De Winter is, aan wien gy 't schuldig
[zyt.

R. H. ARNTZENIUS, J. U. ST.

Amsterdam, den 7 December 1797.
Het 3de Jaar der Bataafsche Vryheid.

Welkomstgroet.

AANSPRAAK.

Wees welkom! moedig held! wees welkom
[in deez' tempel,
Aan kunde en heldenroem gewijd!
Een plegtig feestgejuich, vermeldde U, op
[zijn' drempel,
Dat Gij hier hartlijk welkom zijt.
Gij vloogt verheugd in zee, met uwe
[Togtgenooten,
Bij d'eersten wind, die gunstig blies;
En voeldet wis uw' moed, bij ieder uur,
[vergrooten,
Hoe meer de magt der Britten wies.
Gij streedt, als Ruyter streedt, voor
[Nederlands belangen,
Gij zaagt zijn praalgraf in 't verschiet.
Gij werdt, door overmagt gedwongen,
[krijgsgevangen,
Maar uwen moed verwon men niet.
Zo staat een rots in zee, bij 't woeden van
[de golven;
Een talloos tal vliedt voor zijn oog.
En wordt hij, afgetreën, eens door hunn'
[vloed bedolven,
Hij steekt weêr moedig 't hoofd omhoog.

Gij keert terug, met eer van Albion beladen,
Men roemde daar uw heldendeugd.
Geen wonder, 't blinkend schoon van kloeke
[en dappre daaden,
Baart zelfs den trotsten vijand vreugd.
Hij zag de Vrijheid aan, toen zij had
[uitgedonderd,
Zijn loftoon konde U niet ontgaan.
De zee zelv zag verbaast, en Albion
[verwonderd,
U, op een wrak, hunn' magt weêrstaan.
Gij keert te rug, en vindt ook hier
[bewonderaaren;
Getuigen van uw dapperheid.
Ja, Neêrlandsch volk zal rasch zich over U
[verklaaren,
Daar de Amstel U toe voorbereidt.
Gij wagt geen zegepraal, die, toch, zoude
[U verneêren,
Uw hart zou die gewis ontvliên:
Maar een bescheiden lof, die uwen moed
[zal eeren,
En die zelfs Neêrland heil zal biên.
Of zou verdienste en deugd in 't Vaderland
[te kroonen,
Geen' invloed hebben op elks pligt?
ô Ja, een dapp're rei van vaderlandsche
[zoonen,
Houdt reeds het oog op U gerigt.
Haast zullen ze op uw spoor, het spoor der
[braafste Helden,
Den Brit weêr onder de oogen zien:
Hem, met vernieuwden moed, 's Lands
[neêrlaag doen vergelden,
En 't Vaderland hunne offers biên.
Dat zal u waardig man, de rampen doen
[vergeeten!
Eén zege! en alles is vergoed!
Dan zal erkentenis, hen juichend welkom
[heeten;
Hun moed blinke eens naast uwen moed.

Zo worde aan 't Vaderland, geducht door
[zijne vlooten,
Weêr d'ouden eerbied toegewijd.
En Neêrlands Heldenkroost, de heirbaan
[fier ontslooten,
Ter staaving van zijn kunde en vlijt.
Zo zal des Zeemans lof op alle tongen
[zweeven,
Hij strekk' ten baake aan Egmonds strand.
Zo blijve, in 't dankbaar hart, de naam
[dier braaven leeven;
Uw roem, naast Neêrlands roem, in stand.

CHOOR.

Triumf! triumf! men zal in Neêrlands streeken,
Den Heldenmoed ontsteeken!
De braafheid zegeviert!
De vrijheidzucht der vadren,
Niet dan met roem te nadren,
Jaagt, met vernieuwde drift, des zeemans
[bloed door de aêdren,
Doet moed en kragt vergadren,
Terwijl elk menschenvriend de heldendeugd
[versierd.
Hoe spreidt de deugd haar luister,
Thands schitterend door 't duister,
De Held vreest boei noch kluister,
Hij staat in rampen pal,
Trotseert het krijgsgeval,
Tot blijdschap van 't Heelal.

G. BRENDER à BRANDIS.

Penning ter eere van V. Adm. J. W. de Winter. 1797.

In Augustus 1799 volvoerden Engelsche en Russische troepen eene landing in Noord-Holland. Na aanvankelijken voorspoed werden zij tot terugtocht gedwongen. In October werd een overeenkomst gesloten, waarbij vrije aftocht werd bedongen tegen ontslag uit krijgsgevangenschap van Admiraal de Winter en 3000 manschappen.

Scheepsliedje. *De wijs van de Carmagnole.*

Wel jou Matroos! wat zegt gij er van (*bis.*
Dat stukje van den Engelschman? (*bis.*
Bekruipt U nu geen vrees?
Zingt gij noch, gelijk voor deez?
Dansons la Carmagnole, enz.

God dome, Bootsman! kult ge mij?
Of denkt die Donderslag dat wij
Vervaard zijn voor een Dog?
Neen, neen! wij zingen noch,
Dansons, enz.

SAMUEL STORY. HELLEVOETSLUIS 1795. KAMPERDUIN. S. B. N. 1799.

ZWARTEKUNST-PORTRET (DOOR C. H. HODGES). v. S. 5373.

De Bliksem haal'me, 't moet wel gaan.
We zullen ze op heur Donder slaan.
Dat afge . . . . . gebroed,
Dat de waereld brengt in bloed.
Dansons, enz.

Hoor Mylord Duncan, hoor eens toe.
Wij zijn, God dome Uw snorkens moe.
Kom met gelijke macht,
Beproev dan onze kracht,
Dansons enz.

't Is Story, die ons commandeert,
't Is Story, die 't gevaar braveert,
O! als Hij Zeewaards voer,
Joegen wij U naar je moêr,
Dansons, enz.

Een Engelsman geheist in top,
Gehangen aan de Bram Raa op,
Zij op dien grooten dag
Dan 't teeken tot den slag,
Dansons, enz.

Daar vald den Engelschman aan lij;
Toe, beukt er op aan Bakboords zij,
Gij straft me! dit is geraakt!
Hoord! mast en Boegspriet kraakt,
Dansons, enz.

Voort, als de Bliksem, nu gewend,
De jagers door zijn dondrement,
En dan een stuurboords laag
In zijn verdoemde maag.
Dansons, enz.

De Donder haal me! ziet, hij zinkt,
De boot van boord, of 't volk verdrinkt,
Maar, zoo Gij Pit daar vind
Verzuipt dan 't Bliksemskind,
Dansons, enz.

Wel Bootsman Piet! dagt gij dit wel,
Zoo denk ik, — zoo elk Bootsgezel;
Aan 't vrye Nederland,
Hebben we onze eer verpand
Dansons, enz.

'k Weet wel, Maat Jan, hoe dat het was,
Ons volk is noch van 't oude ras,
Kom nemen wij een snap,
En onder handgeklap,
Vivat la République,
Vive le son; vive le son,
Vivat la République,
Vive le son, du Canon.

Krijgslied.

Wijze:
Gy die thans met my zyt op jagt.

Veeg weg, Bataaf! dat snood gebroed,
[veeg weg!
Betoom der Britten overmoed, veeg weg!
Veeg weg van 't vaderlandsche strand
Die pesten van Uw vaderland!
Veeg weg! veeg weg! veeg weg!

Al rolt er kop bij kop, sta vast, geen nood!
Gij weet wat aan Bataven past, geen nood!
De ware Held leeft altoos vrij,
Hij kiest veel eer dan slavernij
Den Dood! den Dood! den Dood!

Leg aan op dat vervloekt gespuis, geef
[vuur.
Uw Blixem jaag hen weêr naar huis, geef
[vuur!
Vel neêr al wat U weêrstand biedt:
Bataven sterven, wijken niet,
Geef vuur! geef vuur! geef vuur!

Zoo wordt der Britten trots verplet, Hoezee!
Zoo wordt het Vaderland gered, Hoezee!
Zoo blijft de Vrijheid op haar troon,
En ieder wordt haar waarde zoon!
Hoezee! Hoezee! Hoezee!

Op de Capitulatie met onzen van ouds bekenden Bondgenoot. 18 October 1799.

Wijs:
Een braave Jaager, enz.

De Britsche Vlootvoogd, Lord Duncan, ha, ha,
Die goed vecht, maar ook liegen kan, ha, ha,
Die nam de vloot, neen, 't is niet waar,
Men vraag het aan held Story maar, ha, ha!

Held Story voor den lafsten vent, ha, ha,
Al voor twee jaar geleên bekend, ha, ha,
Die Winter in de pekel liet,
Die gaf de vloot tot ons verdriet, ha, ha!

De trotsche Brit die docht: wel aan, ha, ha,
Tref ik hier zulke helden aan, ha, ha,
Dan loop ik geen het minst gevaar,
Men waag dan nu d'attacque maar, ha, ha!

De landing was alreeds verricht, ha, ha,
En Daendels wierd door hen verpligt, ha, ha,
Daar hij hen moedig durft weêrstaan,
Tot Alkmaar achteruit te gaan: ha, ha!

Al vechtend ging hij achteruit, ha, ha,
Daar niets den Brit in 't woeden stuit; ha, ha,
Zij naamen, in een oogenblik,
Enkhuyzen, Hoorn en Medemblik, ha, ha!

Nadat de veldheer Brune kwam, ha, ha,
Zag men dat men nog Alkmaar nam; ha, ha,
De Prins bleef biddend in die stad,
Omdat hij bang was voor zijn gat, ha, ha!

Hoe juichte nu de Oranjeklant, ha, ha,
Hun lieve prins was in 't land, ha, ha,
Hun tronie, altijd valsch en bleek,
Scheen of die opgehelderd leek, ha, ha!

Dan, ziet wat heldenmoed vermag, ha, ha,
Men leverde nog eenen slag, ha, ha,
Een Heldendrom versloeg den Brit,
Die nu bijna genade bid: ha, ha!

Hij dreigt niet meer, maar zegt gedwee, ha, ha,
Ik zal herstellen Uwe ree; ha, ha,
De Winter en agt duizend man
Bied ik U, voor mijn aftogt, an, ha, ha!

Daar gaan nu die verlossers heen, ha, ha,
Met York, met Willem en Krombeen, ha, ha,
Willemijntje, die dat zeker weet,
Maakt nu alreeds de gard gereed, ha, ha!

Wel, kwaade jongen! ben je daar, ha, ha,
Je bent niet beter als je vaër, ha, ha,
Ik zal je, voor Uw laf bestaan,
Reis helder voor uw billen slaan, ha, ha!

Ach, moederlief! ik deed mijn plicht, ha, ha,
Ik heb al wat ik kon verricht, ha, ha,
Ik ben, schoon voor 't vechten wat bevreesd,
Toch tweemaal in de kerk geweest, ha, ha!

De oude Willem spreekt geen woord, ha, ha,
Willemijntje is met regt verstoord, ha, ha,
En Pitt, die alles dwingen kan,
Vreest nu Tierny en Scheridan ha, ha!

Los nu 't geschut, o beulenstoet, ha, ha,
Verzwijg Uw lafheid, roem uw moed, ha, ha,
Zeg dat hij, op ons Hollands strand,
Tot Uwe schande zijt geland, ha, ha!

Lord Duncan zij door U geroemd, ha, ha,
En billijk Camperduin genoemd, ha, ha,
Die Held, die tot zijn schande loog,
Heet nu bij ons Lord Calansoog, ha, ha.

Juig nu, vereende Heldenstoet, ha, ha,
Verhef der Batavieren moed, ha, ha,
En dank de Brune's wijs beleid,
Die heeft U en Uw land bevreid, ha, ha!

Held Dumonceau, die 't Vaderland, ha, ha,
Met Daendels redde hand aan hand, ha, ha,

Zij met van Dammen steeds geroemd;
En dankbaar hunne naam genoemd, ha, ha!

Liederen, vervaardigd door eenige leden der Vrienden-Societeit te Rotterdam. Bij gelegenheid van het verslaan der Russen en Engelschen.

Geen woeste vreugd, na Krijgsgeluk,
Past Batavieren;
Na zulk een knak aan 't Britsche juk,
Past hen nogthans deez' dag te vieren.

Geluk! geen Britschen onverlaat
Zal vrouwen schenden;
Vreest toom- noch zedenloos soldaat;
Dier onbeschofte Rooverbenden.

Zij trekken af, met schand' belaên,
Door nood gedwongen;
Want, had het aan hunn' wil gestaan,
Het staal ware U door het hart gedrongen.

Dat deze dag de laatste zij
Van 't bloedvergieten!
En dat de vrede, vrij en blij,
Ons doe zijn zoete vrucht genieten!

Dan zal, na al ons ongeluk,
De welvaart bloeien,
En midden uit den ramp en druk,
De handel weder weeldrig groeyen.

Maar, de ouderwetsche Vad'ren trouw
Moet ook herleven;
Dan zal, aan 't wagglend Staatsgebouw
De handel nieuwen steunsel geven.

Dan keert de vreemdling blij weêrom,
Tot oude vrinden;
Verlaat dien vuigen, lagen drom,
Waar trouw noch voordeel was te vinden.

Paart ijver dus aan spaarzaamheid
En rein geweten;
Straks is de ramp, ons voorbereid,
Verdwenen — ja, geheel vergeten.

Kn. 23051. EX TEMPORE.

Overwinning bij Castricum Verv. v. L. 850.

AANTEEKENINGEN.

De cijfers verwijzen naar de bladzijden, de kolommen zijn door a en b aangeduid.

1 b 7. de Maan zich kleed in rouw — Bij afwezigheid van de maan, waardoor de waarnemingen van den maanstand onmogelijk waren.

1 b 14. Momus — God van den spot.

2 b 21. Caiana — Cayenne.

8 a 4. Karel van der Putten — Bevelhebber van de achterhoede.

8 b 22. Herbert — Arthur Herbert, Lord Torrington, opperbevelhebber, dezelfde die de vloot commandeerde, waarmee Willem III in 1688 naar Engeland overstak.

9 b 8. Schey — Gilles Schey. Zie blz. 39.

9 b 28. Jan Dirk — Jan Dick, sedert 1673 S. b. n.

11 a 17. Zandwich — Graaf Sandwich (Eduard Montague.) Kwam, door Jan van Brakel aangevallen, met de Royal James te Solebay om.

17 b 35. Boelijn — Het eiland Bel-Isle (Bretagne).

17 b 35. S. Marten — St. Martin de Re.

25 a 4. van schip op schip — het herhaaldelijk overgaan op een ander schip in den 4d. zeeslag.

26 b 6. Konings dis — Werd aan het Hof van Engeland uitgenoodigd.

28 a 23. Nachtzorg — Schout bij nacht.

30 a 11. Allemande — Een dans.

30 a 12. Schei — Gilles Schey. Zie blz. 39.

31 b 22. La Chaise — François de la Chaise. 1624—1709. Jezuiet. Biechtvader van Lodewijk XIV.

34 b 9. Rockx — Rogues. Schurken.

34 b 11. Verreers — Verraders.

34 b 11. Dockt — Dogs. Honden.

34 b 17. Koningin — Komplot tegen Koningin Maria.

36 b 24. fiere, bliczemer, Gewelt, Loys, Dond'raer. — Le Fier, Le Foudroyant, Le Fulminant. Le Saint Louis. Le Tonnant.

36 b 29. Son — Le Soleil Royal. Het admiraalschip.

37 b 22. quartieren — vierendeelen.

37 b 23. Tyburn. Volewyck — De rechtplaatsen te Londen en Amsterdam.

37 b 38. Caggade — Ontlasting.

38 a 3. beheng — be hanged.

38 a 3. Rocx — rogues.

38 a 4. Docx — dogs.

38 a 5. De devel teck se te gedder — the divil takes them together.

38 a 7. Heigt trahison — hoogverraad.

38 a 8. Iaems en syn Littelbooy in 't Convent — Jacob II trok zich in een klooster terug.

38 a 35. Nobis kroeg — Hel.

38 b 9. Royale Soleil — Fransche admiraalschip.
40 a 17. 's Vaders asch — Dirk Schey, veroverde in 1626 een kostbaar schip op de Spanjaarden.
46 b 33. verboomt — verhypothekeerd, verg. bodemerij.
48 b 37. snese — chinezen.
49 a 17. snapan — snaphaan.
49 a 35. mazack — Maleisch: masak, koken? Sterk gestookte arak?
49 a 40. prachaers — pronkers.
49 b 10. manaude wangh — Maleisch: mana ada wang, waar is het geld?
49 b 15. brappen — Duitsch: berappen = betalen?
51 a 34. gemaeckte mouw — geregelde zaak.
53 a 31. pijpe stelle — den beest spelen.
53 a 37. trocken — tarok, een kaartspel.
53 a 38. verkeeren — een spel.
53 b 28. Kaeydraey-molen — kaaidraaien. Met een boot af en aan varen, ook om te zoetelen.
54 a 9. Celenus — Silenus, metgezel van Bacchus.
54 b 15. schreur — kleermaker.
55 a 13. dat 's de mater — that's the matter.
56 a 20. Rottegen — Rotta.
56 a 21. Porte Mary — Puerto Sta. Maria.
56 a 22. Porte Rojaal — Puerto Real.
57 a 2. alles genomen — Lt. Adm. van Almonde beklaagde zich bij H. H. M. over de schandelijke plunderingen door zijne onderhoorigen.
57 a 26. pasjaarden — Maleisch: bitjara. Hier: krijgsraad houden.
57 b 12. ons Vies Admiraal — Philips van der Goes.
57 b 20. van der Poth — Barend van der Pott, een Rotterdamsch Kapitein.
57 b 28. Wassenaar — Jan Gerrit Bon. van Wassenaer.
58 a 7. 't Schip Dort — Kpt. B. van der Pott.
62 a 23. bobbel — den geheelen boel (?)
62 a 27. Mondjeu — Mon Dieu!
62 b 2. baars van vreeten — smullen, zich vergasten.
64 a 17. indulto — vergoeding.
64 b 3. Kits Allemanje — Een dans.
64 b 4. la folie de Spanje — Follia. Spaansche dans. In dien tijd beroemd.
64 b 6. Franse courant — Een dans.
64 b 6. Engelsche schop in 't gat — Een dans.
64 b 21. Cabron — oude bok.
64 b 32. Chasteau Reyn uyt — François Louis Rousselet Marquis de Chateau Renaut. 1637—1716. Fransch Vice Admiraal. Hier wordt eene woordspeling gemaakt: St. Reyn uyt = schoon leeg, de patroon der doorbrengers.
64 b 41. Testament keuning — De Spaansche erfopvolging, waarom de oorlog gevoerd werd.
65 a 40. Hackeborden — Hekbord, achter aan de kampanje.
65 a 42. Ferding — forthing, $^1/_4$ penny.
65 b 14. Die niet veel enz. — Deze regel is bij vergissing hier opgenomen.
68 a 18. 't Tyater — het theater. Op last van H.H. Staten werd in den Hofvijver een vuurwerk afgestoken, waarvan een prent bestaat. M. 3300. Ook liet men er kleine scheepjes varen. (b. 16.)
74 a 2. Vermeestering van een Franschen kaper. M. 3325 M. 3820.
81 a 16. Lowies — Louis XIV.
81 b 36. Fourbin — Claude de Forbin. 1656—1733. Bekend admiraal.
89 a 6. hagten — stukken vleesch of spek.
92 b 24. Gyraldus — Italiaansch geleerde (1479-1532).
Doleet — Fransch geleerde (1509—1546).
93 a 14. Anubis — Egyptische godheid met een hondskop. (Hermes).
93 a 33. Fournier — Georges Fournier. 1595—1652. Wiskundige. Schreef over navigatie.
93 a 13. sjappetouwtje — matroos van de groote vaart.
93 b 20. theeboe — zwarte, kostbare thee.
96 a 24. dissilaet — desolaat.

102 b 8. betscheren — boegseeren, sleepen.
105 a 21. De Held der Maesz — verg. Dl. II. 58, III. 233.
107 b 33. Derde-wake — derde stuurman.
108 b 27. landspassaten — onderkorporaal.
108 b 29. overschoer — overschouder, om aan te duiden dat men iets anderom bedoelt dan men zegt.
110 b 20. baalje — tobbe.
121 b 38. Porkes — Tres Forcas.
128 a 8. Orvitaan — tegengift.
128 a 17. peltier — bontwerker.
131 b 23. Florizant — florissant.
133 a 28. Scheeps Lied — Verg. Dl. I. 67.
133 b 27. Kerzyn — cousin.
133 b 33. stuurzen Flip — stuursche Philips II.
134 b 4. Grietje — Landvoogdes Margaretha.
134 b 11. Thys — Aartshertog Matthius.
134 b 19. Fransch Kappetein — Hertog van Anjou.
134 b 31. Reeders — Staten.
135 b 4. Robbert — Leycester.
135 b 30. Ziekentroosters — dominees.
136 a 16. Huig — Hugo de Groot.
136 a 22. as kax — kwansuis.
137 a 3. dam d'jour Dutschman — damned your Dutchman.
139 b 18. Cham's gebroed — Cham (zoon van Noach) stamvader der zwarten.
139 b 37. Ropianen — Europeanen.
141 a 35. straatwaard — naar de straat van Gibraltar.
144 b 18. Heeren van zes weeken — Matrozen, die in 6 weken hun geld verbrasten en daarna weer op reis moesten.
146 b 2. Valreep — touw van het scheepsboord afhangend, ter plaatse waar men open afstijgt.
150 a 29. Paul Jones — Verg. Tijdschr. v. d. Ver. v. N. Nederl. Muziekgeschiedenis. Dl. IX. 77. Amst. 1914.
154 a 9. Dingtaal — krachtige taal.
155 a 13. Euxynsche meer — Pontus Euxinus, Zwarte zee.
159 a 26. gebourgonieerd — Burgoyne, Engelsch generaal, die 7 Oct. 1777 bij Saratoga moest capituleeren.
159 a 27. Arnold — Engelsch generaal, die in Sept. 1780 naar de Amerikanen overliep.
162 a 19. ponsier — pons.
169 b 28. larjen — l'argent. Men meende dat het geld in Engeland zeer schaars was.
170 a 32. Sandwich — John Montague (1718—1792). Eerste lord der admiraliteit.
177 a 36. Nereus — Zeegod.
184 b 20. Rodney — Adm. Sir George Bridges Rodney.
184 b 20. Vaughan — Generaal Vaughan.
201 a 14. condities — drinkspreuken.
203 a 4. H..g — Haag. Residentie van den stadhouder.
203 b 5. D..ken — Dikken. Scheldnaam voor den Hertog van Brunswijk, den raadsman van den Prins.
205 a 32. Rodnei — zie 184. b. 20.
214 b 8. Captyn Bos — Jan Louis Bosch, hoewel gewond, nam het bevel van Bentinck over.
220 b 3. moordenaeren — reeds begon men te spreken van verraad, onder leiding van den stadhouder.
220 b 15. loots — Jan Kock. Hij werd zéér zwaar gestraft.
221 a 8. Louis — Lodewijk, Hertog van Brunswijk, raadsman van Pr. Willem V.
221 b 8. Hertog — Lod. v. Brunswijk.
221 b 14. P. — Prins.
223 b 10. dikte — Lod. van Brunswijk, werd de Dikke Hertog genoemd.
223 b 33. G... kantoor — Gortkantoor, schimpnaam voor het gebouw der administratie.
225 b 12. H........ A. Hartsinck.
228 a 18. Mavors — Mars.
231 b 27. Harpax — Roover (?)
233 a 23. De Held enz. — Zie Dl. II. 58 en III. 105.
236 b 7. Bourgonje — De wijn waaraan, naar men beweerde, Prins Willem V zich te buiten ging.

241 b 36. Schieman — onderofficier belast met het opzicht op het tuig van het voorschip.

241 b 36. Bakkoksmaat — koksmaat van de bak.

242 b 4. hondewagt — nachtwacht van 12—4 uur.

242 b 28. tas — knappe handige vrouw.

243 b 28. Hagjes — stukken vleesch of spek.

243 b 35. Sielenus — Silenus, metgezel van Bacchus.

244 a 24. Vigos — Slag bij Vigos. Zie blz. 56.

245 a 8. Jason — Aanvoerder der Argonauten bij den tocht naar Colchis om het gulden vlies te veroveren.

246 b 8. broekkelooze volk — sanscullottes, hetgeen alleen aanduidde, dat die mannen geen kuitbroek (cullotte) droegen.

249 a 27. Pieter Paulus — Reeds te Rotterdam als een zeer op den voorgrond tredende persoonlijkheid bekend. Het admiraliteitsgebouw, waar hij zetelde, was versierd met het admiraliteitswapen, waarin de letters P. P. P. (pro patria pugnare). Men beweerde dat men Prins Pieter Paulus moest lezen!

251 b 17. dem jou — damn you!

253 a 17. hachjes — baldadige kinderen.

255 a 9. den .. July — Reeds in de eerste helft van Juli werd aangedrongen op het uitloopen der vloot, doch allerlei bezwaren deden zich voor. Eigenaardig is dus dat hier de datum is open gelaten. De vloot ging eerst 7 October in zee.

255 b 11. Rampspoed aan de Caab — Een escader van 9 schepen onder kapt. E. Lucas naar O.-Indië, werd op voor ons weinig eervolle wijze door de Engelschen buitgemaakt. 1796.

258 a 2. Duncan — Admiraal Adam Duncan 1731—1804.

258 a 6. Lucas — Zie 255 b 4.

258 b 15. Paulus Oorlog — Parodie op den naam Pieter Vreede, den maker van het voorgaande gedicht.

262 a 6. Duncan — Admiraal Adam Duncan.

262 b 7. York — Hertog van York (later George IV) opperbevelhebber der Engelschen (1762—1830).
Willem — Kroonprins, later Koning Willem I.
Krombeen — Lt. Gen. Ralph Abercrombie. 1731—1804. Ondanks den nederlaag wilde men hem Lord Egmont of Lord Bergen maken, hetgeen hij echter van de hand wees.

262 b 8. Willemijntje — Echtgenoote van Willem V, bekend wegens haar temperamentvol karakter. Een schip, vóór de revolutie de Wilhelmina geheeten, werd herdoopt in de Furie.

262 b 21. Tiernv en Sheridan. George Tierny (1760—1830) parlementslid, tegenstander van Pit. R. B. Sheridan (1751—1816) parlementslid, meer bekend als schrijver van The School for Scandal.

262 b 27. Camperduin — Duncan werd wegens zijne overwinning tot Viscount of Camperdown benoemd. Te Kallantsoog, nabij den Helder, landden 27 Aug. 1799 de Engelschen en Russen. Het begin hunner vruchtelooze onderneming.

262 b 32. de Brune — Fransch generaal (1763—1813). Overwinnaar te Castricum.

262 b 34. Dumonceau — Inspecteur van het Bataafsche leger (1760—1821).

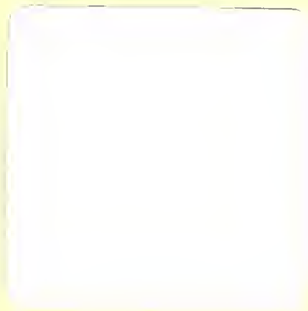
262 b 35. Daendels — H. W. Daendels. 1762—1818. Kwam onder Pichegru in Nederland, werd 1795 Lt. Gen. in Bataafschen dienst en streed in Noord-Holland zeer ongelukkig.

263 a 1. van Dammen — D. R. Vandamme. 1770—1830. Fransch generaal.

VERBETERINGEN.

Deel I,	89.	20 Juni	lees	18 Juni
	95.	16 „	„	18 „
	143. 15.	*het Listerdiep*	„	*Femern*

GETTY RESEARCH INSTITUTE
3 3125 01490 3534

